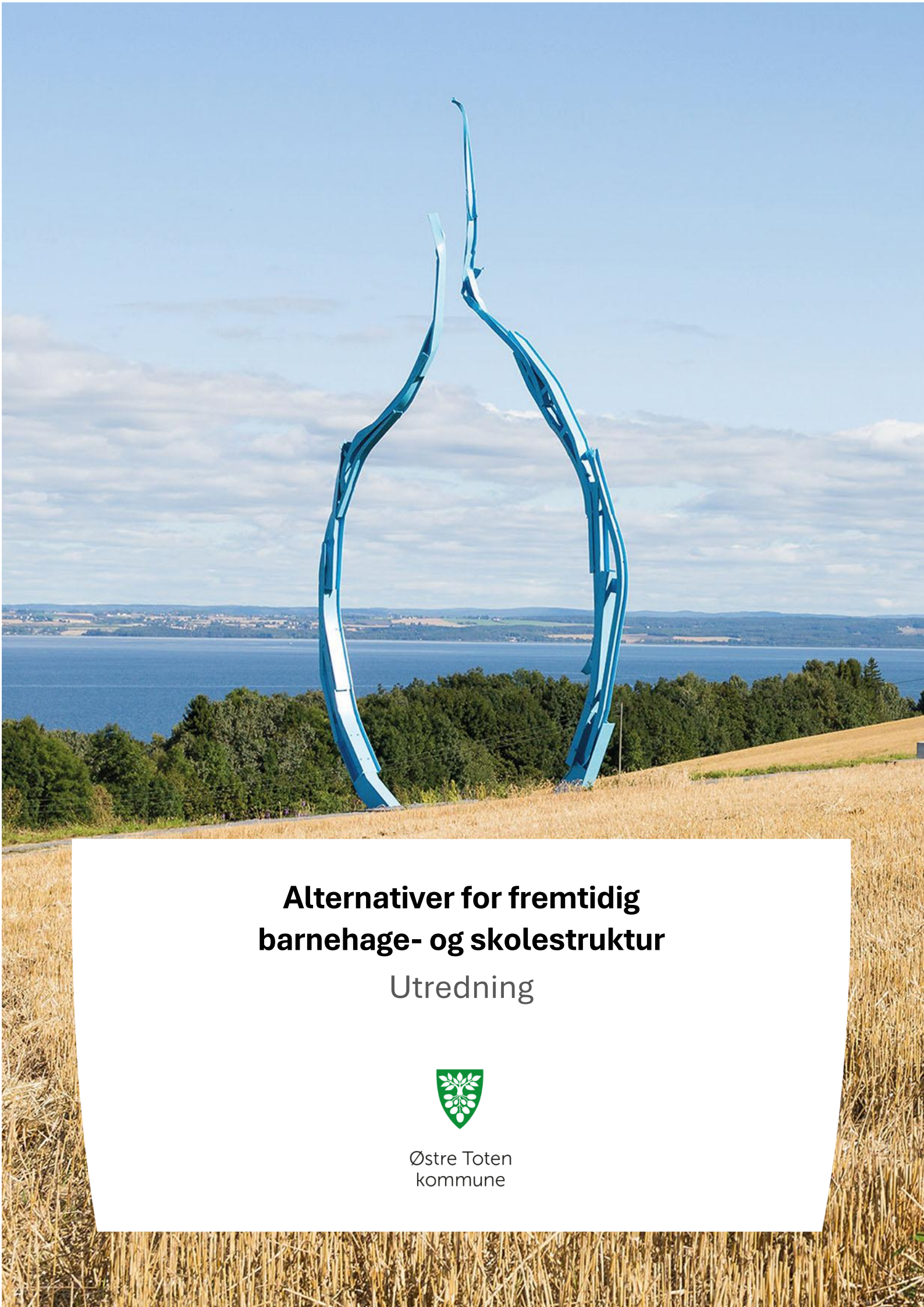

Alternativer for fremtidig barnehage- og skolestruktur

Utredning

Østre Toten
kommune

Dato: 15. september 2026

Innhold

Forord – revidert versjon av utredningsdokumentet	7
Oppsummering.....	10
1 Innledning	13
2 Rammer og føringer.....	14
2.1 Rettslig grunnlag for strukturendringer	14
2.1.1 Barnekonvensjon	14
2.1.2 Lov om barnehager (barnehageloven)	14
2.1.3 Opplæringsloven.....	15
2.1.4 Forvaltningsloven og kommuneloven.....	16
2.1.5 Plan og bygningsloven (PBL)	17
2.2 Kommunens planverk.....	18
2.3 Barnets beste vurdering.....	20
3 Faktagrunnlag.....	20
3.1 Demografi	20
3.2 Tjenester nær innbyggere.....	24
3.3 Barnehage og grunnskole i Østre Toten: beskrivelse av nåsituasjon	25
3.3.1 Barnehage	26
3.3.2 Grunnskole	27
3.4 Kommuneøkonomi.....	31
3.4.1 Kommuneindeksen	31
3.4.2 Inntekter og utgifter til barnehage- og skoletjenester.....	34
3.4.3 Driftskostnader til barnehage	36
3.4.4 Driftskostnader til skole.....	40
3.4.5 Økonomisk ramme for kommunalområdet for oppvekst og velferd	47
3.4.5 Økonomisk ramme for kommunalområde samfunn og strategi	47
3.5 Pedagogisk kvalitet i barnehager og skoler	48
3.5.1 Kvalitet i barnehage	48
3.5.2 Kvalitet i skole	49

3.6	Skolemiljø	49
3.6.1	Trivsel, trygghet og tilhørighet.....	50
3.6.2	Skolestruktur og betydning for skolemiljø.....	50
3.6.3	Fagmiljø og profesjonsfellesskap	51
3.6.4	Samarbeid med hjemmet	51
3.6.5	SFO som lærings- og omsorgsarena	52
3.6.6	Tilgang til støttefunksjoner og tverrfaglig kompetanse	52
3.6.7	Elevmedvirkning.....	52
3.6.8	Fysisk skolemiljø.....	52
3.6.9	Skolemiljø- oppsummert	52
3.7	Samfunnsøkonomisk perspektiv	53
3.8	Bygningsmasse og arealer: barnehager og skoler.....	53
4	Vårt utgangspunkt.....	55
4.1	Barnehage- og skolestruktur: 0-alternativet	56
4.2	Hvorfor det er behov for endringer i barnehage- og skolestruktur?	57
5	Arbeid med fremtidig struktur	58
5.1	Beskrivelse av arbeidet som ble gjort.....	58
5.2	Medvirkningsprosesser.....	59
5.2.1	Innbyggerinvolvering.....	59
5.2.2	Innspill og tilbakemeldinger fra ansatte	60
5.2.3	Barnas stemme i arbeidet med helhetlig barnehage- og skolestruktur... 62	
5.3	Barn og elevers perspektiv: hva kjennetegner gode barnehager og skoler	62
5.3.1	Trygghet og relasjoner.....	62
5.3.2	Tilhørighet, venner og gruppefellesskap	63
5.3.3	Voksenressurser og støttefunksjoner.....	63
5.3.4	Bekymringer knyttet til endringer og overganger.....	63
5.3.5	Barnas samlede budskap	64
5.4	Forskning og rapporter.....	64
6	Metode. Tomteoversikter, arealbehov, økonomi.....	68
6.1	Barneskolestruktur.....	68
6.1.1	Oversikt over tomter for barneskoler. Premisser og vurderinger	69
6.1.2	Areal-/romprogrammer for fremtidens barneskoler i Østre Toten	69

6.1.3	Investering- og driftskostnader (FDV)	70
6.2	Barnehagestruktur - utgangspunkt	71
6.3	Økonomisk analyse.....	71
7	Alternativer for ny barnehage- og skolestruktur	71
7.1	Beskrivelse av alternativene.....	71
7.1.1	Alternativ 0	72
7.1.2	Alternativ 1	74
7.1.3	Alternativ 2a.....	76
7.1.4	Alternativ 2b	78
7.1.5	Alternativ 3	80
7.2	Forslag til overgangsløsninger: fra nåsituasjon til alternativ struktur	82
7.2.1	Alternativ 1	83
7.2.2	Alternativ 2a.....	84
7.2.3	Alternativ 2b	85
7.2.4	Alternativ 3	86
8	Vurderinger av alternativene	87
8.1	Pedagogisk kvalitet og faglighet.....	87
8.1.1	Robusthet i fagmiljø og profesjonsfellesskap	88
8.1.2	Rekruttering og arbeidsmiljø	89
8.1.3	Likeverdig tjenestetilbud og kvalitet	89
8.1.4	Elevenes læringsmiljø.....	90
8.1.5	Individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) og spesialpedagogikk	90
8.1.6	Tidlig innsats.....	90
8.1.7	Sammenligning av alternativene.....	91
8.2	Vurdering av barnets beste	93
8.2.1	Endringer i barnehagestruktur	94
8.2.2	Alternativer for barneskolestruktur	94
8.2.3	Sammenligning av alternativene.....	97
8.2.4	Vurdering av overganger til alternativene.....	99
8.2.5	Barnets beste oppsummert	102
8.3	Samfunnsperspektiv	103
8.3.1	Alternativ 1	104

8.3.2	Alternativ 2a.....	104
8.3.3	Alternativ 2b	105
8.3.4	Alternativ 3	105
8.3.5	Sammenligning av alternativene.....	106
8.3.6	Samfunnsperspektiv - oppsummert.....	108
8.4	Økonomisk bærekraft.....	108
8.4.1	Alternativ 0	109
8.4.2	Alternativ 1	111
8.4.3	Alternativ 2a.....	114
8.4.4	Alternativ 2b	117
8.4.5	Alternativ 3	121
8.4.6	Ny barnehagestruktur	124
8.4.7	Sammenligning av alternativene.....	125
8.4.8	Økonomisk bærekraft - oppsummert.....	127
8.5	Bygningsmessig tilstand	129
8.5.1	Alternativ 1	129
8.5.2	Alternativ 2a.....	130
8.5.3	Alternativ 2b	131
8.5.4	Alternativ 3	132
8.5.5	Sammenligning av alternativene.....	133
8.5.6	Bygningsmessig tilstand – oppsummert	135
8.6	Samlet vurdering av alternativene	135
8.6.1	Alternativ 1	136
8.6.2	Alternativ 2a.....	137
8.6.3	Alternativ 2b	137
8.6.4	Alternativ 3	139
8.6.5	Sammenlignende oversikt.....	139
8.6.6	Oppsummerende vurdering	141
9	Skoletilhørighet.....	142
10	Veien videre	144
10.1	Offentlig høring og medvirkning	144
10.2	Foreslåtte høringsinstanser	145

10.3	Spørsmål til høringen	146
10.4	Veien til endelig vedtak	147
	Litteraturliste.....	149
	Politiske saker i Østre Toten kommune	152

Forord – revidert versjon av utredningsdokumentet

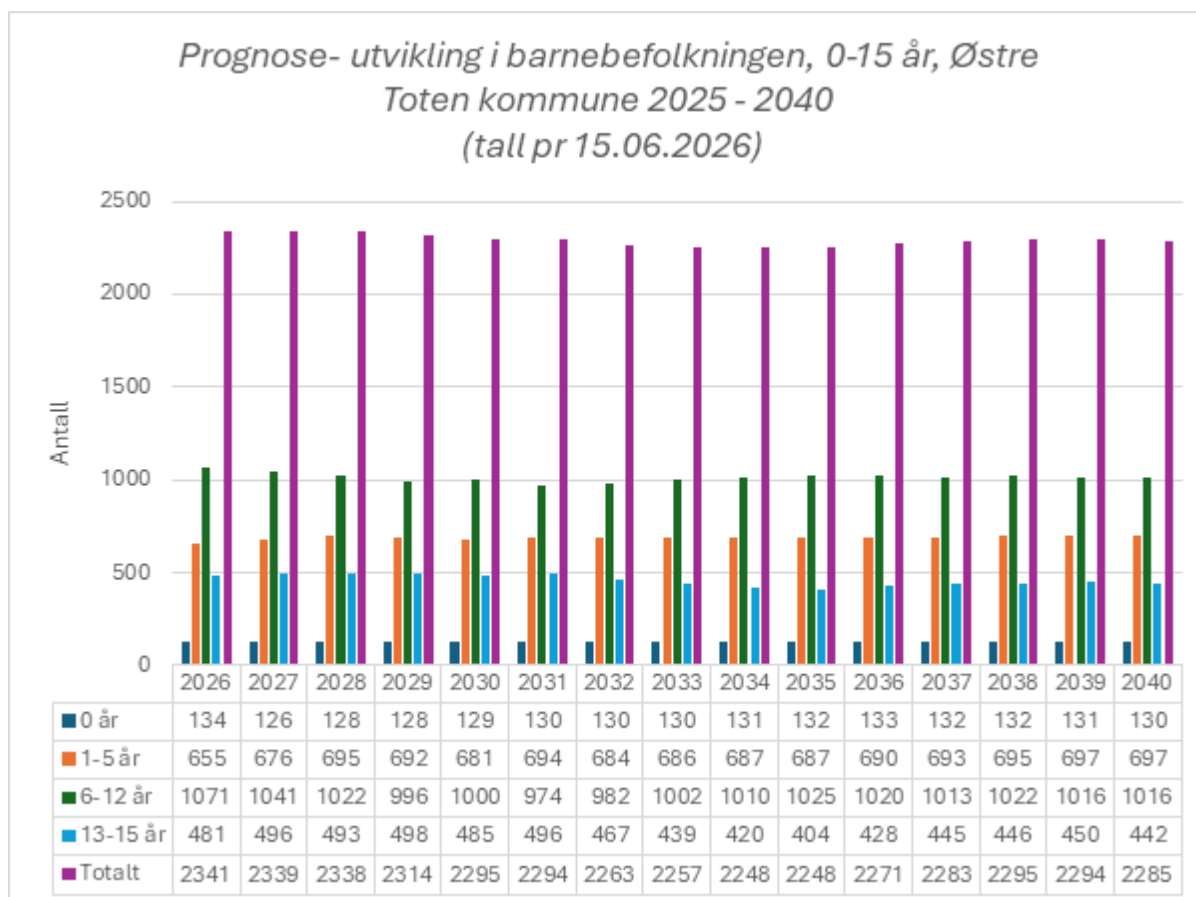
Denne reviderte utgaven av utredningen «*Alternativer for fremtidig barnehage- og skolestruktur*» ble ferdigstilt 15. september 2026. Revisjonen er gjennomført som følge av kommunestyrets vedtak 17. juni 2026, der det ble besluttet å sende fire likestilte strukturalternativer (Alternativ 1, 2a, 2b og 3) på offentlig høring. Alternativ 2b var ikke beskrevet i den opprinnelige utredningen, men ble fremmet under kommunestyrets behandling 17. juni 2026.

Kommunestyrets vedtak innebar at Alternativ 2b måtte innarbeides som et fullverdig og likestilt alternativ i utredningen. Det reviderte dokumentet inkluderer derfor vurderinger, analyser og konsekvensbeskrivelser for alle fire alternativene på lik linje, slik at beslutningstakerne har et helhetlig og sammenlignbart grunnlag for den videre behandlingen av saken. Endringene og utvidelsene i denne utgaven er derfor i all hovedsak konsentrert om tre kapitler i rapporten:

- Kapittel 7 «Alternativer for ny barnehage- og skolestruktur»: oppdatert med beskrivelse av Alternativ 2b samt tilhørende forslag til overgangsløsninger.
- Kapittel 8 «Vurderinger av alternativene»: Revidert med konsekvensutredning, SWOT-analyser og sammenlignende analyser for Alternativ 2b på tvers av fagområdene pedagogisk kvalitet, barnets beste, samfunn, økonomi og bygningsmessig tilstand.
- Kapittel 10 «Veien videre»: Oppdatert med rammer for den offentlige høringen, oppdaterte høringsspørsmål og tidsplan frem mot endelig politisk vedtak.

Det er viktig å være oppmerksom på at de delene av utredningen som beskriver rammer, føringer og faktagrunnlag, er videreført uten endringer fra den opprinnelige versjonen som ble ferdigstilt 1. juni 2026. Dette gjelder kapittel 2 «Rammer og føringer» og kapittel 3 «Faktagrunnlag».

Etter at den opprinnelige utredningen ble ferdigstilt, publiserte Statistisk sentralbyrå (SSB) oppdaterte befolkningsframskrivinger 12. juni 2026. Disse er ikke innarbeidet i det foreliggende dokumentet. Figuren nedenfor viser *den oppdaterte prognosen* for befolkningsutvikling:

Den oppdaterte prognosen viser en mer stabil utvikling i barne- og elevtallet sammenlignet med den tidligere prognosen. Mens den forrige prognosen la til grunn en markant og langvarig nedgang i barnetallet på om lag 10 prosent frem mot midten av 2030-tallet, med et tydelig lavere nivå som ny normalsituasjon, viser den nye prognosen kun svakere nedgang på kort sikt og en tidligere stabilisering. Dette innebærer at den oppdaterte prognosen peker mot en raskere stabilisering av barnetallet på et lavere nivå enn i dag. Barnetallet (antall barn i alderen 0-15 totalt) forventes å avta de nærmeste årene, før det gradvis øker igjen mot slutten av 2030-årene, men uten å overstige nivået som nås rundt 2030 - 2031.

Den oppdaterte prognosen viser at antallet barn i aldersgruppen 6–12 år (barn i barneskolealder) vil falle fram til rundt 2032. Deretter ventes en svak økning og en stabilisering på et lavere nivå. Mot slutten av 2030-årene ligger barnetallet på omtrent samme nivå som i 2028, det vil si rundt 1020 barn. Selv om utviklingen etter hvert snur, vil ikke elevgrunnlaget på barnetrinnet komme tilbake til dagens nivå. Dette betyr at elevtallet stabiliserer seg varig lavere, til tross for en moderat oppgang på lengre sikt.

Den oppdaterte prognosen viser at antallet barn i aldersgruppen 13–15 år (barn i ungdomsskolealder) vil avta jevnt fram mot midten av 2030-tallet, fra om lag 480 i dag til rundt 400 i 2035. Etter denne nedgangen forventes en gradvis økning igjen, slik at nivået

nærmer seg om lag 450 mot slutten av 2030-årene. Utviklingen innebærer at elevgrunnlaget på ungdomstrinnet vil være lavere i en lengre periode, før det tar seg opp igjen, men uten å komme tilbake til dagens nivå.

De oppdaterte prognosene viser en noe mer stabil utvikling og en tidligere utflating i barnetallet enn tidligere antatt, men **endrer ikke hovedbildet**: kommunen står overfor en varig overkapasitet i barnehage- og skolestrukturen, og det foreligger et uendret behov for kapasitetstilpasninger for å sikre økonomisk og pedagogisk bærekraft over tid. Strukturendringer må gjennomføres, og tiltak kan ikke utsettes i påvente av ytterligere utvikling i barnetallene. Samtidig må tilpasningene balanseres slik at man unngår å redusere kapasiteten mer enn det som er bærekraftig over tid, gitt usikkerheten i prognosene.

Lena, 15. september 2026

Oppsummering

Denne utredningen presenterer et omfattende beslutningsgrunnlag for fremtidens barnehage- og skolestruktur i Østre Toten kommune frem mot 2040. Utredningen er gjennomført som følge av vedtak knyttet til strategi Oppvekst 2040 og tidligere politiske vedtak om utvikling av skole- og barnehagesektoren. Bakgrunnen er endringer barnetall, økende ledig kapasitet i barnehage- og skolebygg, og behov for en mer bærekraftig struktur som kan sikre kvalitet, robuste fagmiljøer og god ressursutnyttelse.

Utfordringsbildet: Hvorfor endring er nødvendig

Kommunen står overfor en varig demografisk endring med betydelig nedgang i barnetallet. Elevtallet i grunnskolen er redusert med 18 % siden 2006, og prognosene varslar ytterligere fall. Denne utviklingen medfører flere konsekvenser for kommunen. For det første gir det overkapasitet i eksisterende barnehage- og skolebygg. Dagens struktur er dimensjonert for et høyere antall barn og elever enn kommunen har i dag. For det andre medfører det økte kostnader per barn og elev, fordi faste kostnader i stor grad opprettholdes selv om antall brukere går ned. For det tredje utfordres muligheten til å opprettholde og videreutvikle robuste fagmiljøer. Samtidig viser kunnskapsgrunnlaget at Østre Toten kommune leverer gode tjenester med høy pedagogisk kvalitet i både barnehager og skoler. Utfordringen er ikke dagens kvalitet, men hvordan denne kvaliteten kan opprettholdes og styrkes i et langsiktig perspektiv.

Beskrivelse av alternativene

Utredningen har vurdert fire alternativer opp mot et **0-alternativ** (dagens struktur inkludert allerede vedtatt bygging av ny ungdomsskole på Lena og etablering av ny barneskole på Skreia):

- **Alternativ 1 (3 barneskoler):** barneskoletilbudet samles i store enheter på Lena, Skreia og Kapp. En ungdomsskole på Lena. Fem kommunale barnehager.
- **Alternativ 2a (4 barneskoler):** barneskoletilbudet videreføres ved fire enheter på Hoffsvangen, Kolbu, Skreia og Kapp. En ungdomsskole på Lena. Fem kommunale barnehager.
- **Alternativ 2b (4 barneskoler):** barneskoletilbudet videreføres ved fire skoler: Kolbu, Skreia, Kapp og Nordli (ingen barneskole i Lena-området). En ungdomsskole på Lena. Fem kommunale barnehager.
- **Alternativ 3 (3 barneskoler):** barneskoletilbudet samles på Kolbu, Skreia og Kapp (ingen barneskole i Lena-området). En ungdomsskole på Lena. Fem kommunale barnehager.

Hovedvurderinger av alternativene

Valget mellom alternativene innebærer en strategisk avveining mellom ulike kriterier:

- **Pedagogisk kvalitet og faglighet:** alternativ 1 og 3 vurderes som de sterkeste modellene på sikt. Større enheter gir mer robuste fagmiljøer, bedre kompetansematch og mindre sårbarhet ved fravær. Alternativene med fire barneskoler (2a og 2b) gir en skjørere organisasjon faglig sett.
- **Barnets beste:** vurderingene skiller mellom langsiktig kvalitet og belastning i overgangsfasen. Alternativ 2a trekkes frem som det beste for trygghet, nærhet og relasjoner her og nå, med færrest skolebytter for barna. Alternativ 2b skjermer barna i Nordlia i deres kjente nærscole, men skaper en ujevn fordeling av oppvekst- og overgangsvilkår der elevgruppene i Lena-området (særlig fra Vilberg) må bære den tyngste belastningen med krevende omstillingsfaser og potensielt gjentatte skolebytter. Alternativ 1 og 3 gir barna tilgang til større og mer mangfoldige elevfellesskap som forebygger utenforskap og gir bedre faglige rammer på sikt, men påfører barna den tyngste omstillingsbelastningen med langvarig midlertidighet og relasjonsbrudd i gjennomføringsfasen.
- **Samfunnsperspektiv:** alternativ 1 underbygger best kommuneplanens mål om å styrke tettstedsutviklingen i Lena, Kapp og Skreia. Alternativ 3 og alternativ 2b representerer et strategisk brudd med kommuneplanens samfunnsdel ved å fjerne barneskolen fra Lena-området. Alternativene 2a og 2b støtter i størst grad en desentralisert bosetting og bevarer lokale møteplasser. Alternativ 2b beholder skoler i kommunens områder med størst konsentrasjon av barnefamilier.
- **Bygningsmessig tilstand:** alternativ 1 gir den høyeste bygningsstandarden gjennom nybygg på Lena, men er samtidig forbundet med størst tomterisiko og de mest krevende arealforholdene. Alternativ 2a og 2b bygger begge på ombygging og utvidelse av eksisterende skolebygg, men mens alternativ 2a gir relativt likeverdige skoleanlegg, innebærer alternativ 2b større forskjeller i størrelse og kapasitet. Alternativ 3 gir størst areal- og kostnadseffektivitet, men har også utfordringer knyttet til tomteforhold ved Kapp skole.
- **Økonomisk bærekraft:** alternativ 3 er det mest kostnadseffektive med størst årlig innsparingspotensial (ca. 18,2 millioner kroner) og lavest investeringsbehov. Alternativ 1 gir også store driftsbesparelser, men krever svært høye investeringer i nybygg på Lena. Alternativene 2a og 2b gir lavest økonomisk gevinst på lang sikt. Alternativ 2a er noe mer økonomisk robust enn 2b fordi videreføringen av Nordli skole i 2b beholder en liten enhet med høye faste driftskostnader per elev uten effektiviseringsgevinst.

Konklusjon

Samlet sett viser utredningen at dagens skolestruktur i begrenset grad møter framtidige behov knyttet til elevtallsutvikling, økonomi og kvalitet. En endring av strukturen er derfor nødvendig for å sikre robuste fagmiljøer, god pedagogisk kvalitet og et større økonomisk handlingsrom i årene som kommer.

Ingen av de fire alternativene fremstår som «best på alt», de representerer ulike prioriteringer. Alternativ 1 og 3 legger størst vekt på langsiktig kvalitet, faglig robusthet og bærekraft, men innebærer også de største omstillingene. De 4-barneskolealternativene (2a og 2b) prioriterer å skjerme barna for omstillingsstøy, bevare nærskoler og opprettholde lokal tilhørighet i hverdagen. Prisen for dette er svakere forutsetninger for langsiktig faglig robusthet, høyere driftsutgifter per elev og en økt risiko for at kommunen må gjennomføre nye og krevende strukturrunder på et senere tidspunkt.

Utredningsdokumentet legger fram konsekvensene og avveiningene ved de ulike alternativene side om side, og gir et faglig grunnlag for den offentlige høringen og kommunestyrets endelige vedtak.

1 Innledning

Arbeidet med framtidig barnehage- og skolestruktur i Østre Toten tar utgangspunkt i kommunestyrets vedtak fra juni 2018 (KST062/18), der mandatet for utviklingsarbeidet Oppvekst 2040 ble fastsatt. De strukturelle sidene av arbeidet ble senere fulgt opp i kommunestyret i november 2021 gjennom behandling av sak om helhetlig barnehage- og skolestruktur (KST087/21).

Grunnlaget for dagens utredning

Siden oppstarten er det gjort flere viktige vedtak som danner grunnlaget for dagens utredning. Dette omfatter blant annet ferdigstillelse av Nordli barnehage, vedtak om etablering av en felles ungdomsskole på Lena fra 2030, samt beslutningen om å samle barneskoletilbudet på Skreia i dagens ungdomsskolelokaler.

Behovet for endringer i barnehage- og skolestrukturen er først og fremst drevet av tydelige og varige demografiske endringer i kommunen. Nedgangen i antall barn har over tid ført til økende ledig kapasitet og en struktur som i mindre grad er tilpasset dagens og framtidens behov. Dette gir høyere kostnader per barn og utfordrer den økonomiske bærekraften i tjenestene.

Elevtallet har gått ned fra 1 817 elever i skoleåret 2006/2007 til 1 490 elever i skoleåret 2025/2026. Dette tilsvarer en reduksjon på 327 elever, eller om lag 18 prosent. Dagens struktur er i stor grad utviklet for høyere elevtall, og framstår derfor ikke som bærekraftig over tid uten tilpasninger.

Kommunen må utvikle en mer helhetlig, framtidsrettet og bærekraftig barnehage- og skolestruktur. Målet er en struktur som gir robuste fagmiljøer, trygge og inkluderende fellesskap, gode vilkår for tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid, samt et likeverdig tilbud til alle barn og unge i Østre Toten, uavhengig av bosted. Arbeidet skal legge til rette for kvalitet, faglighet og langsiktig bærekraft.

Organisering av utredningsarbeidet

Utredningen er gjennomført av en tverrfaglig prosjektgruppe bestående av kommunens egne ressurser. Gruppen har inkludert rådgivere fra kommunalområdet for oppvekst og velferd, barnehagesjef, grunnskolesjef, tjenesteområdeledere innen samfunn, strategi og eiendom, kommunalsjef for oppvekst og velferd, rådgiver fra kommunalområdet for helse og mestring, samt hovedtillitsvalgt for Utdanningsforbundet i Østre Toten kommune.

Prosjektgruppen har hatt det overordnede ansvaret for utredningen, herunder problemforståelse, vurderinger og sammenstilling av kunnskapsgrunnlaget.

Eksterne fagmiljøer, Agenda Kaupang AS og Enerhaugen arkitektkontor, har bidratt med analyser og faglig støtte innen henholdsvis økonomi, kapasitet og bygningsmessige forhold. De eksterne bidragene inngår som en del av kunnskapsgrunnlaget, men vurderinger og avveininger i utredningen er gjort av prosjektgruppen.

Organiseringen har lagt til rette for en bred, tverrfaglig tilnærming, der både faglige, økonomiske og samfunnsmessige perspektiver er ivaretatt.

2 Rammer og føringer

2.1 Rettslig grunnlag for strukturendringer

Når kommunen vurderer å endre skolestrukturen, for eksempel ved å legge ned en skole, endre skolekretsgrenser eller bygge nye skoler, må prosessen følge nasjonale lover og tydelige saksbehandlingskrav.

2.1.1 Barnekonvensjon

[FNs barnekonvensjon](#) er en del av norsk lov og gir føringer for kommunens arbeid med endringer i barnehage- og skolestrukturen. Konvensjonen slår fast at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle beslutninger som berører barn. Dette innebærer at kommunen, ved vurdering av ulike strukturalternativer, har plikt til å gjøre helhetlige og dokumenterte vurderinger av hvordan endringer påvirker barns læringsmiljø, trygghet, trivsel og tilgang til likeverdige tjenester.

I arbeidet med strukturendringer må hensynet til barn og unge veies opp mot demografisk utvikling, økonomisk bærekraft og behovet for robuste fagmiljøer. Selv om endringer kan medføre omstilling for elever og foresatte, kan de også gi muligheter for bedre kvalitet, mer stabile fagmiljøer og et bredere pedagogisk tilbud. Det er derfor viktig at konsekvensene for barn og unge vurderes særskilt og synliggjøres i beslutningsgrunnlaget.

Barnekonvensjonen gir også barn rett til medvirkning i saker som angår dem. Kommunen skal derfor, så langt det er mulig og hensiktsmessig, legge til rette for at barn og unge blir hørt i prosesser knyttet til endringer i barnehage- og skolestrukturen. Samlet sett innebærer dette at hensynet til barnets beste skal være et gjennomgående og tydelig premiss i den politiske behandlingen av saken.

2.1.2 Lov om barnehager (barnehageloven)

I henhold til [barnehageloven](#) har barn som fyller ett år senest innen utgangen av august i søknadsåret, rett til barnehageplass fra august, forutsatt at det søkes om plass. Barn

som fyller ett år i september, oktober eller november det året det søkes om barnehageplass, har rett til å få plass i barnehage innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år. Kommunen har ansvar for at denne retten oppfylles, men loven stiller ikke krav om at plassen skal være i en bestemt barnehage eller i barnets nærmiljø. Kommunen har dermed handlingsrom til å organisere tilbudet på en måte som sikrer god kapasitetsutnyttelse og forsvarlig drift, så lenge retten til barnehageplass ivaretas.

Søkerens ønsker og behov skal ligge til grunn for tildelingen av barnehageplass, slik det også kommer frem av forarbeidene til barnehageloven. Dersom søkeren får innvilget sitt første eller andre valg, har vedkommende ikke rett til å klage. Kommunens tildeling av barnehageplasser må derfor skje innenfor rammen av søkerens prioriterte valg og lovens intensjon om at foreldrenes ønsker skal tillegges stor vekt, samtidig som kommunen sikrer en forsvarlig og effektiv drift av barnehagetilbudet.

Kommunen skal sørge for et tilstrekkelig og godt barnehagetilbud samlet sett. Selv om det i praksis ofte legges vekt på nærhet til bosted, er ikke dette en individuell rettighet. Ved planlegging av barnehagestrukturen må derfor hensynet til kvalitet, tilgjengelig kapasitet og økonomisk bærekraft veies mot ønsket om lokal plassering.

Barnehager må samtidig oppfylle nasjonale krav til areal og bygningsutforming. Det er fastsatt minimumskrav til inneareal per barn, samt anbefalinger for størrelse på uteområder. Byggene skal være utformet slik at de støtter barnas lek, læring og trygghet, og være tilpasset alder og behov. Disse kravene legger føringer for både videre drift, sammenheng og eventuelle investeringer i nye eller oppgraderte barnehagebygg.

2.1.3 Opplæringsloven

Det mest sentrale regelverket ved endringer i skolestrukturen er [opplæringsloven](#). Loven gir kommunen ansvar for å organisere grunnskoleopplæringen slik at elevenes lovfestede rettigheter blir oppfylt. Ved endringer i skolestrukturen må kommunen blant annet ta hensyn til elevenes rett til nærscole etter § 2-6, og vurdere hvilke konsekvenser endringene får for skolevei, skoleskyss, læringsmiljø og tilgang til et likeverdig opplæringstilbud.

Opplæringsloven § 2-6 regulerer nærscoleprinsippet og kommunens adgang til å fastsette forskrift om skolekretsgrenser. Bestemmelsen innebærer at eleven har rett til å gå på en skole i nærmiljøet, eller på den skolen eleven sokner til. Ved fastsetting av skolekretser må kommunen gjøre konkrete og forsvarlige vurderinger, der blant annet avstand, trafikale forhold, kapasitet og hensynet til en hensiktsmessig skoleorganisering kan inngå. Endringer i kretsgrenser, skolenedleggelse eller etablering av nye skoler krever derfor grundige vurderinger for å sikre at nærscoleprinsippet blir ivaretatt.

Loven stiller videre krav om at opplæringen skal være forsvarlig og likeverdig, uavhengig av hvor i kommunen elevene bor. Kommunen må sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø etter kapittel 12, og at behov for tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging blir vurdert og fulgt opp i tråd med kapittel 11. Strukturendringer må derfor vurderes ut fra hvordan de påvirker elevenes trivsel, tilhørighet, læring og tilgang til nødvendige støtte- og tilretteleggingstiltak.

Kommunen må også sørge for at opplæringen blir gitt av personale med riktig kompetanse. Bestemmelsene i kapittel 17 stiller krav til kompetanse og profesjonalitet i skolen, og er derfor relevante i vurderingen av om framtidig struktur gir robuste fagmiljøer og tilstrekkelig tilgang til kvalifiserte ansatte. Dette er særlig viktig i en situasjon der kommunen vurderer endringer som kan påvirke rekruttering, bemanning, ledelse og muligheten for å tilby et likeverdig opplæringstilbud ved alle skoler.

Samlet sett gir opplæringsloven kommunen handlingsrom til å endre skolestrukturen, men innenfor rammer som skal sikre elevenes rettigheter. Endringer må være saklig begrunnet, bygge på et forsvarlig kunnskapsgrunnlag og utformes slik at kravene til kvalitet, trygghet, kompetanse og likeverdig opplæring fortsatt oppfylles.

2.1.4 Forvaltningsloven og kommuneloven

Ved endringer i barnehage- og skolestruktur må kommunen følge [forvaltningsloven](#) og [kommuneloven](#). Regelverket stiller krav til forsvarlig saksbehandling, herunder krav til utredning og dokumentasjon, habilitet, likebehandling og åpenhet i den politiske prosessen. Saksbehandlingen må sikre at beslutningene bygger på et tilstrekkelig og relevant kunnskapsgrunnlag, og at berørte parter får en reell mulighet til å medvirke og uttale seg. Dette kan ivaretas gjennom innbyggerinvolvering og høringsprosesser.

Kommunen har et betydelig handlingsrom til å organisere skolestrukturen ut fra lokale behov og prioriteringer. Dette handlingsrommet må utøves innenfor rammene av gjeldende lovverk, herunder barnehageloven og opplæringsloven. Forvaltningsrettslige prinsipper stiller krav til korrekt prosess, likebehandling og at beslutningene bygger på et forsvarlig kunnskapsgrunnlag. Videre må kommunen ivareta krav etter plan- og bygningsloven, der strukturendringer får arealmessige, byggtekniske eller reguleringsmessige konsekvenser, for eksempel ved endret bruk av skolebygg, nybygg eller avvikling av eksisterende anlegg.

Kommunen må også ta hensyn til relevante forskrifter og statlige rundskriv. Utdanningsdirektoratets veiledning knyttet til [behandling av saker om skolenedleggelse og kretsgrenser](#) presiserer *hvordan* kommunen må behandle saker om skolenedleggelser og skolekretser, herunder grundige utredninger, tydelig dokumentasjon og involvering av elever, foresatte og andre berørte interessenter. Rundskrivene er ikke rettslig bindende, men understreker at kommunen står fritt til å

gjøre politiske prioriteringer innenfor disse rammene, men at prosessen må være korrekt og etterprøvbart.

2.1.5 Plan og bygningsloven (PBL)

[Plan- og bygningsloven](#) skal bidra til en langsiktig og bærekraftig samfunnsutvikling til beste for enkeltmennesket, fellesskapet og kommende generasjoner. Loven gir et tydelig rammeverk for kommunal planlegging, der hensynet til barn og unges oppvekstvilkår er et sentralt element. Dette perspektivet er videreført i kommuneplanens samfunnsdel, inkludert arealstrategien, samt i kommuneplanens arealdel, som samlet legger viktige føringer for kommunens skole- og anleggsplanlegging.

Loven presiserer flere steder kommunens ansvar for å ivareta barn og unges behov i plan- og byggesaker. Det framgår blant annet at:

- det skal tas hensyn til barn og unges oppvekstvilkår og kvaliteten på de fysiske omgivelsene (§ 1-1)
- planarbeidet skal legge til rette for god forming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår (§ 3-1 e)
- kommunestyret skal sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen (§ 3-3)

Videre skal reguleringsplaner legge til rette for trygge og gode oppvekstmiljøer (§ 12-7), og prinsippet om universell utforming skal ligge til grunn både i overordnet planlegging og i det enkelte byggetiltak (§ 29-3).

For kommunale planforslag understreker loven et særskilt ansvar for medvirkning. Kommunen skal legge til rette for aktiv deltakelse fra grupper som har behov for spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Når direkte medvirkning ikke er mulig, skal alternative former for involvering sikre at deres interesser likevel blir hørt (§ 5-1). Dette må forstås i sammenheng med lovens formål og det grunnleggende prinsippet om barnets beste, samt det overordnede hensynet til barn og unges oppvekstvilkår.

Hvis strukturendringer innen barnehage og skole får konsekvenser for arealbruk eller bygg, må barnehage- og skolesaker også håndteres etter kravene i plan og bygningsloven. Dette gjelder blant annet ved nybygg, ombygging eller avvikling av skolebygg.

2.2 Kommunens planverk

Arbeidet med framtidig barnehage- og skolestruktur bygger på føringer som følger av kommunens overordnede planer.

[Kommuneplanens samfunnsdel 2023–2035](#) gir tydelige føringer for hvordan kommunen skal utvikle oppvekstområdet i årene framover. Disse føringene har direkte betydning for arbeidet med å vurdere en helhetlig barnehage- og skolestruktur. Planen slår fast at barnehage- og grunnskolestrukturen må sikre at alle barn får det tilbudet de har krav på, og at utviklingen med færre barn og unge utfordrer dagens organisering. Det beskrives hvordan små skoler kan gi både sosiale og faglige utfordringer for elevene, blant annet ved at det kan være vanskelig å finne jevnaldrende en passer sammen med, og at små miljøer gir økt sårbarhet når ansatte er fraværende. Videre understrekes det at små enheter gjør det vanskelig å opprettholde og videreutvikle gode pedagogiske fagmiljøer, og at en struktur med mange mindre enheter gir betydelig høyere kostnader til drift og vedlikehold. Kommuneplanen konkluderer derfor med at dagens struktur må vurderes opp mot sosiale, faglige og økonomiske hensyn i årene framover. Disse signalene er direkte styrende for arbeidet med en helhetlig struktur, fordi de synliggjør at dagens modell verken er robust eller bærekraftig i møte med de demografiske endringene kommunen står overfor.

I tillegg legger kommuneplanens samfunnsdel føringer som knytter oppvekststrukturen til kommunens overordnede areal- og tettstedsutvikling. Planen fremhever betydningen av å utvikle kompakte og velfungerende tettsteder med sterke sentrumsfunksjoner og et bredt tjenestetilbud, og løfter fram Lena, Skreia og Kapp som de områdene kommunen har valgt å videreutvikle som sentrale tettsteder i tiden framover. Dette perspektivet betyr at oppvekstarenaer – som barnehager, skoler og tilhørende tjenester – ses som en del av den sosiale infrastrukturen som skal styrke tettstedene og bidra til gode sosiale strukturer, folkehelse og miljømessig bærekraft. Dermed blir også lokalisering og dimensjonering av barnehager og skoler et sentralt redskap i arbeidet med å utvikle levende og funksjonelle lokalsamfunn.

Samlet sett innebærer kommuneplanens samfunnsdel at barnehage- og skolestruktur ikke kan vurderes isolert, men som del av en bredere samfunnsutvikling. Samtidig er det naturlig å legge vekt på at barnehager og skoler primært skal møte behovene til barna og elevene, og at nærhet til der de bor ofte vil være et viktig hensyn – også når strukturen vurderes i en større utviklingssammenheng.

Planen legger opp til at kommunen må sikre robuste fagmiljøer, trygge og inkluderende læringsfellesskap og god ressursutnyttelse, samtidig som oppveksttjenestene skal bidra positivt til utviklingen av kommunens sentrale tettsteder. De demografiske endringene gjør det nødvendig å styrke kvaliteten gjennom større og mer bærekraftige enheter, mens utviklingsmålene for tettstedene peker mot en mer konsentrert struktur der tjenester

lokaliseres på måter som støtter både bosetting, tilgjengelighet og et helhetlig tjenestetilbud for innbyggere gjennom hele livsløpet.

Denne helheten markeres tydelig i kommuneplanen og danner dermed et sentralt grunnlag for kommunens videre arbeid med å utvikle en fremtidsrettet, helhetlig og bærekraftig barnehage- og skolestruktur.

[Økonomiplan 2026–2029](#) setter i tillegg de økonomiske rammene for kommunens handlingsrom de kommende årene. Planen viser til en stram økonomisk situasjon, der både demografien og økende utgiftsbehov legger press på kommunens totale drift. Samtidig vil synkende barnetall redusere inntektsgrunnlaget for oppvekstområdet. For å sikre bærekraft over tid må kommunen derfor prioritere strukturgrep som gjør det mulig å levere gode tjenester innenfor realistiske økonomiske rammer. Mange små enheter gir høye drifts- og vedlikeholdskostnader, mens mer robuste enheter kan gi bedre ressursutnyttelse og mulighet for å opprettholde kvalitet. Økonomiplanen understøtter derfor behovet for en struktur som både er pedagogisk og økonomisk bærekraftig.

[Strategidokument Oppvekst 2040](#) legger tydelige føringer for arbeidet med fremtidig barnehage- og skolestruktur. Strategidokumentet beskriver helhet og sammenheng som et grunnleggende prinsipp for oppvekstfeltet, og understreker at barn og familier skal møte tjenester som henger godt sammen på tvers av profesjoner, nivåer og arenaer. Dokumentet løfter fram betydningen av inkluderende fellesskap, tidlig innsats og robuste fagmiljøer, og synliggjør hvordan disse målsettingene forutsetter strukturer som gjør samarbeid, kompetanseutvikling og kvalitet mulig. Det pekes eksplisitt på at videre arbeid innen Oppvekst 2040 skal omfatte vurdering av en hensiktsmessig barnehage- og skolestruktur som del av tjenesteutviklingen mot 2040. Den brede faglige retningen som planen legger, understreker behovet for at strukturen understøtter kvalitet, likeverd og mulighet for systematisk utviklingsarbeid i alle enheter.

[Kommuneplanens arealdel](#) er sammen med kommuneplanens samfunnsdel de sentrale styringsverktøyene for kommunen. Arealdelen angir hvordan arealene innenfor kommunegrensene skal brukes og utvikles. Planen er juridisk bindende og legger føringer for både framtidig detaljplanlegging og enkeltvedtak i byggesaker. Planen viser overordnet arealbruk gjennom arealformålet etter plan- og bygningsloven, og den suppleres med hensynssoner og tilhørende bestemmelser som klargjør rammer, krav og begrensninger i ulike områder.

Arealdelen skal ta hensyn til nasjonale og regionale mål, retningslinjer og interesser. Dette omfatter blant annet jordvern, samordnet bolig-, areal, og transportplanlegging, hensyn til naturmangfold, klima og miljø, sikring av verdifulle kulturminner og kulturmiljøer.

Kommunens arealdel bygges på en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) som identifiserer forhold som flom, skred, støy, forurensning, radon og kapasitet i teknisk infrastruktur, samt andre faktorer som kan utgjøre risiko for mennesker, miljø eller materielle verdier.

Til sammen skal kommuneplanens arealdel gi en helhetlig, forutsigbar og bærekraftig ramme for utviklingen av kommunen. Kommuneplanens arealdel er nå under revidering.

2.3 Barnets beste vurdering

Ved endringer i barnehage- og skolestrukturen skal kommunen legge barnets beste til grunn som et grunnleggende hensyn, jf. FNs barnekonvensjon artikkel 3, Grunnloven § 104 og opplæringsloven §§ 10-1 og 10-2. Kommunen må utrede og synliggjøre hvilke konsekvenser foreslåtte tiltak har for barn og unge, og hvordan disse hensynene er vurdert opp mot andre relevante samfunnsmessige forhold.

Å vurdere barnets beste i struktursaker krever en systematisk og kunnskapsbasert tilnærming. Kommunen må analysere hvordan ulike alternativer påvirker barns hverdag og utvikling, herunder *læringsmiljø, trygghet, tilhørighet, relasjoner og reisevei*, både på kort og lang sikt. Barn og unge har rett til å bli hørt i saker som berører dem. Kommunen skal legge til rette for at barn og unge får tilpasset informasjon og mulighet til å uttrykke sine synspunkter, som skal tillegges vekt ut fra alder og modenhet. Samtidig skal kommunen foreta en selvstendig og helhetlig avveining, der barnets beste kommer frem som et sentralt hensyn i beslutningen.

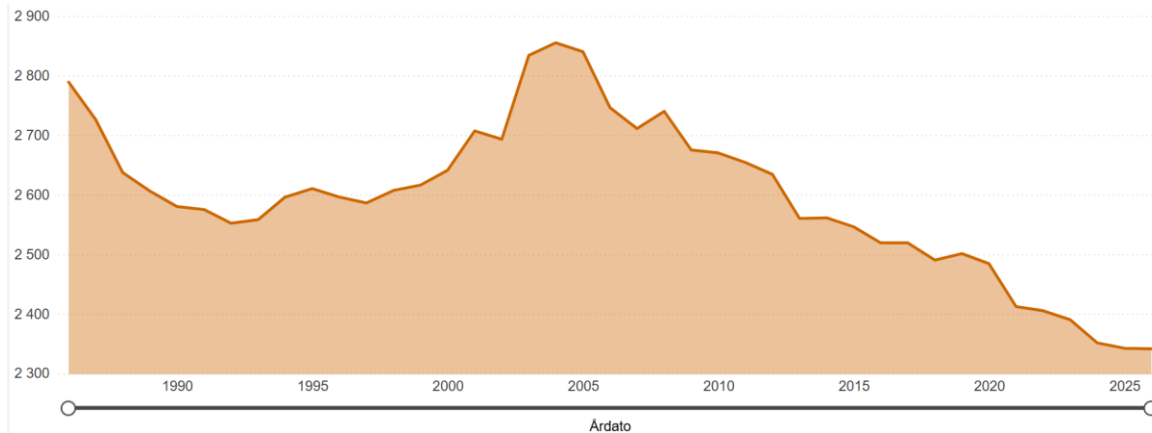
Nordlandsforskning viser i sin veileder *Vurderinger av barnets beste ved skolestrukturendringer* (2025) at mangelfulle eller lite synlige vurderinger av barnets beste har vært en sentral årsak til at vedtak om skolestrukturer er blitt kjent ugyldige etter lovlighetskontroll. Det er derfor avgjørende at vurderingen er dokumentert, etterprøvbar og knyttet til faktiske konsekvenser for barn og unge. Vurderingen av barnets beste skal omfatte både enkeltbarn og grupper av barn. Strukturendringer kan oppleves som krevende og stiller særskilte krav til gode prosesser, tydelig informasjon og planlagte overganger som ivaretar barns behov for trygghet, kontinuitet og tilhørighet.

3 Faktagrunnlag

3.1 Demografi

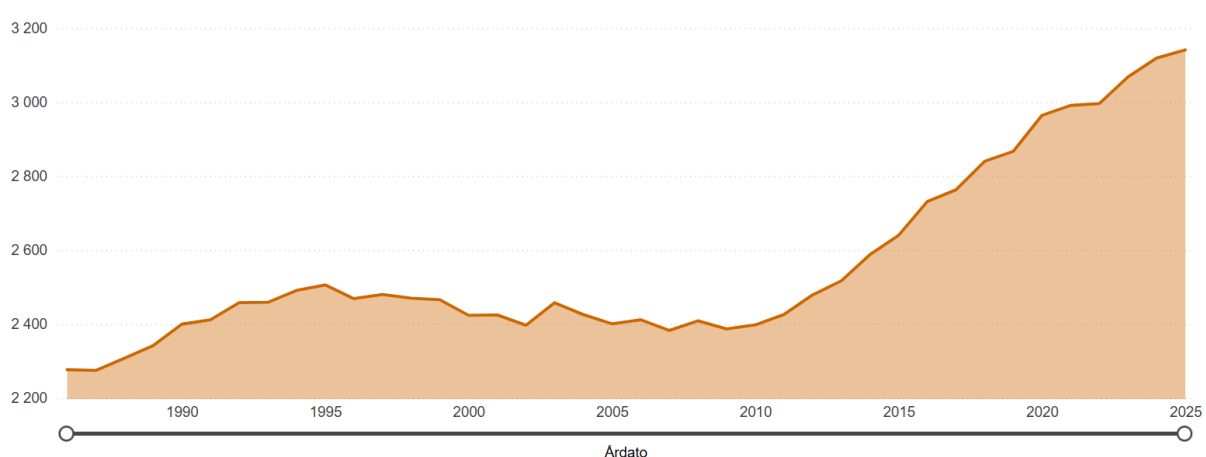
Østre Toten kommune har stått i en demografisk utvikling med færre barn og flere eldre, noe som gir lavere etterspørsel etter barnehage- og skoletjenester og samtidig økt press på kommunens økonomi.

Antallet barn og unge i Østre Toten (aldersgrupper 0–5 år, 13–15 år) har hatt en tydelig langsiktig nedgang fra slutten av 1980-tallet til 2025, jf. figur 1. Nivået går fra rundt 2 800 i starten av perioden til omtrent 2 340 i 2025 – en reduksjon på om lag 18 prosent. Figuren viser en betydelig og varig reduksjon i barne- og ungdomsbefolkningen de siste 20 årene.

Figur 1 Folketallsutvikling i Østre Toten i aldersgruppe 0-15 år, 1986 - 2025 (kilde: SSB)

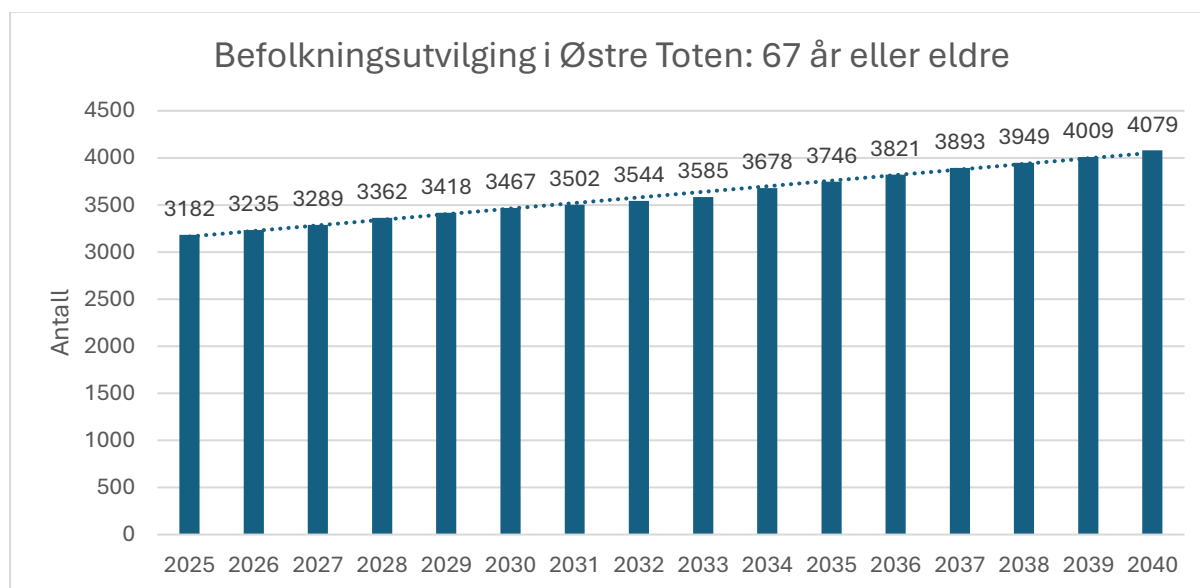
Når det gjelder befolkning i aldersgruppe 67 og eldre (jf. figur 2), er utviklingen den motsatte av det som gjelder barnebefolkning. Figuren nedenfor viser en markant økning i antallet eldre innbyggere i Østre Toten fra slutten av 2000-tallet og fram til 2025. Mens antallet eldre lå relativt stabilt mellom ca. 2 300 og 2 500 fra slutten av 1980-tallet og fram til rundt 2010, stiger tallene tydelig etter dette. Rundt 2015 starter en spesielt sterk vekst, og i 2025 ligger totalen for disse aldersgruppene på omtrent 3 150. Det betyr en økning på om lag 700–800 personer, eller rundt 30 %, bare de siste ti årene.

Figur 2 Folketallsutvikling i Østre Toten i aldersgruppe 67 og eldre, 1986-2025 (kilde: SSB)

Demografiske endringer i Østre Toten kommune er preget av lave fødselstall, en stabilt lav andel små barn og en økende andel eldre innbyggere. Antall barn født i kommunen har hatt en fallende trend over tid, og befolkningsframskrivingene viser at gruppen 0–5 år

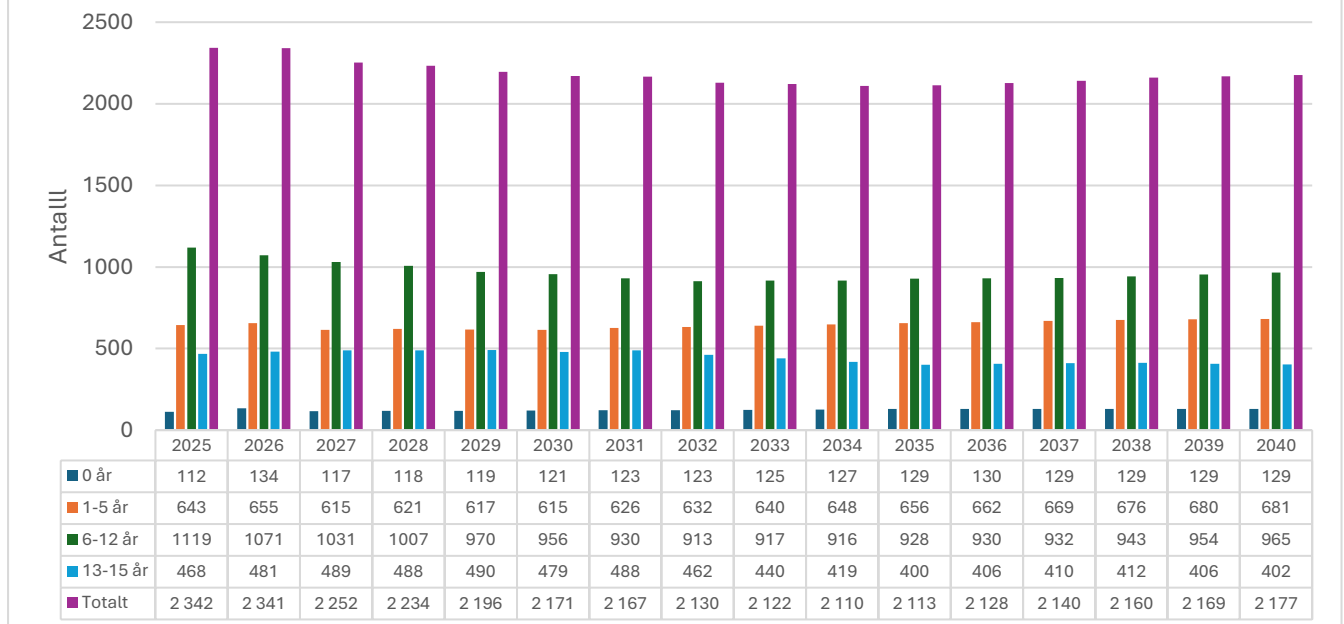
forblir lav gjennom hele planperioden, mens antallet eldre over 67 år øker betydelig fram mot 2050. Samtidig forventes en nedgang i den yrkesaktive befolkningen, noe som gir økt press på kommunens økonomi og reduserer handlingsrommet for ressurskrevende tjenester. Antall innbyggere i kommunen i alderen 67+ er forventet å øke videre, ifølge SSBs befolkningsprognoser (middels nasjonal vekst). Gruppen anslås å øke fra rundt 3 180 personer til omtrent 4 080 fram mot 2040, noe som tilsvarer en vekst på nær 900 personer, eller om lag 25–30 % (figur 3).

Figur 3 Befolkningsprognose i Østre Toten 2025 - 2040, innbyggere 67+ (kilde: SSB)

Antall barn i barnehage- og grunnskolealder vil fortsette å synke de neste 10 årene, ifølge SSB-prognoser. Figur 4 viser en samlet nedgang i barnebefolkningen i kommunen i perioden 2025–2040, med en reduksjon fra om lag 2 340 barn i 2025 til et lavpunkt rundt 2 110 i 2034, før det forventes en svak økning mot 2040. Utviklingen varierer mellom aldersgruppene. Antallet barn i barnehagealder er relativt stabilt, med en svak økning gjennom perioden. For barneskolealder (6–12 år) er det derimot en tydelig nedgang fram mot 2034, før nivået flater ut og øker litt igjen. I ungdomsskolealder (13–15 år) er det en jevn nedgang gjennom hele perioden, fra om lag 470 13–15-åringer i 2025 til nærmere 400 13–15-åringer i 2040. Samtidig viser tallene for nyfødte østretotninger (0 år) relativt stabile, men lave nivåer.

*Prognose- utvikling i barnebefolkningen, 0-15 år, Østre Toten
kommune 2025 - 2040*

Figur 4 Prognose- utvikling i barnebefolkningen, 0-15 år, Østre Toten kommune 2025 - 2040 (kilde: KOSTRA)

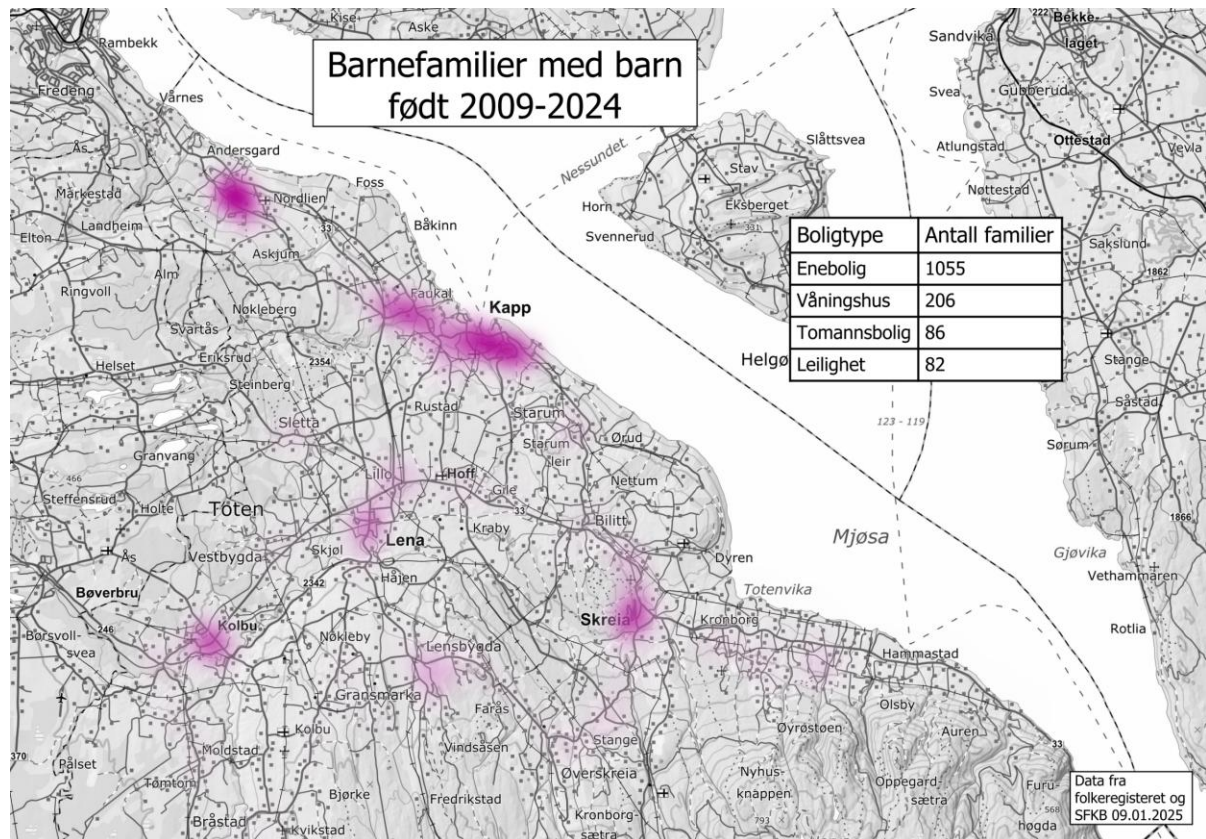
Utviklingen i barnetall i Østre Toten viser en varig og langsiktig nedgang i antall barn i barnehage- og grunnskolealder. Dette er ikke en kortsiktig svingning, men uttrykk for en strukturell demografisk endring, blant annet knyttet til vedvarende lave fødselstall. Prognoser for årene framover viser at vekstperioden tidlig på 2000-tallet ikke vil komme tilbake innenfor overskuelig framtid. Over tid innebærer dette lavere etterspørsel etter plasser og kapasitet i oppveksttjenestene, samtidig som kommunens inntektsgrunnlag gjennom inntektssystemet gradvis reduseres.

For kommunen betyr denne utviklingen økte krav til tilpasning av kapasitet, struktur og organisering innen barnehage og skole. Dersom barnetallsnedgangen ikke følges av tilsvarende strukturelle tilpasninger, kan det føre til overkapasitet og økende kostnader per barn og elev.

Utviklingen i barnebefolkningen understreker behovet for langsiktig og helhetlig planlegging av oppveksttjenestene, slik at ressursbruken tilpasses et lavere og mer varig redusert befolkningsgrunnlag, samtidig som kvalitet og likeverdighet i tjenestetilbudet ivaretas.

3.2 Tjenester nær innbyggere

Barnehager og skoler skal først og fremst være tilpasset behovene til barn og elever, og derfor blir det avgjørende å legge til grunn både hvor barn og unge bor, og hvordan befolkningsutviklingen i disse aldersgruppene endrer seg over tid.

Bilde 1 Konsentrasjon av familier med barn født 2009-2024 i Østre Toten

Kartet på bilde 1 viser geografisk fordeling av barnefamilier med barn født i perioden 2009–2024 i Østre Toten kommune. De rosa områdene markerer hvor det bor flest barnefamilier, og dermed hvor barnebefolkningen er størst. Konsentrasjon av barnefamilier rundt tettstedene Lena, Kapp, Nordlia, Skreia og Kolbu peker seg ut som områder med flest barnefamilier. Utenfor disse områdene er barnefamilier spredt mer jevnt utover, med betydelig lavere tetthet. Kartet viser derfor at barnebefolkningen i kommunen ikke er jevnt fordelt, men i stor grad samlet i bestemte områder og langs etablerte bo- og tettstedsområder.

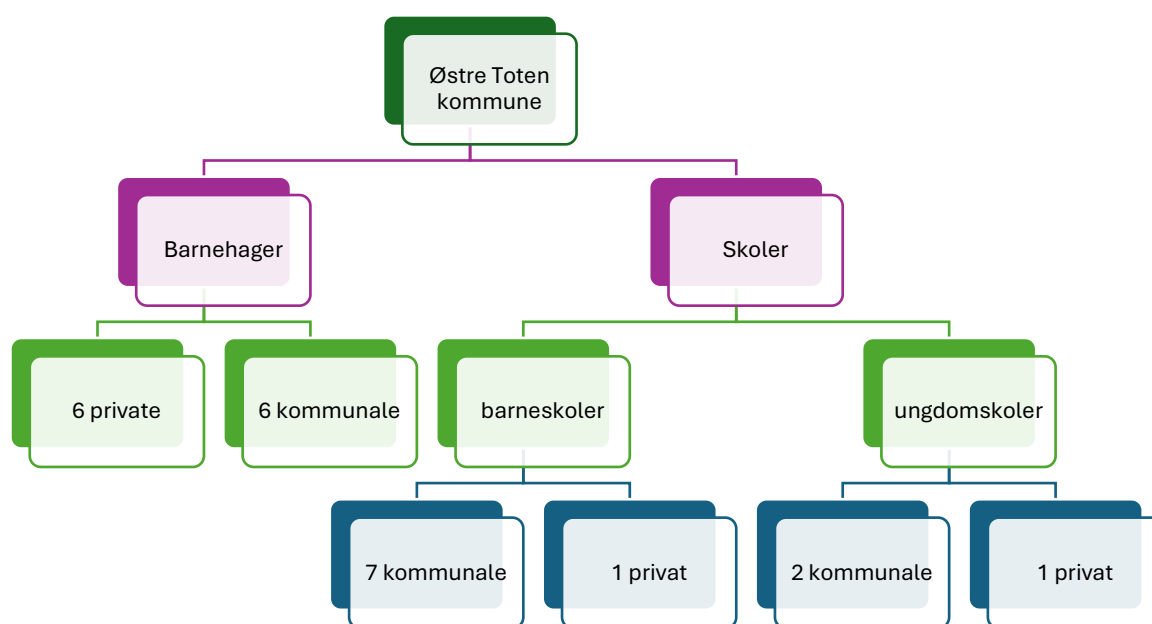
Barn født i perioden 2009–2024 utgjør dagens og de nærmeste årenes barnehage- og skolebarn. Kartet viser hvordan disse familiene er fordelt i kommunen, og gjør det mulig å se hvor det faktisk bor mange barn, og hvor det bor få. Dette er avgjørende for å vurdere hvor det er behov for kapasitet, og hvor det på sikt kan oppstå overkapasitet.

Når barnefamilier i stor grad er konsentrert i bestemte områder, vil behovet for barnehage- og skoletilbud også være størst i disse områdene over tid. Områder med få barnefamilier vil, selv med små svingninger fra år til år, ha strukturelt lavere rekruttering til både barnehage og skole. Kartet gir dermed et bedre grunnlag for å vurdere bærekraften i dagens struktur, og hvilke skoler eller barnehager som kan få utfordringer med lavt barnetall framover.

Oversikt over bosettingsmønster til barnefamilier i Østre Toten er et viktig utgangspunkt i arbeidet med å sikre helhetlige og kunnskapsbaserte beslutninger som gjelder fremtidige barnehage- og grunnskoletjenester.

3.3 Barnehage og grunnskole i Østre Toten: beskrivelse av nåsituasjon

Østre Toten kommune har per dags dato følgende barnehage- og grunnskolestruktur, som inkluderer både kommunale og private virksomheter:

Figur 5 Barnehage- og skolestruktur i Østre Toten per mai 2026

I tillegg er det i kommunestyret vedtatt følgende strukturendringer:

- Etablering av en felles ungdomsskole på Lena, som erstatter dagens Lena ungdomsskole og Skreia ungdomsskole. Oppstart: august 2030.
- Etablering av en felles barneskole i Skreia sentrum – som erstatter eksisterende Stange skole og Totenviken skole. Oppstart: foreløpig ikke vedtaksfestet, men så fort som mulig etter august 2030.

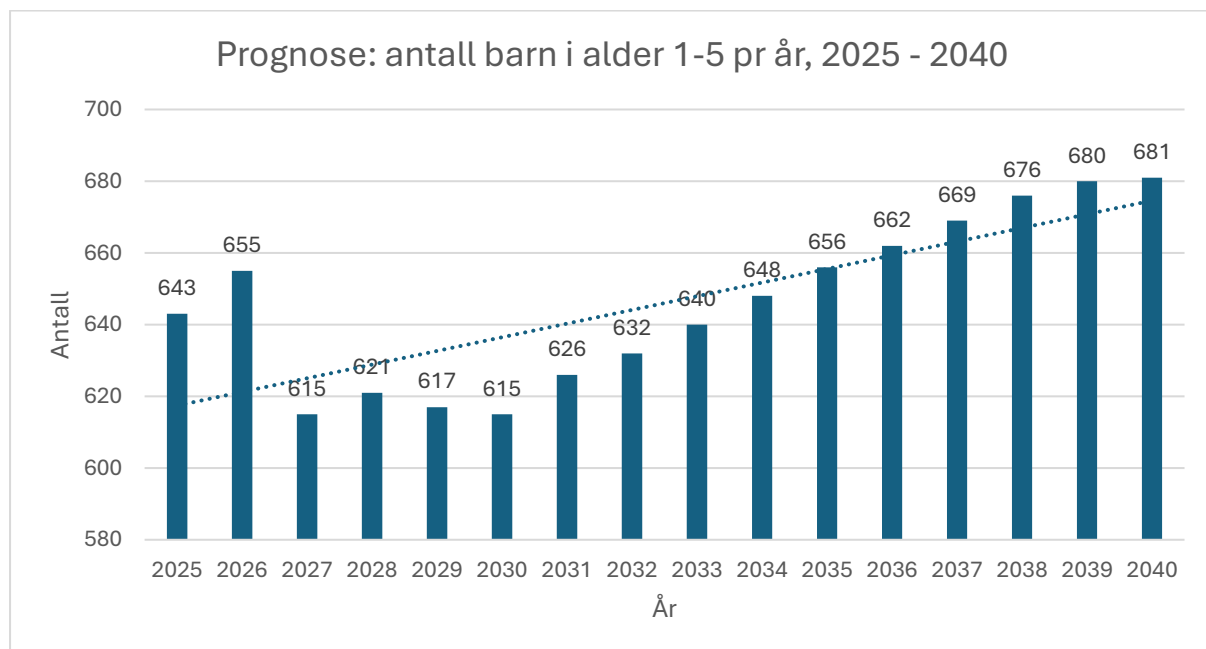
3.3.1 Barnehage

Østre Toten har et bredt barnehage tilbud med både kommunale og private aktører. Totalt er det godkjent kapasitet for 946 barnehageplasser, fordelt på 12 barnehager. Kommunale barnehager har 478 plasser, mens private barnehager har kapasitet på om lag 468 plass.

Kommunen har hatt en praksis med å lokalisere barnehager i nærhet til barneskoler, noe som gir flere fordeler: det letter overgangen fra barnehage til skole, muliggjør tettere samarbeid mellom institusjonene, og gjør hverdagen enklere for småbarnsfamilier ved at hente- og bringesituasjoner kan samordnes. Alle dagens barneskoler har en barnehage like ved. Denne samlokaliseringen bidrar også til å styrke nærmiljøene og skape helhetlige oppvekstmiljøer for barn og unge.

Behov for barnehageplasser har direkte sammenheng med fødselstallene i kommunen. Figur 7 viser prognose for antall barn i barnehagealder (1-5 år) i kommunen. Prognosen i barnetallene i figuren 7 tyder på en moderat, men tydelig endring i behovet for barnehageplasser i Østre Toten i perioden 2026–2040. Behov for barnehageplasser i de neste 5-7 årene forventes til å være noe lavere enn i 2026. Deretter forventes behovet til å gradvis gå opp fram mot 2040. I følge prognoser vil det være omtrent 680 barn i alderen 1-5 pr år fra og med 2038.

For kommunen betyr dette at barnehagesektoren må først håndtere en periode med redusert etterspørsel, der fleksibilitet og tilpasning av kapasitet er viktig for å unngå varig overkapasitet, samtidig som det må planlegges for å kunne møte et økende behov på lengre sikt. Dette understreker behovet for langsiktig og dynamisk planlegging av barnehagestrukturen.

Figur 6 Prognose: antall barn i alder 1-5 pr år, 2025 – 2040, Østre Toten kommune (kilde: SSB)

Kapasitetsutnyttelsen i barnehagene for inneværende barnehageår (2025/2026) ble omtalt i kunnskapsgrunnlaget som ble lagt fram for kommunestyret i august 2025. Ifølge tallene i kunnskapsgrunnlaget var det per august 2025 i bruk om lag 868 enheter (barn i alderen 0–2 år bruker opp to enheter hver). Dette tilsvarte en overkapasitet på 78 enheter. Etter hovedopptaket i mars 2026 viser oversiktene en overkapasitet på 85 enheter fra 1. august 2026 (tall fra barnehagekontoret per 9. april 2026), jf. tabell 1.

Det er dermed flere godkjente barnehageplasser i Østre Toten kommune enn det er barn som har behov for plass. Prognoser for barnetallet framover tilsier at forskjellen mellom kapasitet og behov vil forbli på minst dagens nivå, og øke noe i løpet av de neste 5–7 årene. Dette innebærer en vedvarende overkapasitet.

Tabell 1 Barnehager: kapasitetsutnyttelse fra og med 01.08.2026 - tall pr 09.04.2026 (Kilde: barnehagekontoret)

Barnehage - navn	Post-sted	Kommune-del	Eier	Etablert	Godkjent kapasitet plasser	Kapasitets-utnyttelse fra 01.08.2026 Tall pr 09.04.2026 -	Ledig kapasitet fra 01.08.2026 - tall pr 09.04.2026
Bjørnsgård	Kapp	Kapp	Privat	2001	74	74	0
Bonderudbakken *	Kolbu	Lena	Privat	2007	90	90	0
Eventyråsen *	Skreia	Skreia	Privat	2008	110	90	20
Fredsvoll*	Skreia	Skreia	Privat	1989	52	52	0
Lena Fus	Lena	Lena	Privat	2013	120	120	0
Steinerbarnehagen Lena*	Lena	Lena	Privat	1985	22	22	0
Hoffsvangen *	Lena	Lena	Kommunal	2012	88	70	18
Kapp *	KAPP	Kapp	Kommunal	2016	120	104	16
Kolbu *	Kolbu	Lena	Kommunal	2010	88	63	25
Nordli*	Nordli	Kapp	Kommunal	2025	90	90	0
Oliviabakken *	Skreia	Skreia	Kommunal	1980	56	56	0
Vilberg*	Lena	Lena	Kommunal	1988	36	30	6
Østre Toten - totalt					946	861	85
			Private		468	448	20
			Kommunale		478	413	65

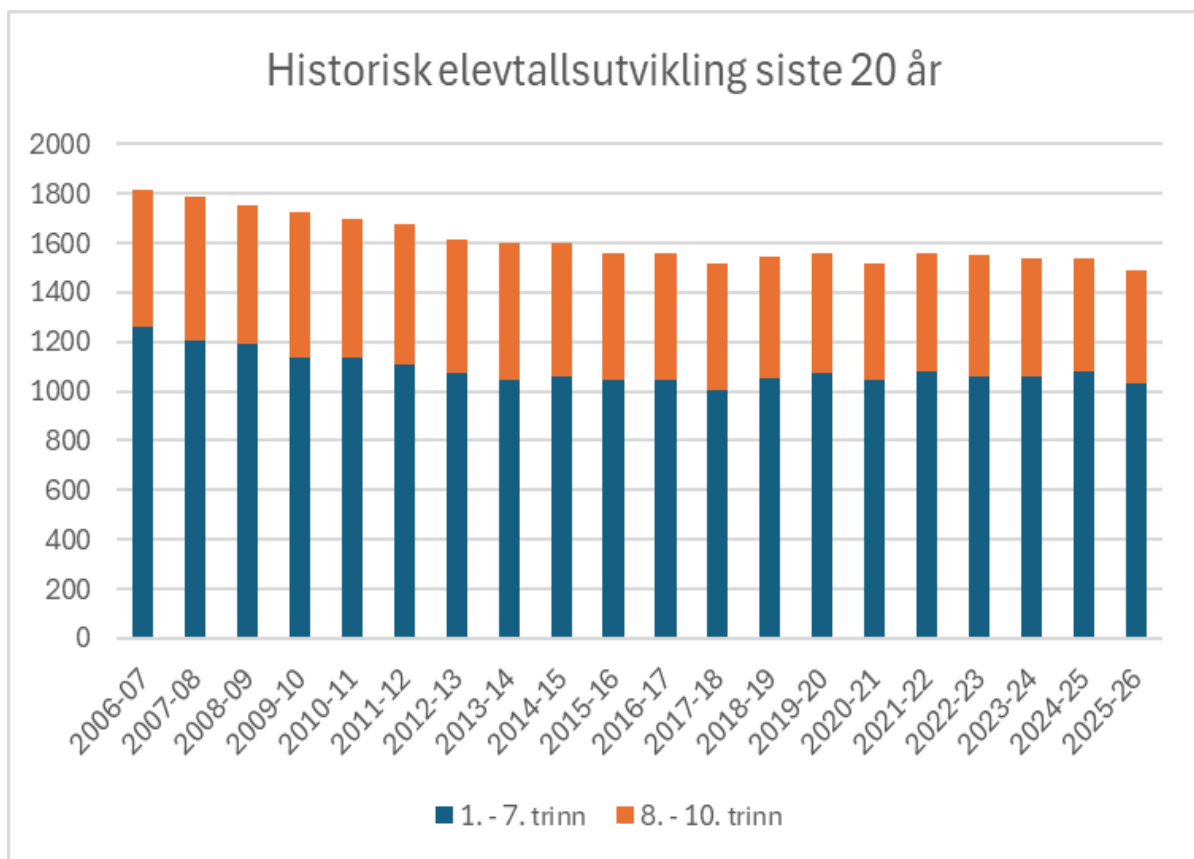
(barnehagene merket med * ligger like ved en barneskole)

3.3.2 Grunnskole

Grunnskolen i Østre Toten består av sju kommunale barneskoler, en privat barne- og ungdomsskole og to kommunale ungdomsskoler. Per 1. oktober 2025 var det 1490 elever i kommunens skoler, jf. årsrapport 2025 til Østre Toten kommune. Dette er 46 elever færre enn per 1. oktober 2024. Elevtallet forventes å være svakt synkende i årene fremover.

Skoleåret 2025/ 2026 er det 1 029 elever på de sju kommunale barneskolene og 461 elever på de to kommunale ungdomsskolene. I tillegg går rundt 40 elever bosatt i Østre Toten på ulike privatskoler i Gjøvik-Toten regionen, hvorav 17 er elever ved Toten Montessoriskole (kilde: UDIR [Analysebrettet - Nøkkeltall for grunnskole](#)).

Elevtallsutvikling de siste 20 årene i skolen i Østre Toten har stort sett vært fallende, jf. figur 8. Første 8 årene var det en reduksjon fra over 1 800 elever til under 1 600 elever. De neste 10 årene har det vært mer stabilt, men fremdeles med en svakt nedadgående trend før denne har forsterket seg igjen de siste årene. Elevtallet har gått ned fra 1 817 elever i skoleåret 2006/2007 til 1 490 elever i 2025/2026. Dette er en nedgang på 327 elever, som tilsvarer 18 %. Det viser at nesten 1 av 5 elever er borte fra skolene.

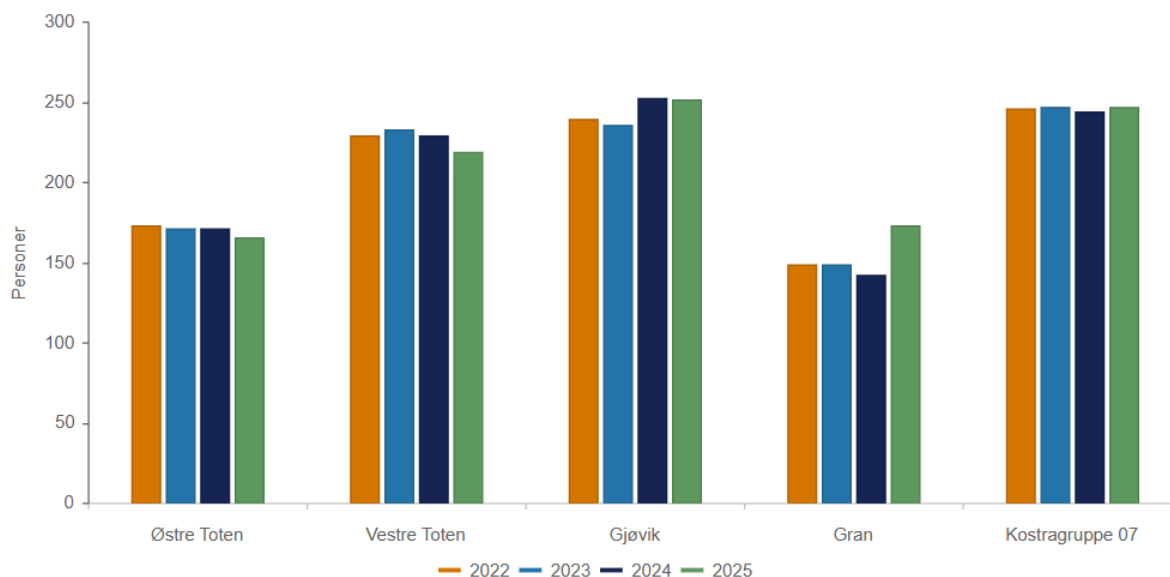

Figur 7 Historisk elevtallsutvikling 2006 - 2026: Østre Toten kommune

Elevnedgangen er ikke et lokalt enkeltfenomen, men del av en bredere regional og nasjonal demografisk utvikling. For Østre Toten innebærer denne utviklingen at grunnskolen over tid må tilpasses et lavere elevgrunnlag, noe som har betydning for organisering, ressursbruk og økonomisk bærekraft i sektoren.

Figuren nede viser gjennomsnittlig antall elever per kommunal grunnskole i perioden 2022–2025 for Østre Toten, utvalgte nabokommuner og KOSTRA-gruppe 07. Østre Toten

har gjennom hele perioden færre elever per skole enn både nabokommunene og KOSTRA-gruppen. Samtidig viser figuren en nedadgående trend i Østre Toten, der gjennomsnittlig elevtall per skole reduseres i perioden, i tråd med fallende elevtall i kommunen.

	2022	2023	2024	2025
Østre Toten	172,8	171,0	170,7	165,6
Vestre Toten	229,2	233,0	229,3	218,3
Gjøvik	238,8	235,7	252,3	251,7
Gran	148,5	148,2	142,5	172,8
Kostragruppe 07	245,8	246,9	244,3	246,5

Figur 8 Elever per kommunal skole, 2022 - 2025 (kilde: Framsikt/ KOSTRA)

Lavere elevtall per skole gir ofte positive kvaliteter knyttet til nærmiljø og oversiktighet, men innebærer økonomiske og organisatoriske utfordringer. Små skoler har gjennomgående høyere kostnader per elev, blant annet som følge av krav til bemanning, fagtilbud og drift uavhengig av elevtall. Når elevtallet samtidig er fallende, kan dette føre til økende overkapasitet og redusert økonomisk handlingsrom.

Prognosene viser at elevgrunnlaget i kommunen vil falle betydelig fram mot 2030/31. I august 2030 vil barneskolene i kommunen ha 879 elever, mot 1029 elever nåværende skoleåret, en reduksjon på 150 elever (tabell 2). Nedgangen i antall barn i barneskolealder vil fortsette frem til 2035, før den stabiliserer seg, og så øker litt igjen til 2030-nivåene nærmere 2040 (figur 3).

Tabell 2 Prognose - elevtall barneskoleelever i Østre Toten, 2025 - 2040 (kilde: SSB, Udir, kommunens egne tall)

Barne- skoler/ år	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	End- ring
Stange	160	150	131	126	130	120	118	116	116	116	118	118	118	120	121	123	-37
Toten- viken	79	77	80	81	86	86	85	83	83	83	84	85	85	86	87	88	9
Nordli	76	81	86	94	100	102	100	98	99	99	100	100	101	102	103	104	28
Hoffs- vangen	175	166	162	146	144	140	138	135	136	136	137	138	138	140	142	143	-32
Kapp	228	227	214	203	187	170	167	164	165	165	167	167	168	170	172	174	-54
Kolbu	199	189	179	173	157	151	149	146	146	146	148	149	149	151	153	155	-44
Vilberg	112	105	115	108	111	110	108	106	107	106	108	108	108	110	111	113	1
Totalt	1029	995	967	931	915	879	865	848	852	851	863	865	867	878	889	900	-129
SSB	1119	1065	1031	1007	970	956	930	913	917	916	928	930	932	943	954	965	-154
Avvik	-90	-70	-64	-76	-55	-77	-65	-65	-65	-65	-65	-65	-65	-65	-65	-65	

Tabellen over viser utvikling i elevtall på barneskoletrinnet i Østre Toten kommune, med utgangspunkt i SSBs hovedalternativ (ofte bare kalt «middelsalternativet»), som vanligvis brukes som standard når kommuner planlegger tjenester. Tabellen viser en tydelig nedgang i elevtallet fram mot tidlig 2032, etterfulgt av stabilisering. De fleste skolene får færre elever, men det er store geografiske forskjeller. De største skolene i kommunen (Kapp, Kolbu, Hoffsvangen og Stange) vil ha betydelig nedgang i elevtall, tilsvarende 30-54 elever per skole. Skolen som kommer til å få økende antall elever i 2040 sammenlignet med dagens nivå er Nordli, der øker antall elever fra 76 dette skoleåret til 104 skoleåret 2040/2041. Samtidig ligger elevtallet lavere enn SSBs prognoser, noe som forsterker bildet av et redusert elevgrunnlag over tid.

Elevtallet på ungdomstrinnet i Østre Toten forventes å være relativt stabilt fram til skoleåret 2030/2031, jf. tabell 3. Etter dette vil utviklingen snu, med en gradvis nedgang i elevtallet. Allerede etter første driftsår ved ny ungdomsskole på Lena (planlagt ferdigstilt til skolestart august 2030), forventes en reduksjon på om lag 30 elever. Dette tilsvarer omtrent ett klassetrinn. Videre vil elevtallet fortsette å avta, og fra skoleåret 2034/2035 stabilisere seg på et nivå rundt 360–380 elever, sammenlignet med dagens nivå på om lag 460 elever. Den planlagte nye ungdomsskolen, som forventes å stå klar til skolestart høsten 2030, vil dermed møte et elevgrunnlag som i første omgang er stabilt, men som på lengre sikt vil kreve fleksibilitet i arealbruk og bemanning.

Tabell 3 Ungdomsskole: elevtall per trinn pr skoleår, faktiske innbyggertall

Trinn/ skoleår	2025 - 26	2026 - 27	2027 - 28	2028 - 29	2029 - 30	2030 - 31	2031 - 32	2032 - 33	2033 - 34	2034 - 35	2035 - 36	2036 - 37
8. trinn	169	165	136	170	147	147	141	123	126	113	134	131
9. trinn	141	169	165	136	170	147	147	141	123	126	113	134
10. trinn	150	141	169	165	136	170	147	147	141	123	126	113
SUM	460	475	470	471	453	464	435	411	390	362	373	378

3.4 Kommuneøkonomi

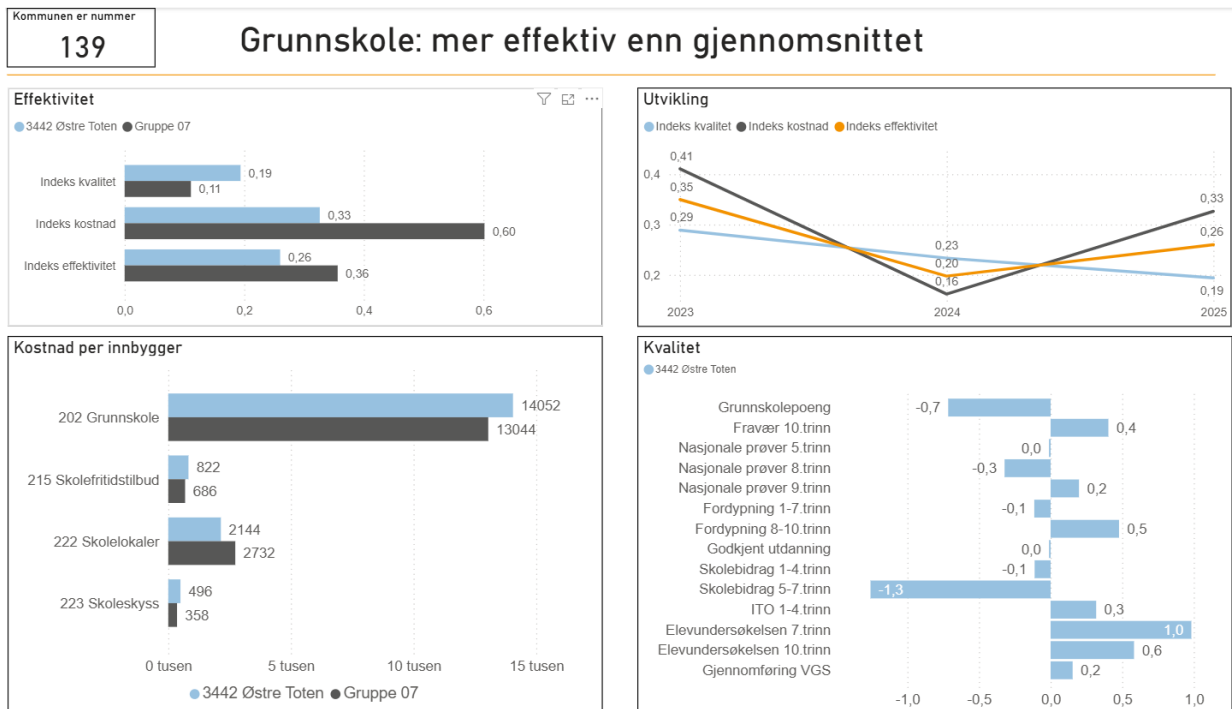
3.4.1 Kommuneindeksen

Kommuneindeksen er en analysemodell utviklet av Agenda Kaupang, for å måle hvor godt norske kommuner styres når det gjelder tjenestekvalitet, kostnadsnivå og finansielle nøkkeltall. Indeksen bygger på resultater fra de tre siste årene, og hypotesen er at kommunene med de beste resultatene er de som er best styrt. De har kanskje noe interessant å lære bort.

Kommuneindeksen legger vekt på kommunens rolle som tjenesteprodusent. Om lag 90% av kommunens utgifter går til lovpålagte velferdstjenester. Kommunene må klare å levere gode tjenester i tilstrekkelig omfang, uten å miste kontrollen over økonomien. Kommuneindeksen vurderer derfor kommunen langs tre dimensjoner; tjenestekvalitet, kostnadsnivå og finanser.

Kostnader, kvalitet og finanser teller likt i Kommuneindeksen. I effektivitetsindeksen vektes kostnader og kvalitet likt. Alle kommuner gis samme vekt i beregningene uavhengig av størrelse.

For hver indikator beregnes en indeks basert på avstanden til kommunegjennomsnittet, målt i standardavvik. Standardavvik er et statistisk mål som beskriver variasjonen i et datasett, det vil si hvor mye enkeltverdier avviker fra gjennomsnittet. Et høyt standardavvik betyr at dataene er spredt over et bredt spekter, mens et lavt standardavvik indikerer at dataene ligger tett opptil gjennomsnittet. I Kommuneindeksen regnes avvik på +/- 0,4 standardavvik eller mer som betydelige.

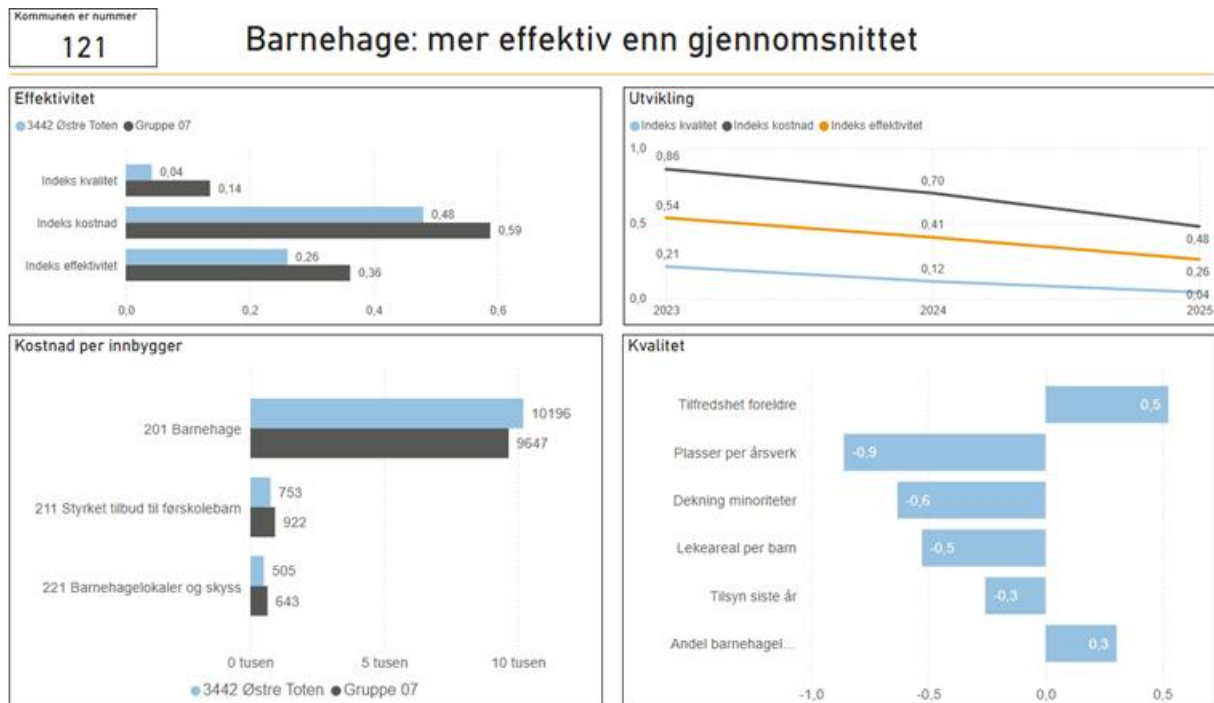

Figur 9 - Kommuneindeksen 2026 for grunnskole. Kilde: Agenda Kaupang, bygger på nasjonal statistikk.

Figuren er hentet fra Agenda Kaupangs Kommuneindeks 2026 og viser at grunnskolen i Østre Toten kommune er mer effektiv enn gjennomsnittet i Norge. Kommunen er rangert som nummer 139 blant landets kommuner. Resultatene skyldes god kvalitet hvor Østre Toten skårer bedre enn både snittet for landet og bedre enn kommunegruppe 7 som kommunen tilhører. KOSTRA deler kommunene inn i kommunegrupper med relativt like forutsetninger for å kunne sammenligne kommuner som likner på hverandre i størrelse, inntektsnivå og behov for tjenester.

- **Kostnader:** Grunnskolen består av deltjenestene (KOSTRA-funksjonene) 202 Grunnskole (undervisning), 215 SFO, 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss. Analysen bygger på behovskorrigerede netto driftsutgifter. I 2025 lå utgiftene til funksjonene 202, 215 og 223 over gjennomsnittet for kommunegruppe 7, mens utgiftene til skolelokaler (funksjon 222) lå under gjennomsnittet for kommunegruppen. Alle kostnader er korrigeret for forskjeller i arbeidsgiveravgift mellom kommunene.
- **Kvalitet:** Kvaliteten i grunnskolen vurderes ved hjelp av 14 indikatorer for læringsutbytte, elevundersøkelsen og kompetanse hos lærerne. Østre Toten oppnår gode resultater på flere av indikatorene og særlig på elevundersøkelsen og læringsmiljøet. Kommunen skårer her høyere enn både gjennomsnittet for kommunegruppe 7 og landsgjennomsnittet. Resultatene er dårligere enn landsgjennomsnittet når det gjelder grunnskolepoeng og skolebidragsindikatoren for 5.-7. trinn.
- **Effektivitet:** Effektivitet defineres som gjennomsnittet av resultatene for kostnader og kvalitet. Det er et mål på hva samfunnet får igjen for ressursene som

brukes på barnehage. Østre Toten har samlet sett høyere effektivitet enn både landsgjennomsnittet, men ligger lavere enn kommunegruppe 7.

Figur 10 - Kommuneindeksen 2026 for barnehage Kilde: Agenda Kaupang, bygger på nasjonal statistikk.

Figuren fra Kommuneindeksen 2026 viser at barnehage i Østre Toten kommune er mer effektiv enn gjennomsnittet i Norge. Kommunen er rangert som nummer 121 blant landets kommuner. Resultatet kommer av en kombinasjon av lave kostnader og god kvalitet hvor Østre Toten skårer bedre enn snittet for landet. Kommunegruppe 7 skårer imidlertid bedre enn Østre Toten for både kvalitet og kostnad.

- **Kostnader:** Barnehage består av deltjenestene (KOSTRA-funksjonene) 201 Barnehage, 211 Styrket tilbud til førskolebarn, 221 Barnehagelokaler og skyss. Analysen bygger på behovskorrigerte netto driftsutgifter. Alle kostnader er korrigert for forskjeller i arbeidsgiveravgift mellom kommunene. I 2025 lå utgiftene til funksjon 201 over kommunegruppe 7, mens utgiftene til styrket tilbud (211) og lokaler og skyss (221) lå under gjennomsnittet for kommunegruppen.
- **Kvalitet:** Kvaliteten i barnehage vurderes ved hjelp av 6 indikatorer for tilfredshet, dekningsgrader, areal og bemanning. Østre Toten oppnår gode resultater på tilfredshet hos foreldre og andel barnehagelærere med utdanning, men lavere resultater på øvrige indikatorer.
- **Effektivitet:** Effektivitet defineres som gjennomsnittet av resultatene for kostnader og kvalitet. Det er et mål på hva samfunnet får igjen for ressursene som

brukes på barnehage. Østre Toten har samlet sett høyere effektivitet enn landsgjennomsnittet, men ligger lavere enn kommunegruppe 7.

3.4.2 Inntekter og utgifter til barnehage- og skoletjenester

Nedgang i antall barn har direkte og indirekte betydning for kommunens økonomi og det økonomiske handlingsrommet i barnehage- og skolesektoren. Kommunens samlede inntekter påvirkes blant annet gjennom inntektssystemet, der rammetilskudd og beregnede midler delvis er knyttet til befolkningsgrunnet og alderssammensetningen i kommunen. Når barnetallet går ned, reduseres disse inntektene over tid.

Elevtallet i Østre Toten kommune hadde en markant nedgang fra skoleåret 2024/ 2025 til skoleåret 2025/2026, med 43. Dette tilsvarer omtrent 3 % av samlet elevtall. Basert på kostnadsnøkler i kommunenes inntektssystem ([Om inntektssystemet - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)), utløser én elev i grunnskolen om lag 95 000–105 000 kroner per år i rammetilskudd (2025-nivå). Nedgang i 43 elever betyr i praksis at Østre Toten kommuner får dermed om lag 4,3 millioner kroner mindre i årlige frie inntekter når elevtallet i grunnskolen går ned med 43 elever.

Samtidig faller ikke kostnadene i barnehage og skole i samme takt som inntektene. Tjenestene er preget av faste kostnader til bygg, drift og administrasjon, samt lovpålagte krav til bemanning og kapasitet. Selv med færre barn og elever vil kommunen i stor grad måtte opprettholde dagens drifts- og bemanningskostnader som følge av eksisterende struktur, noe som innebærer at kostnad per barn og per elev øker. Over tid gir dette en mindre effektiv ressursutnyttelse.

Fallende barnetall fører til overkapasitet i form av ledige barnehageplasser og skoler med lavt elevtall. Overkapasitet medfører kostnader knyttet til drift og vedlikehold av bygg og anlegg, uavhengig av faktisk bruk. Dette binder midler som alternativt kunne vært benyttet til kvalitetsutvikling eller andre prioriterte formål innenfor oppvekstsektoren.

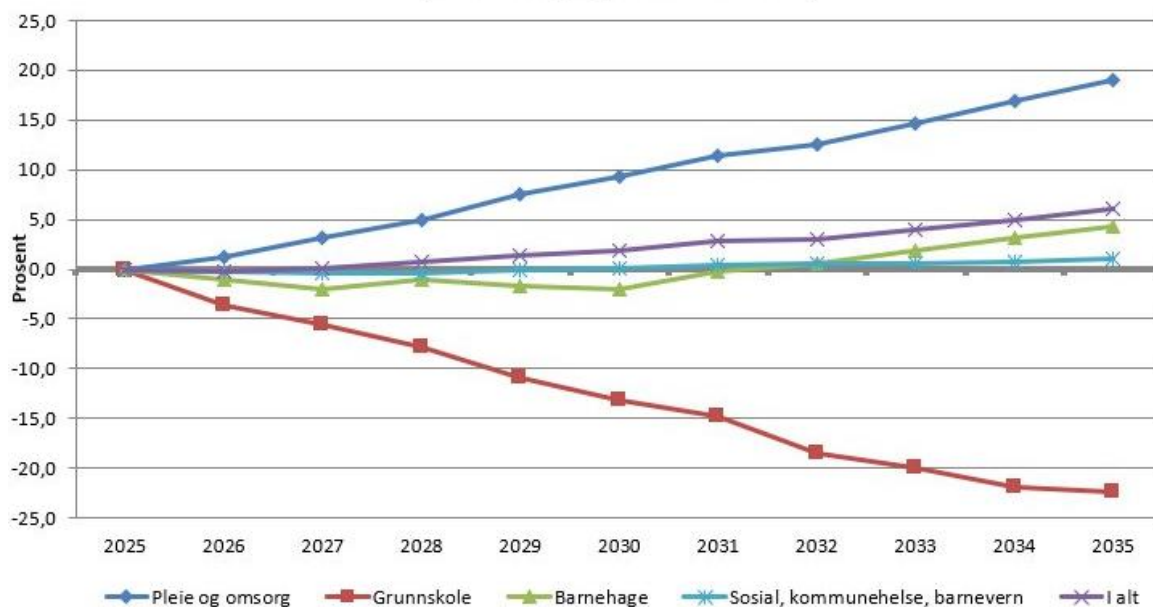
I praksis betyr færre elever at kommunen:

- får varig lavere inntektsnivå,
- får høyere kostnad per elev,
- får mindre handlingsrom til kvalitet, utvikling og tidlig innsats i skolen,
- tvinges til å vurdere strukturtilpasninger dersom elevnedgangen varer over tid.

Endret utgiftsbehov demografi - kommunen - 2025 - 2035

(målt ved inngangen til det enkelte år)

Figur 11 KS demografimodell - utgiftsbehov 2025 – 2035 (kilde: KS)

Den økonomiske effekten forsterkes ytterligere av at kommunen parallelt står overfor økende utgifter innen andre tjenestekområder, særlig helse- og omsorgstjenester, som følge av en aldrende befolkning. Figuren ovenfor viser beregnet endring i utgiftsbehov som følge av demografisk utvikling i Østre Toten kommune, i perioden 2025–2035. Den tydeliggjør at utgiftsbehovet innen barnehage og grunnskole reduseres over tid som følge av fallende antall barn og elever, mens utgiftsbehovet innen pleie- og omsorgstjenester øker betydelig. Samlet sett innebærer dette at selv om behovet i oppvekstsektoren går ned, øker kommunens totale demografiske utgiftsbehov.

For barnehage- og skolesektoren betyr dette at inntektsgrunnlaget reduseres raskere enn kostnadene kan tilpasses. Tjenestene er preget av høye faste kostnader og lovpålagte krav til drift og bemanning, noe som kan føre til økende kostnader per barn og elev ved fallende barnetall. Samtidig bindes kommunens samlede økonomiske handlingsrom til å dekke økende behov i andre sektorer. Figuren understøtter dermed behovet for å vurdere framtidig struktur og ressursbruk i barnehage og skole for å sikre bærekraftig drift over tid.

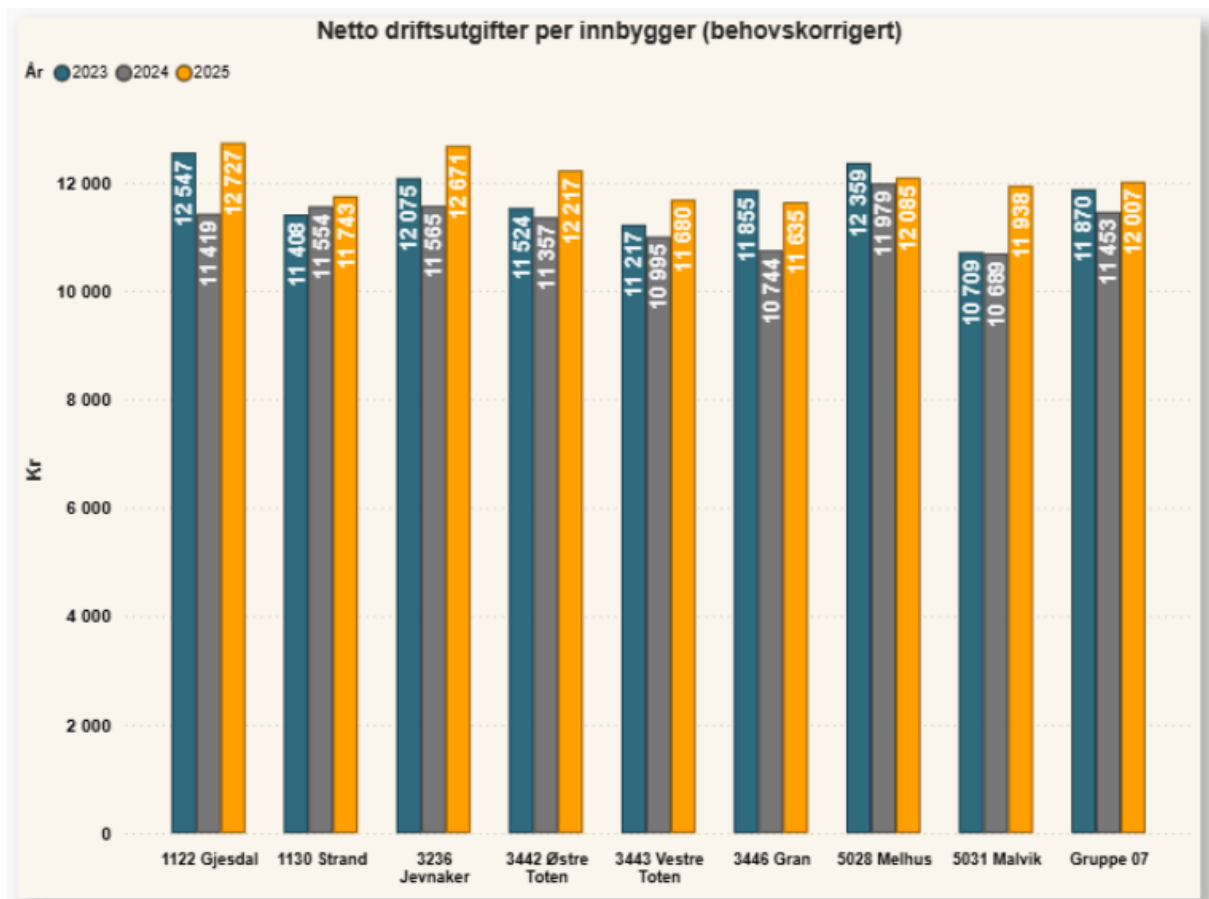
Samlet sett reduserer dette kommunens økonomiske handlingsrom og gjør det nødvendig å vurdere struktur og organisering av barnehage- og skoletilbudet for å sikre bærekraftig drift og forsvarlig ressursbruk over tid.

3.4.3 Driftskostnader til barnehage

Informasjon i dette kapitlet er hentet fra vedlegg 6 «Økonomisk analyse» utarbeidet av Agenda Kaupang AS.

Barnehage omfatter tre tjenestefunksjoner; 201 Barnehage, 211 Styrket tilbud til førskolebarn og 221 Barnehagelokaler og skyss.

Samlede netto driftsutgifter var 158 millioner kroner i 2025. Dette utgjør 12 217 kroner per innbygger korrigert for utgiftsbehovet som var på 86,8 % (jf. figur 12).

Figur 12 Netto driftsutgifter per innbygger til barnehage (behovskorrigert). Kilde: KOSTRA

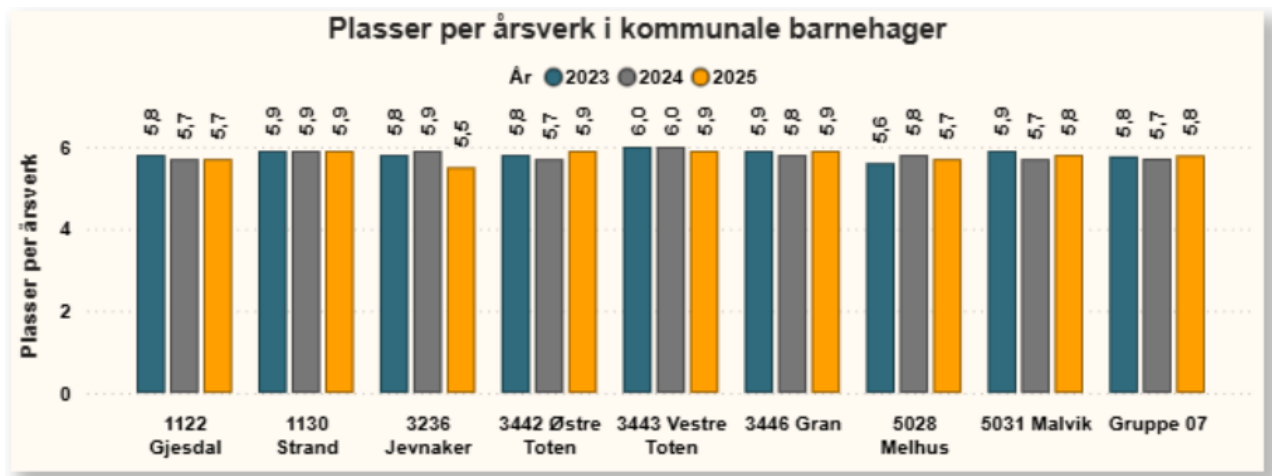
Kostnadsnivået ligger noe over sammenlignbare kommuner. Dette skyldes i hovedsak høyere utgifter til selve barnehagedriften, mens kostnader til styrkingstiltak og lokaler er lavere enn gjennomsnittet.

3.4.3.1 DEKNINGSGRAD OG PRODUKTIVITET

Dekningsgraden er høy (96,2 % i 2025), noe som betyr at de fleste barn har plass i barnehage.

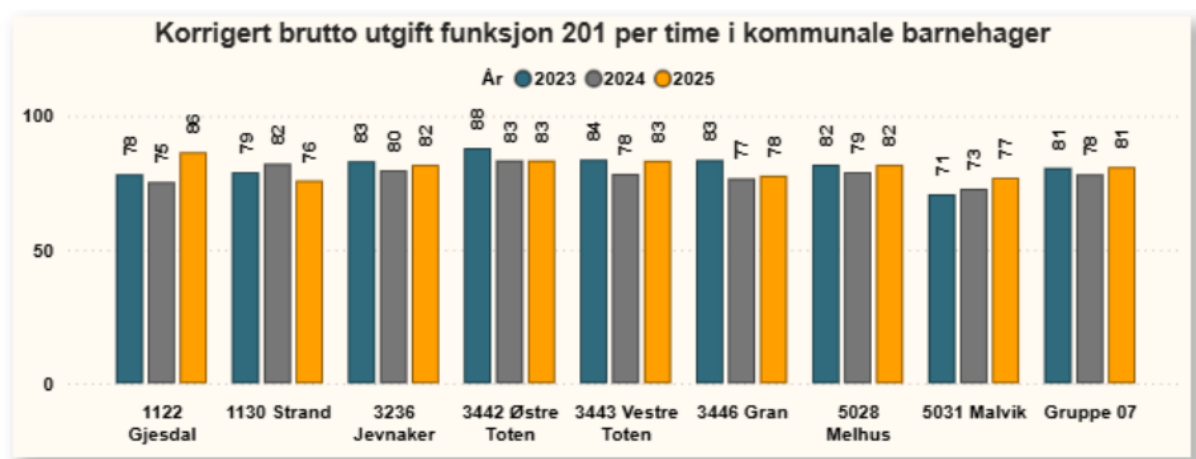
Plasser per årsverk er en sentral indikator på produktivitet i barnehagen. Bemanningsnormen beregnes ved at barn under tre år teller som to plasser og barn over

tre år som én, og angir forholdet mellom barn og ansatte. Østre Toten ligger tett opp mot normen og hadde 5,9 plasser per årsverk i 2025. Produktiviteten har dermed bedret seg etter et lavere nivå i 2023 og 2024, jf. figur 13.

Figur 13 Plasser per årsverk i kommunale barnehager. Kilde: KOSTRA

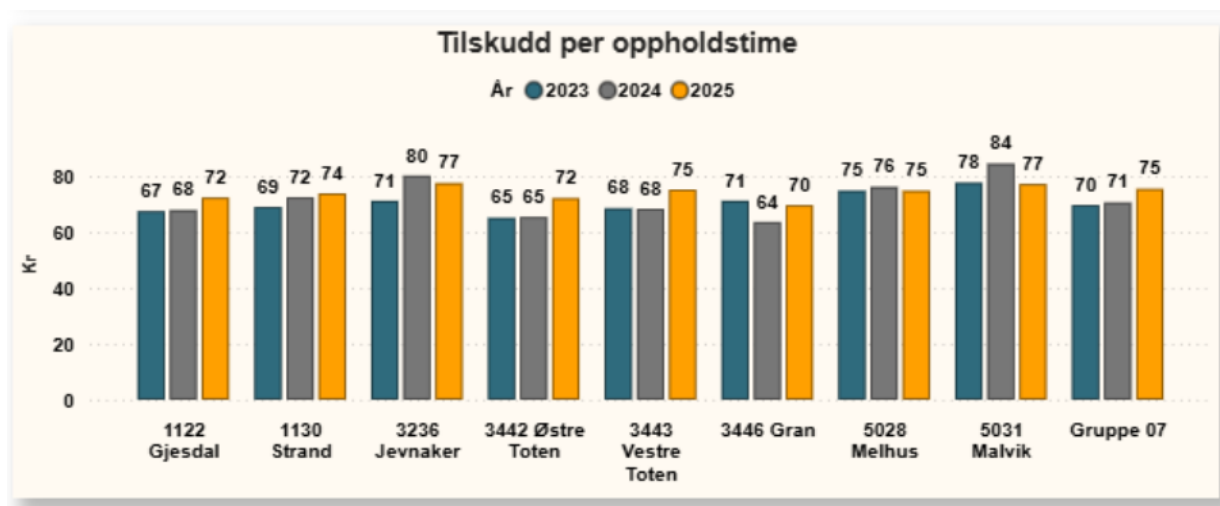
Produktiviteten i kommunale barnehager styrer tilskuddssatsene til de private barnehagene. Tilskudd til de private barnehagene baseres på kommunens utgiftsnivå to år før tilskuddsåret. Produktiviteten kan måles med korrigerte brutto driftsutgifter per korrigerte oppholdstime. Indikatoren sammenlikner kostnaden ved å produsere tjenesten per time før foreldrebetaling er trukket fra. Figuren under viser at korrigert brutto utgift per time var 83 kroner i 2025, mot 88 kroner i 2023.

Figur 14 Korrigerte brutto driftsutgifter per oppholdstime. Kilde: KOSTRA

Samtidig påvirker produktiviteten tilskuddene til private barnehager, som utgjør en stor del av tilbudet. Østre Toten har en høy andel private plasser (54%), noe som gjør

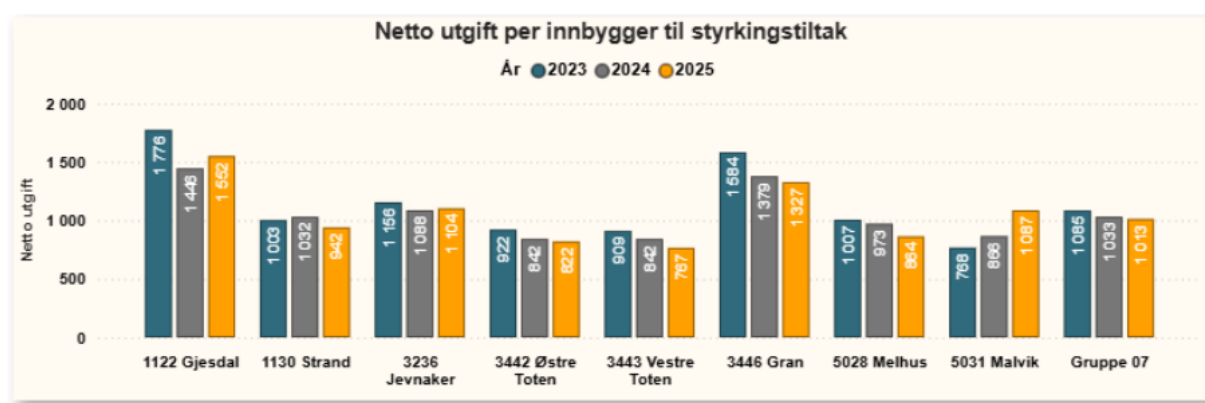
kommunen særlig følsom for kostnadsnivået i de kommunale barnehagene. Figuren under viser tilskudd per oppholdstime i 2023-2025 og vi ser at tilskuddet er høyere i 2025 enn tidligere år i Østre Toten. Dette ser ut til å ha en sammenheng med produktivitet i 2023, som er vist i figur 14. Med en bedret produktivitet i 2024 og 2025 er det grunn til å tro at tilskudd per oppholdstime vil reduseres i de to neste årene sammenliknet med 2025-nivået.

Figur 15 Tilskudd per oppholdstime. Kilde: KOSTRA

3.4.3.2 KOSTNADER TIL STYRKINGSTILTAK

Når det gjelder styrkingstiltak (funksjon 211), har Østre Toten lavere samlede utgifter enn sammenlignbare kommuner, jf. figuren under:

Figur 16 Netto driftsutgift per innbygger til styrkingstiltak (behovskorrigert). Kilde: KOSTRA

Andelen barn med styrkingstiltak i 2025 var 4,1 %. Dette er lavere enn alle kommunene med, unntak av Jevnaker, og betydelig lavere enn kommunegruppen. Gjennomsnittlig utgift per barn med styrkingstiltak var 471 664 kroner i 2025. Dette tyder på at når det er

få barn som får tiltak, blir hvert tiltak mer omfattende. Tabellen under viser netto utgift per barn med styrkingstiltak i 2023-2025. De samlede lave utgiftene i Østre Toten kommer av lav andel barn med tiltak.

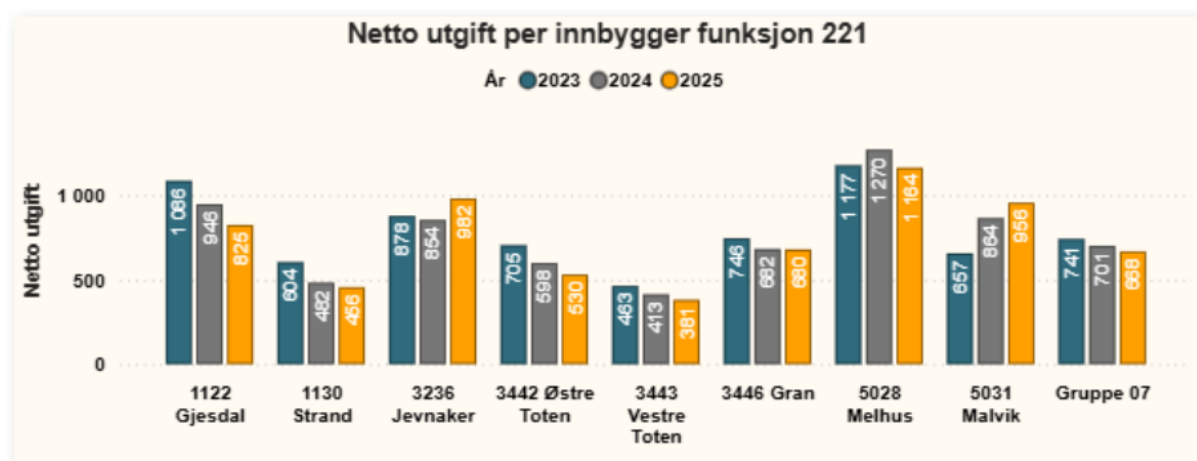
Tabell 4 Netto utgift per barn med styrkingstiltak. Kilde: KOSTRA

Netto utgift per barn med styrkingstiltak

Region	2023	2024	2025
1122 Gjesdal	392 157	176 003	232 217
1130 Strand	221 654	268 845	230 584
3236 Jevnaker	369 867	348 334	706 823
3442 Østre Toten	333 714	378 298	471 664
3443 Vestre Toten	211 030	185 313	196 864
3446 Gran	358 809	299 079	279 553
5028 Melhus	210 429	231 046	229 919
5031 Malvik	206 358	216 943	246 490
Gruppe 07	204 062	204 891	190 604

3.4.3.3 KOSTNADER TIL BARNEHAGELOKALER OG SKYSS

Barnehagelokaler og skyss (funksjon 221) har lave kostnader i Østre Toten, med 530 kroner per innbygger, jf. figur 17. Dette er lavere enn kommunegruppen og mange av de andre kommunene. Utgiftene påvirkes blant annet av andelen private barnehager.

Figur 17 Netto driftsutgifter til barnehagelokaler og skyss. Kilde: KOSTRA

Østre Toten har både relativt god plass per barn og lave kostnader per plass (tabell 5). Dette innebærer at barnehagelokalene drives kostnadseffektivt, og at kommunen får mye areal for pengene sammenlignet med andre kommuner.

Tabell 5 Antall kvadratmeter lokaler per barn og utgift per plass. Kilde: KOSTRA

Region	Kvadratmeter lokaler per barn i barnehage	Utgift per plass
1122 Gjesdal	18,1	19 627
1130 Strand	14,0	19 842
3236 Jevnaker	11,7	20 955
3442 Østre Toten	16,8	17 462
3443 Vestre Toten	11,8	15 785
3446 Gran	15,3	19 629
5028 Melhus	14,6	23 410
5031 Malvik	13,2	21 282
Gruppe 07	13,4	18 767

3.4.3.4 UTGIFTER TIL BARNEHAGE – OPPSUMMERT

Østre Toten har et noe høyere samlet kostnadsnivå i barnehage enn sammenlignbare kommuner. Dette skyldes særlig høyere utgifter til den ordinære barnehagedriften, mens kostnader til styrkingstiltak og barnehagelokaler er lavere enn gjennomsnittet.

Kommunen har høy dekningsgrad og en bemanning som ligger tett på nasjonale krav. Produktiviteten har bedret seg de siste årene, men nivået i de kommunale barnehagene påvirker tilskuddene til private barnehager, som utgjør en stor del av kommunens barnehage tilbud.

Østre Toten har få barn med styrkingstiltak, noe som gir lave samlede utgifter på dette området, selv om kostnaden per barn er høy. Drift av barnehagelokaler fremstår som kostnadseffektiv, med relativt mye areal per barn og lave kostnader per plass.

3.4.4 Driftskostnader til skole

Informasjon i dette kapitlet er hentet fra vedlegg 6 «Økonomisk analyse» utarbeidet av Agenda Kaupang AS.

Grunnskole tjenesten består av fire KOSTRA-funksjoner: 202 Undervisning, 215 Skolefritidsordning (SFO), 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss. Kostnadsnivået i Østre Toten er sammenlignet med nabokommuner og kommunegruppe 7 (kommuner med 10 000–20 000 innbyggere og relativt lave inntekter). Tallene er korrigert for forskjeller i

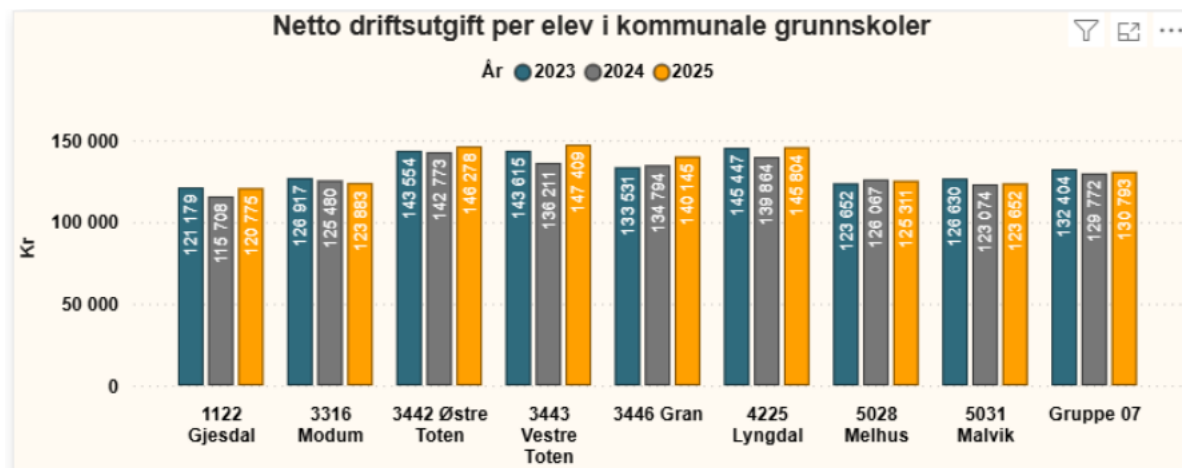
behov, blant annet knyttet til elevtall, reiseavstander og befolkningssammensetning, slik at kommunene kan sammenlignes på en mest mulig relevant måte.

Østre Toten har et lavere beregnet utgiftsbehov enn både landsgjennomsnittet og kommunegruppe 7. Likevel har kommunen et relativt høyt samlet kostnadsnivå i grunnskolen. I 2025 utgjorde netto driftsutgifter 275 millioner kroner, og de behovskorrigererte utgiftene per innbygger lå noe over snittet i kommunegruppen. Samtidig har kostnadsnivået per innbygger blitt noe redusert de siste årene.

Omregnet til kroner viser sammenligningen at utgiftene samlet sett ligger over nivået i sammenlignbare kommuner. Dette skyldes særlig høyere utgifter til undervisning, mens kostnadene til skolelokaler er lavere enn gjennomsnittet. Utgiftene til SFO og skoleskyss ligger omtrent på nivå med sammenlignbare kommuner.

3.4.4.1 KOSTNADER TIL UNDERVISNING

Undervisning (funksjon 202) er den største utgiftsposten. I 2025 brukte Østre Toten rundt 146 000 kroner per elev, som er merkbart høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen (figur 18). Det er 15.485 kroner mer enn kommunegruppen og mer enn de fleste av sammenligningskommunene, se figuren under.

Figur 18 Netto driftsutgift per elev i kommunale grunnskoler, funksjon 202. Kilde: KOSTRA.

En viktig forklaring er skolestrukturen. Kommunen har relativt små skoler, med i gjennomsnitt 166 elever per skole, sammenlignet med gjennomsnitt på 246 elever i kommunegruppe 7. Små skoler gir ofte høyere kostnader per elev, fordi faste kostnader må fordeles på færre elever. Det er kun Lyngdal som har mindre skoler i gjennomsnitt og som også har like mange skoler. Lyngdal har allikevel lavere kostnader enn Østre Toten jf. figur 18.

Tabell 6 Elever per skole i gjennomsnitt skoleåret 2024-2025. Kilde: KOSTRA

Elever per kommunal skole

Region	Elever per skole	Antall kommunale skoler
1122 Gjesdal	317	6
3316 Modum	225	7
3442 Østre Toten	166	9
3443 Vestre Toten	218	6
3446 Gran	173	8
4225 Lyngdal	152	9
5028 Melhus	192	11
5031 Malvik	284	7
Gruppe 07	246	275

3.4.4.2 BEMANNING OG RESSURSBRUK

En annen måte å måle produktiviteten på er å se på antall årsverk per elev i skolene. Årsverk rapporteres til GSI (Grunnskolen informasjonssystem) hvert år med telledato 1. oktober. Bemanningen er en sentral driver for kostnadsnivået. I 2025 hadde grunnskolen i Østre Toten totalt 218 årsverk, en økning siden 2023 (jf. tabell 7). Økningen gjelder særlig innen:

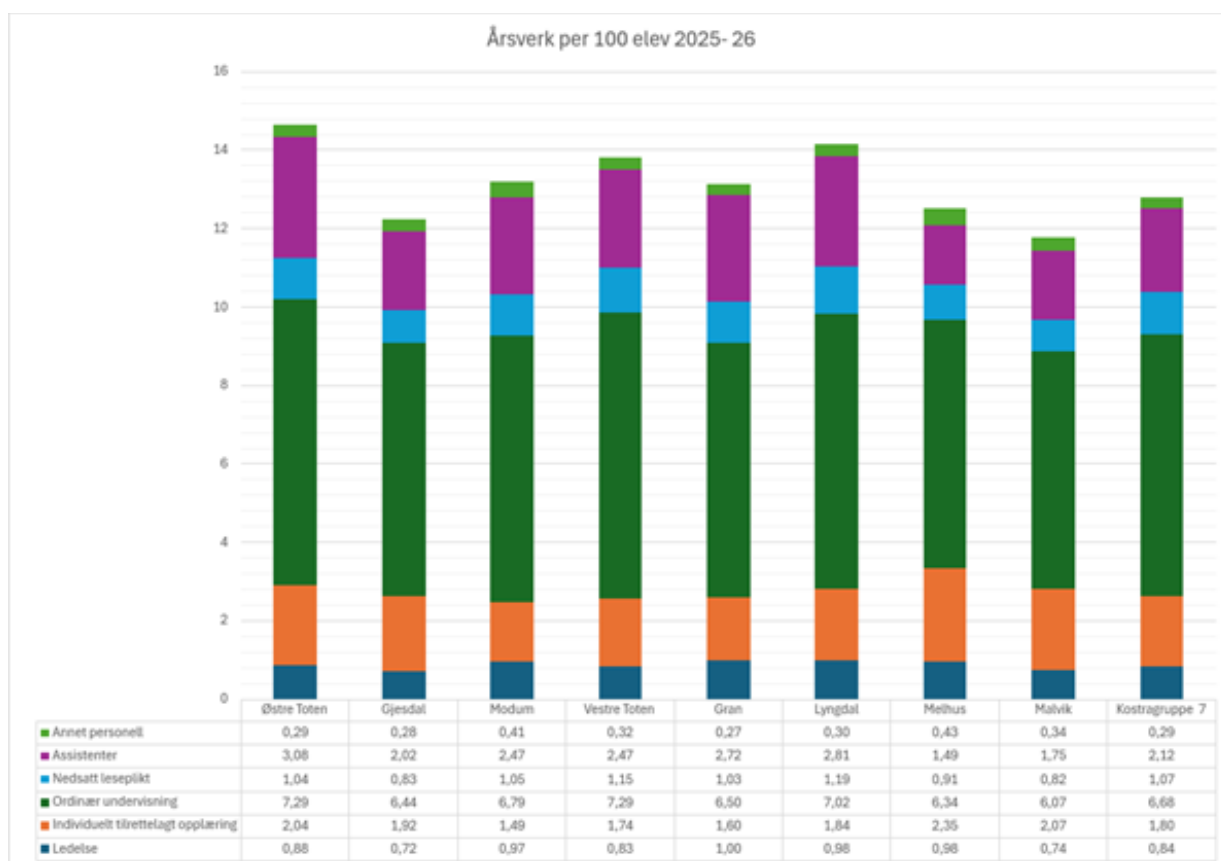
- ordinær undervisning
- assistenter og annet elevrettet personale

Tabell 7 Utvikling i antall årsverk i grunnskolen i Østre Toten kommune 2023 til 2025. Kilde: GSI

Samleoversikt årsverk	2023	2024	2025	Endring 2023-2025
Årsverk til administrasjon og ledelse	12,6	12,8	13,1	0,48
Årsverk til individuelt tilrettelagt opplæring	24,1	25,2	24,3	0,19
Årsverk til forsterket språkopplæring	6,4	6,2	6,2	-0,2
Årsverk til ordinær undervisning	105,8	108,4	108,6	2,82
Årsverk undervisningspersonell til annet enn undervisning	15,1	16,7	15,5	0,42
Årsverk utført av assistenter og annet personell i elevrettet arbeid	42,5	37,0	46,0	3,42

Hvor mange av årsverkene utført av assistent er til personlig assistanse?	9,7	13,5	13,5	3,78
Årsverk til skolebibliotekar	0,1	0,2	0,2	0,11
Årsverk til kontorteknisk personale	4,2	3,2	4,2	0
Totalt årsverk i skolen	210,8	209,7	218,0	7,24

Samlet utgjør dette 14,6 årsverk per 100 elever, som er høyere enn i kommunegruppe 7. Det er 1,84 årsverk mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 7. Østre Toten har flere årsverk per 100 elever for alle kategorier enn kommunegruppen med unntak av nedsatt leseplikt, se figur under.

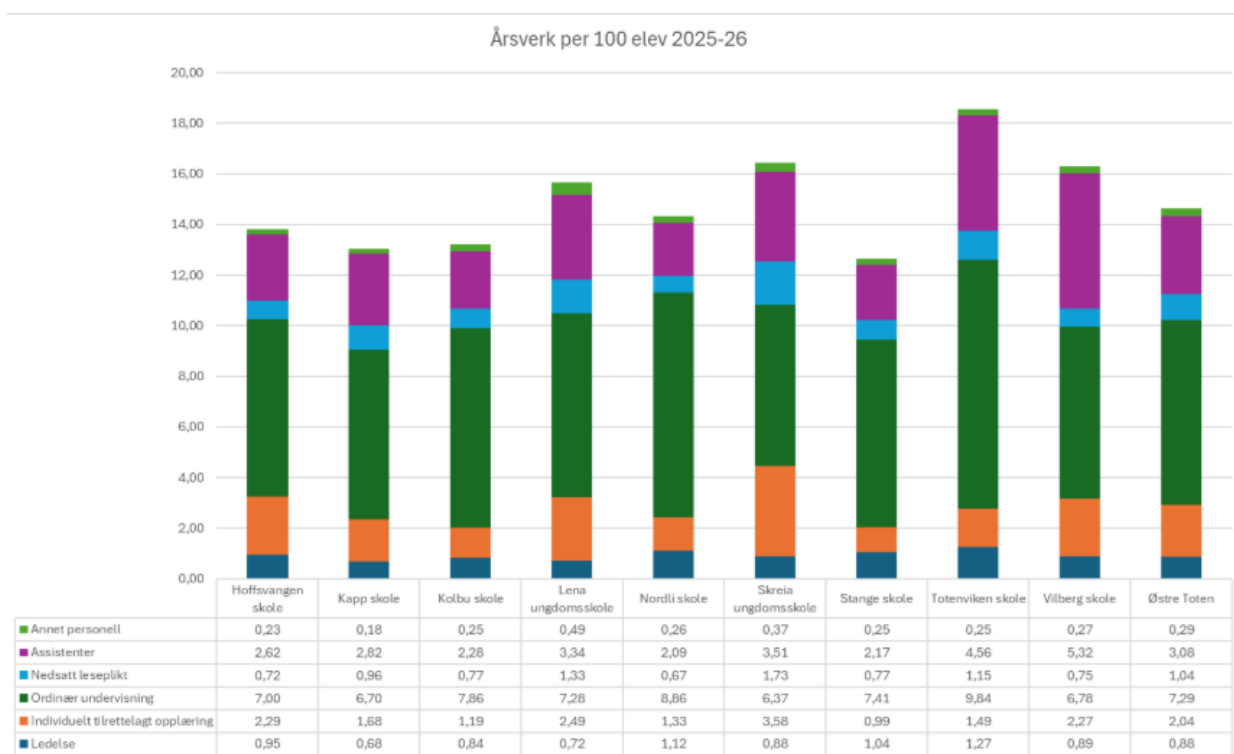

Figur 19 Årsverk per 100 elever skoleåret 2025-2026. Kilde: GSI

Økt bemanning kan bidra til bedre oppfølging av elevene, men bidrar samtidig til høyere kostnader. Sammenligningen tyder på at det er et handlingsrom for effektivisering, særlig knyttet til bemanning.

3.4.4.3 VARIASJONER MELLOM SKOLENE

Det er også betydelige forskjeller i ressursbruk mellom skolene i kommunen (jf. figur 21). Noen skoler ligger nær nivået i kommunegruppen, mens andre har høyere ressursbruk per elev. Dette tyder på at det er ulik praksis og organisering, og at det kan være mulig å hente gevinster gjennom mer lik ressursbruk og organisering.

Figur 20 Årsverk per 100 elev skoleåret 2025-26 fordelt mellom skolene i Østre Totenkommune. Kilde: GSI

KOSTNADER TIL SFO

Kostnadene til SFO (funksjon 215) er høyere enn i sammenlignbare kommuner. Dette skyldes ikke høy deltakelse eller lav foreldrebetaling, men særlig høye driftsutgifter per elev, jf. tabell 8.

Tabell 8 Brutto utgift per elev i SFO. Kilde: KOSTRA

Brutto utgift per elev i SFO

Region	2023	2024	2025
1122 Gjesdal	25 368	22 307	27 485
3316 Modum	32 458	36 852	44 393
3442 Østre Toten	39 101	36 409	45 405
3443 Vestre Toten	45 282	38 338	45 681
3446 Gran	31 434	31 194	34 102
4225 Lyngdal	42 013	41 830	45 330
5028 Melhus	42 255	41 808	42 363
5031 Malvik	26 607	22 958	23 153
Gruppe 07	38 430	34 483	37 874

En viktig forklaring er også høy bemanning – det er færre elever per ansatt enn landsgjennomsnittet. Fra og med 2025 inneholder GSI egne tall for bemanningsårsverk i skolefritidsordningen (SFO). Østre Toten har rapportert 32,58 årsverk fordelt på 399 elever, noe som tilsvarer 12,25 elever per årsverk. Dette innebærer en vesentlig høyere bemanning enn landsgjennomsnittet, som er 17,3 elever per årsverk.

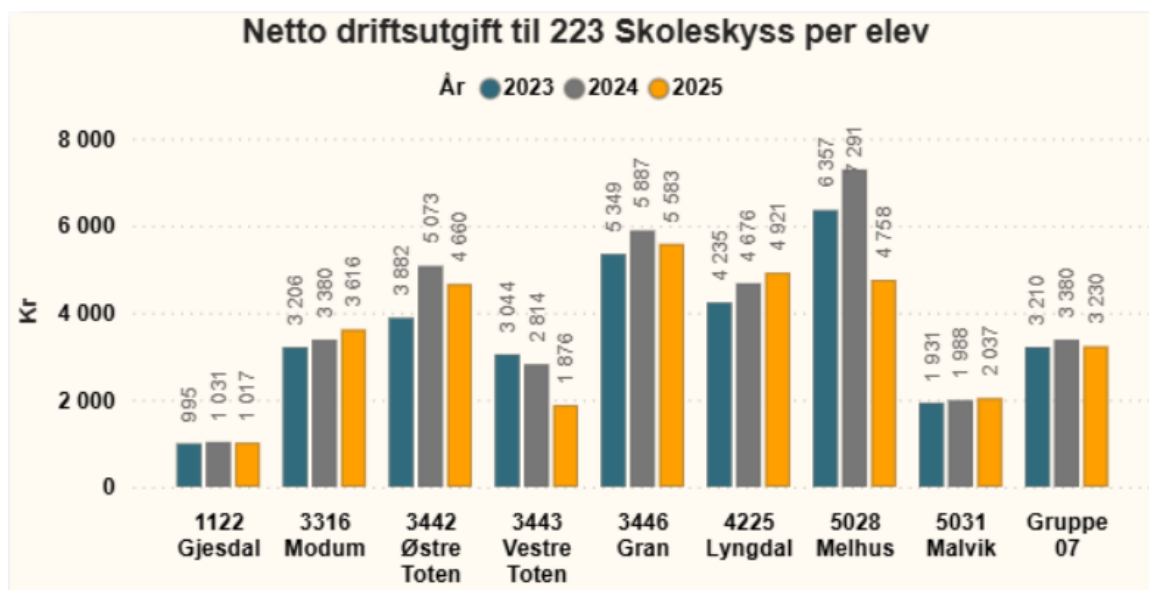
3.4.4.4 SKOLESKYSS

Kostnadene til skoleskyss i Østre Toten ligger over gjennomsnittet. Årsaken er både at flere elever har rett til skyss, og at kostnaden per elev er høyere enn i sammenlignbare kommuner, jf. tabell 9 og figur 22. Dette gir samlet et høyere kostnadsnivå for skyss.

Tabell 9 Andel elever med skoleskyss siste tre år. Kilde: KOSTRA

Andel elever med skoleskyss

Region	2023	2024	2025
1122 Gjesdal	9,1 %	9,3 %	9,3 %
3316 Modum	30,9 %	31,5 %	31,8 %
3442 Østre Toten	45,0 %	44,7 %	45,1 %
3443 Vestre Toten	25,5 %	25,6 %	28,0 %
3446 Gran	43,8 %	41,8 %	63,0 %
4225 Lyngdal	48,5 %	47,6 %	50,1 %
5028 Melhus	38,3 %	37,6 %	37,1 %
5031 Malvik	16,1 %	16,2 %	17,3 %
Gruppe 07	26,2 %	26,7 %	26,9 %

Figur 21 Netto driftsutgift til skoleskyss per skyssset elev. Kilde: KOSTRA

3.4.4.5 UTGIFTER TIL SKOLELOKALER

Høye utgifter til drift av skolelokaler (funksjon 222) kan komme av mye areal per elev eller høye driftsutgifter per kvm lokaler. Østre Toten driver skolebyggene på en sparsomt og effektiv måte. Utgiftene til skolebygg i Østre Toten er lavere enn i kommunegruppen, jf. tabell 10. Dette skyldes en kombinasjon av normalt areal per elev og relativt lave driftskostnader per kvadratmeter.

Tabell 10 Skoleareal kvm per elev og kostnad per kvm 2025. Kilde: KOSTRA

Areal kvm per elev i kommunale grunnskoler		
Region	Areal per elev	Netto driftsutgifter per kvm skolelokaler
1122 Gjesdal	16,8	1 203
3316 Modum	15,8	1 716
3442 Østre Toten	19,5	1 089
3443 Vestre Toten	21,5	1 356
3446 Gran	24,0	1 371
4225 Lyngdal	18,3	1 104
5028 Melhus	20,1	1 433
5031 Malvik	19,0	1 473
Gruppe 07	19,2	1 386

3.4.4.6 UTGIFTER TIL SKOLE – OPPSUMMERT

Østre Toten har et relativt høyt kostnadsnivå i grunnskolen, særlig innen undervisning og bemanning. Kostnadene per elev er høyere enn i sammenlignbare kommuner, blant

annet på grunn av små skoler og høy bemanning. Kommunen har flere årsverk per elev enn snittet, spesielt til assistenter og elevrettet arbeid. Samtidig er det store forskjeller i ressursbruk mellom skolene, noe som tyder på et potensial for mer effektiv og lik drift.

For støttefunksjonene er bildet mer variert. SFO har høye kostnader, hovedsakelig på grunn av høy bemanning. Skoleskyss er også dyrere, fordi flere elever har rett til skyss og kostnaden per elev er høyere. Drift av skolelokaler er derimot kostnadseffektiv, med lavere utgifter enn snittet. Det er dermed handlingsrom for å redusere kostnader gjennom bedre ressursbruk og strukturendringer.

3.4.5 Økonomisk ramme for kommunalområdet for oppvekst og velferd

Kommunalområdet for oppvekst og velferd må i perioden 2026–2029 planlegge og tilpasse tjenestene innenfor strammere økonomiske rammer, jf. kommunens økonomiplan [Økonomiplan 2026–2029](#). I perioden frem til 2029 vil den økonomiske rammen til kommunalområdet blir redusert med om lag 20,6 millioner kroner, jf. tabellen nedenfor:

Tabell 11 Økonomiplan 2026 - 2029 - ramme for kommunalområdet for oppvekst og velferd

År	2026	2027	2028	2029
Ramme 2026-2029 (1000 kr)	486 372	480 169	472 939	465 739
Endring i ramme fra foregående år (nedgang) (1000 kr)		-6 203	-7 230	-7 200

Samlet sett innebærer dette at kommunalområdet må løse betydelige omstillingsutfordringer i perioden, der tilpasning av struktur og ressursbruk i barnehage og skole framstår som sentrale tiltak for å sikre bærekraftig drift og god kvalitet i tjenestene over tid.

3.4.5 Økonomisk ramme for kommunalområde samfunn og strategi

Kommunalområdet samfunn og strategi vil i henhold til vedtatt ramme ved budsjettbehandling for 2026 få et redusert budsjett på ca. 1,8 millioner kroner i perioden 2026 til 2029. Det er ikke vist noen fordeling av denne reduksjonen mellom tjenesteområdene. Siden tjenesteområdet for bygg og eiendom er det største tjenesteområdet målt ut fra budsjett må det påregnes reduksjoner i handlingsrommet. Dette vil også resultere i et mindre handlingsrom for forvaltning og drift av barnehage- og skolebygg. Det vil i samme periode være et økende behov for vedlikehold av bygningsmassen, blant annet på grunn av slitasje og nødvendige oppgraderinger.

3.5 Pedagogisk kvalitet i barnehager og skoler

3.5.1 Kvalitet i barnehage

Kvalitet i barnehagen bygger på tre sentrale dimensjoner: *strukturkvalitet*, *prosesskvalitet* og *innholdskvalitet*. Samlet beskriver de barnehagens evne til å oppfylle samfunnsoppdraget slik det er formulert i barnehageloven og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Målet for alt kvalitetsarbeid er at barn skal trives, utvikle seg og lære i trygge og stimulerende omgivelser. Barnehagen skal møte alle barns behov for omsorg og lek, samtidig som den skal fremme læring, danning og inkludering. Her skal barn få oppleve mestring og aktiv deltakelse, og utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter som gir dem et godt utgangspunkt for skolestart og videre utdanningsløp.

Strukturkvalitet omfatter rammefaktorer som bemanning, gruppestørrelser, fysisk miljø, ressurser, personalets kompetanse og organisering. Dette danner grunnlaget for barnehagens arbeid. Prosesskvalitet handler om kvaliteten i samspillet mellom ansatte og barn, som er avgjørende for barns utvikling. Forskning viser at barn i barnehager med høy prosesskvalitet har bedre språklig og kognitiv utvikling ved skolestart enn barn som opplever lavere kvalitet (Zachrisson, Lekhal & Schølberg, 2010).

Innholdskvalitet handler om hvordan barnehagens årsplan bygger på og følger opp nasjonale og lokale føringer. Det avgjørende er både at planene samsvarer med disse føringene, og at barnehagens praksis faktisk gjennomføres i tråd med det som står i planene.

Østre Toten kommune eier per dags dato fem mellomstore barnehager og én liten barnehage. En undersøkelse fra IRIS (2011) viser både styrker og svakheter ved ulike barnehagestørrelser. De minste barnehagene kjennetegnes av oversiktighet, forutsigbarhet og nære relasjoner, men har begrensede muligheter for faglig utvikling på grunn av få ansatte og få pedagoger. De store barnehagene fremstår mer profesjonelle, med høyere utdanningsnivå blant ansatte og bedre muligheter for utvikling og nytenkning. Samtidig er de mer komplekse og har større organisatoriske utfordringer. De mellomstore barnehagene kombinerer mange av fordelene fra både små og store; de er store nok til å sikre faglig utvikling og små nok til å gi oversikt og trygge rammer for barna.

[Fafo rapport \(2015\) "Har barn det bra i store barnehager?"](#) konkluderer med at størrelsen på barnehagen i seg selv ikke avgjør kvaliteten på tilbudet. Store barnehager kan fungere like godt som små, men de er mer avhengige av god intern organisering og tydelig ledelse for å skape trygghet, tilhørighet og gode relasjoner. Forskningen viser at store barnehager også kan gi fordeler, som høyere faglig nivå og større fleksibilitet i tilbudet, men at kompleksiteten i drift og organisering samtidig er større. Kvaliteten

oppstår dermed i *samspeilet mellom størrelse, organisering og ledelse*, ikke i størrelsen alene.

3.5.2 Kvalitet i skole

Kvalitet i grunnskolen i Østre Toten kommune forstås som elevenes samlede faglige og sosiale læringsutbytte innenfor rammen av et trygt og inkluderende skolemiljø. Skolens hovedoppgave er å fremme barn og unges sosiale og faglige utvikling, og dette ligger til grunn for kommunestyrets og skoleeiers prioriteringer. Arbeidet med kvalitet bygger på systematisk bruk av kunnskap om elevenes læring, trivsel og utvikling, blant annet gjennom Elevundersøkelsen, nasjonale prøver, kartlegginger og skolens egen vurdering av praksis. Resultatene brukes aktivt i skolens profesjonsfellesskap og i dialog mellom skoleeier og den enkelte skole for å styrke elevenes læringsutbytte over tid.

Et sentralt kjennetegn ved kvalitet i Østre Toten-skolen er et tydelig fokus på læringsmiljø og elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø. Elevundersøkelsen 2025 (jf. kvalitetsrapport for grunnskolen i Østre Toten kommune 2025) viser gjennomgående gode resultater når det gjelder trivsel, og skolene arbeider systematisk med forebygging og håndtering av krenkende atferd i tråd med opplæringslovens krav. Arbeidet understøttes av felles kommunale planer, læringsmiljøteamet og tverrfaglig samarbeid innen kommunalområdet for oppvekst og velferd. Et inkluderende læringsmiljø, gode relasjoner mellom elever og voksne og tydelig klasseledelse vurderes som grunnleggende forutsetninger for både læring og mestring.

Kvalitet i skole handler også om faglig utvikling og progresjon gjennom hele skoleløpet. Resultatene på nasjonale prøver og grunnskolepoeng viser at elevene samlet sett ligger på nivå med fylket mot slutten av grunnskolen, samtidig som det er variasjoner mellom kull som følges opp gjennom målrettede tiltak. Kommunen legger vekt på tidlig innsats, systematisk oppfølging av elever som strever, og målrettet bruk av individuelt tilrettelagt opplæring der det er nødvendig. Samtidig er implementeringen av LK20, utvikling av profesjonsfellesskap og langsiktig kompetanseutvikling blant ansatte sentrale virkemidler for å sikre god kvalitet og et likeverdig opplæringstilbud for alle elever i kommunen.

Et sentralt kvalitetskriterium for skoleeier er at alle elever, uavhengig av hvilken skole de går på, skal ha tilgang til et likeverdig opplæringstilbud. Små skoler kan gi nærhet og trygghet, men kan også innebære sårbarhet knyttet til fagmiljø, spesialkompetanse og rekruttering.

3.6 Skolemiljø

Skolene i Østre Toten kommune arbeider etter en felles plan for et trygt og godt skolemiljø, forankret i opplæringslovens kapittel 12 og skoleeiers ansvar for å ivareta

elevenes rett til et trygt, inkluderende og helsefremmende læringsmiljø. Arbeidet med skolemiljø er både forebyggende og handlingsrettet, og omfatter alle arenaer i skolehverdagen, inkludert undervisning, friminutt, skolefritidsordning (SFO) og leksehjelp.

Kommunens læringsmiljøteam er en sentral støttefunksjon i dette arbeidet. Teamet arbeider systemrettet med observasjon, veiledning og utvikling av praksis i barne- og elevgrupper, og bistår barnehager og skoler i arbeidet med å forebygge og håndtere utfordringer i læringsmiljøet. Læringsmiljøteamet bidrar til kompetanseutvikling og kvalitetsutvikling på systemnivå, og er et viktig virkemiddel for å sikre likeverdig praksis på tvers av skolene.

3.6.1 Trivsel, trygghet og tilhørighet

Elevenes opplevelse av trivsel, trygghet og sosial tilhørighet er sentrale indikatorer på kvalitet i skolemiljøet. Resultater fra Elevundersøkelsen høsten 2025 viser at elevene i Østre Toten kommune i hovedsak trives godt på skolen. Trivselsscoren er 4,3 på 7. trinn og 4,1 på 10. trinn (skala 1–5), noe som ligger på eller over både fylkes- og landsnivå ([Elevundersøkelsen 2025 - trivsel 5.-10. trinn](#)). Tall fra Ungdata junior 2024 underbygger dette bildet. Av elevene på 5.-7.trinn rapporterer 88 % at de trives på skolen ([Ungdata 2024 - resultater mellomtrinnet](#)). Dette ligger litt under landsnivået, som er på 91% i denne undersøkelsen. På ungdomsskolene svarer 87% av elevene at de trives på skolen ([Ungdata 2024 - resultater ungdomstrinnet](#)). Dette indikerer at mange elever opplever tilhørighet, inkludering og gode relasjoner til både medelever og ansatte.

Samtidig viser Elevundersøkelsen at en andel elever rapporterer om mobbing og krenkelser, særlig på ungdomstrinnet. På 10. trinn oppgir 12,7 prosent av elevene at de opplever mobbing to–tre ganger i måneden eller oftere, mot 7% i 7.trinn ([Elevundersøkelsen 2025 - mobbing 5.-10. trinn](#)). Tall fra Ungdata viser at 8% av elevene på ungdomstrinnet i Østre Toten rapporterer at de blir mobbet minst hver 14.dag ([Ungdata 2024 - resultater ungdomstrinnet](#)), mens 10% av elevene på mellomtrinnet rapporterer at de har blitt stengt ute, plaget eller truet av andre barn omtrent hver 14. dag eller oftere ([Ungdata 2024 - resultater mellomtrinnet](#)). Dette viser at selv om det generelle trivselsbildet er godt, er det fortsatt behov for systematisk og målrettet arbeid for å sikre trygge fellesskap for alle elever. Det understreker også betydningen av robuste systemer for forebygging, tidlig avdekking og oppfølging av mobbing og krenkelser.

3.6.2 Skolestruktur og betydning for skolemiljø

Kommunens strategi Oppvekst 2040 løfter fram trivsel, vennskap og trygge fellesskap som grunnleggende for barns og unges utvikling. I vurderingen av framtidig skolestruktur

er det derfor relevant å analysere hvordan dagens organisering understøtter – eller utfordrer – elevenes mulighet til å oppleve tilhørighet og trygghet i skolehverdagen. Elevtallet i kommunen er synkende, noe som påvirker både størrelsen og sammensetningen av elevgruppene. Små elevgrupper kan gi gode forutsetninger for nær oppfølging, oversikt og tilpasset opplæring. Samtidig kan begrenset sosialt og faglig mangfold i elevfellesskapet oppleves utfordrende for enkelte elever. For noen kan større elevgrupper gi flere muligheter for vennskap, identitetsutvikling og tilhørighet i et bredere fellesskap.

Små og sammensatte elevgrupper kan også gjøre skolene mer sårbare for enkeltkonflikter og utfordringer i læringsmiljøet. I grupper med få alternative sosiale arenaer kan konflikter og utenforskap oppleves sterkere og være vanskeligere å håndtere. Disse forholdene er sentrale i vurderingen av hvordan skolestrukturen påvirker elevenes opplevelse av trygghet og inkludering.

3.6.3 Fagmiljø og profesjonsfellesskap

Skolens evne til å arbeide systematisk og langsiktig med skolemiljø er nært knyttet til fagmiljøenes størrelse, stabilitet og kompetanse. Kommuneplanen og kommunens kvalitetsrapporter peker på små fagmiljøer som en sentral utfordring i dagens struktur. På flere skoler er det få lærere per trinn og fag, noe som gjør fagmiljøene sårbare ved fravær og personalendringer. Dette kan påvirke kontinuitet og kvalitet i arbeidet med læringsmiljø.

Små profesjonsfellesskap kan ha begrensede muligheter for kollegaveiledning, felles refleksjon og utviklingsarbeid. Arbeid med inkluderende praksis, forebygging av mobbing og oppfølging av elever med komplekse behov krever både høy kompetanse og tett samarbeid mellom ansatte. Robuste fagmiljøer vurderes derfor som en viktig forutsetning for å sikre kvalitet i skolemiljøarbeidet over tid.

3.6.4 Samarbeid med hjemmet

Et godt samarbeid mellom hjem og skole er en bærebjelke i arbeidet med elevenes trivsel og trygghet. Skolene i Østre Toten beskriver generelt god dialog og høy grad av involvering fra foresatte, særlig på barnetrinnet. Små enheter kan legge til rette for nær kontakt og felles forståelse rundt den enkelte elev, noe som kan være en styrke i det forebyggende arbeidet.

Samtidig kan begrenset administrativ og sosialfaglig kapasitet gjøre samarbeidet mer personavhengig og sårbart. Tidlig innsats forutsetter både tilgjengelige ressurser og tydelige strukturer for samarbeid og oppfølging, noe som må vurderes i tilknytning til skolens organisering og størrelse.

3.6.5 SFO som lærings- og omsorgsarena

Skolefritidsordningen er en viktig arena for trygghet, vennskap og relasjonsbygging, særlig for de yngste elevene. I små enheter kan SFO bidra til kontinuitet og stabile voksenrelasjoner. Samtidig kan lave elevtall gi begrensede muligheter for et variert aktivitetstilbud og mindre sosialt mangfold, og ordningen kan være sårbar ved fravær blant ansatte. SFOs rolle i det helhetlige arbeidet med skolemiljø må ses i sammenheng med skolens størrelse og ressursgrunnlag.

3.6.6 Tilgang til støttefunksjoner og tverrfaglig kompetanse

Dagens skolestruktur påvirker tilgjengeligheten til støttefunksjoner som PP-tjeneste, skolehelsetjeneste, miljøarbeidere og spesialpedagogisk kompetanse. Selv om det er etablerte samarbeidsrutiner, deles flere av disse ressursene på mange skoler. For små enheter kan dette oppleves som mindre kontinuerlig tilgang og redusert nærhet til støtte, særlig i saker som krever tett oppfølging over tid. God tilgang til tverrfaglig kompetanse er en viktig forutsetning for helhetlig og forebyggende skolemiljøarbeid.

3.6.7 Elevmedvirkning

Skolene arbeider med elevråd, elevsamtaler og ulike former for elevinvolvering i læringsmiljøarbeidet, i tråd med læreplanverket og barnekonvensjonen. Elevundersøkelsen viser at mange elever opplever å bli hørt, men graden av systematisk elevmedvirkning varierer mellom skoler og trinn. Elevmedvirkning vurderes som en viktig faktor for eierskap, trivsel og ansvar i skolemiljøet, og bør inngå som en del av skolens helhetlige kvalitetsarbeid.

3.6.8 Fysisk skolemiljø

Bygningsmessig standard og kvalitet på uteområder varierer mellom skolene. På enkelte skoler er det vedlikeholdsbehov og begrensninger i areal som kan påvirke både læringsmiljø, aktivitetsnivå og elevenes trivsel. Tilrettelegging for fysisk aktivitet, varierte læringsarenaer og gode møteplasser er viktige elementer i arbeidet med helse, inkludering og sosial tilhørighet, slik også kommunens overordnede planer legger til grunn.

3.6.9 Skolemiljø- oppsummert

Skolene i Østre Toten kommune har i hovedsak gode læringsmiljøer og høy trivsel blant elevene. Samtidig peker flere strukturelle forhold – som små elevgrupper, sårbare fagmiljøer og begrenset tilgang til støttefunksjoner – på utfordringer som kan påvirke skolens evne til å sikre trygge og inkluderende fellesskap for alle elever over tid. Disse

forholdene er sentrale i vurderingen av hvordan framtidig skolestruktur best kan understøtte arbeidet med skolemiljø og elevenes helhetlige utvikling.

3.7 Samfunnsøkonomisk perspektiv

Vurdering av tjenester og organisering i et samfunnsøkonomisk perspektiv betyr at man ser utover kommunens egne budsjettposter og vurderer samlede kostnader og gevinster for samfunnet som helhet, både på kort og lang sikt. Samfunnsøkonomiske vurderinger bidrar til å belyse hvilke løsninger som samlet sett gir størst nytte for innbyggerne og best bærekraft for kommunen over tid, og danner et viktig grunnlag for politiske prioriteringer.

I et slikt perspektiv handler vurderingene ikke bare om hva kommunen betaler i dag, men også om hvilke virkninger valg av tjenester og struktur har for innbyggere, arbeidsliv og framtidig ressursbruk. For skole og andre oppveksttjenester kan dette for eksempel omfatte betydningen av utdanning for barns læring og livsmestring, gjennomføring av videregående opplæring, tilknytning til arbeidslivet og behov for offentlige tjenester senere i livet. Tiltak som gir høy kvalitet og tidlig innsats kan innebære kostnader her og nå, men samtidig bidra til lavere samfunnskostnader på lengre sikt.

Et samfunnsøkonomisk perspektiv innebærer også å vurdere effektiv bruk av begrensede ressurser. Når demografiske endringer gir færre barn og elever, må kommunen vurdere om dagens organisering gir riktig forhold mellom ressursbruk og nytte. Overkapasitet i bygg og struktur binder ressurser som alternativt kunne vært brukt til kvalitetsutvikling i tjenestene eller til andre lovpålagte oppgaver.

3.8 Bygningsmasse og arealer: barnehager og skoler

I dette kapitlet beskrives arealer og bygningsmasse i kommunens barnehager og barneskoler. Ungdomsskolene er ikke omtalt, ettersom det allerede er vedtatt å etablere én felles ungdomsskole. I den forbindelse er bygningsmasse og tilstand for ungdomsskolebyggene tidligere grundig kartlagt og utredet.

Barnehagebyggene på Kolbu, Hoffsvangen og Kapp er alle forholdsvis nye. I tillegg kommer Nordli barnehage som ble ferdigbygd sommeren 2025. Alle disse har en god bygningsmessig standard. Kapp og Nordli har de beste løsningene basert på en løsning med avdelinger. Ingen av disse barnehagene har større behov for oppgraderinger de nærmeste årene. Det er imidlertid viktig å kunne ha ressurser til å utføre et økende behov for vedlikehold, noe som er en utfordring allerede i dag.

Oliviabakken og Vilberg skiller seg ut ved at bygningene er eldre og har en dårligere bygningsmessig og teknisk standard. På noe sikt vil begge barnehagene ha behov for

betydelige oppgraderinger. I tillegg til den bygningsmessige standarden er det manglende funksjoner/rom når en sammenligner med de andre barnehagene. Dette vil kreve utvidelse av bygningsmassen.

Det vil da også måtte vurderes om tomtearealet er egnet for en utvidelse. På Vilberg må dette også sees i sammenheng med fremtidig skoledrift. Når det gjelder Oliviabakken er tomta trang og med store høydeforskjeller. En utvidelse av bygget vil mest sannsynlig kreve en større tomt. For både Vilberg og Oliviabakken vil det være naturlig å vurdere et helt nytt bygg hvis en skal videreføre disse som en del av strukturen.

Barneskolene i kommunen har generelt en ganske god bygningsmessig standard og fremstår som rimelig godt vedlikeholdt, jf. orienteringssak behandlet i kommunestyret september 2025 (KST 119/25). Vilberg, Nordli og Totenviken skiller seg noe ut med en noe dårligere standard enn de andre. En vesentligårsak til dette er at de i liten grad ble oppgradert ved forrige strukturendring. Det har ikke blitt bygget nye skoler siden 1980, men det er gjennomført flere oppgraderinger, særlig i perioden 2007–2012.

Til tross for et ganske godt førsteinntrykk, står byggene overfor betydelige utfordringer:

- Økende generelt vedlikeholdsetterslep. For lave budsjetter til vedlikehold og utskifting av bygningsdeler og tekniske anlegg føre til økende forfall.
- *Eldre tekniske anlegg*: på mange skoler er ventilasjonsanlegg, el-anlegg og oppvarmingssystemer gamle og tilfredsstillende ikke dagens krav. Spesielt ventilasjonsanlegg på skoler som Kapp, Nordli, Stange og Hoffsvangen har utlevd sin normale levetid.
- *Inneklima og miljø*: det er gjennomgående utfordringer med akustikk og lydforhold i skolebyggene. I tillegg kreves det oppgraderinger for å møte fremtidige krav til energieffektivisering og reduserte klimautslipp.
- *Tilfluktsrom*: eldre tilfluktsrom har ikke blitt fulgt opp siden 90-tallet, og det må regnes med betydelige investeringer for å sette disse i stand.

En sentral problemstilling er om byggene er tilpasningsdyktige (fleksible) nok for fremtidens pedagogikk. Følgende utfordringer er omtalt i kunnskapsgrunnlaget presentert i september 2025 (KST 119/25):

- *Universell utforming*: mange av skolene har store mangler når det gjelder universell utforming pga. nivåforskjeller, manglende heiser eller trange korridorer (eks. Hoffsvangen, Totenviken, Vilberg og Nordli).
- *Arealutnyttelse*: de største skolene er de mest arealeffektive. På flere skoler, som Hoffsvangen og Kolbu, er mange av klasserommene for små, og det mangler tilstrekkelig med grupperom og allrom.
- *Mangel på spesialrom*: det er en gjennomgående mangel på moderne spesialrom for musikk, naturfag, og kunst og håndverk ved nesten alle de eksisterende barneskolene.

- Skolebyggene består av flere trinnvise utbygginger. De er i forholdsvis liten grad bygget på en måte som gjør det enkelt og rimelig å endre strukturer i byggene.

Kunnskapsgrunnlaget trekker frem spesifikke behov ved hver lokasjon:

- *Stange, Totenviken og Nordli*: har omfattende behovene for vedlikehold, spesielt knyttet til taktekking (lekkasjer), vinduer og dører. Tekniske anlegg på Nordli er gamle og modne for utskifting.
- *Vilberg*: beskrives som skolen som i størst grad bærer preg av manglende vedlikehold, selv om det er gjort strakstiltak de siste årene. Dette gjelder også tekniske anlegg. Det samme gjelder til dels Totenviken skole.
- *Kolbu*: fremstår i relativt bra stand, spesielt etter oppgraderinger av tekniske anlegg og varmepumper i 2020.
- *Kapp*: er bygningsmessig i god stand, men har store utfordringer med trafiksikkerhet og dårlig funksjonalitet i klasserommene inkl. garderobeløsninger.

Selv om byggene er "verdibevarende" vedlikeholdt, vil det kreve store investeringer i tekniske anlegg og universell utforming dersom de skal fungere optimalt som moderne læringsarenaer i fremtiden. Skolene mangler i dag flere funksjoner som en fremtidsrettet skole bør/må ha. Dette vil i tillegg til oppgraderinger og ombygging av eksisterende bygg også omfatte mulige utvidelser med ny bygningsmasse.

4 Vårt utgangspunkt

Østre Toten kommune står i en krevende og sammensatt situasjon der demografiske endringer, økonomiske rammer og bygningsmessige forhold til sammen skaper et økende press på barnehage- og skolestrukturen.

Fødselstallene i kommunen har vært lave og fallende over lang tid, og framskrivingene viser at antall barn både i barnehage- og skolealder vil være stabilt lavt i mange år fremover. Dette gir vedvarende overkapasitet, spesielt i barnehagene, der flere kommunale enheter allerede har betydelig ledig kapasitet. Bemanningsnormer og lovregulering gjør det vanskelig å redusere kostnader uten strukturelle grep, og kostnadene per barn øker når kapasiteten ikke utnyttes fullt ut. Nedgangen i elevtall er spredt på flere skoler. Dette gjør det krevende å oppnå reelle reduksjoner i driftsutgiftene, samtidig som det blir vanskelig å styre elevmassen slik at kapasiteten i byggene utnyttes effektivt. Prognosene viser at antall elever i barneskolene vil falle med nær 18 prosent fram mot 2030/31. Resultatet er mer bygningsareal per elev, økte enhetskostnader og svekket bærekraft i dagens struktur.

En viktig del av utfordringsbildet handler om kvaliteten i tjenestene. Små enheter og sviktende elevtall gir mindre robuste fagmiljøer, øker sårbarheten ved fravær og svekker muligheten for å utvikle profesjonsfellesskap og systematisk arbeid med tidlig innsats, inkludering og tilpasset opplæring. Dette forsterkes av at ressursene i økende grad bindes opp i drift og vedlikehold av bygg som ikke fylles opp, i stedet for i kvalitetsutvikling og støtte rundt barn og elever. Tilbakemeldinger fra Østre Toten ungdomsråd og tjenesteutvalg innhentet høsten 2025, peker på at kommunen står overfor vanskelige valg, men at kvalitet må veie tyngre enn geografisk nærhet, og at dagens struktur ikke gir gode nok forutsetninger for å sikre kvalitet over tid.

Kunnskapsgrunnlaget for skolebygg og eiendommer forsterker dette bildet. Kommunens syv barneskoler består i stor grad av bygg som er gamle, bygd i flere etapper og preget av løsninger som ikke tilfredsstiller kravene til funksjonalitet i en moderne skolehverdag. Selv om mange av byggene fremstår som «rimelig godt vedlikeholdt», beskrives tekniske anlegg som utdaterte, ventilasjonsanlegg som nær eller over levetid og betydelige behov for utskifting av vinduer, dører, takteking og gulvbelegg. Flere skoler mangler helt sentrale funksjoner som spesialrom, grupperom, arbeidsplasser for ansatte og gode arealer for spesialundervisning. Funksjonalitetsutfordringer – som små klasserom, dårlig akustikk, utilstrekkelig universell utforming, ulogiske planløsninger og vanskelige renholdsforhold – går igjen på tvers av byggene. De tre minste skolene peker seg særlig ut med svakest tilstand og mangelfull funksjonalitet.

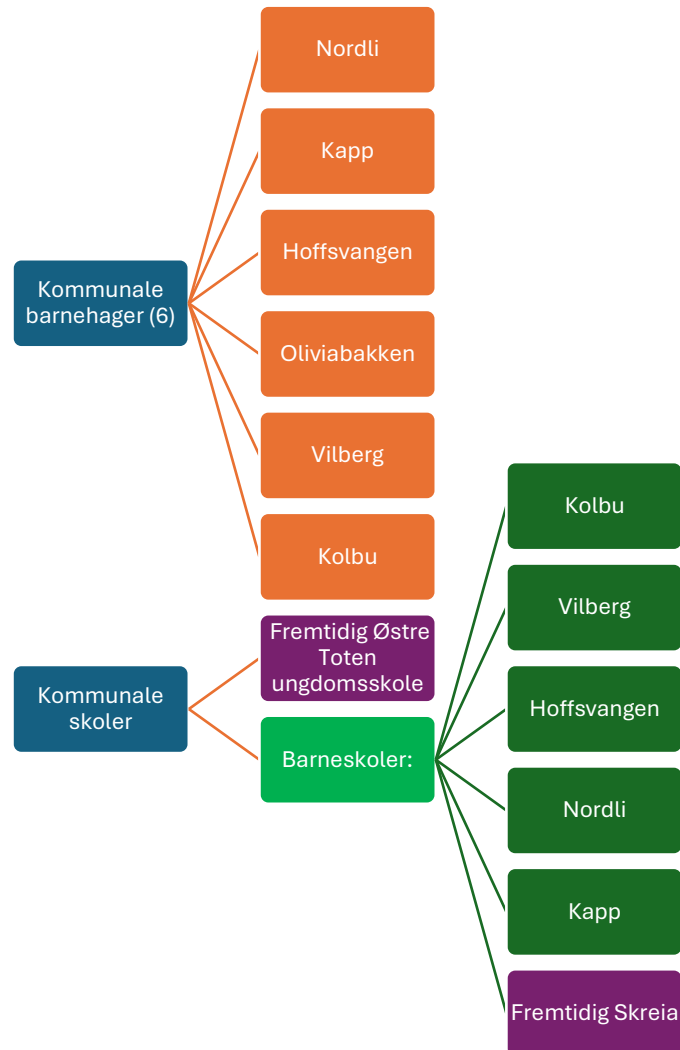
4.1 Barnehage- og skolestruktur: 0-alternativet

I denne utredningen omtales følgende som **0-alternativet** for barnehage- og skolestruktur:

- ✓ dagens kommunale barnehager og skoler;
- ✓ vedtatte strukturendringer innen barnehage og skole som ennå ikke er gjennomført, men som er under planlegging eller arbeid;
 - etablering av én felles ungdomsskole på Lena (sammenslåing av to ungdomsskoler)
 - etablering av ny barneskole på Skreia, som samler elever fra Stange og Totenviken, og innebærer nedleggelse av disse barneskolene

0-alternativet gir dermed et samlet bilde av dagens struktur, justert for allerede vedtatte endringer.

Illustrasjonen av 0-alternativet (se figuren under) viser kun kommunale barnehager og skoler, ettersom denne utredningen gjelder strukturendringer i kommunalt eide enheter. Private barnehager og skoler er derfor ikke inkludert i figuren.

Figur 22 0-alternativet: barnehage- og skolestruktur, inkludert vedtatte endringer pr mai 2026

4.2 Hvorfor det er behov for endringer i barnehage- og skolestruktur?

Behovet for en ny barnehage- og skolestruktur i Østre Toten kommune springer ut av et sammensatt utfordringsbilde der demografi, økonomi, kvalitet og bygningsmessige forhold henger tett sammen. Kommunen må utvikle en struktur som er bærekraftig frem mot 2040, og som legger til rette for at ressursene i størst mulig grad brukes på innhold og kvalitet i tjenestene.

Den viktigste drivkraften er en varig nedgang i barnetallet. Prognosene viser at elevtallet vil fortsette å falle i årene som kommer, noe som gir økende overkapasitet i både barnehager og skoler. Allerede i dag er flere bygg dimensjonert for flere barn enn det faktisk er, og uten tilpasninger vil denne ubalansen forsterkes. Dette gjør dagens struktur gradvis mindre bærekraftig, både organisatorisk og økonomisk.

Den demografiske utviklingen har også direkte konsekvenser for kommunens økonomi. Redusert barnetall gir lavere inntekter gjennom rammetilskuddet, samtidig som mange av kostnadene til bygg og drift består. I en struktur med mange små enheter fører dette til høyere kostnader per barn og mindre handlingsrom til å prioritere kvalitet i tilbudet. Samtidig står kommunen overfor økte utgifter i andre sektorer, noe som ytterligere skjerper behovet for en mer effektiv ressursutnyttelse.

Dagens struktur utfordrer også målet om et likeverdig og faglig robust tilbud. Selv om barnehager og skoler i Østre Toten i dag leverer god kvalitet, viser utviklingen at små og sårbare fagmiljøer i økende grad får utfordringer med å opprettholde stabilitet, bredde og utviklingskraft. Dette gjelder særlig ved fravær og turnover. Ulik størrelse på elevgrupper og fagmiljøer kan også bidra til variasjon i tilbud og kvalitet.

I tillegg har flere av skolebyggene betydelige mangler knyttet til teknisk tilstand, funksjonalitet og universell utforming. Mange bygg er ikke tilpasset dagens krav til læringsarenaer eller arbeidsplasser for ansatte, og vil kreve omfattende investeringer i årene som kommer.

En mer samlet og framtidsrettet struktur vil gi større og mer robuste fagmiljøer, bedre muligheter for samarbeid og mer stabile tjenester. Samtidig vil det gi bedre forutsetninger for å tilby et bredt og likeverdig opplæringstilbud til alle barn og unge, uavhengig av bosted. Ved å redusere overkapasitet og konsentrere ressursene kan kommunen også prioritere investeringer i bygg som er tilpasset framtidig behov, og frigjøre midler til pedagogisk kvalitet og tidlig innsats.

Dagens barnehage- og skolestruktur er ikke tilpasset framtidig behov, verken med tanke på elevgrunnlag, økonomi eller kvalitet. Uten tilpasninger vil utfordringene med overkapasitet, høye kostnader og sårbare fagmiljøer øke, noe som gjør det nødvendig å utvikle en mer bærekraftig og robust struktur for framtiden.

5 Arbeid med framtidig struktur

5.1 Beskrivelse av arbeidet som ble gjort

Arbeidet med ny barnehage- og skolestruktur i Østre Toten kommune har pågått over flere år og bygger på strategien *Oppvekst 2040*. Prosessen startet i 2018, da

kommunestyret vedtok mandatet for et helhetlig utviklingsarbeid i oppvekstsektoren. I 2021 ble dagens struktur og mulige alternativer gjennomgått i en omfattende analyse fra Agenda Kaupang, som dannet grunnlaget for videre beslutninger. Deretter fulgte viktige politiske vedtak:

- I 2023 ble framtidig ungdomsskolestruktur besluttet.
- I mars 2025 vedtok kommunestyret konseptvalg for en ny felles ungdomsskole på Lena.
- Høsten 2025 ble kunnskapsgrunnlaget oppdatert med nye analyser av demografi, byggtilstand og tjenestekvalitet
- Oktober 2025 ble det vedtatt at det blir én barneskole på Skreia i den framtidige strukturen.
- Mars 2026 ble investeringsramme for bygging av ny ungdomsskole vedtatt. Forprosjekt utarbeides i løpet av 2026.

For mer informasjon om arbeidet, prosess og dokumenter, se kommunens nettside: [Østre Toten – ny barnehage- og skolestruktur](#).

5.2 Medvirkningsprosesser

Arbeidet med helhetlig barnehage- og skolestruktur i Østre Toten kommune har pågått over flere år og inngår i kommunens langsiktige planlegging av oppvekstsektoren. Prosessen bygger videre på tidligere arbeid og involvering, blant annet gjennom høringsrunde i forkant av politisk vedtak i november 2021. I arbeidet med ny helhetlig barnehage- og skolestruktur i perioden 2025 – 2026 har Østre Toten kommune lagt opp til variert innbyggerinvolvering. Kommunen har i perioden 2025 – 2026 delt oppdatert informasjon om bakgrunn, utfordringsbilde, fremdrift og beslutningspunkter gjennom flere kanaler:

- Orienteringssaker for kommunestyret;
- Egen nettside om fremtidig barnehage- og skolestruktur;
- Informasjons- og dialogmøter med innbyggere gjennomført våren 2026.
- Medvirkningsaktiviteter for å innhente barn og unges stemmer
- Innhenting av innspill fra ansatte gjennom arbeidsplassstillitsvalgte

5.2.1 Innbyggerinvolvering

Høsten 2025 og våren 2026 ble det gjennomført målrettede dialog- og involveringsaktiviteter. Dette inkluderer workshop i tjenesteutvalget og ungdomsrådet høsten 2025 og våren 2026, samt workshop/temakveld i kommunestyret samme høsten 2025. Skolestruktur og barnehagestruktur har også vært tema på SU-møter i skoler og

barnehager, der foresatte, ansatte og ledelse har gitt tilbakemeldinger fra sine virksomheter.

Våren 2026 gjennomførte kommunen åpne informasjons- og dialogmøter med mål om å sikre god medvirkning og et felles faktagrunnlag. Det ble gjennomført et digitalt innbyggermøte samt tre fysiske møter i mars 2026, for å nå ulike deler av kommunen og legge til rette for dialog på flere arenaer.

Barnas perspektiver ble særskilt ivaretatt gjennom en rekke medvirkningsaktiviteter våren 2026. Gjennom samtaler, tegneoppgaver, kartlegging av leke- og læringsområder og enkle tilpassede opplegg fikk barna mulighet til å uttrykke hva som er viktig for dem i hverdagen. Disse bidragene gir verdifulle innspill som tas med i det videre strukturarbeidet. Informasjon om aktivitetene og oppsummering av innspill fra kommunens barn og unge er gitt i punkt 5.2.3 og punkt 5.3.

Innspill fra unge og voksne innbyggere gjennom medvirkningsaktiviteter våren 2026 har samlet sett gitt kommunen et bredt og nyansert kunnskapsgrunnlag som utfyller analyser av demografi, økonomi og kvalitet, og som inngår som en viktig del av beslutningsgrunnlaget i videre arbeid med barnehage- og skolestruktur.

5.2.2 Innspill og tilbakemeldinger fra ansatte

Ansattes innspill gir et viktig supplement til kunnskapsgrunnlaget og belyser hvordan strukturendringer kan påvirke arbeidshverdagen, kvaliteten i tjenestene og gjennomføringen av oppvekstoppgavene. Innspillene er hentet via tillitsvalgtsapparatet i kommunen.

Gjennom arbeidsplassstillitsvalgte har ansatte fått muligheten til å gi innspill på følgende spørsmål:

- Hva er mest viktig i arbeidshverdagen når ny struktur er på plass?
- Hvilke forhold i dagens organisering støtter godt pedagogisk arbeid?
- Hvilke forhold i dagens organisering hindrer deg i å gjøre en god jobb?
- Hvilke arbeidsoppgaver oppleves som mest meningsfulle for barn og elever?

I tillegg til disse spørsmålene er det knyttet inn bekymringer og synspunkter som har kommet fra tillitsvalgte og ansatte tidligere i prosessen, blant annet gjennom møter, samtaler og arbeidsplassbesøk.

Fra et ansattperspektiv er det avgjørende at en eventuell endring i barnehage- og skolestrukturen ivaretar arbeidsmiljø, kvalitet og forutsigbarhet. Tjenestene er allerede preget av høyt arbeidspress og til dels betydelig sykefravær, og strukturendringer må ikke forsterke dette. En nedskalering fra seks til fem kommunale barnehager og fra sju til

tre/fire barneskoler vil innebære omfattende organisatoriske endringer, med konsekvenser for ansatte både under og etter omstillingsperioden.

I omstillingsfasen vil ansatte kunne oppleve økt arbeidsbelastning som følge av usikkerhet, omorganisering og krav om å opprettholde drift samtidig som ny struktur etableres. Uten tilstrekkelig medvirkning, god informasjon og realistiske rammer kan dette føre til økt slitasje, sykefravær og rekrutteringsutfordringer. Ansatte understreker derfor behovet for tidlig og tydelig informasjon, reell medvirkning og forutsigbarhet i prosessen. Endringer og usikkerhet knyttet til arbeidssted og organisering vil kunne påvirke stabilitet og kontinuitet i arbeidshverdagen. Mange er skeptiske til bruk av modulbygg/brakkur med tanke på det fysiske arbeids- og skolemiljøet, samt nytte versus kostnad knyttet opp mot slitasje.

Etter gjennomføring vil arbeidsmiljø og arbeidsbelastning i stor grad avhenge av hvordan den nye strukturen er utformet. Større enheter vil gi mer robuste fagmiljøer og bedre ressursutnyttelse, men kan også medføre økt arbeidspress dersom bemanning og rammer ikke tilpasses. Økt antall barn og elever per enhet vil utfordre tett oppfølging, relasjonsbygging og opplevelsen av oversikt og trygghet. For å motvirke dette er struktur, organisering, ledelse og tilstrekkelig bemanning viktig.

Ansatte peker på at kvaliteten i barnehage og skole er tett knyttet til bemanning, kompetanse, gode arbeidsforhold og stabile relasjoner. For å sikre kvalitet i en framtidig struktur løftes det fram behov for god arbeidsfordeling, velfungerende samarbeid, felles regel- og holdningsgrunnlag, tydelig ledelse og en felles organisasjonskultur. Hensiktsmessige og funksjonelle lokaler fremheves også som en avgjørende forutsetning for å kunne utøve godt pedagogisk arbeid.

Erfaringer fra dagens organisering viser at små og oversiktlige miljøer bidrar til gode relasjoner, nærhet til elever og kollegaer, samt færre konflikter. Nærhet til natur- og friluftsområder og til elevenes lokalmiljø trekkes fram som en styrke, både for læring, trivsel og samarbeid med nærmiljøet. Samtidig peker ansatte på at mangel på ressurser, egnede rom og tilstrekkelig utstyr begrenser muligheten til å gi et variert og tilpasset opplæringstilbud.

Når det gjelder innholdet i tilbudet, vektlegger ansatte betydningen av praktisk og variert undervisning, lek, praktisk-estetiske fag og tilpasset opplæring. Videre fremheves samarbeid med lokalt næringsliv og bruk av nærmiljøet som viktige læringsarenaer. Dette forutsetter tilstrekkelige rammebetingelser i form av tid, ressurser og fleksibilitet.

Samlet sett viser ansattinnspillene at strukturelle endringer må vurderes helhetlig, der hensynet til barnets beste, kvalitet i tjenestene og bærekraftige arbeidsforhold ses i sammenheng. Konsekvenser for arbeidsmiljø og arbeidsbelastning bør inngå som en sentral del av vurderingsgrunnlaget både i omstillingsfasen og i en framtidig struktur.

5.2.3 Barnas stemme i arbeidet med helhetlig barnehage- og skolestruktur

I arbeidet med utredning av framtidig barnehage- og skolestruktur har Østre Toten kommune lagt vekt på å sikre reell medvirkning fra barn og unge, i tråd med barnekonvensjonen og kommunens egne prinsipper for innbyggerinvolvering. Barnas stemmer er innhentet gjennom flere ulike arenaer og metoder, for å favne både bredde og dybde i erfaringer og perspektiver.

Medvirkningen har skjedd gjennom:

- En elektronisk undersøkelse blant foresatte til barnehagebarn, som en del av kommunens arbeid med framtidig barnehagestruktur. Målet var å sikre at barns perspektiv inngår tidlig og reelt i utredningen og senere i beslutningsgrunnlaget, i tråd med barnekonvensjonen og krav til medvirkning. Undersøkelsen ble gjennomført i februar-mars 2026.
- Kommunens skoler gjennomførte medvirkningsaktivitetene i klassene, og samlet inn elevenes innspill. Elevene er hørt gjennom klasseråd og elevråd. Elevrådene har bidratt med å sammenfatte innspillene og sende dem til skolekontoret. Gjennomført i mars 2026.
- Workshop med Østre Toten ungdomsråd – gjennomført i mars 2026.
- Dialogmøte i regi av RomUng, der ungdom med erfaring fra skolehverdag, psykisk helseutfordringer og overgangsproblematikk har delt sine opplevelser av hva som fremmer eller svekker trivsel og læring. Gjennomført 25.03.2026.
- Dialogmøte mellom tjenesteutvalg og Østre Toten ungdomsråd, der ungdom har diskutert tema knyttet til barnehage- og skolestruktur, trygghet, overganger og skolestørrelse. Gjennomført 09.04.2026.

Disse prosessene har gitt både kvantitative og kvalitative innspill og bidratt til et kunnskapsgrunnlag som utfyller statistikk, demografi og økonomiske analyser.

5.3 Barn og elevers perspektiv: hva kjennetegner gode barnehager og skoler

Tilbakemeldinger fra foresatte til barnehagebarn, elever i grunnskolen, Østre Toten ungdomsråd og deltakere på RomUng den 25.03.2026 er oppsummert her.

5.3.1 Trygghet og relasjoner

Barn og unge er samstemte i at trygghet er det aller viktigste for å oppleve en god barnehage- og skolehverdag. For skolebarna handler dette først og fremst om relasjoner – å ha lærere og andre voksne som kjenner dem, ser dem og følger dem over tid. Det å bli møtt av kjente voksne i hverdagen skaper forutsigbarhet og gir rom for å si ifra når noe er vanskelig. Mange elever trekker frem at de har hatt spesielt gode erfaringer med skoler

som er «små nok» til at man blir lagt merke til, og der det er oversiktlige miljøer med tydelige voksenpersoner.

Når det gjelder barnehagebarna, er dette behovet for trygghet og stabile relasjoner enda sterkere. Små barn er særlig sårbare for endringer, og er helt avhengige av kontinuitet i voksne, faste rutiner og kjente omgivelser. Barnehagebarns beste ivaretas når endringer skjer gradvis, med kjente ansatte til stede, god tilvenning og høy bemanning. Trygge foreldre, som er godt informert, bidrar også til at barna opplever endringer som mindre utrygge.

5.3.2 Tilhørighet, venner og gruppefellesskap

For skolebarna er sosial tilhørighet og vennskap avgjørende for trivsel og læring. Elevene er tydelige på at det å få være sammen med venner og ha kjente klassemiljøer gir trygghet og overskudd i skolehverdagen. De mener at etablerte klasse- og vennegrupper bør ivaretas så langt det er mulig, særlig ved strukturendringer. Å høre til i et fellesskap der man føler seg inkludert og akseptert, beskrives som viktigere enn skolens størrelse eller organisering.

Også for barnehagebarna er gruppetilhørighet sentral. Kjente lekekamerater og stabile barnegrupper gir trygghet og bidrar til god utvikling. Unødvendig splitting av grupper oppleves som belastende, og barn har behov for tid til å bygge nye relasjoner når endringer først skjer.

5.3.3 Voksenressurser og støttefunksjoner

Barn og unge fremhever betydningen av nok voksne i hverdagen, både i barnehage og skole. Skoleelevene trekker spesielt frem lærere, miljøarbeidere, helsesykepleiere og andre støttepersoner som viktige trygghetsfaktorer. Disse voksne bidrar til at elever som strever, blir fanget opp tidlig. Ungdom uttrykker bekymring for at slike funksjoner kan bli redusert ved sammenslåinger eller effektivisering.

For barnehagebarna er høy voksentetthet avgjørende for trygg tilknytning, regulering og omsorg. Ved endringer blir dette ekstra viktig, da barn trenger voksne som har tid og overskudd til å gi trygghet i nye situasjoner.

5.3.4 Bekymringer knyttet til endringer og overganger

Barnas bekymringer knyttet til eventuelle endringer i barnehage- og skolestrukturen handler i liten grad om endring i seg selv, og i stor grad om overgangene. Skolebarna uttrykker særlig uro for:

- Å bli splittet fra venner og kjente klassemiljøer
- Å miste kjente og trygge voksne
- Å begynne på noe nytt uten tilstrekkelig forberedelse og informasjon

Overganger beskrives som sårbare situasjoner, og barna er tydelige på at dårlige overganger kan skape utrygghet, stress og svekket trivsel. Mange peker på at usikkerhet oppstår når de ikke vet hva som skal skje, hvem de skal være sammen med, eller hvordan hverdagen vil bli. De understreker derfor at god informasjon, tid, forutsigbarhet og involvering av barna selv er avgjørende dersom strukturendringer skal lykkes.

For barnehagebarna gjelder lignende bekymringer, men på et mer grunnleggende nivå. Brudd i relasjoner, raske overganger og mange nye inntrykk kan oppleves utrygt. Derfor er god planlegging, gradvis tilvenning og stabile voksne helt avgjørende.

5.3.5 Barnas samlede budskap

Barnas samlede budskap er tydelig: struktur kan endres, men trygghet, relasjoner og voksenkontakt må alltid komme først. Dersom barnehage- og skolestrukturen endres, må dette skje på barnas premisser – med god planlegging, tilstrekkelige ressurser, trygge overganger og tydelig kommunikasjon.

For elevene er det ikke antall skoler eller byggets størrelse som avgjør kvaliteten, men hvordan det oppleves å være barn og elev i hverdagen.

Barn og unge gir uttrykk for at måten endringer gjennomføres på, er like viktig som selve strukturen. De peker særlig på:

- Betydningen av å bli informert tidlig, på en forståelig måte.
- At barn og unge må involveres før beslutninger tas, ikke bare i etterkant.
- At endringer må være forutsigbare og godt planlagt, med god tid til å forberede seg.
- At kjente voksne og etablerte relasjoner må vektlegges i alle prosesser.

5.4 Forskning og rapporter

Det er sett til følgende kunnskapsgrunnlag om skolestørrelse og skolestruktur: Nordahl, 2022, Storm et al., 2026 og Villa, 2015. Det finnes begrenset med systematisk gjennomgang og forskning på dette feltet, men noe finnes. Senter for Praksisrettet Utdanningsforskning (SePU) utarbeidet en rapport i 2022 på oppdrag fra Hamar kommune om skolestørrelse og sammenhenger med elevenes trivsel og læring. Norsk senter for bygdeforskning utarbeidet en litteraturgjennomgang i 2015 om betydningen skolesentralisering og strukturendring for videregående skoler har for lokalsamfunnet på oppdrag fra Sør-Trøndelag fylkeskommune. Telemarksforskning og Nordlandsforskning har i samarbeid gitt ut en rapport i 2026 om konsekvenser av og prosesser rundt skolenedleggelser på oppdrag fra Fellesskoleutvalget. Rapportene fra SePU (Nordahl, 2022) og Norsk senter for bygdeforskning (Villa, 2015) samler, bygger på og viser til enkeltstudier. Rapporten fra Telemarksforskning og Nordlandsforskning har i tillegg til tidligere studier inkludert informanter og skoler direkte, samt statistiske analyser. Disse

rapportene er valgt på grunn av tilgjengelighet, og det har ikke lyktes med å finne andre samlestudier med systematisk gjennomgang på feltet, utover enkeltstudier som inngår i de ovennevnte rapportene. I tillegg er det et lite avsnitt med henvisning til en fagfellelvurdert litteraturgjennomgang av Fargas-Malet & Bagley (2022), men denne litteraturgjennomgangen handler mest om bakgrunnen for og refleksjoner om skolestrukturprosesser, og inntar dermed et metaperspektiv.

Hovedinntrykket fra kunnskapsgrunnlaget er at det ikke ser ut til å være belegg for å hevde at store skoler er uheldig for læringsmiljøet eller læringsutbyttet. Det er andre faktorer enn skolestørrelse i seg selv som betyr mest. I den grad det er sammenheng mellom skolestørrelse og læringsutbytte, ser det ut til å være marginalt bedre statistisk sett å gå på en mellomstor barneskole, der en mellomstor skole er forstått som 500-700 elever. For trivselen til elever på småtrinnet ser det statistisk ut til å være noe lavere trivsel på skoler med færre enn 150 elever. Når det gjelder sentralisering ser synkende elevtallsutvikling på landsbygder ut til å skyldes generelle urbaniseringsprosesser og færre barnefødsler, ikke skolenedleggelser.

I rapporten fra SePU ved Universitetet i Innlandet pekes det på sammenhenger mellom skolestørrelse og elevenes læring og trivsel. «Hovedkonklusjonen i denne kunnskapsoversikten er at det er liten sammenheng mellom skolestørrelse og elevenes læring og trivsel i skolen» (Nordahl, 2022, s. 22). Rapporten bygger på meta-analyser og kunnskapsoversikter fra siste 20 år. Disse er både internasjonale og norske, og det er i hovedsak sett på barnetrinnet, selv om noen studier inkluderer ungdomstrinnet. Noen forskningsrapporter og masteroppgaver uten kvalitetssikringsmekanismer som fagfellelvurdering er inkludert i rapporten for å få med norske bidrag, siden det finnes få norske bidrag med fagfellelvurdering. De internasjonale bidragene er fagfellelvurdert. Rapporten fokuserer på sammenheng mellom skolestørrelse og skolefaglige resultater, trivsel og mobbing. Selv om hovedkonklusjonen i rapporten viser at det er liten sammenheng mellom skolestørrelse og elevenes læring og trivsel i skolen, viser likevel flere av de inkluderte studiene en svak positiv sammenheng mellom skolestørrelse og elevenes læringsutbytte opp til et visst punkt, for så å bli svakere. Rapporten hevder at tallene viser litt ulike resultater, men antyder at ideell skolestørrelse for barneskole er mellom 500 og 700 elever. Rapporten understreker at de skolefaglige prestasjonene statistisk sett bare synker marginalt om skolestørrelsen er mindre eller større enn dette. Når det gjelder trivsel og mobbing ser det ikke ut til at skolestørrelse har særlig betydning, «selv om det er en svak tendens til at elever på småskoletrinnet trives noe dårligere på skoler med mindre enn 150 elever. Skolestørrelse alene ser heller ikke ut til å ha noen effekt på omfanget av mobbing, og innebærer at mobbing i liten grad kan knyttes til strukturelle forhold i skolen» (Nordahl, 2022, s. 4). Trivsel og mobbing ser samlet ut til å ha liten sammenheng med skolestørrelsen på skolen de går på. Rapporten peker på at mobbing forklares av andre forhold enn skolestørrelse, mobbing handler om sosiale prosesser og læringsmiljøet. Studiene som er gjennomgått i rapporten gir i liten grad

forklaringer bak hvorfor sammenhengene er som de er. I rapporten vises det til Nordahl et al. (2021), som viser at det er store forskjeller i og mellom skoler. For forklaringer av dette vises det til Hattie (2015), om at det først og fremst er kvaliteter på undervisningen og det som skjer i læringsmiljøet som er av betydning.

Når det gjelder skolestørrelse i Norge viser rapporten til tall fra SSB hentet i 2020. I Norge har 27,7 % av barneskolene færre enn 100 elever, 40,5 % av skolene mellom 100 og 300 elever, 25,5 % mellom 300 og 500 elever og 6,2 % av barneskolene har flere enn 500 elever. Rapporten viser til at det internasjonalt regnes som små skoler dersom den har færre enn 300 elever, og at gjennomsnittet ofte ligger mellom 500 og 600 elever.

Rapporten peker på at det kan være lettere å etablere profesjonelle læringsfellesskap i større fagmiljøer, da flere lærere har like oppgaver, med henvisning til DuFour og Marzano (2011). Rapporten hevder videre at større skoler kan gi mer rom for profesjonelt ledelsesfellesskap, mens dette er mer utfordrende i små miljøer med bare rektor og inspektør i skolens ledelse, med henvisning til Robinson (2014).

Rapporten inneholder også en anbefaling til skoleeier:

«Om en kommune vil bidra aktivt til kvalitativ gode skoler og gjennom det en realisering av sine barn og unge sitt potensial for læring, er det kvaliteten på den pedagogiske arbeidet ved skolen det bør satses på. Det vil på eiernivå innebære å rekruttere dyktige lærere, sørge for at de blir i skolen og kommunen og ikke minst ha en systematisk skoleutvikling og en kollektiv kompetanseheving av lærere, ledere og andre ansatte. Tydelige kommunale mål og en klar og stabil felles retning for skolenes arbeid over tid er dessuten nødvendig for å få dette til (Fullan & Quinn, 2016). En overdreven vektlegging av rammebetingelser som skolestruktur og skolestørrelse og manglende beslutninger om dette, vil lett innebære forstyrrelser og distraksjoner i skolenes og lærernes arbeid.» (Nordahl, 2022, s. 26)

En fagfellevurdert litteraturgjennomgang på små rurale skoler i Europa viser til Hargreaves (2009) om at forskning på små og rurale skoler i England om at forskningen på feltet har vært pragmatisk og en respons på politiske initiativ, og ikke vært teoridrevet forskning (Fargas-Malet & Bagley, 2022). Dessuten vises det til at forskningen har vært preget av vektlegging av voksnes perspektiv i stedet for barn og unges perspektiv, i kontrast til annen pedagogisk forskning, som fremhever barn og unges perspektiv (Fargas-Malet & Bagley, 2022).

I en rapport som undersøker betydningen skolesentralisering og strukturendring for videregående skoler har for lokalsamfunnet, vises det til Båtevik et al. (2013) om at det eksisterer mer forskning med fokus på elevene enn forskning på konsekvenser for lokalsamfunnet (Villa, 2015), som i noen grad står i kontrast til funnene fra Fargas-Malet & Bagley (2022). I rapporten pekes det på at skolestrukturdebatter ofte kommer av budsjettthensyn, og at det i debattene er sterk lokal motstand der en frykter negative konsekvenser for lokalsamfunnet, som mangel på rekruttering av barnefamilier og lang

skolevei, og viser til Solstad (2009, 2014). Rapporten peker på at skolenedleggelse ikke ser ut til å være årsak til at bygdene tynnes ut, men at det derimot ser ut til å være motsatt – bygdene tynnes ut, noe som medfører at skoler legges ned. Rapporten viser til Amcoff (2012), som undersøkte om nedleggelser av bygdeskoler påvirket flyttemønster i Sverige, i en kvantitativ undersøkelse. Undersøkelsen fant at “Antallet elever som bodde på landsbygda minka som et resultat av de generelle *urbaniseringsprosessene* og færre barnefødsler og elever, ikke på grunn av skolenedleggelser” (Villa, 2015, s. 12), selv om en utbredt oppfatning er at det er nedleggelse av skoler som fører til færre elever i bygdene.

Etter mandat og på oppdrag fra Fellesskoleutvalget søker rapporten fra Telemarksforskning og Nordlandsforskning å belyse fordeler og ulemper ved skolestrukturendringer, samt å gi innsikt i slike prosesser med påfølgende konsekvenser på kort og lang sikt. Hovedfunnene i rapporten er blant annet at slike prosesser engasjerer sterkt og berører grunnleggende verdier.

Rapporten har forsøkt å belyse hvilke kommuner som gjør skolestrukturendringer:

«Interessant nok finner vi generelt sett ikke veldig klare kjennetegn ved kommuner som legger ned skoler. Blant annet så finner vi ikke at det nødvendigvis er kommunene med mest presset kommuneøkonomi som legger ned flest skoler relativt sett. Demografiske endringer, grad av sentralisering og tidligere endringer i skolestruktur er de faktorene som i hovedsak forklarer sannsynligheten for å ha lagt ned en skole de siste ti år. Dette tyder på at skoler er blitt lagt ned i alle typer kommuner.» (Storm et al., 2026, s. 11)

Videre har rapporten tatt for seg typiske argumenter som går igjen for og imot strukturendringer:

«Argumentene for nedleggelse er i hovedsak forankret i et administrativt og planorientert perspektiv der økonomisk bærekraft, demografisk utvikling, fagmiljø og kvalitet står sentralt. Motargumentene mot skolenedleggelse er i større grad forankret i barns hverdagsliv og lokalsamfunnets funksjoner. En viktig del av motargumentasjonen retter seg også mot beslutningsgrunnlag og prosess, med kritikk av økonomiske beregninger, elevtallsprognoser, vurderingen av barnets beste og mangelfull medvirkning.» (Storm et al., 2026, s. 12)

Om virkninger av strukturendringer står det følgende i rapporten:

«Analysene løfter også frem to komplementære perspektiver som går noe utover rapportens opprinnelige problemstillinger. Det første perspektivet handler om konsekvenser for læringsmiljø og skoleorganisasjon slik de er erfart av lærere. Erfaringene viser at sammenslåingene har gitt positive bieffekter som et sterkere fagmiljø, økt samarbeid og mulighet for å utvikle ny skolekultur. Samtidig har det også medført belastninger i overgangsfasen. I likhet med erfaringene til elevene i kapittel 9, avhenger effektene og erfaringene av hvordan prosessen er blitt gjennomført. Det andre perspektivet som løftes fram i kapittel 10, handler om økonomiske og styringsmessige

konsekvenser for kommunen. Her vises det at det er vanskelig å påvise en kortsiktig effekt på driftsutgiftene til skolesektoren i sakene vi har studert, og ingen av casekommunene har gjort systematiske vurderinger av i hvilken grad de forventede besparelsene ved nedleggelser er realisert. Dette gjør det vanskelig å fastslå faktisk måloppnåelse. Fremstillingen av disse temaene gir ikke et uttømmende bilde, men peker på noen konsekvenser av strukturendringer som bør belyses videre i studier av skolestrukturendringer.» (Storm et al., 2026, s. 12-13)

Konsekvenser for lokalsamfunnet er også berørt i rapporten:

«Når vi ser på konsekvenser for lokalsamfunn, trer det fram mange erfaringer som er like mellom små og store steder, samtidig som omfang og betydning av vedtakene henger sammen med hva slags type skole og lokalsamfunn som er rammet. Skolene har en særskilt rolle i de små lokalsamfunnene, hvor de fungerer som viktige møteplasser og identitetsbærere. Skoletilbudet har dessuten stor betydning for mulighetene til å bosette seg i distriktene og for å få hverdagslogistikken for familier til å gå opp. Dette er også grunnene til at det jevnt over er de minste lokalsamfunnene som rammes hardest av skolenedleggelser, særlig når det er lang avstand til nærmeste skole. Samtidig kan det pekes på positive erfaringer. Selve prosessen rundt skolenedleggelsen har i mange tilfeller virket samlende for lokalsamfunnet og stimulert til dugnadsinnsats. Overføringen og samling av elever på nye skoler er også vist å ha positive effekter for kommunen eller byen som helhet, hvor det har styrket det sosiale miljøet og fungert som en samlende faktor. Skolens funksjon som møteplass har i enkelte tilfeller blitt videreført i form av forsamlingshus eller flerbrukshus. Dette pekes på som et positivt tiltak som kan kompensere for noe av tapet av skolen som møteplass og samlende faktor i lokalsamfunnet. Skolens betydning for bosettingsmuligheter og hverdagsliv er i hovedsak blitt forsøkt ivarettatt gjennom tiltak som opprettelse av privatskoler, omorganisering til oppvekstsenter og gjennom kjøp av skoleplasser i nabokommuner, med varierende erfaringer.» (Storm et al., 2026, s. 14).

6 Metode. Tomteoversikter, arealbehov, økonomi

6.1 Barneskolestruktur

For å kunne si noe konkret om behov, arealer og kostnader har det vært jobbet strukturert og metodisk. Enerhaugen arkitektkontor AS har vært engasjert til å gjøre analyser av alternativene. De har også hatt bistand fra Bygghanalyse AS for beregning av kostnader. Dette arbeidet omfattet ikke barnehagestruktur.

Det er noen sentrale forutsetninger som har blitt vurdert/utredet:

- Oversikt over tomter for barneskoler. Premisser og vurderinger
- Areal-/romprogrammer for fremtidens barneskoler i Østre Toten
- Investerings- og driftskostnader (FDV)

6.1.1 Oversikt over tomter for barneskoler. Premisser og vurderinger

Enerhaugen arkitektkontor fikk oppdraget med å vurdere de alternative løsningsforslagene til skolestruktur. Dimensjoneringsgrunnlaget er basert på elevantall pr. 2030.

Når det gjelder Skreia barneskole så har materialet fra mulighetsstudien som ble behandlet av kommunestyret i sak 129/25 blitt brukt som grunnlag. Denne studien har en større modenhet enn de andre analysene/vurderingene som har blitt gjennomført.

For å få en helhetlig oversikt over dagens skoleeiendommer har det blitt gjennomført befaringer på alle dagens barneskoler. Det har også blitt samlet nødvendig informasjon om tomtearealer og eksisterende skolebygninger. Basert på dette er det gjort vurderinger av den enkelte skoletomt. Dette er oppsummert i vedlagt rapport *“Østre Toten kommune. Oversikt over tomter barneskoler- premisser og vurderinger. Mai 2026. Enerhaugen arkitektkontor AS”*.

Analysene omfatter:

- Eiendomsforhold
- Reguleringsstatus
- Kulturminner
- Grunnforhold
- Terreng og naturverdier
- Støy og trafikk

En vesentlig del av analysene omfatter en vurdering av tomtestørrelser sett i sammenheng med nødvendig uteoppholdsareal (MUA). Analysene konkluderer med en foreløpig vurdering av egnethet for hver tomt.

6.1.2 Areal-/romprogrammer for fremtidens barneskoler i Østre Toten

En viktig premiss for utforming av skolebygget og kostnader er hvilket areal- og romprogram som skal legges til grunn for en fremtidig barneskole på Østre Toten. Det er lagt til grunn for alle alternativer at en har tilnærmet like funksjoner uavhengig av alternativ og størrelse på skolene. Det har vært en del av oppdraget til Enerhaugen arkitektkontor å lage forslag til arealprogram.

Det er utarbeidet forslag til arealprogram for forskjellige skolestørrelser. Arealprogrammene har tatt utgangspunkt i de løsninger som Oslo kommune legger til grunn for sine skoler med noen endringer. Det har som en del av prosessen vært avholdt et “arbeidsverksted” med skolelederne for å få innspill. I arbeidet har en lagt til grunn at det skal være nøkterne løsninger, men med god kvalitet.

Det presiseres at en for Skreia barneskole har benyttet “Mulighetsstudie for barneskole” fra september 2025. Denne legger opp til et noe mer ambisiøst nivå. En tilpasning av dette prosjektet vil bli gjort når prosjektet videreføres.

Arealprogrammene har blitt tilpasset de alternative løsningene. Med bakgrunn i mange forskjellige alternativer, og ulike elevtall, har arealprogrammene dannet grunnlag for den enkelte skoles arealbehov basert på funksjonsareal pr. elev. Dette tallet har utgangspunkt i arealprogrammene og er tilpasset til hver kapasitet. Som hovedregel vil en skole med færre elever ha behov for mer areal pr. elev for å inneholde de nødvendige skolefunksjonene. Arealprogrammer for alternative løsninger er vedlagt (vedlegg 2).

6.1.3 Investering- og driftskostnader (FDV)

Med utgangspunkt i arealprogrammer, befaring og tilstandsanalyser er det utført kostnadsberegninger for de forskjellige alternativene. Det er viktig å presisere at kostnadsberegningen er utarbeidet på prosjekter som har lavt modenhetsnivå. Kostnadene er et godt utgangspunkt for å sammenligne alternativer. Det presiseres at beregningen ikke omfatter:

- Infrastruktur utenfor tomt
- Reguleringskostnader
- Inventar og utstyr
- Byggelånsfinansiering
- Tomtekostnader
- Anleggsbidrag
- Evt. Forurensede gravemasser
- Prisstigning

Basert på arealbehovet for de forskjellige alternativene har en utført kalkyler av investeringskostnad der bygget/eiendommen er oppdelt i:

• Nybygg/tilbygg	Pris. kr. 65.000 pr m ²
• Arealer med lett rehabilitering	Pris. kr. 25.000 pr m ²
• Arealer med tung rehabilitering	Pris. kr. 37.000 pr m ²
• Uteareal	
• Trafikksituasjon/parkering	

Alle priser inkl. mva. Vurderingene av kostnad for rehabilitering legger et nøkternt nivå til grunn og legger ikke opp til en fullstendig rehabilitering eller oppgradering.

De totale investeringskostnader er også omregnet til årlige kostnader. Beregning av årskostnad er basert på avskrivning over 40 år og med 4,5% rente. Årlig kostnad som er benyttet er snitt kostnad for de 10 første årene.

Når det gjelder årlige bygningsmessige driftskostnader (FDV) er det benyttet et tall på kr. 762 pr m². Dette er kostnader pr. 2025. Tallet er lavt. Hovedårsaken til dette er at Østre Toten kommune ikke setter av tilstrekkelig med til vedlikehold for å ta vare på sine verdier.

6.2 Barnehagestruktur - utgangspunkt

Når det gjelder barnehagestruktur er det tatt utgangspunkt i at Kolbu, Hoffsvangen, Nordli og Kapp barnehager ikke har behov for større oppgraderinger (investeringer) de kommende 10 år. Det er da gjort en forutsetning om at kostnader til vedlikehold og reparasjoner kan skje innenfor driftsbudsjettet.

For Oliviabakken og Vilberg barnehager er det gjennomført beregninger av nødvendige oppgraderinger og utvidelse i forbindelse med alternativene. Som grunnlag for dette er det benyttet løsninger og arealer fra "Oppvekst 2040" utarbeidet av Agenda Kaupang i 2020.

6.3 Økonomisk analyse

Agenda Kaupang har på oppdrag fra Østre Toten kommune gjort en enkel økonomisk analyse av barnehage- og skoledriften, og gjort beregninger av kostnader for de ulike alternativene i prosjektet.

Datagrunnlaget for beregningene til Agenda Kaupang er levert av kommunen. Agenda Kaupang har ikke vurdert skolebehovene, arealene eller andre vurderinger knyttet til alternativene. De har bistått med beregningene ut ifra de gitte forutsetningene.

7 Alternativer for ny barnehage- og skolestruktur

7.1 Beskrivelse av alternativene

Det presenteres fire alternative forslag til framtidig barnehage- og skolestruktur i Østre Toten kommune. To av alternativene innebærer tre barneskoler, mens de to andre alternativene har fire barneskoler. Alle de fire alternativene inkluderer en reduksjon til fem barnehager. Dette vurderes opp mot 0-alternativ, som innebærer struktur med seks barnehager, seks barneskoler og én ungdomsskole. 0-alternativet benyttes som referansegrunnlag. Private barnehager og skoler er ikke inkludert i denne utredningen.

Hvert alternativ er presentert med kart som viser plassering av barnehager og skoler, samt antall barn og elever ved de aktuelle enhetene. Kartene inkluderer både kommunale og private barnehager, og fordelingen er basert på nærskole- og nærbarnehageprinsippet. Dette innebærer at hvert barn er knyttet til den skolen eller barnehagen som ligger nærmest barnets bosted. Vær OBS på at antall elever pr skole på kartene er vist med utgangspunkt i elevtall i kommunen per 2030, mens antall barn i barnehager er vist med utgangspunkt i barnetall 2025.

Alternativ med færre enn tre barneskoler er ikke vurdert, basert på tilbakemeldinger fra politisk ledelse under temadagen i september 2025 om at framtidig skolestruktur skal understøtte spredt bosetting i kommunen og videreføre en desentralisert struktur.

0-alternativet brukes som et referansealternativ i utredningen, og viser hvordan barnehage- og skolestrukturen vil se ut dersom kommunen viderefører dagens struktur med de endringene som allerede er vedtatt. Alternativet gir dermed et felles utgangspunkt for sammenligning av de øvrige alternativene.

0-alternativet vurderes imidlertid ikke som aktuell løsning for framtidig struktur, da det i svært begrenset grad svarer på de utfordringene kommunen står overfor, særlig knyttet til forventet nedgang i barnetall, økonomisk bærekraft og behov for mer robuste fagmiljøer. Det er derfor heller ikke utviklet et eget alternativ med fem skoler, da dette i stor grad ville videreført dagens struktur og utfordringsbilde, uten å gi tilstrekkelig grunnlag for å vurdere mer framtidsrettede og bærekraftige løsninger.

Alternativ 1, 2 og 3 representerer dermed et avveid spenn mellom hensynet til desentralisering og behovet for økonomisk og faglig robuste enheter, og gir politisk nivå et beslutningsgrunnlag for valg av framtidig struktur.

7.1.1 Alternativ 0

EN ungdomsskole – SEKS barneskoler (Kolbu, Vilberg, Hoffsvangen, Nordli, Kapp, Skreia) – SEKS kommunale barnehager

Alternativ 0 representerer dagens barnehage- og skolestruktur, samt de strukturendringene som allerede er politisk vedtatt, dvs. etablering av *en* ungdomsskole på Lena *en* barneskole sentralt i Skreia (Skreia barneskole).

Skreia barneskole etableres som én samlet skole i Skreia sentrum, i tråd med kommunestyrets vedtak, mens Stange og Totenviken skole legges ned. Ungdomsskoletilbudet etableres i tråd med kommunestyrevedtaket, dvs. en felles ungdomsskole på Lena (nybygg der nåværende Lena ungdomsskole står). Antall kommunale barnehager og deres plassering er lik det som er situasjon per i dag.

Figur 23 Alternativ 0: kart

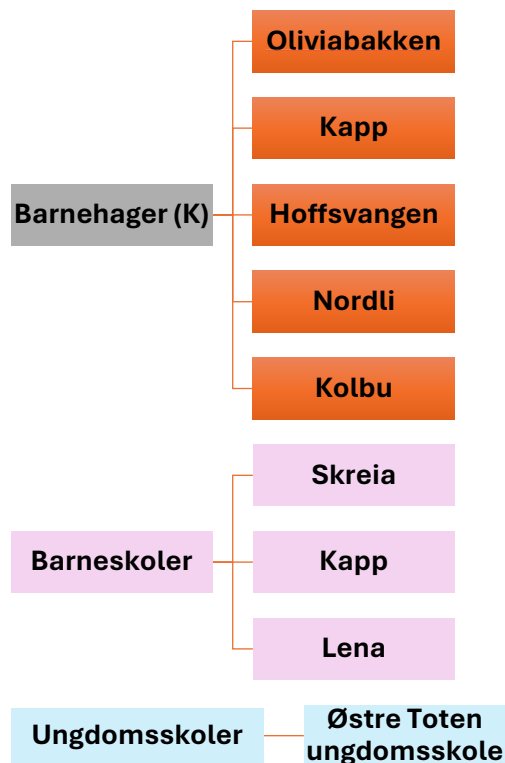
7.1.2 Alternativ 1

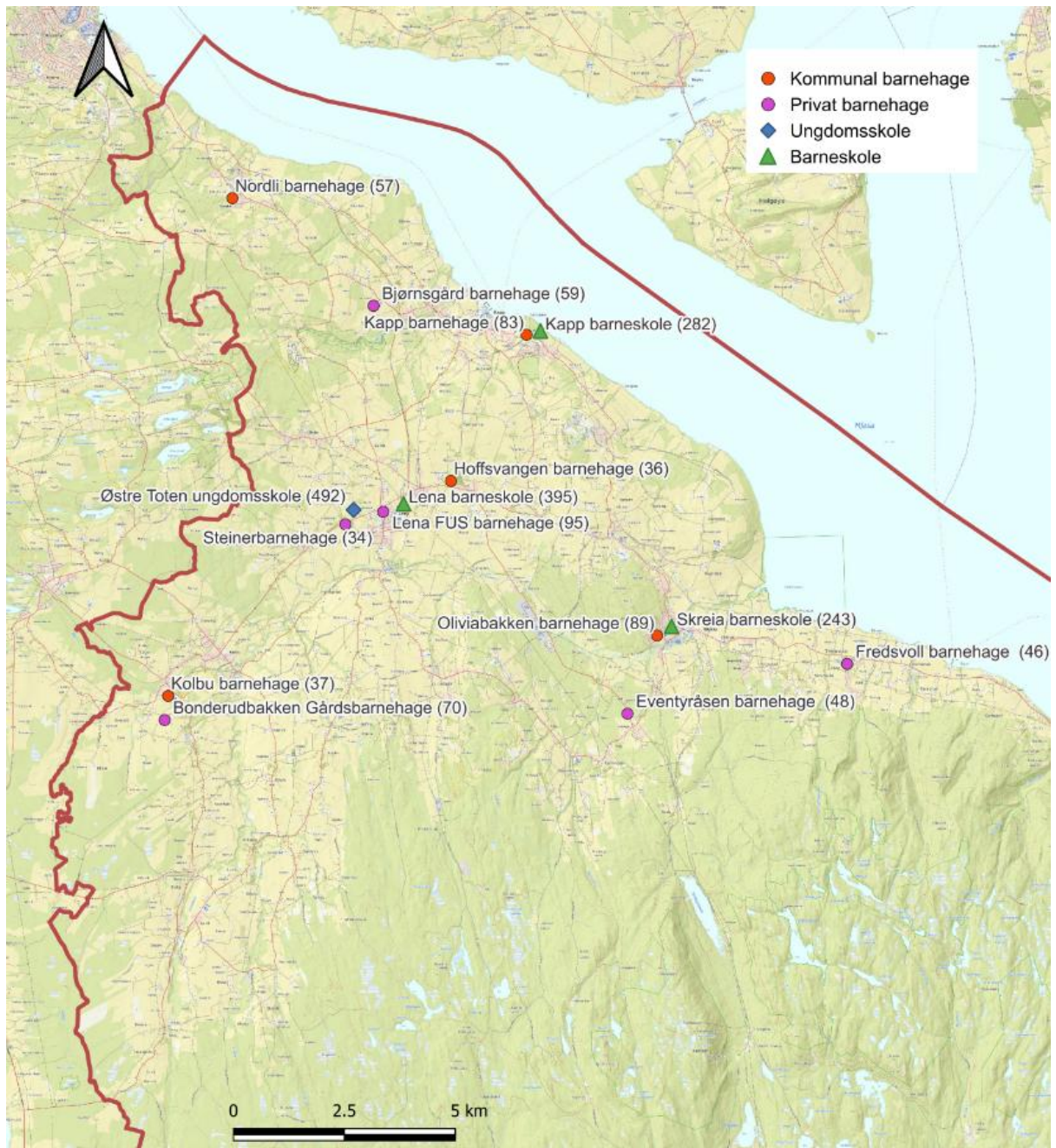
EN ungdomsskole – TRE barneskoler (Lena, Kapp, Skreia) – FEM kommunale barnehager

Barneskoletilbudet samles i nye og utvidede skoleenheter på Skreia, Lena og Kapp. Skreia barneskole etableres som én samlet skole i Skreia sentrum, i tråd med kommunestyrets vedtak, mens Stange og Totenviken skole legges ned. I Lena sentrum etableres en ny barneskole som erstatter dagens barneskoler Kolbu, Hoffsvangen og Vilberg. På Kapp samles Kapp og Nordli skoler til én felles barneskole gjennom utvidelse av dagens Kapp barneskole.

Ungdomsskoletilbudet etableres i tråd med kommunestyrevedtaket, dvs. en felles ungdomsskole på Lena (nybygg der nåværende Lena ungdomsskole står).

Barnehagestrukturen tilpasses med reduksjon fra seks til fem kommunale barnehager, der Vilberg barnehage legges ned, og nåværende Olviabakken barnehage erstattes med nybygg.

Figur 24 Alternativ 1: kart

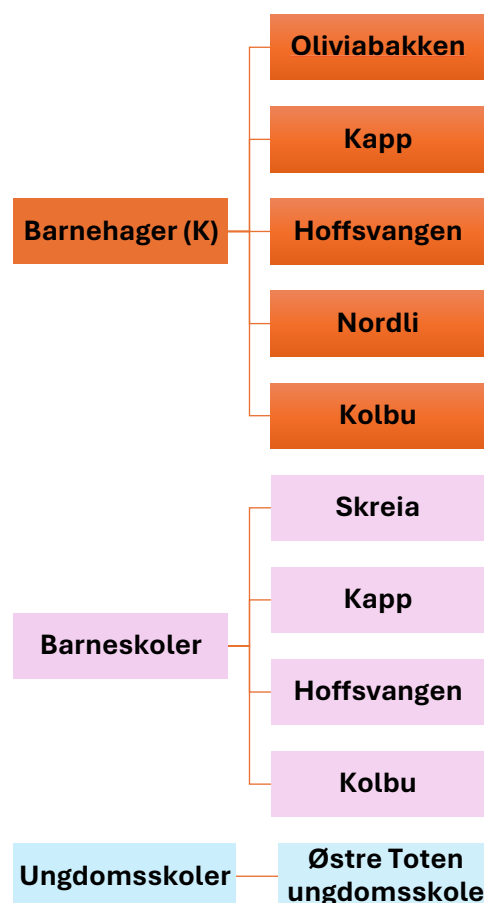
7.1.3 Alternativ 2a

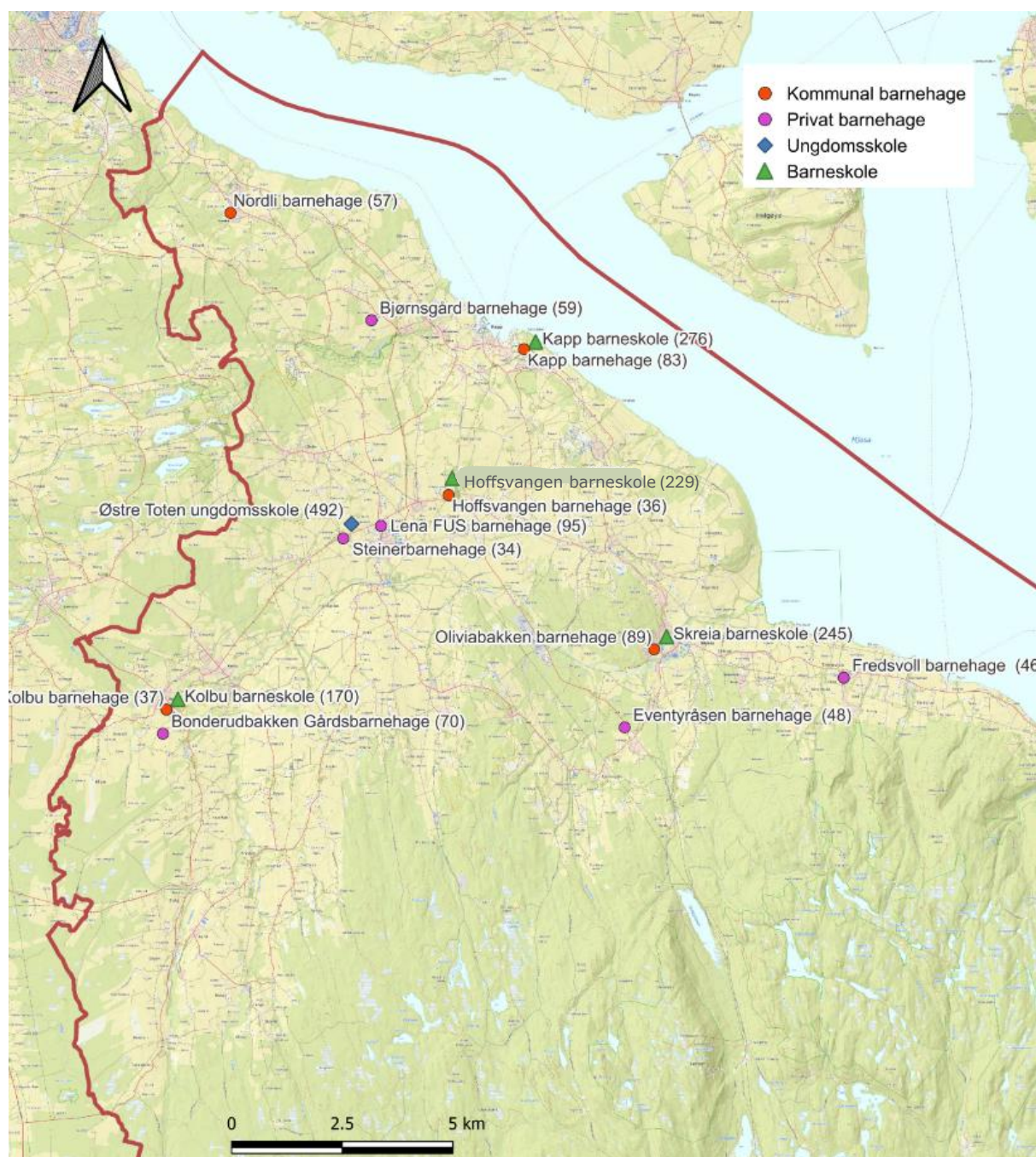
EN ungdomsskole – FIRE barneskoler (Kolbu, Hoffsvangen, Kapp, Skreia)– FEM kommunale barnehager

Barneskoletilbudet organiseres i fire hovedenheter lokalisert til Skreia, Kolbu, Hoffsvangen og Kapp. Skreia barneskole etableres som én samlet skole i Skreia sentrum, i tråd med kommunestyrets vedtak. Kolbu barneskole videreutvikles og utvides til en større enhet, og Hoffsvangen barneskole bygges ut for å gi økt kapasitet og framtidig drift som selvstendig skole. På Kapp samles Kapp og Nordli skoler til én felles barneskole gjennom utvidelse av dagens Kapp barneskole.

Ungdomsskoletilbudet etableres i tråd med kommunestyrevedtaket, dvs. en felles ungdomsskole på Lena (nybygg der nåværende Lena ungdomsskole står).

Barnehagestrukturen tilpasses med reduksjon fra seks til fem kommunale barnehager, der Vilberg barnehage legges ned, og nåværende Olviabakken barnehage erstattes med nybygg.

Figur 25 Alternativ 2: kart

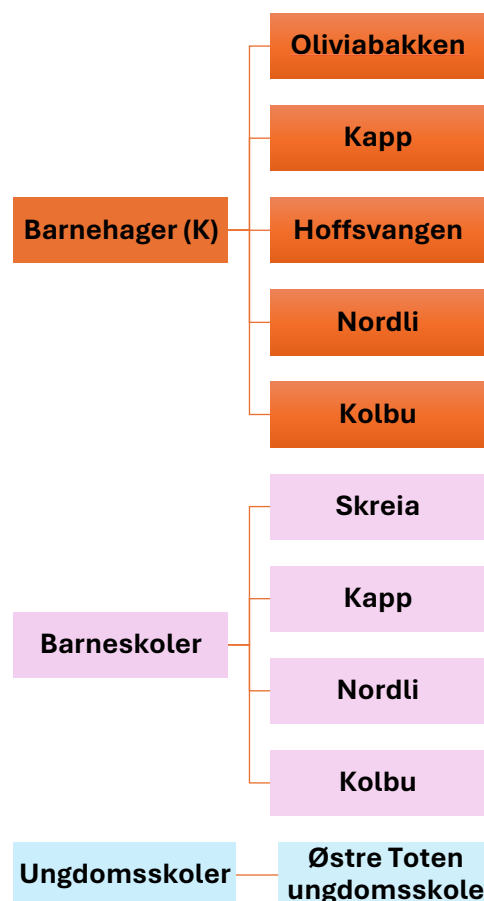
7.1.4 Alternativ 2b

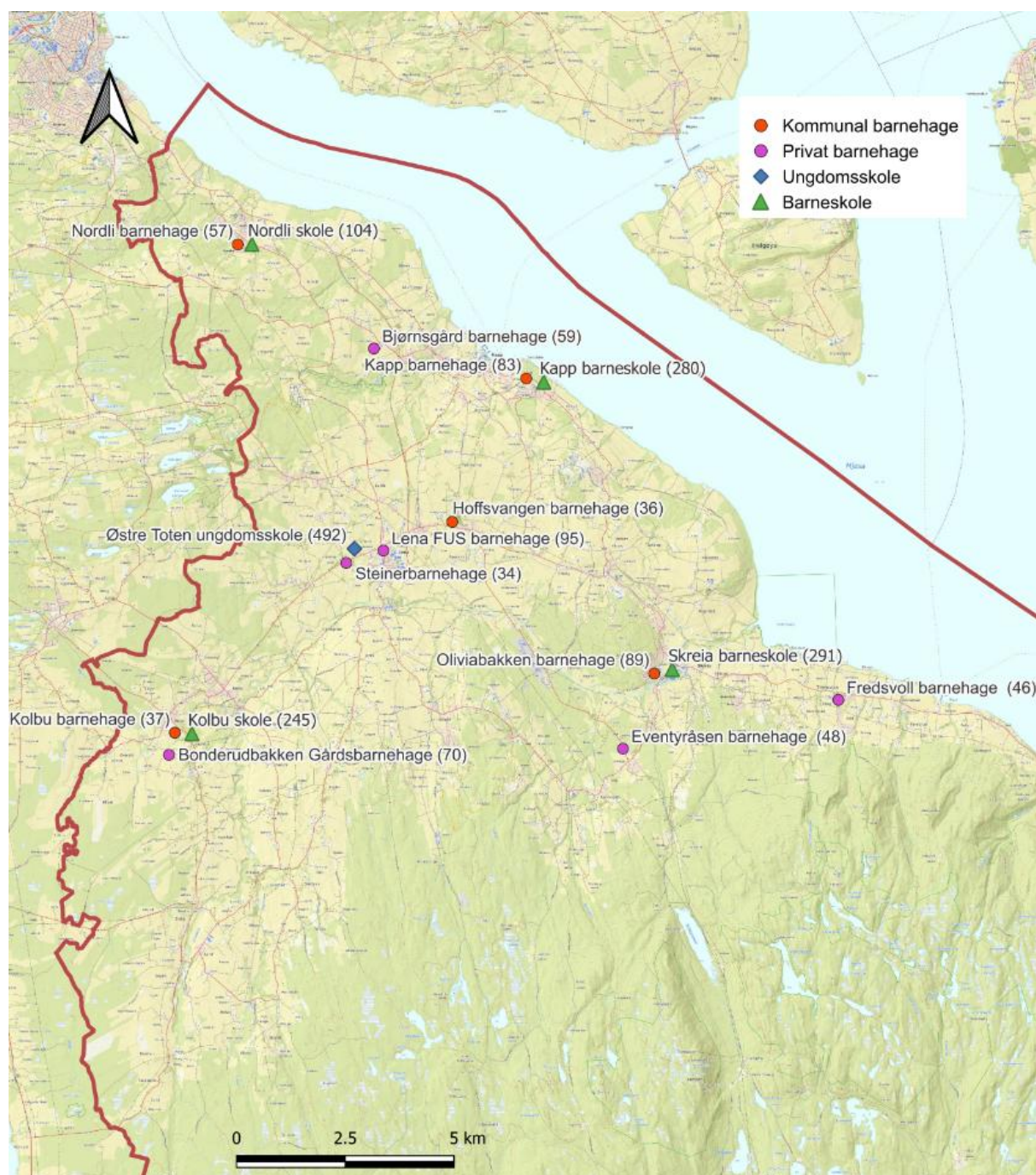
EN ungdomsskole – FIRE barneskoler (Kolbu, Kapp, Nordli, Skreia) – FEM kommunale barnehager.

Dette alternativet innebærer at barneskoletilbudet i Østre Toten organiseres ved fire enheter på Skreia, Kolbu, Kapp og Nordli. Skolene i Lena-området (Hoffsvangen og Vilberg) legges ned, og elevene herfra fordeles mellom Kolbu, Skreia og Kapp skoler. Nordli skole fortsetter som en selvstendig enhet, med omtrent den samme kapasiteten som skolen har per i dag.

Ungdomsskoletilbudet etableres i tråd med kommunestyrevedtaket, dvs. en felles ungdomsskole på Lena (nybygg der nåværende Lena ungdomsskole står).

Barnehagestrukturen tilpasses med reduksjon fra seks til fem kommunale barnehager, der Vilberg barnehage legges ned, og nåværende Olviabakken barnehage erstattes med nybygg.

Figur 26 Alternativ 2b: kart

7.1.5 Alternativ 3

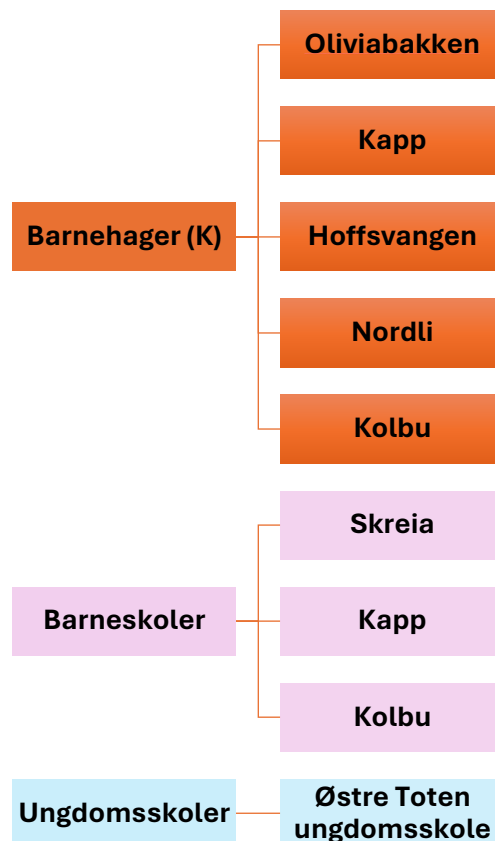
EN ungdomsskole – TRE barneskoler – FEM kommunale barnehager.

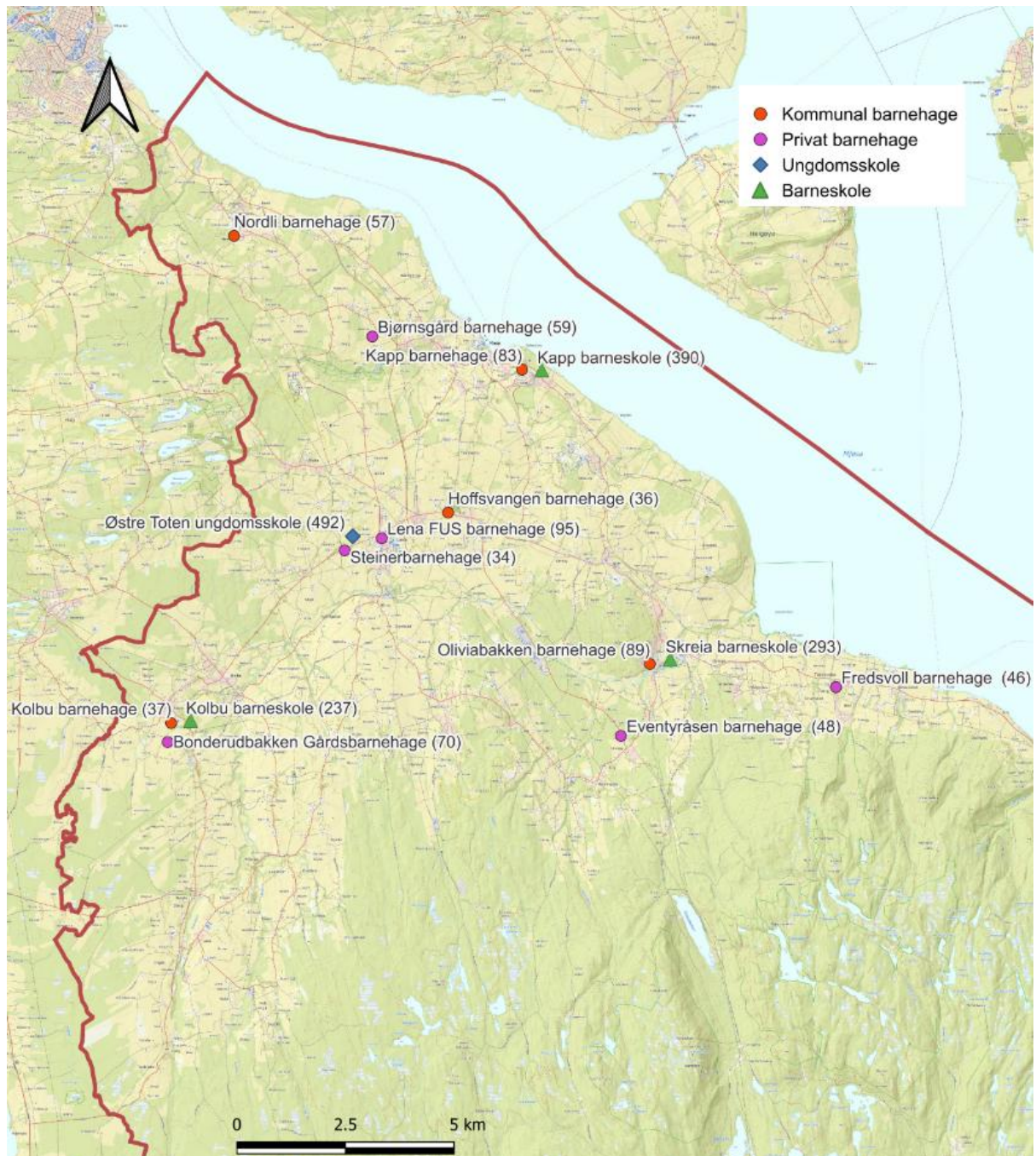
Barneskoletilbudet samles i tre hovedenheter lokalisert til Skreia, Kolbu og Kapp.

Skreia barneskole etableres som én samlet skole i Skreia sentrum, i tråd med kommunestyrets vedtak. Kolbu barneskole bygges ut og videreutvikles til å dekke elevgrunnlaget i området etter at Vilberg og Hoffsvangen ikke videreføres som egne barneskoler. Kapp barneskole bygges ut for å ta imot større elevgrunnlag, siden både Nordli og Hoffsvangen skoler legges ned.

Ungdomsskoletilbudet etableres i tråd med kommunestyrevedtaket, dvs. en felles ungdomsskole på Lena (nybygg der nåværende Lena ungdomsskole står).

Barnehagestrukturen tilpasses med reduksjon fra seks til fem kommunale barnehager, der Vilberg barnehage legges ned, og nåværende Olviabakken barnehage erstattes med nybygg.

Figur 27 Alternativ 3: kart

7.2 Forslag til overgangsløsninger: fra nåsituasjon til alternativ struktur

De fire alternativene for fremtidig barnehage- og skolestruktur presenteres nå med mulige løsninger for hvordan kommunen kan gå fra dagens barnehage- og skolestruktur til en framtidig struktur, innenfor gitte økonomiske og investeringsmessige rammer. Utgangspunktet for alle alternativene er at det i inneværende 10-årige investeringsperiode (2026–2035) kun er lagt til grunn investering i ny ungdomsskole og ny Skreia barneskole. Øvrige endringer i struktur og kapasitet må dermed håndteres gjennom tilpasninger i eksisterende bygg, utvidelser på et senere tidspunkt og bruk av midlertidige løsninger.

Behovet for overgangsløsninger må sees i sammenheng med de demografiske endringene kommunen allerede står i. Fallende elev- og barnetall har ført til at dagens økonomiske rammer ikke er tilstrekkelige for å opprettholde eksisterende struktur over tid. Samtidig må kommunen sikre forsvarlig drift og et likeverdig tilbud til barn og elever i hele perioden fram mot ny, permanent struktur. Midlertidige løsninger som sammenslåing av virksomheter, bruk av modulbygg eller midlertidig lokalisering er derfor nødvendige virkemidler for å håndtere overgangen på en økonomisk og driftsmessig forsvarlig måte.

De foreslåtte prosessene i alternativene synliggjør ulike måter å gjennomføre denne overgangen på, med ulik grad av samling, midlertidighet og trinnvis omstilling. Samlet gir alternativene et bilde av hvordan kommunen kan tilpasse barnehage- og skolestrukturen over tid, i tråd med demografisk utvikling, økonomiske rammer og politiske føringer, samtidig som det legges til rette for framtidige investeringer og mer varige strukturelle løsninger.

7.2.1 Alternativ 1

1 ungdomsskole – 3 barneskoler – 5 kommunale barnehager

BARNESKOLER

1. Skreia barneskole

- **August 2028:** Stange og Totenviken legges ned – EN virksomhet (Skreia barneskole) etableres.
- **August 2028 – juni 2032:** Midlertidige lokaler på Stange i påvente av ny barneskole i Skreia sentrum, eller drift med to lokasjoner (1.–4. trinn og 5.–7. trinn).
- **2030–2032:** Ombygging av Skreia ungdomsskole til Skreia barneskole.
- **August 2032: ny Skreia barneskole starter driften.**

2. Lena barneskole

- **August 2027 – juni 2028:** tilpasning av Kolbu skole og Hoffsvangen skole til økt elevtall
- **August 2028:** Vilberg skole legges ned. Elevene fra Vilberg får skoleplass på Kolbu, Hoffsvangen eller Skreia barneskole.
- **2036–2039:** ny Lena barneskole bygges.
- **August 2039:** Kolbu og Hoffsvangen barneskoler legges ned.
- **August 2039: ny Lena barneskole starter driften**

3. Kapp barneskole

- **August 2032:** Kapp skole og Nordli skole slås sammen i en virksomhet
- **August 2032- juni 2038:** Kapp barneskole (som en virksomhet) drives fra Kapp – med midlertidig bygg (som tillegg til eksisterende lokaler)
- **August 2035 – juni 2038:** utbygging av Kapp barneskole. Nordli skole og modulbygg brukes under ombygging/ utbygging av Kapp skole
- **August 2038: ombygd Kapp skole er i drift**

BARNEHAGER

- **August 2027:** Vilberg barnehage legges ned.
- **2036–2038:** Det bygges ny Oliviabakken barnehage.
- **August 2038: ny Oliviabakken barnehage starter driften.**

7.2.2 Alternativ 2a

1 ungdomsskole – 4 barneskoler – 5 kommunale barnehager

BARNESKOLER

1. Skreia barneskole

- **August 2028:** Stange og Totenviken legges ned – EN virksomhet (Skreia barneskole) etableres.
- **August 2028 – juni 2032:** Midlertidige lokaler på Stange i påvente av ny barneskole i Skreia sentrum, eller drift med to lokasjoner (1.–4. trinn og 5.–7. trinn).
- **2030–2032:** Ombygging av Skreia ungdomsskole til Skreia barneskole.
- **August 2032: ny Skreia barneskole starter driften.**

2. Kolbu barneskole

- **2027 – 2029:** tilpasning av Kolbu barneskole til økt elevantall.
- **August 2028:** *Vilberg skole legges ned.* Elevene fra Vilberg får skoleplass på Kolbu, Hoffsvangen eller Skreia barneskole.

3. Hoffsvangen barneskole

- **August 2028 – juni 2038:** bruk av modullbygg for å ha kapasitet til økning i elevmasse + under ombygging av skolen
- **August 2028:** *Vilberg skole legges ned.* Elevene fra Vilberg får plass på Kolbu, Hoffsvangen eller Skreia barneskole.
- **2036- 2038:** utbygging av Hoffsvangen barneskole.
- **August 2038: utbygd Hoffsvangen barneskole er i drift.**

4. Kapp barneskole

- **August 2032:** Kapp skole og Nordli skole slås sammen i en virksomhet.
- **August 2032 – juni 2038:** Kapp barneskole (som en virksomhet) drives fra Kapp – med midlertidig bygg (som tillegg til eksisterende lokaler).
- **August 2035 – juni 2038:** utbygging av Kapp barneskole. Nordli skole og modulbygg brukes under ombygging/ utbygging av Kapp skole.
- **August 2038: utbygd Kapp skole er i drift.**

BARNEHAGER

- **August 2027:** Vilberg barnehage legges ned.
- **2036–2038:** Det bygges ny Oliviabakken barnehage.
- **August 2038: ny Oliviabakken barnehage starter driften.**

7.2.3 Alternativ 2b

1 ungdomsskole – 4 barneskoler – 5 kommunale barnehager

BARNESKOLER

1. Skreia barneskole

- **August 2028:** Stange og Totenviken legges ned – EN virksomhet (Skreia barneskole) etableres.
 - August 2028 – juni 2032: Midlertidige lokaler på Stange i påvente av ny barneskole i Skreia sentrum, eller drift med to lokasjoner (1.–4. trinn og 5.–7. trinn).
- **2030–2032:** Ombygging av Skreia ungdomsskole til Skreia barneskole.
- **August 2032: ny Skreia barneskole starter driften.**

2. Kolbu barneskole

- **August 2027 – juni 2028:** Tilpasning av Kolbu barneskole til et økt elevtall.
- **August 2028:** *Vilberg skole* legges ned. Elevene får primært skoleplass på Hoffsvangen barneskole og Kolbu barneskole.
- **August 2032 – juni 2038:** Kolbu skole drives med midlertidige bygg - for å håndtere økt elevmasse.
- **2035–2038:** utbygging og totalrehabilitering av Kolbu barneskole.
- **August 2038: utbygd Kolbu barneskole er i full drift.**

3. Kapp barneskole

- **2027–2029:** Nødvendige tekniske oppgraderinger og mindre tilpasninger av eksisterende bygningsmasse.
- **August 2028 – juli 2032:** bruk av midlertidige bygg ved Hoffsvangen skole for å få plass til økt elevtall etter nedleggelse av Vilberg skole.
- **August 2032:** *Hoffsvangen skole* legges ned. Elevene fordeles mellom Kolbu, Skreia og Kapp.
- **August 2032 – juni 2039:** Kapp skole drives med midlertidig bygg – for å håndtere økt elevmasse.
- **2036–2039:** ombygging av Kapp skole. Midlertidige bygg, evt Hoffsvangen skole, brukes i påvente av ombyggingsslutt.
- **August 2039: utbygd Kapp barneskole er i full drift.**

4. Nordli skole

- **2027–2028:** Gjennomføring av kritiske vedlikeholdstiltak (tak, vinduer og tekniske anlegg) for å sikre forsvarlig drift som selvstendig skole.
- **2038 – 2040:** ombygging/ oppussing av Nordli skole. Modulbygg eller Hoffsvangen skole brukes som midlertidig bygg i påvente av at Nordli er ferdig oppusset.
- **August 2040: oppussing av Nordli skole er ferdig.**

BARNEHAGER

- **August 2027:** Vilberg barnehage legges ned.
- **2036–2038:** Det bygges ny Olviabakken barnehage.
- **August 2038: ny Olviabakken barnehage starter driften.**

7.2.4 Alternativ 3

1 ungdomsskole – 3 barneskoler – 5 kommunale barnehager

BARNESKOLER

1. Skreia barneskole

- **August 2028:** Stange og Totenviken legges ned – EN virksomhet (Skreia barneskole) etableres.
- **August 2028 – juni 2032:** Midlertidige lokaler på Stange i påvente av ny barneskole i Skreia sentrum, eller drift med to lokasjoner (1.–4. trinn og 5.–7. trinn).
- **2030–2032:** Ombygging av Skreia ungdomsskole til Skreia barneskole.
- **August 2032: ny Skreia barneskole starter driften.**
-

2. Kolbu barneskole

- **August 2028:** Vilberg skole legges ned. Elevene fra Vilberg får skoleplass på Kolbu, Hoffsvangen eller Skreia barneskole.
- Utbygging av Kolbu barneskole i perioden **2032-2035**
- **August 2035: utbygd Kolbu barneskole er i drift**

3. Kapp barneskole

- **August 2032:** Kapp skole og Nordli skole slås sammen i en virksomhet
- **2032 – 2039:** ny Kapp barneskole drives fra Kapp – med midlertidig bygg (som tillegg til eksisterende lokaler)
- **2035 – 2039:** utbygging av Kapp barneskole. Nordli skole og modulbygg brukes under ombygging/ utbygging av Kapp skole
- **August 2039:** Hoffsvangen skole legges ned.
- **August 2039: utbygd Kapp skole er drift.**

BARNEHAGER

- **August 2027:** Vilberg barnehage legges ned.
- **2036–2038:** Det bygges ny Oliviabakken barnehage.
- **August 2038: ny Oliviabakken barnehage starter driften.**

8 Vurderinger av alternativene

Dette kapitlet gir en samlet beskrivelse og analyse av alternativ 1, 2a, 2b og 3 for fremtidig organisering av barnehager og skoler i Østre Toten kommune. Vurderingene tar sikte på å belyse hvordan de ulike alternativene svarer på målene om robuste fagmiljøer, økonomisk bærekraft og barnas beste frem mot 2040.

Alle alternativene forutsetter etablering av én felles ungdomsskole på Lena og én barneskole på Skreia (ombygging av nåværende ungdomsskole på Skreia).

Siden barnehagestrukturen og ungdomsskolestrukturen er lik i alle fire alternativene, gir den i begrenset grad utslag i vurdering av alternativene. Analysen i dette kapitlet er derfor hovedsakelig konsentrert om barneskolestrukturen, og hvordan de ulike alternativene påvirker pedagogisk kvalitet og faglighet, samfunnsmessige temaer og bygningsmessig tilstand. I vurdering av barnets beste omtales barnehagestrukturen som eget punkt. Vurdering av økonomisk bærekraft og bygningstilstand omtaler både av barnehage- og barneskolestruktur.

Hvert alternativ er vurdert gjennom en SWOT-analyse (styrker (S), svakheter(W), muligheter (O) og trusler (T)). Formålet med en SWOT-analyse er å få et helhetlig og strukturert bilde av styrker og utfordringer, samtidig som man identifiserer muligheter og risiko. Dette gir et bedre grunnlag for å sammenligne alternativer og ta gode beslutninger. SWOT-analysen av de fire alternativene er gjort på fem sentrale fagområder:

- Pedagogisk kvalitet og faglighet
- Barnets beste
- Samfunnsperspektiv
- Økonomisk bærekraft
- Bygningsmessig tilstand

8.1 Pedagogisk kvalitet og faglighet

Vurderingen av pedagogisk kvalitet og faglighet tar utgangspunkt i kommunens evne til å sikre robuste profesjonsfellesskap, et likeverdig tilbud til alle barn og tjenester som er rigget for fremtidens behov. Vurderingen legger vekt på følgende kriterier:

- Robuste fagmiljøer: evnen til å sikre flere lærere per trinn, bedre kompetansematch og profesjonelt samarbeid.
- Rekruttering og arbeidsmiljø: hvordan alternativene gjør kommunen til en attraktiv arbeidsgiver og påvirker sårbarhet ved fravær.
- Likeverdig tjenestetilbud og kvalitet: omhandler hvordan skolens størrelse og organisering påvirker barnas tilgang til samme faglige bredde, spesialrom og pedagogiske ressurser uavhengig av bosted.

- Elevenes læringsmiljø: omhandler hvordan skolestrukturen påvirker barnas hverdag, trivsel og utviklingsmuligheter i skolen.
- Spesialpedagogikk og individuelt tilrettelagt opplæring (ITO): strukturens evne til å håndtere barn med sammensatte behov gjennom samordnede løsninger.
- Tidlig innsats: hvordan strukturen understøtter BTI-modellen og forebygging på lavest mulige nivå.

Hvis vi ser på det langsiktige målet for faglig kvalitet og pedagogikk, uavhengig av selve omstillingsperioden, ser vi hvordan de fire alternativene påvirker lærernes fagmiljø, effektiv ressursbruk og barnas hverdag på skolen.

8.1.1 Robusthet i fagmiljø og profesjonsfellesskap

Når vi vurderer robusthet i fagmiljø og profesjonsfellesskap, ser vi på hvordan større skoler kan sikre flere fagpersoner per trinn, gi en bedre kompetansematch i undervisningen, redusere sårbarheten ved fravær og gjøre kommunen til en mer attraktiv arbeidsgiver for kvalifiserte lærere.

Alternativ 1 og 3 fremstår som pedagogisk likeverdige og sterkest i sluttbildet. Ved å samle elevene på tre store enheter, sikres robuste fagmiljøer med flere lærere per trinn. Med færre enheter er det betydelig enklere for kommunen å implementere og følge opp en felles pedagogisk standard for vurdering, klasseledelse og overganger mellom barnehage og skole. Dette gir:

- Bedre kompetansematch: større sjanse for at lærere underviser i fag de har formell fordypning i.
- Mindre sårbarhet: profesjonsfellesskapet blir mindre sårbart ved sykdom eller turnover, da det er flere kolleger å spille på innenfor samme trinn eller fagområde.
- Styrket rekruttering: store og robuste fagmiljøer med moderne fasiliteter vurderes som en betydelig styrke for å tiltrekke seg kvalifiserte lærere i et utfordrende arbeidsmarked.

Alternativene 2a og 2b viderefører fire barneskoler, noe som gir lavere faglig robusthet i sluttbildet enn tre-skole-alternativene. Mindre enheter innebærer at lærerne får færre fagfeller å samarbeide med per trinn og fag, noe som gir færre muligheter for faglig fordypning, deling av undervisningsopplegg og kollegaveiledning, samt økt sårbarhet ved fravær.

Alternativ 2b etablerer en asymmetrisk struktur der det skapes tre større fagmiljøer på Kapp, Kolbu og Skreia (240–300 elever). Svakheten ved dette alternativet er at Nordli skole videreføres som en liten enhet med 100 elever. Dette gir et lite og personavhengig fagmiljø på Nordli med stor sårbarhet ved sykefravær og turnover, begrenset fleksibilitet

i bemanningen og vanskeligheter med å dekke hele bredden av fag- og spesialkompetanse lokalt.

8.1.2 Rekruttering og arbeidsmiljø

Alternativ 1 og alternativ 3 gir best forutsetninger for å rekruttere og beholde kvalifisert personale. Større fagmiljøer gir bedre mulighet for faglig utvikling, samarbeid, kollegastøtte og karriereveier, noe som gjør kommunen mer attraktiv som arbeidsgiver. Større enheter gir også mindre sårbarhet i bemanningen og jevnere arbeidsbelastning over tid. I gjennomføringsfasen vil begge alternativene kunne medføre økt belastning på ansatte, og stiller derfor høye krav til god omstillingsledelse og oppfølging.

Alternativene 2a og 2b gir større stabilitet og mindre omstillingspress på kort sikt, noe som kan oppleves positivt for arbeidsmiljøet. Samtidig kan mindre fagmiljøer gjøre det mer krevende å rekruttere og beholde kompetanse over tid og føre til økt belastning på enkeltansatte.

Alternativ 2a gir større stabilitet og mindre omstillingspress på kort sikt, noe som kan oppleves positivt for arbeidsmiljøet her og nå. Samtidig gjør mindre fagmiljøer det mer krevende å rekruttere og beholde spisskompetanse over tid, med fare for økt belastning på enkeltansatte.

Alternativ 2b har mange av trekk til alternativ 2a, men bærer samtidig en rekrutterings- og belastningsrisiko på Nordli skole. På Nordli vil fravær eller tap av nøkkelpersonell få umiddelbare og store konsekvenser for undervisningstilbudet og oppfølgingen av elevene.

8.1.3 Likeverdig tjenestetilbud og kvalitet

Ved alternativ 1 og alternativ 3 gir de beste forutsetningene for et likeverdig opplæringstilbud i hele kommunen. Ved å samle ressursene på tre enheter sikres alle elever tilgang til samme faglig tilbud uavhengig av bosted. Støttetjenester som PPT, helsesykepleier og barnevern kan bruke tiden sin mer effektivt ved å forholde seg til færre lokasjoner, noe som gir mer reell tilstedeværelse rundt elevene.

Alternativene 2a og 2b har større risiko for variasjon i kvalitet mellom skolene. Flere enheter og mindre fagmiljøer gjør det mer krevende å sikre lik praksis og kvalitet og forutsetter sterkere sentral styring og oppfølging for å opprettholde likeverdighet. Alternativene vil også innebære ulik størrelse på skoler, der en av skolene blir betydelig mindre enn de tre andre.

8.1.4 Elevenes læringsmiljø

De tre alternativene representerer en avveining mellom robuste, større elevmiljøer og stabilitet i mindre enheter.

Alternativ 1 og alternativ 3 gir større og mer robuste læringsmiljøer, med bedre forutsetninger for sosial variasjon og inkludering. Større elevgrupper gir økt mulighet for sosial tilhørighet og reduserer risiko for marginalisering. En utfordring i de største enhetene på nærmere 400 elever hver, dvs. Kapp i alternativ 3 og Lena i alternativ 1, er det behov for en svært stram og tydelig ledelsesstruktur med trinnledelse og teamorganisering for at ikke skolen skal oppleves som uoversiktlig og utrygg for de minste barna.

Alternativ 2a gir det mest stabile, oversiktlige og forutsigbare elevmiljøet her og nå, der mindre enheter gir tette relasjoner og god oversikt over den enkelte elev. Svakheten over tid er at et mindre sosialt miljø kan gi begrensede sosiale valgmuligheter og færre å spille på ved konflikter eller mobbing.

Alternativ 2b kombinerer større læringsmiljøer på Kapp, Kolbu og Skreia med et lite, oversiktlig og nært miljø på Nordli skole. For barna og deres foresatte i Nordlia gir dette høy trygghet og tette relasjoner (hjem-skole samarbeid), men samtidig et smalere sosialt miljø og færre muligheter for sosial «match» dersom relasjoner låser seg.

8.1.5 Individuelt tilrettelagt opplæring (ITO) og spesialpedagogikk

Alternativ 1 og alternativ 3 gir de beste forutsetningene for å bygge spisskompetanse og forsterkede tilbud (ITO). Ved å samle flere elever med særskilte behov på færre steder, kan man utnytte spesialpedagogisk kompetanse og tekniske ressurser mer effektivt.

Alternativene 2a og 2b kan medføre mer fragmentert organisering av spesialpedagogiske ressurser. Dette kan gjøre det mer krevende å bygge robuste fagteam og sikre tilstrekkelig kapasitet til elever med sammensatte behov.

8.1.6 Tidlig innsats

Alternativ 1 og alternativ 3 legger til rette for at tverrfaglige ressurser samles på færre enheter enn i dag. Dette kan styrke samarbeid og koordinering mellom tjenestene, og gi bedre forutsetninger for tidlig og helhetlig innsats for barna.

Alternativene 2a og 2b vil i større grad være avhengig av lokal kapasitet og samarbeid på den enkelte skole. Flere enheter kan gjøre koordinering mer krevende og føre til ulik praksis i arbeidet med tidlig innsats.

8.1.7 Sammenligning av alternativene

Vurderingen viser de fire alternativene gir ulike forutsetninger for pedagogisk kvalitet, der hovedforskjellen ligger i balansen mellom kvalitet og robusthet i fagmiljø på sikt og stabilitet i gjennomføring.

Begge de 3-barneskolealternativene (1 og 3) har svært gode forutsetninger for høy pedagogisk kvalitet på sikt. Alternativene har sterke fagmiljøer, god kompetansematch, høy kapasitet innen spesialpedagogikk og bedre forutsetninger for likeverdig tilbud uavhengig av bosted. Forskjellen mellom dem ligger primært i gjennomføringen: alternativ 1 har en lang og kompleks overgangsperiode med risiko for vedvarende kvalitetsutfordringer, mens alternativ 3 har en kortere, men mer konsentrert omstilling med høyere krav til ledelse og organisering.

Fire-skolealternativene (2a og 2b) prioriterer stabilitet og forutsigbarhet i gjennomføringsfasen, men gir mer sårbare fagmiljøer og større utfordringer med å sikre et likeverdig tilbud over tid. For alternativ 2b oppstår det i tillegg en tydelig ubalanse der tre av skolene får solide fagmiljøer, mens den minste skolen på Nordli forblir mer personavhengig og sårbar ved fravær og turnover.

Sammenligning av de fire alternativene er vist i tabellen under.

Tabell 12 Pedagogisk kvalitet og faglighet: sammenligning av alternativene

Kriterium	Alternativ 1 (3 skoler – Lena, Skreia, Kapp)	Alternativ 2b (4 skoler – Hoffsvangen, Skreia, Kapp, Kolbu)	Alternativ 2b (4 skoler – Skreia, Kapp, Nordli, Kolbu)	Alternativ 3 (3 skoler – Kolbu, Skreia, Kapp)
Læringsutbytte og kvalitet	★ Svært gode forutsetninger på sikt, men risiko i lang overgang	Stabilt nivå, men begrenset faglig utviklingskraft	Styrket kvalitet på 3 skoler, men større variasjon mellom skolene	★ Svært gode forutsetninger og raskere realisering
Fagmiljø og profesjonsfelleskap	★ Svært robuste og sterke fagmiljøer	Mindre robuste og mer sårbare miljøer	Mindre robuste og mer sårbare fagmiljøer - særlig sårbart på den minste skolen	★ Svært robuste og sterke fagmiljøer
Rekruttering og arbeidsmiljø	★ God rekruttering og faglig attraktivitet på sikt, men høy	★ Stabilt arbeidsmiljø, men utfordrende faglig attraktivitet	★ Godt arbeidsmiljø på store skoler, men større rekrutteringsrisiko ved den minste	★ God rekruttering og faglig attraktivitet, men belastning i omstilling

	belastning i overgang			
Likeverdig tilbud	★ Gode forutsetninger gjennom færre, større enheter	Risiko for variasjon mellom skoler	Større risiko for variasjon på grunn av ulike skolestørrelser	★ Gode forutsetninger gjennom færre, større enheter
Læringsmiljø (elever)	Robust sosialt miljø, men ustabilitet i overganger	★ Mest stabilt og oversiktlig miljø	Kombinerer større elevmiljøer med stabilt læringsmiljø ved Nordli	Robust miljø, ustabilitet i overganger
Spesialpedagogikk og ITO	★ Høy kapasitet og robusthet, men sårbar i overgang	Fragmentert kapasitet og mer sårbar	Varierende kapasitet mellom skolene	★ Høy kapasitet og robusthet, men sårbar i overgang
Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid (BTI)	★ God samordning og koordinering på sikt	Avhengig av lokal kapasitet og praksis	Avhengig av lokal kapasitet og samarbeid mellom skolene	★ God samordning og koordinering på sikt
Tjenestekvalitet (samlet)	★ Høy og effektiv samlet kvalitet – på sikt	Jevn kvalitet, men lavere robusthet	God kvalitet, men mer ujevn mellom skolene	★ Høy og effektiv samlet kvalitet – på sikt
Gjennomføring og risiko	Langvarig og kompleks overgangsrisiko	★ Lavere risiko og høy stabilitet	Langvarig og delvis kompleks overgangsrisiko	Risiko i perioder med størst intensitet
Langsiktig bærekraft (kvalitet)	★ Høy	Middels / usikker	Middels/ usikker	★ Høy
Samlet vurdering	★ Høy kvalitet på sikt, betydelig gjennomføringsrisiko	Stabilt, men faglig svakere	Kompromiss mellom robusthet og nærhet, men mer sårbar struktur	★ Høy kvalitet på sikt, betydelig gjennomføringsrisiko

Merk: en stjerne (★) markerer hvilket eller hvilke alternativer som har de mest fordelaktige forutsetningene innenfor hvert enkelt kriterium

Argumentene for 3-skolealternativene handler i stor grad om robusthet og kraft i tjenesteproduksjonen; man bygger miljøer som tåler fravær og som kan drive systematisk utviklingsarbeid over tid. Argumentene for 4-skolealternativet handler primært om nærhet og oversiktighet, som i seg selv kan ha en verdi for trygghet, men som i et reint faglig perspektiv gir en skjørere organisasjon.

Valg av fremtidig barnehage- og skolestruktur struktur innebærer derfor en viktig avveining mellom langsiktig kvalitetsutvikling og kortsiktig stabilitet i tjenestene. Analysen viser at robuste fagmiljøer er avgjørende for å sikre høy kvalitet over tid, mens stabilitet i relasjoner og organisasjon er særlig viktig i gjennomføringsfasen. Samtidig er god ledelse, gjennomføringsevne og ivaretagelse av ansatte og elever kritiske forutsetninger uavhengig av valgt alternativ.

Alternativ 1 og alternativ 3 gir det største potensialet for et helhetlig kvalitetsløft, gjennom sterke fagmiljøer og bedre kapasitet til å møte framtidige behov. Alternativene 2a og 2b gir på sin side større stabilitet og forutsigbarhet i tjenestene, særlig på kort sikt. Samtidig har 4-skolealternativene svakere forutsetninger for å utvikle robuste fagmiljøer og sikre et likeverdig kvalitetsnivå over tid.

Samlet sett viser analysen at alternativ 1 og 3 gir best grunnlag for høy pedagogisk kvalitet på sikt, mens alternativene 2a og 2b gir de mer stabile rammebetingelsene i gjennomføringen. For alle alternativene vil måloppnåelse forutsette tydelig strategisk ledelse, systematisk utviklingsarbeid og målrettede tiltak for å ivareta både ansatte og elever i omstillingsperioden.

8.2 Vurdering av barnets beste

I arbeidet med ny barnehage- og skolestruktur er vurdering av barnets beste et grunnleggende og gjennomgående hensyn. Formålet med vurderingen er å sikre at behovene og interessene til barn og unge blir ivaretatt i beslutninger som direkte og indirekte påvirker deres hverdag og oppvekst.

Som kommune har vi et særlig ansvar for å legge til rette for en god og trygg oppvekst, der barn sikres gode arenaer for lek, læring, fritid og sosial tilhørighet, et kvalitativt godt barnehage- og skoletilbud samt nødvendig helsehjelp. Samtidig skal fellesskapets ressurser forvaltes på en måte som samlet sett kommer barn og unge til gode.

Det er ikke mulig å fastsette generelle løsninger som fullt ut dekker hva som er til det beste for alle barn. Endringer i barnehage- og skolestrukturen kan oppleves som krevende for berørte barn og familier, og det er derfor avgjørende med gode prosesser, tydelig informasjon og tiltak som bidrar til trygghet og forutsigbarhet, særlig i overgangsfaser til ny barnehage eller skole.

Barnets beste er ikke ett enkelt hensyn, men en samlet vurdering av faktorer som påvirker barnas hverdag. I denne utredningen er følgende kriterier lagt til grunn:

- Sosialt miljø: elevenes mulighet for å finne venner og oppleve tilhørighet i ulike gruppestørrelser.

- Trygghet, relasjoner og mestring: hvordan fysiske rammer, gruppestørrelser, voksentetthet og stabilitet i relasjoner påvirker elevenes mestring og opplevde trygghet.
- Hverdagslogistikk og lokal tilhørighet: betydningen av reisevei, skoleskyss og tilgjengelig tid til lek, hvile og fritidsaktiviteter i nærmiljøet.

8.2.1 Endringer i barnehagestruktur

Samtlige alternativer innebærer reduksjon i antall **kommunale barnehager** – fra seks til fem. Vurderingen av barnets beste ved en reduksjon fra seks til fem kommunale barnehager tar utgangspunkt i behovet for å sikre trygge relasjoner, stabile rammer og gode lek- og læringsmiljøer.

Større barnehagemiljøer vil samlet sett komme barnets beste til gode over tid, ved å ha bedre forutsetninger for økt faglig styrke, mer stabil bemanning gjennom dagen og et bredere utvalg av lekekamerater.

Selv om nedleggelse av en barnehage i nærmiljøet kan skape en sårbar overgangsfase med midlertidig utrygghet, vil målrettede tiltak for forutsigbarhet og stabilitet i voksenrelasjoner sikre at barna opplever å bli sett, hørt og forstått i sitt nye fellesskap. Det er derfor viktig at det lages en overgangsplan for barna i den nedlagte barnehagen, for å gjøre overgangen så smidig som mulig. Barna og deres foresatte må tas med i denne prosessen i god tid før overgangen til nye barnehager. Dette kan f.eks. inkludere at barnehagen organiserer besøk i den nye barnehage, møter med nye ansatte og aktiviteter som gjør barna kjent med de nye omgivelsene. Etter at barnet har startet i ny barnehage følges de opp for å sikre at de trives og tilpasser seg godt. Dette kan innebære regelmessige samtaler med barna og foresatte, samt justeringer basert på deres tilbakemeldinger.

8.2.2 Alternativer for barneskolestruktur

Når det gjelder strukturendring innen grunnskole, er det gjort følgende vurderinger med utgangspunkt i barnets beste.

8.2.2.1 *Alternativ 1*

Alternativ 1 innebærer en mer sentralisert struktur med en ny stor barneskole på Lena med nærmere 400 elever, og to andre barneskoler i Skreia og Kapp. Reduksjonen fra seks til tre skoler vil styrke fagmiljøene, gi bedre tilgang til støttefunksjoner og legge til rette for mer systematisk oppfølging av elevene. Dette gir gode forutsetninger for høy kvalitet og et mer likeverdig opplæringstilbud i moderne bygg.

Dette alternativet gir barna tilgang til større og mer robuste elevmiljøer, noe som gir et bredere utvalg av potensielle venner, reduserer sårbarheten i små årskull og minimerer

risikoen for utenforskap. De moderne skolebyggene gir også optimalt inneklima, universell utforming og mer likeverdig tilgang til spesialpedagogiske støtteressurser.

Samtidig har alternativet noen svake sider. Den faglige og sosiale robustheten går på bekostning av nærhet. Lengre reisevei gir mer tid i buss og mindre tid til lek og fritid i nærmiljøet. Barn i områder uten skole kan oppleve svakere lokal tilhørighet. De største elevgruppene kan oppleves mindre oversiktlige og trygge for enkelte elever.

For enkelte barnehager vil endringen innebære at nærskolen ikke lenger ligger i umiddelbar nærhet. Det kan gjøre det mer krevende å opprettholde tett samarbeid i hverdagen. Særlig kan dette påvirke arbeidet med gode og trygge overganger fra barnehage til skole – i de barnehagene som vil miste nærhet til naboskolen.

Samlet sett gir alternativ 1 klare gevinster i form av kvalitet, sterke fagmiljøer og store sosiale fellesskap og læringsmiljøer. Samtidig medfører alternativet konsekvenser for nærhet, tilhørighet og barnets daglige opplevelse, som må balanseres mot fordelene ved et mer robust og faglig sterkt skoletilbud. For noen barn kan disse forholdene få betydning for trivsel og trygghet.

8.2.2.2 *Alternativ 2a*

Alternativ 2a beholder fire skoler, noe som gir mer oversiktlige miljøer (ca. 210–314 elever).

Alternativet gir gode forutsetninger for barns trygghet, tilhørighet og stabile relasjoner gjennom mindre og oversiktlige skolemiljøer. Dette bidrar til at elevene i stor grad opplever å bli sett og fulgt opp, og støtter opp under den sosiale utviklingen. Korte reiseavstander gir mer tid til lek og fritid. For barnehagebarn gir strukturen best sammenheng i oppvekstløpet, med nærhet mellom barnehage og skole og mer forutsigbare overganger. I dette alternativet blir det kun en kommunal barnehage som mister nærhet til skolen like ved. Overgangsbelastningen er lavest i dette alternativet.

Samtidig innebærer alternativet moderat risiko knyttet til faglig og sosial robusthet over tid. Mindre elevgrupper gir færre sosiale valgmuligheter dersom etablerte relasjoner låser seg eller mobbing oppstår.

Samlet sett framstår alternativ 2a som det alternativet som i størst grad ivaretar trygghet, tilhørighet og nærhet i barns hverdag. Samtidig må utfordringer knyttet til kvalitet, faglig og sosial robusthet i de ulike skolene balanseres mot fordelene ved å bevare lokale skolemiljøer og korte avstander. For å lykkes på lang sikt vil det være avgjørende å sikre likeverdig kvalitet i hele kommunen.

8.2.2.3 *Alternativ 2b*

Alternativ 2b organiserer barneskoletilbudet ved fire enheter på Skreia, Kolbu, Kapp og Nordlia. Alternativet har flere likhetstrekk med alternativ 2a.

Alternativet gir faglige og sosiale stordriftsfordeler for flertallet av elevene ved at skolene på Skreia, Kapp og Kolbu utvikles til robuste enheter. Barneskolene etableres i områder med høy konsentrasjon av barnefamilier. Nærskolen i Nordlia videreføres, noe som ivaretar nærhet, lokal tilhørighet og trygghet for barna der.

En utfordring ved alternativet er at gevinster og belastninger fordeles ulikt mellom barna. Nordli skole med ca. 100 elever vil fortsatt være en vesentlig mindre enhet enn de øvrige skolene, med et smalere sosialt og faglig miljø og større sårbarhet over tid. Samtidig vil elevene i Lena-området, særlig fra Vilberg, få den største belastningen i omstillingsfasen, mens barna i Nordlia i liten grad berøres av endringene.

Samlet sett framstår alternativ 2b som et kompromiss mellom hensynet til nærhet og tilhørighet på den ene siden og ønsket om større og mer robuste læringsmiljøer på den andre. Alternativet ivaretar mange barns behov for trygghet og lokal forankring, men innebærer også større risiko for ulikheter i kvalitet og oppvekstsvilkår mellom skolene enn alternativ 2a. I et barnets beste-perspektiv framstår derfor alternativet som en balansert kompromissløsning, men ikke den som samlet sett gir størst grad av likeverd for alle barn.

8.2.2.4 *Alternativ 3*

Alternativ 3 samler elevene på tre enheter, men fjerner barneskolen fra Lena/Hoffsvangen-området.

Alternativ 3 gir gode forutsetninger for høy kvalitet i opplæringen, med robuste fagmiljøer og profesjonelle fellesskap, god tilgang til kompetanse og bedre samordning av tjenester. Større elevmiljøer kan også gi flere muligheter for sosial tilhørighet og et bredere lærings- og aktivitetstilbud.

Samtidig har alternativet tydelige konsekvenser for barnets opplevelse av nærhet og tilhørighet. Manglende barneskole i Lena-området svekker den lokale forankringen for mange barn og familier. Lengre reisevei og økt skyssbehov kan påvirke barnas hverdag, og større skolemiljøer kan oppleves mindre oversiktlige og mindre trygge for enkelte. For noen barnehager svekkes også den naturlige koblingen til skole, noe som kan gi mindre sammenheng og variasjoner i overgangene.

Samlet sett gir alternativet gode forutsetninger for sterke fagmiljøer, robuste læringsfellesskap og et likeverdig skoletilbud. Samtidig medfører alternativet konsekvenser for nærhet, lokal tilhørighet og kontinuitet i barns oppvekstløp, som må veies opp mot de faglige og organisatoriske gevinstene. I et barnets beste-perspektiv framstår alternativet som en løsning som prioriterer kvalitet og bærekraft på lang sikt, men som stiller betydelige krav til trygg gjennomføring og god oppfølging av barna som berøres av endringene.

8.2.3 Sammenligning av alternativene

Analysen viser at alternativene innebærer en grunnleggende avveining mellom to sentrale hensyn: på den ene siden barnets behov for trygghet, tilhørighet og nærhet, og på den andre siden kvalitet, robuste fagmiljøer og sosiale fellesskap, og et likeverdig tilbud.

Alternativ 1 og alternativ 3 er best på brede sosiale nettverk. Alternativene gir mange barn tilgang til større og mer robuste elevmiljøer, flere muligheter for vennskap og et bredere sosialt og faglig tilbud. Samtidig innebærer alternativ 1 og 3 store omstillinger. Begge alternativene fører til at flere barn får lengre reisevei, svakere tilknytning til nærmiljøet og større endringer i etablerte relasjoner. For barn som er avhengige av forutsigbarhet, nærhet og stabile rammer, kan dette representere en betydelig belastning.

Alternativ 2a fremstår som det meste skånsomme alternativet. Alternativet gir trygge, men mindre sosiale rammer. Det gir relativt korte reiseavstander, god sammenheng mellom barnehage og skole, stabile læringsmiljøer og høy grad av lokal tilhørighet. Samtidig beholder elevene nærhet til skole og fritidsarenaer, og belastningen i overgangsperioden blir mindre enn i de øvrige alternativene. Ulempen er at mindre robuste fagmiljøer og mindre elevgrupper kan gi større risiko for variasjon i kvalitet og tilbud mellom skolene over tid.

Alternativ 2b bygger på mange av de samme kvalitetene som alternativ 2a gjennom nærhet til skole, lokale møteplasser og sterke relasjoner mellom barn og voksne. Samtidig skaper alternativet større forskjeller mellom elevgruppene, og fordeler trygghet ujevnt. Mens elevene ved Nordli skole får beholde et lite og oversiktlig skolemiljø med høy grad av kontinuitet, må elever fra Hoffsvangen og Vilberg gjennom større endringer og skolebytter. Alternativet gir også ulike oppvekstsvilkår fordi én skole blir betydelig mindre enn de øvrige. Nordli skole kan tilby nærhet og trygghet, men gir samtidig færre sosiale valgmuligheter og et mer sårbart elevmiljø enn de større skolene. Dette gjør at alternativet samlet sett vurderes som svakere enn alternativ 2a når hensynet til likeverdige oppvekstsvilkår legges til grunn.

Den største forskjellen mellom alternativene handler derfor om hvordan gevinster og belastninger fordeles mellom barna. Alternativ 1 og 3 gir størst faglig og sosial robusthet i sluttbildet, men innebærer også størst tap av nærhet og lokal tilhørighet. Alternativ 2a gir størst grad av trygghet, kontinuitet og nærhet i hverdagen. Alternativ 2b ligger mellom disse løsningene ved å kombinere større elevmiljøer for mange barn med fortsatt nærscole i Nordlia, men med en større risiko for ulikhet mellom elevgrupper og skoler.

Alternativene har tydelige styrker på ulike områder:

- Alternativ 1 gir de beste forutsetningene for høy kvalitet, sterke fagmiljøer og mangfoldige sosiale fellesskap, men på bekostning av nærhet og lokal tilhørighet.

- Alternativ 2a ivaretar i størst grad trygghet, tilhørighet og nærhet, men har mer begrenset faglig robusthet.
- Alternativ 2b kombinerer større og mer robuste elevmiljøer for mange barn med fortsatt nærscole i Nordlia, men gir større forskjeller mellom skolene og mellom barnas oppvekstsvilkår.
- Alternativ 3 gir god kvalitet, robuste fagmiljøer, store og mangfoldige sosiale fellesskap, men har tydelige utfordringer knyttet til lokal tilhørighet og sammenheng i oppvekstløpet.

Tabell 13 Barnets beste vurdering - sammenligning av alternativene

Tema	Alternativ 1 - 3 skoler (Lena-Skreia-Kapp)	Alternativ 2b – 4 skoler (Hoffsvangen-Skreia-Kolbu-Kapp)	Alternativ 2b – 4 skoler (Skreia-Kolbu-Kapp-Nordli)	Alternativ 3 – 3 skoler (Kolbu-Skreia-Kapp)
Nærskole i Lena	Ja	Ja	Nei	Nei
Nærskole i Skreia	Ja	Ja	Ja	Ja
Nærskole på Kapp	Ja	Ja	Ja	Ja
Nærskole i Kolbu	Nei	Ja	Ja	Ja
Reisevei og skoleskyss				
Samlet skyssbehov	Høyest	★ Lavest	★ Lavest	Høy
Reisevei og hverdagslogistikk	Lengre reiseveier for flest elever, sammenlignet med dagens skolestruktur	★ Mer balansert reisevei, men flere elever må fortsatt ha skyss, sammenlignet med dagens skolestruktur.	★ Mer balansert reisevei, men flere elever må fortsatt ha skyss, sammenlignet med dagens skolestruktur	Lengre reiseveier for mange elever, sammenlignet med dagens skolestruktur.
Trafikksårbarhet	★ Moderat	★ Moderat	★ Moderat	Moderat/ høy
Barnets beste – sentrale dimensjoner				
Trygghet og stabilitet	Moderat	★ Moderat/ Høy	Moderat	Moderat
Tilhørighet og relasjoner	Svekket	★ Best ivaretatt	★ Best ivaretatt	Svekket
Sosiale fellesskap	★ Best	Middels	Middels	★ Best
Kvalitet på undervisning	★ Sterkt	Moderat/ sterk	Moderat/ sterk	★ Sterkt

Belastning for sårbare barn	Moderat/høy	★ Moderat	Moderat/ høy	Moderat/ høy
Langsiktig kvalitet	★ Høy	Moderat	Moderat	★ Høy
Samlet vurdering – barnets beste	Langvarig samlet belastning, men gode langsiktige kvaliteter	★ Best balanse mellom trygghet, tilhørighet og belastning	Kompromiss mellom robusthet og nærhet, men større ulikhet mellom elevgrupper	Langvarig samlet belastning, men gode langsiktige kvaliteter

Merk: en stjerne (★) markerer hvilket eller hvilke alternativer som har de mest fordelaktige forutsetningene innenfor hvert enkelt kriterium

8.2.4 Vurdering av overganger til alternativene

Fra et barnets beste-perspektiv er overgangsperioden en av de mest kritiske faktorene ved valg av framtidig skole- og barnehagestruktur. Omfattende strukturendringer påvirker barn, foresatte og ansatte på ulike måter, og kvaliteten på gjennomføringen ofte har stor betydning for hvordan endringene oppleves. Selv om alle alternativene innebærer endringer i dagens struktur, varierer både omfanget av overgangene og hvordan belastningene fordeles mellom elevgruppene. Endringene i tilhørighet, relasjoner, skolemiljø og daglige rutiner skjer i overgangsfasen, og det er her konsekvensene for trygghet, trivsel og læring blir mest tydelige.

På denne bakgrunn er det lagt særlig vekt på å analysere overgangsperiodene i de ulike alternativene, slik de er foreslått og beskrevet i kap. 7.2. Dette gir et mer realistisk grunnlag for å vurdere hvordan barnets beste faktisk påvirkes i praksis.

Analysen av overgangsfasen (fra nåsituasjon til det aktuelle alternativet) viser hvordan de fire alternativene påvirker barnets beste i en periode preget av endring. Vurderingen tar utgangspunkt i konsekvenser for trygghet, tilhørighet, relasjoner, læringsmiljø og hverdagsliv, og stabile oppvekstsvilkår.

Et sentralt trekk er at alternativene ikke først og fremst skiller seg i om det skjer endringer, men i hvordan belastningen fordeles over tid og mellom elevgrupper. Dette gir ulike risikoprofiler for barnets opplevelse og utvikling gjennom overgangsperioden.

Alternativ 1 innebærer den mest omfattende omstillingen på barneskolenivå. Etableringen av nye skoler og større endringer i skoletilhørighet vil påvirke mange elever og ansatte. Flere elevgrupper vil oppleve skolebytte, nye skolemiljøer og lengre reisevei. Samtidig vil overgangsperioden pågå over flere år, med bruk av midlertidige løsninger enkelte steder. Alternativet gir på sikt robuste skolemiljøer, men representerer den største samlede overgangsbetlastningen for barn og familier.

Alternativ 2a framstår som det alternativet som gir størst grad av kontinuitet og forutsigbarhet i omstillingsperioden. Flere eksisterende skoler videreføres, og færre elever vil oppleve endringer i skolehverdag og nærmiljø. Belastningen knyttet til skolebytter, nye relasjoner og lange overgangsforløp blir mindre enn i de øvrige alternativene. Alternativet gir derfor gode forutsetninger for å ivareta trygghet, tilhørighet og stabile oppvekstmiljøer gjennom omstillingsperioden.

Alternativ 2b har mange av de samme styrkene som alternativ 2a, ved at Nordli skole videreføres og mange barn får beholde tilknytningen til sitt nærmiljø. Samtidig blir belastningen mer ulikt fordelt mellom elevgruppene. Mens elever ved Nordli i stor grad kan fortsette i et kjent skolemiljø, vil elever fra Hoffsvangen og særlig Vilberg bli berørt av flere og større overganger. Noen elever kan oppleve flere skolebytter gjennom perioden, med tilhørende brudd i relasjoner og skolemiljø. Alternativet gir derfor større forskjeller i hvordan overgangene oppleves enn alternativ 2a.

Alternativ 3 innebærer omfattende strukturendringer og store elevforflytninger. Mange elever vil måtte etablere seg i nye og større skolemiljøer, og flere lokalsamfunn mister sin skole. Dette kan skape usikkerhet og utfordre følelsen av tilhørighet i overgangsperioden. Samtidig er alternativet også relativt enkel å forstå og gjennomføre, noe som kan bidra til tydelige prosesser og redusere risikoen for langvarig usikkerhet. Samlet sett innebærer alternativet en krevende omstilling, men gir gode forutsetninger for å realisere de langsiktige gevinstene ved den nye skolestrukturen.

Ved vurdering av overgangsperioden isolert sett framstår alternativ 2a som det minst belastende alternativet for barn og familier, fordi det gir størst grad av kontinuitet, nærhet og forutsigbarhet. Alternativ 2b har mange av de samme kvalitetene, men utfordres av at konsekvensene fordeles ulikt mellom elevgruppene.

Alternativ 1 og alternativ 3 har flere fellestrekk. Selv om de er ulike i hvordan endringene organiseres, gir de samlet sett en sammenlignbar belastning for barna. Begge alternativene innebærer omfattende endringer, enten i form av langvarige og gjentatte prosesser (alternativ 1) eller mer konsentrerte endringer i bestemte perioder (alternativ 3). For barna kan dette gi tilsvarende utfordringer knyttet til brudd i relasjoner, redusert forutsigbarhet og perioder med uro i læringsmiljøet.

Tabell 14 Overganger - sammenligning av alternativene

Tema	Alternativ 1	Alternativ 2a	Alternativ 2b	Alternativ 3
Mest belastede grupper	Vilberg, Stange, Totenviken, Kolbu, Hoffsvangen, Nordli	Vilberg, Stange Totenviken, Nordli	Vilberg, Hoffsvangen, Stange, Totenviken	Stange, Totenviken, Hoffsvangen, Vilberg, Nordli
Omfang av strukturendringer	Svært stort	★ Begrenset	Begrenset - stort	Stort

Antall elever som berøres av skolebytte	Høyt	★ Moderat	★ Moderat	Høyt
Belastning for elever	Langvarig og gjentatt	★ Jevn og mer stabil	Ulikt fordelt – gjentatt i enkelte områder	Kortere, men mer intensiv
Stabilitet og forutsigbarhet	Lav/moderat	★ Høy	Moderat	Lav/moderat
Risiko for relasjonsbrudd	Høy	★ Moderat	Moderat/høy	Høy
Bruk av midlertidige løsninger	Omfattende	★ Begrenset	Omfattende	Omfattende
Ulik belastning mellom elevgrupper	Moderat	★ Lav	Høy	Moderat/ høy
Ivaretagelse av nærmiljøtilknytning	Lav	★ Moderat	★ Moderat	Lav
Gjennomføringsrisiko	Høy	★ Lav	Moderat	Moderat/ høy
Samlet vurdering	Høyt gevinstpotensial, men krevende overgang	★ Mest skånsomme overgang	Ulik belastning mellom elevgrupper	Krevende overgang, men tydelig struktur

Merk: en stjerne (★) markerer hvilket eller hvilke alternativer som har de mest fordelaktige forutsetningene innenfor hvert enkelt kriterium

Trygghet, tilhørighet og læringsmiljø påvirkes særlig av antall brudd i relasjoner, grad av forutsigbarhet og hvordan belastningen fordeles mellom barn. Ingen av alternativene eliminerer belastning i overgangsfasen, men de fordeler den ulikt.

Samlet sett vurderes overgangsbelastningen for barna som lavest i alternativ 2a, moderat til høy i de tre andre alternativene. Uavhengig av valgt løsning vil det være avgjørende at kommunen arbeider systematisk med overgangsprosesser, relasjonsbygging og inkludering, slik at barn opplever trygghet, mestring og tilhørighet gjennom hele omstillingsperioden.

Forskjellen mellom alternativene handler i hovedsak om hvordan belastningen fordeles over tid, men ikke om det samlede nivået av påvirkning på barnas hverdag. Vurderingen av barnets beste må derfor knyttes til hvilken type belastning kommunen vurderer som mest forsvarlig – over tid eller i mer intensive faser.

8.2.5 Barnets beste oppsummert

Vurderingen av barnets beste bygger på et bredt kunnskapsgrunnlag der barn og unges stemmer er innhentet gjennom ulike medvirkningsarenaer, jf. kapittel 5.3. Innspillene viser tydelig hva barn og unge selv opplever som viktig i barnehage- og skolehverdagen: trygge og stabile relasjoner til voksne, tilhørighet til venner og fellesskap, å bli sett og fulgt opp, tilgang til voksenstøtte og oversiktlige miljøer. Samtidig peker innspillene på at det ikke er skolens størrelse i seg selv som er avgjørende, men hvordan hverdagen oppleves for det enkelte barn.

Den samlede vurderingen viser at alternativene innebærer en avveining mellom hensynet til trygghet, nærhet og tilhørighet på den ene siden, og hensynet til kvalitet, robuste fagmiljøer, mangfoldige sosiale fellesskap og et likeverdig tilbud på den andre. Disse hensynene lar seg ikke fullt ut forene. Mindre enheter gir ofte gode forutsetninger for stabile relasjoner og lokal forankring, mens større enheter gir større faglig og sosial robusthet og bedre tilgang til kompetanse og støttefunksjoner.

Alternativ 1 og alternativ 3 gir de mest robuste elev- og fagmiljøene på lang sikt. Større skoler kan gi flere muligheter for vennskap, deltakelse og sosial tilhørighet, samtidig som de legger til rette for et mer likeverdig tilbud. Ulempen er at disse alternativene medfører omfattende endringer for mange elever. Flere må bytte skole, etablere nye relasjoner og tilpasse seg nye skolemiljøer, noe som kan oppleves krevende i overgangsperioden.

Alternativ 2a framstår som det alternativet som samlet sett gir den beste balansen mellom kvalitet, nærhet og stabilitet. Færre elever berøres av store endringer, og flere kan beholde tilknytningen til eksisterende skolemiljø, nærmiljø og fritidsarenaer. Samtidig får elevene tilgang til relativt robuste læringsmiljøer. Selv om alternativet ikke gir de samme stordriftsfordelene som alternativ 1 og 3, ivaretar det i stor grad barnas behov for trygghet, tilhørighet og forutsigbarhet.

Alternativ 2b bygger på mange av de samme kvalitetene som alternativ 2a, men innebærer større forskjeller mellom elevgruppene. Nærskolen i Nordlia videreføres, noe som ivaretar trygghet og lokal tilhørighet for barna der. Samtidig får elever i Lena-området, særlig fra Vilberg, den største belastningen i omstillingsperioden. Alternativet kombinerer større og mer robuste elevmiljøer for mange barn med fortsatt nærscole i Nordlia, men medfører samtidig større risiko for ulikheter i oppvekstsvilkår og kvalitet mellom skolene.

Overgangsperioden er et viktig vurderingstema i alle alternativene. Belastningene for barna knytter seg først og fremst til endringer i relasjoner, tilhørighet og skolemiljø, ikke til den framtidige strukturen alene. Alternativene skiller seg derfor særlig fra hverandre i hvordan disse belastningene fordeles. Alternativ 2a innebærer minst samlet belastning, alternativ 2b gir en mer ujevnt fordelt belastning mellom elevgrupper, mens alternativ 1 og 3 medfører større omstillinger for flere elever.

Samlet viser vurderingen at ingen av alternativene er uten utfordringer. Dersom *trygghet, nærhet og forutsigbarhet* tillegges størst vekt, framstår alternativ 2a som det sterkeste alternativet. Dersom målet er størst mulig *faglig og sosial robusthet* over tid, gir alternativ 1 og 3 de beste forutsetningene. Alternativ 2b representerer et mellompunkt, men med større forskjeller i hvordan gevinster og belastninger fordeles mellom barna.

Barnets beste avgjøres ikke av ett enkelt forhold, men av den samlede vurderingen av barnas hverdag både i overgangsfasen og på lengre sikt. Valget handler derfor om hvordan hensynet til nærhet, tilhørighet og kontinuitet skal balanseres mot ønsket om robuste, framtidsrettede og likeverdige oppvekst- og læringsmiljøer.

8.3 Samfunnsperspektiv

Strukturvalget handler ikke bare om pedagogikk og økonomi, men om hvordan kommunen skal utvikles som bo- og arbeidsregion fram mot 2040. Analysen med utgangspunkt i samfunnsperspektiv ser på hvordan de ulike modellene påvirker tettstedsutvikling, nærmiljø, lokal identitet og samsvaret med kommunens overordnede areal- og samfunnsplaner:

- Alternativ 1: ved å bygge en ny stor skole i Lena sentrum, konsentreres tjenestetilbudet i de tre definerte tettstedene i kommunen.
- Alternativ 2a: alternativet viderefører fire skoler og vektlegger nærhet til tjenester i flere deler av kommunen, inkludert Kolbu.
- Alternativ 2b: etablerer og/ eller beholder barneskolene i de områdene med størst konsentrasjon av barnefamilier, og fjerner samtidig barneskoletilbudet i Lena-området.
- Alternativ 3: her flyttes tyngdepunktet i vestre del av kommunen fra Lena sentrum til Kolbu, og Lena-området får da kun en ungdomsskole og ingen barneskole. Grunnskolene fordeles da mellom både tettstedene og Kolbu som boområde.

Analysen i dette kapitlet er strukturert rundt fire sentrale variabler definert i samfunnsperspektivet:

- Tettstedsutvikling: hvordan strukturen understøtter Lena, Skreia og Kapp som tettsteder og attraktive knutepunkter.
- Lokal identitet: skolens og barnehagens funksjon som sosiale møteplasser, identitetsbærere og stabiliserende faktorer i grendene.
- Folkehelse: betydningen av reisevei, tilrettelegging for aktiv transport (gå/sykle) og nærhet til anlegg for idrett og kultur.

- Planoverensstemmelse: Samsvar med Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, herunder mål om robuste fagmiljøer og bærekraftig ressursutnyttelse.

Siden barnehagestrukturen og ungdomsskolestrukturen er lik i alle tre alternativene, gir den i begrenset grad utslag i den samfunnsmessige vurderingen. Analysen i dette kapitlet er derfor konsentrert om barneskolestrukturen, og hvordan de ulike alternativene påvirker tettstedsutvikling, bosettingsmønster, folkehelse, lokal tilhørighet og innbyggernes hverdagsliv.

8.3.1 Alternativ 1

Dette alternativet er det som i størst grad underbygger kommuneplanens mål om å styrke Lena, Skreia og Kapp som sentrale tettsteder og utviklingsområder.

- **Styrker og muligheter:** ved å bygge en ny barneskole i Lena sentrum, motvirker man en trend der sentrum i økende grad blir et bosted kun for godt voksne innbyggere («forgubbing»). En stor og moderne barneskole i Lena sentrum vil kunne fungere som et knutepunkt i tettstedsutviklingen, og skape et mer mangfoldig og levende sentrumsmiljø. Sentral plassering gir også god tilgang til kollektivtransport og idretts- og kulturarenaer.
- **Svakheter og trusler:** den største samfunnsmessige utfordringen er tap av lokal identitet og lavterskel møteplasser i grendene Kolbu, Nordlia og Totenviken. Det er også en betydelig risiko knyttet til tomtevalget på Lena, som kan komme i konflikt med jordvernsstrategien og skape trafikale utfordringer ved henting og levering i et trangt sentrumsområde. Ulempene med alternativ 1 er økt klima- og arealbelastning, lengre reisevei for enkelte elever og merkostnader til skoleskyss, samt høy risiko og kostnadsnivå i gjennomføringen.

8.3.2 Alternativ 2a

Dette alternativet fungerer som et kompromiss mellom effektivitet og en desentralisert struktur, og er det alternativet som vurderes å ha høyest politisk og sosial aksept.

- **Styrker og muligheter:** alternativet støtter et desentralisert bosettingsmønster og opprettholder skolen som lokal møteplass i Kolbu og Hoffsvangen, samtidig som tettstedene Skreia og Kapp videreutvikles. Det kommer best ut på folkehelse, ved at flere elever fortsatt kan gå eller sykle til skolen. Videre legger løsningen til rette for boligbygging i flere områder og gir lavere klimaavtrykk gjennom gjenbruk av eksisterende bygg, samtidig som lokale nærmiljøer ivaretas i større grad enn ved alternativ 1 og 3. Alternativet har et lavere konfliktnivå og høyere politisk og lokal oppslutning. Også i et beredskapsperspektiv har alternativet en styrke ved

at eksisterende skolebygg i større grad allerede inneholder tilfluktsrom, noe som i mindre grad planlegges i nye skolebygg.

- **Svakheter og trusler:** En svakhet er at Lena sentrum styrkes i mindre grad som tettsted sammenlignet med alternativ 1. Dette alternativet klarer ikke å adressere strukturelle demografiske endringer i like stor grad som alternativ 1 og 3, og medfører en betydelig risiko for nye, krevende strukturrunder i nær fremtid. Alternativ 2a har ulemper knyttet til begrenset funksjonalitet ved oppgradering av eldre bygg, fortsatt høye driftskostnader, og byr på arealmessige utfordringer ved utbygging av Hoffsvangen barneskole.

8.3.3 Alternativ 2b

Alternativ 2b fungerer som et kompromiss mellom desentralisert struktur og behovet for samling.

- **Styrker og muligheter:** alternativet underbygger målet om desentralisert bosetting og levende lokalsamfunn ved at barneskolene i Nordlia, Kapp, Skreia og Kolbu opprettholdes som felles møteplasser og sosiale identitetsbærere. Nordli skole bevares som et nært tjenestetilbud i et vekstområde med høy konsentrasjon av barnefamilier, noe som styrker attraktiviteten og bolysten for pendlere retning Gjøvik. Gjenbruk av eksisterende skolebygg gir lavest samlet investeringsrisiko og et lavere klimaavtrykk enn full nybygging. Samtidig oppnår man faglige og sosiale stordriftsfordeler ved de tre største skolene som blir mer robuste enheter. Alternativet bevarer skolen som en viktig arena for frivillighet, kultur og idrett i grendene, og har høy politisk legitimitet og lokal oppslutning, noe som kan føre til et lavt konfliktnivå i befolkningen.
- **Svakheter og trusler:** alternativet ivaretar nærhet til skole for barnefamiliene i Nordlia, men innebærer samtidig at Lena mister sitt barneskoletilbud. Dette bryter med kommuneplanens mål om å styrke Lena som kommunesenter og kan svekke tettstedets attraktivitet. Samtidig gir alternativet begrensede stordriftsfordeler og lavere økonomisk bærekraft enn alternativ 1 og 3, blant annet fordi kommunen fortsatt må opprettholde en liten skole med eget bygg, ledelse og drift. Nordli skole har også betydelige oppgraderingsbehov, og alternativet medfører økt skyssbehov for elever fra Lena-området. Samlet sett adresserer alternativet i mindre grad de demografiske utfordringene kommunen står overfor, og kan øke risikoen for nye strukturendringer på sikt.

8.3.4 Alternativ 3

Dette alternativet representerer det største strategiske bruddet med dagens plan for tettstedsutvikling, ettersom det fjerner barneskolen fra kommunesenteret Lena.

- **Styrker og muligheter:** alternativ 3 gir en robust og framtidsrettet struktur som i stor grad er tilpasset forventet nedgang i elevtall, og som reduserer behovet for nye, omfattende strukturendringer på sikt. Alternativet har det laveste klima- og arealavtrykket, blant annet ved at eksisterende bygg utnyttes bedre og behovet for nye investeringer begrenses. På samme måte som alternativ 1, legger alternativ 3 til rette for mer effektiv ressursbruk og sterkere fagmiljøer, noe som over tid kan bidra til høyere kvalitet i tjenestene. Alternativet vurderes som bærekraftig både økonomisk, miljømessig og organisatorisk, selv om det innebærer et brudd med gjeldende tettstedsstrategi i kommuneplanens samfunnsdel.
- **Svakheter og trusler:** alternativ 3 innebærer lengre skolevei, økt behov for skoleskyss og større trafikksikkerhetsutfordringer (særlig ved Kapp skole), færre muligheter for aktiv skolevei, tap av lokale møteplasser og mindre sentrumsutvikling, samt risiko knyttet til funksjonaliteten i eldre skolebygg. Et Lena-område uten barneskole vurderes som en svakhet for tettstedsutviklingen og for barnas nærhet til idretts- og kulturtilbudene i Lena sentrum.

8.3.5 Sammenligning av alternativene

Sammenligningen synliggjør et tydelig skille mellom alternativene langs de sentrale samfunnsdimensjonene. De fire alternativene representerer ulike strategiske retninger for samfunnsutviklingen i Østre Toten, særlig knyttet til tettstedsutvikling, bosettingsmønster, folkehelse og lokal tilhørighet. Tabellen under gir en samlet oversikt over hvordan alternativene vurderes på sentrale samfunnsvariabler.

Tabell 15 Samfunnsperspektiv: sammenligning av alternativene

Kriterium	Alternativ 1 (Lena, Skreia, Kapp)	Alternativ 2a (Hoffsvangen, Kolbu, Skreia, Kapp)	Alternativ 2b (Kolbu, Skreia, Kapp, Nordli)	Alternativ 3 (Kolbu, Skreia, Kapp)
Tettstedsutvikling (Lena, Kapp, Skreia)	★ Sterk – tydelig styrking av alle tre tettsteder	Middels – svakere effekt på Lena	Svak – barneskole fjernes fra Lena-området	Svak – barneskole fjernes fra Lena-området
Nærhet til anlegg for idrett og kultur	★ Best (nær ØTIP, basseng, bibliotek osv.)	Bra til middels (Hoffsvangen unna Lena sentrum)	Middels (ingen barneskole i Lena-området)	Middels (ingen barneskole i Lena-området)
Nærhet / hverdagsliv	Utfordrende – lang reisevei	★ Best – bevarer nærskoler og korte avstander	God -bevarer skoler i områder med størst konstretrasjon av barnefamilier	Utfordrende – lang reisevei
Familielogistikk (barnehage ved skole)	Usikker – avhengig av tomtevalg for Lena	★ Best (alle 4 skoler har barnehage like ved)	★ Best (alle 4 skoler har barnehage like ved)	★ Best (alle 3 skoler har barnehage like ved)
Folkehelse (aktiv skolevei)	Utfordrende (mer transport)	★ Best (flere kan gå eller sykle)	Moderat/ utfordrende (mer transport)	Utfordrende (mer transport)
Støtte til spredt bosetting	Middels	★ Best	Middels	Middels
Lokal identitet og møteplasser	Utfordrende – tap i grender	★ Best – bevarer lokale møteplasser	★ Best – bevarer viktige møteplasser	Utfordrende – tap i grender
Trafikksikkerhet	★ Moderat utfordring	★ Moderat utfordring	★ Moderat utfordring	Størst utfordring (Kapp)
Areal og bærekraft	Høyt fotavtrykk (nybygg)	Moderat	Moderat	★ Best (gjenbruk og færre bygg)
Politisk legitimitet og oppslutning	Middels	★ Høyest	★ Høyest	Middels

Langsiktig struktur (tåler endring)	★ Robust	Usikker	Usikker	★ Robust
Risiko for ny struktur-runde	★ Lavest	Størst	Størst	★ Lavest

Merk: en stjerne (★) markerer hvilket eller hvilke alternativer som har de mest fordelaktige forutsetningene innenfor hvert enkelt kriterium

8.3.6 Samfunnsperspektiv - oppsummert

Samlet sett viser sammenligningen at alternativene innebærer ulike prioriteringer innen samfunnsperspektivet.

Alternativ 1 fremstår som det mest framtidsrettede når det gjelder tettstedsutvikling og robust tjenestestruktur, og gir gode forutsetninger for kvalitet og bærekraft over tid. Alternativet støtter opp under kommuneplanens mål om å utvikle Lena, Skreia og Kapp som sentrale tettsteder. Samtidig innebærer alternativet betydelige utfordringer knyttet til nærhet, lokal tilhørighet og hverdagsliv, økt reiseavstand og skysskostnader, samt høy økonomisk og tomtemessig risiko og tap av grendemøteplasser.

Alternativ 2a fremstår som det mest balanserte alternativet. Det ivaretar i størst grad hensyn til nærhet, lokal tilhørighet og hverdagsliv, og har gode forutsetninger for høyest oppslutning/ sosial aksept. Samtidig gir det mindre effekt på langsiktig strukturell bærekraft og innebærer en risiko for at nye omstillinger vil være nødvendig på et senere tidspunkt.

På lik linje med alternativ 2a, ivaretar alternativ 2b hensyn til nærhet, lokal tilhørighet og hverdagsliv. Alternativet gir sterk lokal oppslutning i det barnerike Nordlia-området, men bryter med tettstedsstrategien for kommunesenteret Lena.

Alternativ 3 gir, på lik linje med alternativ 1, en robust og effektiv struktur med sterke fagmiljøer. Samtidig Alternativet men representerer et radikalt grep som prioriterer tettstedsutvikling av Kolbu fremfor Lena. Alternativet utfordrer både reiseavstander, tilgang til tjenester og etablerte strategier for tettstedsutvikling.

Valget mellom alternativene handler dermed i stor grad om hvilken retning kommunen ønsker for framtidig bosetting, tettstedsutvikling og innbyggernes hverdagsliv.

8.4 Økonomisk bærekraft

Vurderingen tar hensyn til driftskostnader, investeringsbehov, transportutgifter og langsiktig ressursutnyttelse. Datagrunnlaget brukt i dette kapitlet er innhentet fra vedlegg 6 «Økonomisk analyse» utarbeidet av Agenda Kaupang. Innledningsvis gis det

beskrivelse av økonomi til alternativ 0, som følges opp med evaluering av økonomiske kostnader på de fire alternativene.

Det er i forhold til alternativ 0 vurdert fire alternative løsninger.

- 1: Tre barneskoler – Lena, Kapp og Skreia
- 2a: Fire barneskoler – Skreia, Kolbu, Hoffsvangen og Kapp
- 2b: Fire barneskoler – Skreia, Kolbu, Kapp og Nordli
- 3: Tre barneskoler – Kolbu, Kapp og Skreia

Ungdomsskolen er holdt utenfor alternativene i sin helhet da den allerede er vedtatt.

De årlige kostnader for de forskjellige alternativene er basert på at nødvendige investeringer er omregnet til årlige kostnader. Østre Toten kommune gjør normalt dette ved å avskrive investeringen over 40 år. Renter pr nå satt til 4,5 %. I tillegg er det tillagt en årlig kostnad til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) som er satt til kr. 762 pr. m². Dette er kostnaden pr. 2025.

Agenda Kaupang har i sine beregninger i rapporten “Enkel økonomisk analyse” benyttet en noe annerledes beregningsmetode. De har regnet ut fra en annuitetsmetode over 40 år med en rente på 4,5 %. Dette gir noe annerledes tall. Men for sammenligning mellom alternativer vil begge beregningsmetoder fungere, og gi det samme resultat. Agenda Kaupang har benyttet grunnlaget fra Enerhaugen arkitekter for beregning.

8.4.1 Alternativ 0

Samlede kostnader i alternativ 0 viser hva det vil koste å drifte dagens skoler i modernisert utgave, inkludert de endringene som er vedtatt. Alle typer kostnader må tas med i dette regnestykket. Beregningen omfatter utgifter til:

- Undervisning: utgifter til lærerlønn og andre driftsutgifter føres på funksjon 202 Grunnskole
- SFO: utgifter til drift av SFO som vil være lønn og driftsmateriell på funksjon 215 SFO
- Drift av bygg: Utgifter til drift og vedlikehold av skolebygg føres på funksjon 222 Skolelokaler
- Skoleskyss: Kommunens utgifter til skoleskyss føres på funksjon 223 Skoleskyss.
- Kapitalkostnader av investeringer: Investeringer for å modernisere byggene gir årlige kapitalkostnader i form av renter og avdrag/avskrivninger. Vi forutsetter nedbetaling/avskrivning med annuitet (fast sum per år) over 40 år med 4,5 % rente.

Datagrunnlaget om dagens utgiftsnivå er hentet fra kommuneregnskapet for 2025. Tabellen nedenfor viser hva nåværende barneskolestruktur koster totalt sett:

Tabell 16 Kostnader til barneskolene: dagens barneskoler

Skole	Type skole	Maks			Driftsutgift undervisning	Areal 2026	Areal per elev	Drift av bygg FDV - Dagens	Skyss-elever	Skoleskyss	Elever SFO	SFO	Pris per elev i SFO	Sum drift und. + FDV + skyss + SFO
		Elever 2025	kapasitet	Pris per elev										
Hoffsvangen skole	b	175	210	141 124	24 696 702	3 380	19	2 576 141	71	802 787	56	2 181 314	38 952	30 256 944
Kapp skole	b	228	280	120 588	27 494 017	3 100	14	2 362 733	63	712 332	85	1 733 607	20 395	32 302 689
Kolbu skole	b	199	245	124 012	24 678 345	3 360	17	2 560 897	106	1 198 527	61	2 954 750	48 439	31 392 519
Nordli skole	b	76	154	130 586	9 924 540	2 230	29	1 699 643	17	192 217	46	1 263 506	27 468	13 079 906
Stange skole	b	160	210	125 767	20 122 668	2 613	16	1 991 555	56	633 184	63	1 544 099	24 510	24 291 506
Totenviken skole	b	79	154	151 606	11 976 844	2 030	26	1 547 209	12	135 682	34	916 681	26 961	14 576 416
Vilberg	b	112	154	136 643	15 304 039	2 090	19	1 592 939	17	192 217	54	967 412	17 915	18 056 607
Sum		1029	1407	130 415	134 197 155	18 803	18	14 331 117	342	3 866 945	399	11 561 369	28 976	163 956 587
Annet felles					14 279 911			9 586 714				15 367		23 881 992
Sum kommune					148 477 066			23 917 831		3 866 945		11 576 736		187 838 579

202 Grunnskole (undervisningen):

Netto driftsutgift for grunnskole (uten ungdomstrinn) var i 2025 på 148,5 mill. kroner, med en gjennomsnittlig kostnad per elev på 130 415 kroner. Det legges til grunn at undervisningskostnadene i hovedsak forblir uendret ved modernisering av skolene. For Skreia barneskole forutsettes det imidlertid et kostnadsnivå tilsvarende Kapp skole, som er den største skolen, og dermed representerer et mer effektivt driftsnivå.

Med denne forutsetningen vil netto driftsutgift i alternativ 0 være 145,2 mill. kroner. Sammenlignet med dagens organisering innebærer dette en effektivisering på om lag 3,3 mill. kroner.

215 SFO (skolefritidsordningen):

Netto driftsutgift for SFO (215) var i 2025 på 11,5 mill. kroner, med en gjennomsnittlig kostnad per elev på 27 000 kroner. Det legges til grunn at kostnadsnivået i SFO i hovedsak forblir uendret ved modernisering av skolene.

Samtidig forutsettes det stordriftsfordeler ved etablering av SFO-tilbud på Skreia, tilsvarende forutsetningen for skoledriften. Dette gir en beregnet reduksjon i kostnader på om lag 0,4 mill. kroner i alternativ 0, basert på et elevgrunnlag på 97 barn i SFO ved Skreia skole.

223 Skoleskyss:

Netto utgift til skoleskyss var i 2025 på 3,9 mill. kroner for 342 elever, tilsvarende 11 307 kroner per elev. I alternativ 0 forventes en økning til 4,7 mill. kroner som følge av flere elever med rett til skyss, noe som gir en kostnadsøkning på om lag 0,8 mill. kroner sammenlignet med dagens nivå.

222 Skolelokaler (FDV):

Netto driftsutgifter for skolelokaler (222) var i 2025 på 23,9 mill. kroner for 18 803 kvm, inkludert avskrivninger. FDV-kostnaden utgjorde i gjennomsnitt 762 kroner per kvm.

Med en planlagt størrelse på 5 337 kvm for Skreia skole og samme kostnadsnivå per kvm, gir dette en årlig kostnad på 24,4 mill. kroner. Økt areal sammenlignet med dagens struktur innebærer en årlig merkostnad på om lag 0,5 mill. kroner i FDV.

Kapitalkostnader:

Gjennomgangen og data fra Enerhaugen arkitektkontor viser at det trengs 848,6 mill. kr i investeringer for å gjøre dagens skoler om til moderne skoleanlegg i en fremtidsrettet langsiktig løsning med 6 skoler. Dette er inkludert MVA. Kapitalkostnadene av disse investeringene, fratrasket MVA (renter og avdrag) utgjør 36,9 mill. kr per år. Det er basert på en forsiktig rente på 4,5 % og nedbetaling av et annuitetslån over 40 år.

Barneskolestruktur i alternativ 0, dvs. der det er etablert Skreia barneskole, mens Totenviken skole og Stange skole er lagt ned, vil dermed har disse kostnadene totalt sett, jf. tabell nedenfor. De samlede årlige kostnadene for 0-alternativ utgjør om lag 222,4 millioner kroner, inkludert drift av undervisning, skolelokaler (FDV), kapitalkostnader, SFO og skoleskyss.

Tabell 17 Kostnader for barneskolene i 0-alternativ

Skole	Elever 2025	Pris per elev	Driftsutgift undervisning	Areal plan	Investering	Kapital-kostnad	Drift av bygg FDV - Dagens	Skyss-elever	Skoleskyss	Elever SFO	SFO	Sum drift + FDV + SFO + kapital+skyss
Hoffsvangen skole	175	141 124	24 696 702	3 380	104 068 000	4 524 306	2 576 141	71	802 787	56	2 181 314	34 781 250
Kapp skole	228	120 588	27 494 017	3 209	121 435 100	5 279 332	2 362 733	63	712 332	85	1 733 607	37 582 021
Kolbu skole	199	124 012	24 678 345	3 360	109 496 000	4 760 286	2 560 897	106	1 198 527	61	2 954 750	36 152 805
Nordli skole	76	130 586	9 924 540	2 241	91 647 100	3 984 313	1 699 643	17	192 217	46	1 263 506	17 064 219
Vilberg	112	136 643	15 304 039	2 618	126 650 000	5 506 048	1 592 939	17	192 217	54	967 412	23 562 654
Skreia barneskole	239	120 588	28 820 532	5 337	295 278 722	12 837 100	4 067 711	144	1 628 188	97	1 978 352	49 331 882
Sum	1029	127 229	130 918 175	20 145	848 574 922	36 891 385	14 860 065	418	4 726 267	399	11 078 941	198 474 832
Annet felles			14 279 911				9 586 714				15 367	
Sum kommune			145 198 086			36 891 385	24 446 779		4 726 267		11 094 308	222 356 824

8.4.2 Alternativ 1

Barneskoletilbudet samles i tre enheter på Skreia, Lena og Kapp. Skreia barneskole etableres i sentrum, og Stange og Totenviken skoler legges ned. I Lena bygges en ny barneskole som erstatter Kolbu, Hoffsvangen og Vilberg, mens Kapp og Nordli samles i en utvidet Kapp skole.

Alternativ 1 gir en samlet reduksjon i årlige utgifter på **11,3 millioner kroner** sammenlignet med alternativ 0. Reduksjonen kommer fra flere kostnadskomponenter, der særlig undervisning, bygningsdrift og SFO bidrar vesentlig. Samtidig øker utgiftene til skoleskyss.

202 Grunnskole (undervisningen)

Undervisningsutgiftene reduseres med 6,8 millioner kroner. Hovedårsaken er at dagens skoler hadde et høyere kostnadsnivå per elev enn det vi legger til grunn i de nye skolene. Vi forutsetter at undervisningen blir minst like effektivt som Kapp skole i dag. Dette er i tråd med et generelt mønster der små skoler har høyere kostnader per elev enn større skoler, blant annet som følge av mindre fleksibilitet i organisering av undervisningen, og behov for minimumsbemanning uavhengig av elevtall. Når elevene samles på en større

skole, kan lærerressursene utnyttes mer effektivt. Det er grunn til å forvente ytterligere mer effektiv drift av Lena skole i dette alternativet, men vi har ikke regnet dette inn.

223 Skoleskyss

Skoleskyssen øker i denne beregningen med 2,4 millioner kroner. Det er lagt til grunn en avstandsberegning som vil utløse rett til skyss. Kostnadsøkningen reflekterer lengre reiseavstander og flere elever med skyssbehov. Når skyssen skal organiseres annerledes og for flere, er det mulig at dagens kostnad for skyss per elev reduseres noe og at en kan nærme seg kostnaden for kommunegruppen.

215 SFO (skolefritidsordningen)

Utgiftene til skolefritidsordning (SFO) reduseres med 2,9 millioner kroner. Dette skyldes at kostnaden per elev i SFO er vesentlig høyere ved en del av skolene i dag og at det er kostnadskrevende å drive små SFO. Det er godt mulig at man kan være enda mer effektiv, men slik vi har gjort i de andre forutsetningene legger vi oss på det nivået som Kapp, som den største skolen i dag, klarer å drive for.

222 Skolelokaler (FDV)

Driftsutgiftene til skolebygg reduseres med 3,7 millioner kroner i året. Reduksjonen skyldes at skoledriften ved flere av skolene opphører, og at kommunen dermed ikke lenger har løpende kostnader knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold av like mye bygningsmasse til skoleformål. Antall kvadratmeter skolebygg reduseres fra ca. 20 000 til ca. 14 500. Vi har lagt til grunn dagens gjennomsnittlige kostnad for FDV og det er grunn til å kunne forvente en ytterligere effektivisering også i form av færre skoler og mer effektiv arealutnyttelse. FDV gjelder blant annet energi, renhold og ordinært vedlikehold.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnadene reduseres med 0,2 millioner kroner per år. Årsaken til at effekten ikke er høyere, til tross for et betydelig redusert areal, er at langt flere av kvadratmeterne i alternativene er nybygg/tilbygg med høyere kostnader per kvadratmeter. I alternativ 0 er det langt flere kvadratmeter med renovering av bygg til en lavere kvadratmeterpris. Investeringskostnadene i begge alternativene er høye og på over 840 millioner kroner, men alternativ 1 har flere helt nybygde kvadratmeter med forventet lengre levetid. I tillegg kommer investeringen til ungdomsskolen.

Kostnader oppsummert – alternativ 1

Kostnadsbildet for alternativ 1 viser at samlede årlige utgifter ligger på om lag **211 millioner kroner**. Dette reflekterer lavere kostnader til undervisning, SFO og bygningsdrift som følge av mer effektiv ressursutnyttelse i større enheter, samtidig som økte kostnader til skoleskyss trekker noe opp (tabell 16). Samlet sett gir alternativet en mer effektiv drift sammenlignet med 0-alternativ, til tross for høye investeringskostnader i etableringsfasen.

Tabell 18 Kostnadsberegning av alternativ 1

	Elever	Driftsutgift	Areal		Kapital-	Drift av bygg	Skyss-		Elever	Sum drift +
Skole	2025	undervisning	plan	Investering	kostnad	FDV - Dagens	elever	Skoleskyss	SFO	FDV + SFO +
Hoffsvangen skole	175	24 696 702	3 380	104 068 000	4 524 306	2 576 141	71	802 787	56	2 181 314
Kapp skole	228	27 494 017	3 209	121 435 100	5 279 332	2 362 733	63	712 332	85	1 733 607
Kolbu skole	199	24 678 345	3 360	109 496 000	4 760 286	2 560 897	106	1 198 527	61	2 954 750
Nordli skole	76	9 924 540	2 241	91 647 100	3 984 313	1 699 643	17	192 217	46	1 263 506
Vilberg	112	15 304 039	2 618	126 650 000	5 506 048	1 592 939	17	192 217	54	967 412
Skreia barneskole	239	28 820 532	5 337	295 278 722	12 837 100	4 067 711	144	1 628 188	97	1 978 352
Sum	1029	130 918 175	20 145	848 574 922	36 891 385	14 860 065	418	4 726 267	399	11 078 941
Annet felles		14 279 911				9 586 714				15 367
Sum kommune		145 198 086			36 891 385	24 446 779		4 726 267		11 094 308
Nye løsninger										
1: Skreia	272	32 799 936	5 337	295 278 722	12 837 100	4 067 711	144	1 628 188	97	1 978 352
1: Kapp	314	37 864 632	4 137	181 352 000	7 884 191	3 153 105	139	1 571 653	131	2 671 745
1: Lena	443	53 420 484	5 088	366 747 300	15 944 162	3 877 930	350	3 957 400	171	3 487 545
Sum løsning	1 029	124 085 052	14 562	843 378 022	36 665 452	11 098 747	633	7 157 241	399	8 137 642
Annet felles		14 279 911				9 586 714				15 367
Sum kommune		138 364 963	14 562	843 378 022	36 665 452	20 685 461	633	7 157 241	399	8 153 009

I forhold til 0-alternativ vil alternativ 1 gi årlige driftsbesparelser på **11,3 millioner kroner** (tabell 17). Dette er en konservativ beregning, men det er grunn til å tro at med god planlegging og gjennomføring av dette alternativet så kan det også bli ytterligere noen årlige besparelser. Spesielt med tanke på driften av Lena skole og kanskje også SFO og skoleskyssen.

Tabell 19 Sammenligning av alternativ 1 med 0-alternativ: årlige besparelser

Innsparing i forhold til alternativ 0	Alt 0: dagens 6 skoler	Alt 1: Skreia, Kapp og Lena
Innsparing 202 undervisning	-	6 833 123
Innsparing 222 drift skolebygg	-	3 761 318
Innsparing kapitalkostnader	-	225 933
Innsparing skoleskyss	-	2 430 974
Innsparing SFO	-	2 941 299
Sum	-	11 330 698

Alternativ 1 gir gode forutsetninger for effektiv drift og økonomisk bærekraft på lang sikt, særlig gjennom lavere kostnader per elev og mer moderne bygningsmasse. Samtidig er alternativet forbundet med svært høye investeringskostnader og betydelig økonomisk usikkerhet i gjennomføringsfasen. Gevinstene forutsetter at nybygg realiseres som planlagt og uten vesentlige kostnadsøkninger.

Tabell 20 SWOT-analyse: alternativ 1

Styrker (S)	Svakheter (W)
Effektiv drift på sikt gjennom lavere kostnader per elev	Svært høyt investeringsnivå (over 800 mill. kroner)
Reduserte kostnader til undervisning, SFO og FDV	Høye kapitalkostnader i gjennomføringsfasen
God langsiktig økonomisk bærekraft	Stor økonomisk avhengighet av nybygg
Nye bygg gir lavere driftskostnader per kvm over tid	Lang gjennomføringsperiode
	Økte kostnader til skoleskyss (2,4 mill kroner)
Muligheter (O)	Trusler (T)
Ytterligere effektivisering i større enheter	Kostnadsøkninger i investeringsfasen
Mer effektiv bruk av personell og støttetjenester	Usikkerhet knyttet til tomt og gjennomføring
Langsiktige gevinster av moderne bygningsmasse	Økte skoleskysskostnader
Potensial for bedre ressursstyring	Forsinkelser kan påvirke økonomisk gevinst

8.4.3 Alternativ 2a

Barneskoletilbudet organiseres i fire hovedenheter lokalisert til Skreia, Kolbu, Hoffsvangen og Kapp. Skreia barneskole etableres som én samlet skole i Skreia sentrum, i tråd med kommunestyrets vedtak. Kolbu barneskole videreutvikles og utvides til en større enhet, og Hoffsvangen barneskole bygges ut for å gi økt kapasitet. På Kapp samles Kapp og Nordli skoler til én felles barneskole gjennom utvidelse av dagens Kapp barneskole.

Alternativet gir en samlet reduksjon i årlige utgifter på **15,4 millioner kroner** sammenlignet med alternativ 0. Reduksjonen kommer fra flere kostnadskomponenter, der særlig undervisning, bygningsdrift og SFO bidrar vesentlig. Samtidig øker utgiftene til skoleskyss.

202 Grunnskole (undervisningen)

Undervisningsutgiftene reduseres med 6,8 millioner kroner. Hovedårsaken er at dagens skoler hadde et høyere kostnadsnivå per elev enn det vi legger til grunn i de nye skolene. Vi forutsetter at det minst blir like effektivt som Kapp skole i dag. Dette er i tråd med et generelt mønster der små skoler har høyere kostnader per elev enn større skoler, blant annet som følge av mindre fleksibilitet i organisering av undervisningen og behov for minimumsbemanning uavhengig av elevtall. Når elevene samles på en større skole, kan lærerressursene utnyttes mer effektivt. Det er grunn til å forvente ytterligere mer effektiv

drift av skole i dette alternativet, men vi har ikke regnet dette inn da det er krevende å skulle angi et rett nivå.

223 Skoleskyss

Skoleskyssen øker i denne beregningen med 1,1 millioner kroner. Det er lagt til grunn en avstandsberegning som vil utløse rett til skyss. Kostnadsøkningen reflekterer lengre reiseavstander og flere elever med skyssbehov. Når skyssen skal organiseres annerledes og for flere, er det mulig at dagens kostnad for skyss per elev reduseres noe og at en kan nærme seg kostnaden for kommunegruppen.

215 SFO (skolefritidsordningen)

Utgiftene til skolefritidsordning (SFO) reduseres med 2,9 millioner kroner. Dette skyldes at kostnaden per elev i SFO er vesentlig høyere ved en del av skolene i dag og at det er kostnadskreven å drive små SFO. Det er godt mulig at en kan være enda mer effektiv også, men slik vi har gjort i de andre forutsetningene legger vi oss på det nivået som Kapp, som den største skolen i dag, klarer å drive for.

222 Skolelokaler (FDV)

Driftsutgiftene til skolebygg reduseres med 1,9 millioner kroner i året. Reduksjonen skyldes at skoledriften ved flere av skolene opphører, og at kommunen dermed ikke lenger har løpende kostnader knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold av like mye bygningsmasse til skoleformål. Antall kvadratmeter skolebygg reduseres fra ca. 20.000 til ca. 17.000. Vi har lagt til grunn dagens gjennomsnittlige kostnad for FDV kostnader og det er grunn til å kunne forvente en ytterligere effektivisering også i form av færre skoler og mer effektiv arealutnyttelse. FDV gjelder blant annet energi, renhold og ordinært vedlikehold.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnadene reduseres med 4,75 millioner kroner per år. Effekten kommer av at kommunen unngår en nødvendig modernisering av flere av skolene, selv om mye av dette er renovering og ikke nybygg. Arealene blir redusert og det er langt flere av arealene i dette alternativet som ikke krever nybygg slik som i alternativ 1. I tillegg kommer ungdomsskolen.

Kostnader oppsummert – alternativ 2a

På skolenivå viser tabell 19 at kostnadene fordeles jevnere mellom færre, større enheter i den nye strukturen. Dette gir bedre utnyttelse av både lærerressurser og bygningsmasse, og bidrar til lavere kostnader per elev.

Tabell 21 Kostnadsberegninger per skole - alternativ 2a

Skole	Elever 2025	Driftsutgift undervisning	Areal plan	Investering	Kapital- kostnad	Drift av bygg FDV - Dagens	Skyss- elever	Skoleskyss	Elever SFO	SFO	Sum drift + FDV + SFO + kapital+skyss
Hoffsvangen skole	175	24 696 702	3 380	104 068 000	4 524 306	2 576 141	71	802 787	56	2 181 314	34 781 250
Kapp skole	228	27 494 017	3 209	121 435 100	5 279 332	2 362 733	63	712 332	85	1 733 607	37 582 021
Kolbu skole	199	24 678 345	3 360	109 496 000	4 760 286	2 560 897	106	1 198 527	61	2 954 750	36 152 805
Nordli skole	76	9 924 540	2 241	91 647 100	3 984 313	1 699 643	17	192 217	46	1 263 506	17 064 219
Vilberg	112	15 304 039	2 618	126 650 000	5 506 048	1 592 939	17	192 217	54	967 412	23 562 654
Skreia barneskole	239	28 820 532	5 337	295 278 722	12 837 100	4 067 711	144	1 628 188	97	1 978 352	49 331 882
Sum	1029	130 918 175	20 145	848 574 922	36 891 385	14 860 065	418	4 726 267	399	11 078 941	198 474 832
Annet felles		14 279 911				9 586 714				15 367	
Sum kommune		145 198 086			36 891 385	24 446 779		4 726 267		11 094 308	222 356 824
Nye løsninger											
2: Skreia	274	33 041 112	5 337	295 278 722	12 837 100	4 066 794	162	1 831 711	115	2 345 425	51 776 717
2: Kapp	308	37 141 104	4 137	181 352 000	7 884 191	3 152 394	139	1 571 653	131	2 671 745	49 749 342
2: Hoffsvangen	257	30 991 116	4 085	149 473 500	6 498 288	3 112 770	89	1 006 310	74	1 509 230	41 608 485
2: Kolbu	190	22 911 720	3 425	113 308 000	4 926 011	2 609 850	124	1 402 050	79	1 611 205	31 849 631
Sum løsning	1 029	124 085 052	16 984	739 412 222	32 145 589	12 941 808	514	5 811 725	399	8 137 605	174 984 174
Annet felles		14 279 911				9 586 714				15 367	
Sum kommune		138 364 963	16 984	739 412 222	32 145 589	22 528 522	514	5 811 725	399	8 152 972	207 003 771

I forhold til 0-alternativ vil alternativ 2a gi årlige driftsbesparelser på **15,4 millioner kroner** i året (tabell 20). Dette er en konservativ beregning, men det er grunn til å tro at med god planlegging og gjennomføring av dette alternativet så kan det også bli ytterligere noen årlige besparelser.

Besparelsene kommer særlig fra lavere kostnader til undervisning (6,8 millioner kroner), drift av skolebygg (1,9 millioner kroner) og SFO (2,9 millioner kroner). I tillegg reduseres kapitalkostnadene med 4,7 millioner kroner. Samtidig øker utgiftene til skoleskyss med 1,1 millioner kroner som følge av lengre avstander og flere elever med rett til skyss.

Tabell 22 Sammenligning av alternativ 2a med 0-alternativ: årlige besparelser

Innsparing i forhold til alternativ 0	Alt 0: dagens 6 skoler	Alt 2: Skreia, Kapp, Hoffsvangen og Kolbu
Innsparing 202 undervisning	-	6 833 123
Innsparing 222 drift skolebygg	-	1 918 257
Innsparing kapitalkostnader	-	4 745 796
Innsparing skoleskyss	-	1 085 458
Innsparing SFO	-	2 941 336
Sum	-	15 353 053

Samlet sett illustrerer beregningene at alternativ 2a gir en moderat, men tydelig effektivisering i driften, samtidig som kostnadsnivået fortsatt påvirkes av behovet for investeringer og økte transportutgifter.

Alternativ 2a gir en moderat økonomisk gevinst og framstår som det mest stabile alternativet med lavest gjennomføringsrisiko. Samtidig gir strukturen mindre effektiv ressursutnyttelse og svakere økonomisk bærekraft over tid. Alternativet innebærer en risiko for at behovet for ytterligere omstilling og investeringer oppstår på et senere tidspunkt.

Tabell 23 SWOT-analyse: alternativ 2a

Styrker (S)	Svakheter (W)
Moderat investeringsnivå	Økte kostnader til skoleskyss (1.1 mill kroner)
Stabil og forutsigbar økonomisk utvikling	Mindre effektiv ressursutnyttelse
Lav gjennomføringsrisiko	Høyere driftskostnader enn mer konsentrerte alternativer
Gradvis tilpasning uten store økonomiske sprang	Begrenset økonomisk handlingsrom over tid
Muligheter (O)	Trusler (T)
Trinnvis investering i takt med økonomisk handlingsrom	Risiko for manglende langsiktig bærekraft
Mulighet for gradvis effektivisering	Behov for nye strukturendringer senere
Kan fungere som overgangsløsning	Vedvarende høyere kostnadsnivå
Stabil drift kan gi kontrollert utvikling	Mindre gevinstrealisering over tid

8.4.4 Alternativ 2b

Barneskoletilbudet i Østre Toten organiseres ved fire enheter på Skreia, Kolbu, Kapp og Nordlia. Skolene i Lena-området (Hoffsvangen og Vilberg) legges ned, og elevene herfra fordeles mellom Kolbu, Skreia og Kapp skoler. Nordli skole fortsetter som en selvstendig enhet, med omtrent den samme kapasiteten som skolen har per i dag. Barnehagestrukturen tilpasses med reduksjon fra seks til fem kommunale barnehager, der Vilberg barnehage legges ned, og nåværende Olviabakken barnehage erstattes med nybygg.

Dette alternativet gir en samlet reduksjon i årlige utgifter på **15,0 millioner kroner** sammenlignet med 0-alternativ. Reduksjonen kommer fra flere kostnadskomponenter, der særlig undervisning, kapitalkostnader, bygningsdrift og SFO bidrar vesentlig. Samtidig øker utgiftene til skoleskyss.

202 Grunnskole (undervisningen)

Undervisningsutgiftene reduseres med 6,1 millioner kroner. Hovedårsaken er at dagens skoler hadde et høyere kostnadsnivå per elev enn det vi legger til grunn i de nye skolene. Vi forutsetter at det minst blir like effektivt som Kapp skole er i dag. Dette er i tråd med et generelt mønster der små skoler har høyere kostnader per elev enn større skoler, blant annet som følge av mindre fleksibilitet i organisering av undervisningen og behov for minimumsbemanning uavhengig av elevtall. Når elevene samles på en større skole, kan lærerressursene utnyttes mer effektivt.

Nordli skole vil forbli uendret i forhold til alternativ 0 da denne videreføres. Dette vil derfor ikke gi noen effektivisering der.

223 Skoleskyss

Skoleskyssen øker i denne beregningen med 1,1 millioner kroner. Det er lagt til grunn en avstandsberegning som vil utløse rett til skyss. Kostnadsøkningen reflekterer lengre reiseavstander og flere elever med skyssbehov. Det er mulig at når skyssen skal organiseres annerledes og for flere, at dagens kostnad for skyss per elev reduseres noe og at en kan nærme seg kostnaden for kommunegruppen.

215 SFO (skolefritidsordningen)

Utgiftene til skolefritidsordning (SFO) reduseres med 2,1 millioner kroner. Dette skyldes at kostnaden per elev i SFO er vesentlig høyere ved en del av skolene i dag, og at det er kostnadsdrivende å drive små SFO. Det er godt mulig at en kan være enda mer effektiv også, men slik vi har gjort i de andre forutsetningene legger vi oss på det nivået som Kapp, som den største skolen i dag, klarer å drive for.

222 Skolelokaler (FDV)

Driftsutgiftene til skolebygg reduseres med 2,8 millioner kroner i året. Reduksjonen skyldes at skoledriften ved flere av skolene opphører, og at kommunen dermed ikke lenger har løpende kostnader knyttet to forvaltning, drift og vedlikehold av like mange bygninger til skoleformål. Antall kvadratmeter skolebygg reduseres fra ca. 20.000 i alternativ 0 til ca. 15.800 i alternativ 2b. Vi har lagt til grunn dagens gjennomsnittlige kostnad for FDV-kostnader, og det er grunn til å kunne forvente en ytterligere effektivisering også i form av færre skoler og mer effektiv arealutnyttelse. FDV gjelder blant annet energi, renhold og ordinært vedlikehold.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnadene reduseres med 5,1 millioner kroner per år. Effekten kommer av at kommunen unngår en nødvendig modernisering av flere skoler, selv om mye av dette er renovering og ikke nybygg. Investeringskostnadene i alternativ 2b er omtrent 118 millioner kroner lavere enn alternativ 0, som er på 849 millioner kroner. I tillegg kommer investeringskostnader for ungdomsskolen.

Kostnader oppsummert – alternativ 2b

På skolenivå viser tabell 24 at kostnadene fordeles mellom færre, større enheter i den nye strukturen for de tre største skolene (Skreia, Kolbu, Kapp), mens Nordli skole videreføres som i alternativ 0. Fordeling av kostnader mellom færre skoler enn i 0-

alternativet gir bedre utnyttelse av lærerressurser og bygningsmasse for de sammenslåtte enhetene, og bidrar til lavere kostnader per elev for disse.

En sentral økonomisk ulempe ved dette alternativet er videreføringen av Nordli som en liten skoleenhet, noe som gjør at man ikke oppnår noen driftseffektivisering her. Siden skolen fortsetter med et lavt elevtall, klarer ikke kommunen å redusere de høye driftskostnadene per elev på Nordli. Dette bidrar til at alternativ 2b samlet sett gir en svakere og mer usikker økonomisk bærekraft over tid sammenlignet med tre-skole-alternativene.

Tabell 24 Kostnadsberegninger per skole - alternativ 2b

Skole	Elever 2025	Driftsutgift undervisning	Areal plan	Investering	Kapital- kostnad	Drift av bygg FDV - Dagens	Skyss- elever	Skoleskyss	Elever SFO	Sum drift + FDV + SFO + kapital+skyss
Hoffsvangen skole	175	24 696 702	3 380	104 068 000	4 524 306	2 576 141	71	802 787	56	2 181 314
Kapp skole	228	27 494 017	3 209	121 435 100	5 279 332	2 362 733	63	712 332	85	1 733 607
Kolbu skole	199	24 678 345	3 360	109 496 000	4 760 286	2 560 897	106	1 198 527	61	2 954 750
Nordli skole	76	9 924 540	2 241	91 647 100	3 984 313	1 699 643	17	192 217	46	1 263 506
Vilberg	112	15 304 039	2 618	126 650 000	5 506 048	1 592 939	17	192 217	54	967 412
Skreia barneskole	239	28 820 532	5 337	295 278 722	12 837 100	4 067 711	144	1 628 188	97	1 978 352
Sum	1029	130 918 175	20 145	848 574 922	36 891 385	14 860 065	418	4 726 267	399	11 078 941
Annet felles		14 279 911				9 586 714				15 367
Sum kommune		145 198 086			36 891 385	24 446 779		4 726 267		11 094 308
Nye løsninger										
2B: Skreia	328	39 552 864	5 337	295 278 722	12 837 100	4 066 794	198	2 238 758	124	2 528 980
2B: Kapp	360	43 411 680	4 137	181 352 000	7 884 191	3 152 394	154	1 741 256	150	3 059 250
2B: Nordli	76	9 924 536	2 241	91 647 100	3 984 313	1 707 642	17	192 217	46	1 263 528
2B: Kolbu	265	31 955 820	4 089	162 481 000	7 063 783	3 115 818	143	1 616 881	79	2 169 972
Sum løsning	1029	124 844 900	15 804	730 758 822	31 769 387	12 042 648	512	5 789 111	399	9 021 730
Annet felles		14 279 911				9 586 714				15 367
Sum kommune		139 124 811	15 804	730 758 822	31 769 387	21 629 362	512	5 789 111	399	9 037 097

I forhold til 0-alternativet vil alternativ 2b gi årlige driftsbesparelser på **15,0 millioner kroner i året**, jf. tabell 25. Dette er en konservativ beregning, men det er grunn til å tro at med god planlegging og gjennomføring av dette alternativet så kan det også bli ytterligere noen årlige besparelser.

Tabell 25 Sammenligning av alternativ 2b med 0-alternativ: årlige besparelser

Innsparing i forhold til alternativ 0	Alt 0: dagens 6 skoler	Alt 2B: Skreia, Kapp, Nordli og Kolbu
Innsparing 202 undervisning	-	6 073 275
Innsparing 222 drift skolebygg	-	2 817 417
Innsparing kapitalkostnader	-	5 121 998
Innsparing skoleskyss	-	1 062 845
Innsparing SFO	-	2 057 211
Sum	-	15 007 056

Besparelsene kommer særlig fra lavere kostnader til undervisning (6,1 millioner kroner), drift av skolebygg (2,8 millioner kroner) og SFO (2,1 millioner kroner). I tillegg reduseres kapitalkostnadene med 5,1 millioner krone. Samtidig øker utgiftene til skoleskyss med 1,1 millioner kroner som følge av lengre avstander og flere elever med rett til skyss.

Samlet sett gir alternativ 2b en betydelig årlig innsparing og representerer et kompromiss mellom økonomisk robusthet og lokal nærhet. Ved å beholde Nordli skole opprettholdes nærskolen for denne kretsen, men det betyr også at man beholder en liten og relativt kostnadskrevende skoleenhet som reduserer de potensielle gevinstene innen undervisning og SFO sammenlignet med de mer konsentrerte tre-skolealternativene. Samtidig oppnår man en høyere innsparing på FDV-utgifter (byggningsdrift) enn i alternativ 2a fordi det samlede skolearealet reduseres mer. Gjennomføringsrisikoen er moderat, men det foreligger en risiko for at behovet for ytterligere strukturendringer vil oppstå på lengre sikt dersom elevtallet i kommunen fortsetter å falle.

Tabell 26 SWOT-analyse: alternativ 2b

Styrker (S)	Svakheter (W)
Solid årlig innsparing på drift (ca. 15,0 mill. kr)	Økte kostnader til skoleskyss (ca. +1,1 mill. kr)
Lavere investeringsnivå enn 0-alternativ	Avhengig av ombygging av eksisterende bygg
Betydelig reduksjon i kapitalkostnader (ca. 5,1 mill. kr)	Manglende kostnadseffektivisering på Nordli skole
Reduserte FDV-driftsutgifter på skolebygg (ca. 2,8 mill. kr)	Svakere SFO-innsparing enn i alternativ 1 og 3
Solid årlig innsparing på drift (ca. 15,0 mill. kr)	Økte kostnader til skoleskyss (ca. +1,1 mill. kr)
Muligheter (O)	Trusler (T)
Potensial for ytterligere SFO- og skyss effektivisering	Usikkerhet knyttet til ombyggingskostnader
Bedre utnyttelse av eksisterende byggningsmasse	Skjulte vedlikeholds- og tilpasningskostnader
Frigjør midler til tjenestekvalitet i sektoren	Langsiktig økonomisk og faglig sårbarhet ved liten enhet
Gradvis investeringstakt gir økt økonomisk handlingsrom	Midlertidige kapasitetsutfordringer i utbyggingsperiodene

8.4.5 Alternativ 3

Barneskoletilbudet samles i tre hovedenheter lokalisert til Skreia, Kolbu og Kapp. Skreia barneskole etableres som én samlet skole i Skreia sentrum, i tråd med kommunestyrets vedtak. Kolbu barneskole bygges ut og videreutvikles til å dekke elevgrunnlaget i området etter at Vilberg og Hoffsvangen ikke videreføres som egne barneskoler. Kapp barneskole bygges ut for å ta imot større elevgrunnlag, siden både Nordli og Hoffsvangen skoler legges ned.

Alternativet gir en samlet reduksjon i årlige utgifter på **18,2 millioner kroner** sammenlignet med 0-alternativ. Reduksjonen kommer fra flere kostnadskomponenter, der særlig undervisning, kapitalkostnader, bygningsdrift og SFO bidrar vesentlig. Samtidig øker utgiftene til skoleskyss.

202 Grunnskole (undervisningen)

Undervisningsutgiftene reduseres med 6,8 millioner kroner. Hovedårsaken er at dagens skoler hadde et høyere kostnadsnivå per elev enn det vi legger til grunn i de nye skolene. Vi forutsetter at det minst blir like effektivt som Kapp skole er i dag. Dette er i tråd med et generelt mønster der små skoler har høyere kostnader per elev enn større skoler, blant annet som følge av mindre fleksibilitet i organisering av undervisningen og behov for minimumsbemanning uavhengig av elevtall. Når elevene samles på en større skole, kan lærerressursene utnyttes mer effektivt. Det er grunn til å forvente en ytterligere mer effektiv drift skole i dette alternativet.

223 Skoleskyss

Skoleskyssen øker i denne beregningen med 1,7 millioner kroner. Det er lagt til grunn en avstandsberegning som vil utløse rett til skyss. Kostnadsøkningen reflekterer lengre reiseavstander og flere elever med skyssbehov. Når skyssen skal organiseres annerledes og for flere, er det mulig at dagens kostnad for skyss per elev reduseres noe og at en kan nærme seg kostnaden for kommunegruppen.

215 Skolefritidsordningen (SFO)

Utgiftene til skolefritidsordning (SFO) reduseres med 2,9 millioner kroner. Dette skyldes at kostnaden per elev i SFO er vesentlig høyere ved en del av skolene i dag, og at det er kostnadsdrivende å drive små SFO. Det er godt mulig at en kan være enda mer effektiv også, men slik vi har gjort i de andre forutsetningene legger vi oss på det nivået som Kapp, som den største skolen i dag, klarer å drive for.

222 Skolelokaler (FDV)

Driftsutgiftene til skolebygg reduseres med 3,8 millioner kroner i året. Reduksjonen skyldes at skoledriften ved flere av skolene opphører, og at kommunen dermed ikke lenger har løpende kostnader knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold av like mye bygningsmasse til skoleformål. Antall kvadratmeter skolebygg reduseres fra ca. 20.000

til ca. 14.500. Vi har lagt til grunn dagens gjennomsnittlige kostnad for FDV kostnader, og det er grunn til å kunne forvente en ytterligere effektivisering også i form av færre skoler og mer effektiv arealutnyttelse. FDV gjelder blant annet energi, renhold og ordinært vedlikehold.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnadene reduseres med 6,4 millioner kroner per år. Effekten kommer av at kommunen unngår en nødvendig modernisering av flere av skolen, selv om mye av dette er renovering og ikke nybygg. Investeringskostnadene i det siste alternativet er om lag 150 mill. kroner lavere enn alternativ 0 som er på 849 mill. kroner. I tillegg kommer ungdomsskolen.

Kostnader oppsummert – alternativ 3

Oppsummert viser beregningene at alternativ 3 gir den største økonomiske gevinsten av de fire alternativene. De samlede årlige driftsutgiftene reduseres med om lag **18,2 millioner kroner** sammenlignet med 0-alternativ. Besparelsene kommer særlig fra lavere kostnader til undervisning (6,8 millioner kroner), drift av skolebygg (3,8 millioner kroner), kapitalkostnader (6,4 millioner kroner) og SFO (2,9 millioner kroner), mens utgiftene til skoleskyss øker med 1,7 millioner kroner som følge av lengre reiseavstander.

Tabell 27 Kostnadsberegninger per skole - alternativ 3

Skole	Elever 2025	Driftsutgift undervisning	Areal plan	Investering	Kapital- kostnad	Drift av bygg FDV - Dagens	Skyss- elever	Skoleskyss	Elever SFO	SFO	Sum drift + FDV + SFO + kapital+skyss
Hoffsvangen sk	175	24 696 702	3 380	104 068 000	4 524 306	2 576 141	71	802 787	56	2 181 314	34 781 250
Kapp skole	228	27 494 017	3 209	121 435 100	5 279 332	2 362 733	63	712 332	85	1 733 607	37 582 021
Kolbu skole	199	24 678 345	3 360	109 496 000	4 760 286	2 560 897	106	1 198 527	61	2 954 750	36 152 805
Nordli skole	76	9 924 540	2 241	91 647 100	3 984 313	1 699 643	17	192 217	46	1 263 506	17 064 219
Vilberg	112	15 304 039	2 618	126 650 000	5 506 048	1 592 939	17	192 217	54	967 412	23 562 654
Skreia barnesk	239	28 820 532	5 337	295 278 722	12 837 100	4 067 711	144	1 628 188	97	1 978 352	49 331 882
Sum	1029	130 918 175	20 145	848 574 922	36 891 385	14 860 065	418	4 726 267	399	11 078 941	198 474 832
Annet felles		14 279 911				9 586 714				15 367	
Sum kommune		145 198 086			36 891 385	24 446 779		4 726 267		11 094 308	222 356 824
Nye løsninger											
3: Skreia	328	39 552 864	5 337	295 278 722	12 837 100	4 066 794	198	2 238 758	124	2 528 980	58 695 516
3: Kapp	436	52 576 368	5 109	243 902 000	10 603 522	3 893 058	230	2 600 577	196	3 997 420	69 673 525
3: Kolbu	265	31 955 820	4 089	162 481 000	7 063 783	3 115 818	143	1 616 881	79	1 611 205	43 752 302
Sum løsning	1 029	124 085 052	14 535	701 661 722	30 504 405	11 075 670	571	6 456 216	399	8 137 605	172 121 343
Annet felles		14 279 911				9 586 714				15 367	
Sum kommune		138 364 963	14 535	701 661 722	30 504 405	20 662 384	571	6 456 216	399	8 152 972	204 140 940

Tabell 28 Sammenligning av alternativ 3 med 0-alternativ: årlige besparelser

Innsparing i forhold til alternativ 0	Alt 0: dagens 6 skoler	Alt 3: Skreia, Kapp og Kolbu
Innsparing 202 undervisning	-	- 6 833 123
Innsparing 222 drift skolebygg	-	- 3 784 395
Innsparing kapitalkostnader	-	- 6 386 980
Innsparing skoleskyss	-	- 1 729 949
Innsparing SFO	-	- 2 941 336
Sum	-	- 18 215 884

Tabellene 27 og 28 viser at kostnadsreduksjonen i hovedsak skyldes samling av elever i færre og større enheter, som gir bedre utnyttelse av lærerressurser, bygningsmasse og støttefunksjoner. Investeringsbehovet er samtidig om lag **147 mill. kroner lavere** enn i 0-alternativ, noe som gir betydelig lavere kapitalkostnader over tid.

Samlet sett fremstår alternativ 3 som det mest kostnadseffektive alternativet, med størst potensial for ytterligere besparelser dersom effektiviseringstiltakene realiseres fullt ut. Samtidig er alternativet mer avhengig av vellykket ombygging og effektiv utnyttelse av eksisterende bygningsmasse. Økonomisk bærekraft forutsetter god gjennomføring og kontroll med kostnader knyttet til tilpasninger og økt skoleskyss.

Tabell 29 SWOT-analyse: alternativ 3

Styrker (S)	Svakheter (W)
Størst årlig innsparing (ca. 18,2 mill. kr)	Økte kostnader til skoleskyss (ca. +1,7 mill. kr)
Lavere investeringsnivå enn 0-alternativ	Avhengig av ombygging av eksisterende bygg
Betydelig reduksjon i kapitalkostnader (ca. 6,4 mill. kr)	Usikkerhet i kvalitet etter ombygging
Effektiv drift gjennom færre enheter	Krevende gjennomføring ved enkeltlokasjoner
Muligheter (O)	Trusler (T)
Størst potensial for ytterligere besparelser	Usikkerhet knyttet til ombyggingskostnader
Bedre utnyttelse av eksisterende bygg	Skjulte vedlikeholds- og tilpasningskostnader
Frigjør midler til tjenestekvalitet	Økte transportkostnader over tid
Effektiv organisering gir økonomisk handlingsrom	Kapasitetsutfordringer kan gi ekstrakostnader

8.4.6 Ny barnehagestruktur

Tabellen under viser utgiftene til 0-alternativet, dvs. de 6 barnehagene i Østre Toten med barnetall som vist i årsmeldingene for 2025 og regnskapsdata for 2025. Tabellen under viser antall plasser som i årsmelding 2025, kapasitet, driftsutgift i 2025, investeringer og kapitalkostnader fra Enerhaugens beregninger, samt drift av bygg FDV som i regnskapet for 2025. Totalt utgjør null-alternativet 76,6 mill. kroner med disse inputene.

Utfordringen med å beregne alternativ 0 ut fra dagens struktur er at Nordli barnehage ikke har hatt et helt års barnehagedrift i 2025. Kostnadene for dette året blir derfor noe undervurdert. Samtidig legger vi til grunn at de øvrige barnehagene har håndtert kapasiteten, slik at den samlede økonomien for barnehagesektoren likevel er representativ.

Tabell 30 Økonomi til barnehagene: 0-alternativ

Barnehage	Barn (små teller dobbelt)	Kapasitet	Rest-kapasitet	Pris per plass	Driftsutgift 2025	Areal 2025	Areal per plass	Investering	Kapital-kostnad	Drift av bygg FDV	Sum drift + FDV + kapital+skys
Hoffsvangen	72	88	16	153 720	11 067 839	783	11	-	-	1 294 037	12 361 876
Kapp	116	120	4	134 621	15 615 979	1 094	9	-	-	1 808 016	17 423 995
Kolbu	74	88	14	150 499	11 136 890	765	10	-	-	1 264 289	12 401 179
Nordli	54	90	36		8 758 405	998	18	-	-	1 649 360	10 407 765
Oliviabakken	44	56	12	187 611	8 254 877	496	11	25 792 000	1 667 614	819 722	10 742 213
Vilberg	35	36	1	157 270	5 504 457	251	7	16 848 000	1 089 329	414 819	7 008 605
Sum	395	478	83	152 756	60 338 447	4 387	11	42 640 000	2 756 943	7 250 244	70 345 634
Annet felles ekskl. tilskudd privbghg					6 286 139						
Østre Toten					66 624 586				2 756 943	7 250 244	76 631 773

Barnehage omtales likt i de fire alternativene med fem barnehager, og denne teksten gjelder dermed for alle alternativene.

Alle alternativene omfatter fem barnehager, og den minste barnehagen, Vilberg med 36 plasser, foreslås avvirket. Den eneste investeringen i alternativ 1-3 ligger i å erstatte Oliviabakken med et tilsvarende nybygg i samme størrelse. Det er ikke gjort vurderinger i forhold til annen tomt.

Tabell 31 Barnehageinvesteringer i alternativ 1-3. Kilde: Enerhaugen arkitektkontor

Alternativ 1 - 3 for barnehage						
	Kapp	Nordli	Hoffsvangen	Kolbu	Oliviabakken	Totalt
Antall enhheter	110	90	88	88	56	432
Areal m2	1094	998	783	765	496	4136
Brutto kostnad					kr 32 240 000,00	kr 32 240 000,00
Netto kostnad	kr -	kr -	kr -	kr -	kr 25 792 000,00	kr 25 792 000,00
Årlig kostnad (netto)	kr -	kr -	kr -	kr -	kr 1 667 614,00	kr 1 667 614,00
FDV (kr 1000 pr. m2)-årlig	kr 1 094 000,00	kr 998 000,00	kr 783 000,00	kr 765 000,00	kr 496 000,00	kr 4 136 000,00
				Årlige kostnader		kr 5 803 614,00

Forutsatt at driftskostnadene legges på nivå med den nest rimeligste barnehagen, med en enhetspris på 150 499 kroner per plass, og at kvadratmeterprisen for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) videreføres som i regnskapet for 2025, anslås samlede kostnader

til drift, kapitalkostnader og byggdift til om lag 74,2 millioner kroner. Beregningen tar utgangspunkt i samme antall plasser som i 0-alternativet.

Dette innebærer at alternativ 1–3 samlet sett gir en besparelse på om lag 2,4 millioner kroner sammenlignet med 0-alternativet. Tabellen under viser beregningene.

Tabell 32 Barnehageøkonomi: beregning av alternativ 1-3

Barnehage	Barn (små teller dobbelt)	Kapasitet	Restkapasitet	Pris per plass	Driftsutgift alternativ	Areal 2025	Areal per plass	Investering	Kapitalkostnad	Drift av bygg FDV	Sum drift + FDV + kapital+skys
Hoffsvangen	72	88	16	150 499	10 835 893	783	11	-	-	1 294 037	12 129 930
Kapp	116	120	4	150 499	17 457 828	1 094	9	-	-	1 808 016	19 265 844
Kolbu	74	88	14	150 499	11 136 890	765	10	-	-	1 264 289	12 401 179
Nordli	89	90	1	150 499	13 394 368	998	11	-	-	1 649 360	15 043 728
Oliviabakken	44	56	12	150 499	6 621 935	496	11	25 792 000	1 667 614	819 722	9 109 271
Vilberg								-	-	-	-
Sum	395	442	47	150 499	59 446 913	4 136	10	25 792 000	1 667 614	6 835 425	67 949 952
Annet felles ekskl. tilskudd privbghg					6 286 139						
Østre Toten					65 733 052				1 667 614	6 835 425	74 236 091

Søknadstall til de kommunale barnehagene som vist i tabell 1 i dette dokumentet, tilsier at de kommunale barnehagene har en større etterspørsel i 2026 med 413 plasser sammenliknet med årsmeldingen for 2025, som viser 395 plasser. Dersom kommunen øker produktiviteten i barnehagene ved å fylle opp plassene i større enheter, hvor det er enklere å tilpasse bemanningen gjennom hele dagen til normtallene, vil dette også kunne gi reduserte tilskudd til private barnehager, siden tilskuddene beregnes ut fra kommunens produksjonskostnader per barnehageplass. Tilskuddsgrunnlaget er regnskapsåret, som er to år før tilskuddsåret. Det vil si at besparelser som skjer i 2026 vil ha en effekt på tilskudd til private barnehager i 2028.

8.4.7 Sammenligning av alternativene

Ved sammenligning av de fire alternativene er det forskjellene i barneskolestrukturen som er avgjørende, siden barnehage- og ungdomsskolestrukturen er identisk i alle alternativene. Tabellen nedenfor viser de beregnede økonomiske konsekvensene av de ulike alternativene sammenlignet med 0-alternativet. Oversikten synliggjør hvordan alternativene påvirker kommunens årlige driftsutgifter innen undervisning, SFO, skolelokaler og kapitalkostnader. Økonomi er ett av flere forhold som må vurderes ved utforming av en framtidig og bærekraftig barnehage- og skolestruktur, og oppstillingen er ment å gi et grunnlag for å vurdere de økonomiske virkningene av de ulike alternativene.

Tabell 33 Samlet oversikt over økonomisk effekt av alternativene

Innsparing i forhold til alternativ 0	Alt 0: dagens 6 skoler	Alt 1: Skreia, Kapp og Lena	Alt 2A: Skreia, Kapp, Hoffsvangen og Kolbu	Alt 2B: Skreia, Kapp, Nordli og Kolbu	Alt 3: Skreia, Kapp og Kolbu
Innsparing 202 undervisning		- 6 833 123	- 6 833 123	- 6 073 275	- 6 833 123
Innsparing 222 drift skolebygg		- 3 761 318	- 1 918 257	- 2 817 417	- 3 784 395
Innsparing kapitalkostnader		- 225 933	- 4 745 796	- 5 121 998	- 6 386 980
Innsparing skoleskyss		2 430 974	1 085 458	1 062 845	1 729 949
Innsparing SFO		- 2 941 299	- 2 941 336	- 2 057 211	- 2 941 336
Sum		- 11 330 698	- 15 353 053	- 15 007 056	- 18 215 884

Analysen viser at de fire alternativene representerer ulike økonomiske strategier, jf. tabell 33:

- **Alternativ 1 – best på byggkvalitet, men med høyest gjeldsbelastning og økonomisk risiko:** dette alternativet gir en god langsiktig driftsbærekraft gjennom samling i tre store enheter, med en årlig driftsinnsparing på 11,3 millioner kroner sammenlignet med 0-alternativet. Investeringsbehovet er imidlertid det desidert høyeste (over 800 millioner kroner) fordi det forutsettes et omfattende nybygg i Lena sentrum. Dette medfører høy kapitalbinding, økt gjeldsbelastning og store årlige kapitalkostnader. Det er også den dyreste løsningen for skoleskyss med en årlig merutgift på 2,4 millioner kroner.
- **Alternativ 2a – best på stabilitet i gjennomføringen, men med begrenset økonomisk gevinst:** med videreføring av fire barneskoler oppnås en årlig innsparing på 15,4 millioner kroner sammenlignet med 0-alternativet. Investeringsnivået på kort sikt er mer moderat fordi man baserer seg på ombygging og gjenbruk av eksisterende bygningsmasse. Skoleskyssutgiftene holdes lave med en økning på kun 1,1 millioner kroner. Svakheten er at drift av fire spredte bygg gir mindre stordriftsfordeler. Det gir høyere driftskostnader per elev enn i de konsentrerte 3-skolealternativene over tid, og man risikerer at det oppstår behov for nye og kostbare strukturtilpasninger i fremtiden som følge av vedvarende demografisk fall.
- **Alternativ 2b – kompromissløsning med redusert innsparingspotensial per elev:** dette alternativet gir en årlig driftsinnsparing på 15,0 millioner kroner sammenlignet med 0-alternativet. Alternativets fordel er lave skyssutgifter (økning på 1,1 millioner kroner) og en betydelig arealavvikling som reduserer de årlige FDV-utgiftene med 2,8 millioner kroner. Investeringsbehovet reduseres med om lag 118 millioner kroner sammenlignet med 0-alternativet. Den store økonomiske ulempen er videreføringen av Nordli som en liten, selvstendig skoleenhet. Når man beholder en liten skole med faste ressurskrav uavhengig av elevtall, oppnår man ingen effektiviseringsgevinst her, og driftskostnaden per elev

på Nordli forblir høy. Dette svekker den langsiktige økonomiske robustheten og gir mindre handlingsrom for innholdet i tjenestene enn i alternativ 2a og 3.

- **Alternativ 3 – det beste på langsiktig økonomi og ressursutnyttelse:** dette alternativet er det mest økonomisk gunstige med en årlig driftsinnsparing på 18,2 millioner kroner sammenlignet med 0-alternativet. Alternativet kombinerer maksimal stordriftsfordel på de tre gjenværende skolene med det laveste investeringsbehovet (om lag 150 millioner kroner lavere enn 0-alternativet), noe som reduserer de årlige kapitalkostnadene med 6,4 millioner kroner. FDV-driftsutgiftene på skolebygg reduseres med 3,8 millioner kroner som følge av effektiv arealutnyttelse på bare tre lokasjoner. Merutgiften til skoleskyss på 1,7 millioner kroner reduserer noe av gevinsten, men alternativet fremstår likevel som det mest robuste og bærekraftige over tid.

8.4.8 Økonomisk bærekraft - oppsummert

Driftsøkonomien påvirkes i stor grad av antall bygg og samlet areal som skal driftes og vedlikeholdes. Alternativ 1 og 3 (tre barneskoler), gir lavere faste driftskostnader gjennom færre bygg og bedre ressursutnyttelse. Dette gir besparelser innen energi, renhold og vedlikehold (FDV), samt mer effektiv bruk av administrasjon, ledelse og personell.

Alternativer 2a og 2b, med fire skoler, gir lavere kostnader enn dagens struktur, men høyere driftskostnader enn de mer konsentrerte alternativene. Flere bygg medfører mer administrasjon, vedlikehold og lavere utnyttelse av bemanning.

En økonomisk sammenligning av alternativ 2a og 2b viser at alternativ 2a samlet sett er det mest økonomisk fordelaktige alternativet, med en årlig driftsinnsparing på 15,4 millioner kroner mot 15,0 millioner kroner i alternativ 2b. Hovedårsaken er at sammenslåingen av Kapp og Nordli skoler i alternativ 2a gir større innsparinger innen undervisning (6,8 mill. kr mot 6,1 mill. kr) og SFO (2,9 mill. kr mot 2,1 mill. kr), mens Nordli i alternativ 2b videreføres som en egen skoleenhet med begrensede muligheter for driftseffektivisering. Selv om alternativ 2b gir noe høyere besparelser knyttet til skolelokaler og kapitalkostnader som følge av redusert arealbruk, oppveier dette ikke de lavere driftsinnsparingene. Alternativ 2a framstår derfor som den mest økonomisk robuste løsningen av de to alternativene på lang sikt.

Det er også betydelige forskjeller i investeringsbehov. Alternativ 1 har klart høyest investeringskostnader knyttet til ny skole på Lena og medfører høy kapitalbinding og økt gjeldsbelastning. Alternativer 2a og 2b har et lavere investeringsnivå, men forutsetter omfattende ombygging av flere skoler, noe som gir økonomisk usikkerhet over tid. Alternativ 3 har lavest investeringsbehov, blant annet ved å utnytte og utvide

eksisterende skoler, og kan dermed oppnå god driftseffektivitet med lavere kapitalkostnader.

En mer samlet skolestruktur gir samtidig økte transportkostnader. Alternativene 2b og 2a har lavest behov for skoleskyss, mens alternativ 1 har høyest, særlig fordi flere elever får lengre reisevei. Dette reduserer noe av den økonomiske gevinsten i de mest sentraliserte alternativene.

Når det gjelder barnehagestrukturen så er den lik for alle de fire alternativene. Den eneste investeringen ligger i å erstatte Oliviabakken med et tilsvarende nybygg i samme størrelse. Det er ikke gjort vurderinger i forhold til annen tomt. Vilberg barnehage er forutsatt nedlagt i alle alternativer.

Alternativ 3 er det mest økonomisk fordelaktige alternativet, tabell 33. Her reduseres de årlige driftsutgiftene med 18,2 millioner kroner sett i forhold til 0-alternativ. Det er mange elementer som skal tas med i vurderingen, når en skal vurdere en bærekraftig barnehage- og skolestruktur, og økonomi er et av disse. Oppstillingen er ment å vise hvilke økonomiske konsekvenser de ulike alternativene gir.

Tabellen under oppsummerer og sammenligner de viktigste økonomiske nøkkeltallene og kvalitetsfaktorene for de fire strukturalternativene sett opp mot 0-alternativet:

Tabell 34 Sammenligningstabell - økonomisk bærekraft

Faktor	Alternativ 1	Alternativ 2a	Alternativ 2b	Alternativ 3
Samlet årlig driftsinnsparing	Middels (11,3 mill. kr)	Høy (15,4 mill. kr)	Høy (15,0 mill. kr)	★ Høyest (18,2 mill. kr)
Driftsinnsparing – undervisning (202)	★ Høy (6,8 mill. kr)	★ Høy (6,8 mill. kr)	Moderat (6,1 mill. kr)	★ Høy (6,8 mill. kr)
Driftsinnsparing – SFO (215)	★ Høy (2,9 mill. kr)	★ Høy (2,9 mill. kr)	Moderat (2,1 mill. kr)	★ Høy (2,9 mill. kr)
Driftsinnsparing – FDV skolebygg (222)	Høy (3,7 mill. kr)	Moderat (1,9 mill. kr)	Høy (2,8 mill. kr)	★ Høyest (3,8 mill. kr)
Økte skysskostnader (223)	Høyest (+2,4 mill. kr)	★ Lavest (+1,1 mill. kr)	★ Lavest (+1,1 mill. kr)	Høy (+1,7 mill. kr)
Investeringsrisiko og kapitalbinding	Svært høy (nybygg)	Moderat	Moderat	★ Lavest
Langsiktig økonomisk robusthet	Høy	Lav / Usikker	Svak / Usikker	★ Høyest
Risiko knyttet økonomi ved gjennomføring	Middels (nybygg)	Middels (ombygging/ rehabilitering)	Middels (ombygging/ rehabilitering)	Middels (ombygging/ rehabilitering)

8.5 Bygningsmessig tilstand

Vurderingen av alternativene tar utgangspunkt i bygningskvalitet, teknisk tilstand, pedagogisk egnethet, drift, økonomisk risiko og realiserbarhet, jf. informasjon i kapittel 6. Se også vedlegg 1 «Østre Toten kommune. Oversikt tomter for barneskoler-premisser og vurderinger», utarbeidet av Enerhaugen arkitektkontor AS.

Samtlige alternativer innebærer endring i barnehagestruktur i form av nedleggelse av Vilberg barnehage, og erstatning av Oliviabakken barnehage med et nytt bygg. Struktur for ungdomsskolene er også lagt, og er den samme som er i 0-alternativet (en ungdomsskole i Lena), mens det er variasjoner når det gjelder barneskolebygninger:

- Alternativ 1: 3 barneskoler. En ny stor barneskole bygges i Lena sentrum, kombinert med etablering av Skreia skole og videreføring av Kapp skole.
- Alternativ 2a: 4 barneskoler. Skoler på Kapp, Hoffsvangen og Kolbu videreføres og tilpasses gjennom varierende grad av ombygging og påbygg. Skreia barneskole erstatter nåværende Totenviken og Stange skoler.
- Alternativ 2b: 4 barneskoler. Dagens Nordli, Kapp og Kolbu barneskoler videreføres og tilpasses, mens Skreia barneskole erstatter nåværende Totenviken og Stange skoler.
- Alternativ 3: 3 skoler. Kapp skole utvides til en stor skole, kombinert med etablering av Skreia skole og en videreføring av Kolbu skole.

8.5.1 Alternativ 1

Dette alternativet gir den mest framtidsrettede bygningsmassen, særlig gjennom etablering av en ny barneskole i Lena sentrum. Løsninger på Skreia og Kapp avhenger av vilje og mulighet til å gjennomføre nødvendige oppgraderinger og tilpasninger for å få en fremtidsrettet skole.

Alternativ 1 gir best kvalitet i bygg og læringsmiljø i sluttbildet, men har høy gjennomføringsrisiko knyttet til tomt, kostnader og framdrift.

Styrker og muligheter

- Den nye skolen på Lena vil kunne gi optimale forutsetninger for moderne pedagogikk, med fleksible arealer, universell utforming, gode tekniske løsninger og effektiv drift.
- Alle tre skoler blir lokalisert sentralt på de tre definerte tettstedene, noe som gir god tilgang til kollektiv infrastruktur og eksisterende idretts- og kulturanlegg.
- Bygget til Skreia barneskole har en robust og tilpasningsdyktig bygningsmasse med god beliggenhet.
- Kapp skole har god bygningsteknisk grunnstandard med utviklingspotensial på egen tomt.

Svakheter og trusler

- Den største utfordringen er tomteanskaffelse og regulering for ny stor barneskole i Lena sentrum. Per i dag fremstår dette som krevende. Tomten på Vallejordet er arealmessig begrenset, og har utfordringer med blant annet overvannshåndtering og trafikkavvikling.
- Bygging av ny barneskole på Lena innebærer høy investerings- og gjennomføringsrisiko. Forsinkelser i avklaring av tomt eller regulering kan føre til langvarig bruk av overgangsløsninger og modulbygg.
- Omlegging fra ungdomsskole til barneskole på Skreia vil kreve omfattende tilpasninger for å sikre at bygget fungerer godt som barneskole.
- Tomtearealet på Skreia vurderes som noe begrenset i størrelse.
- Kapp skole er trang med utfordrende romløsninger, og har mangelfulle trafikk-løsninger.
- Det foreligger en risiko for feil dimensjonering dersom elevtallet endrer seg vesentlig over tid.

8.5.2 Alternativ 2a

Dette alternativet bygger i hovedsak på tilpasning av eksisterende bygg med noe utvidelse. Det er byggene til de største barneskolene som tilpasses endring i elevtallet i dette alternativet.

Alternativ 2a fremstår som mest realistisk på kort sikt, men med betydelig risiko for at byggene ikke blir tilstrekkelig framtidsrettede som følge av at det ikke vedtas nødvendige investeringer.

Styrker og muligheter

- Alternativet har et lavere investeringsnivå enn alternativ 1 på kort sikt, siden det unngår store, kostbare nybygg på Lena og baserer seg på trinnvise investeringer i eksisterende eiendommer.
- Kolbu skole har ikke store behov for ombygging på kort sikt. Skolen ligger på en romslig tomt med gode utvidelsesmuligheter.
- Hoffsvangen skole har gode trinnarealer og etablerte drop-off- og busstransportløsninger. Dette er bra utgangspunkt for eventuell justering av skolens kapasitet.
- For Skreia og Kapp gjelder de samme punkter som er beskrevet som styrker og muligheter ved alternativ 1.
- Alternativet gir mulighet for trinnvise investeringer over tid, og har lav gjennomføringsrisiko. Alternativet baserer seg på kjente skolebygg uten behov for krevende tomteanskaffelser i sentrum.

Svakheter og trusler

- Alternativet opprettholder fire eldre bygningsmasser som preges av varierende inneklima, akustiske utfordringer, manglende universell utforming og foreldede ventilasjonsanlegg.
- Det er knyttet usikkerhet til de estimerte ombyggingskostnadene, og det kan forekomme avvik fra anslått nivå.
- Det er en risiko for varige kvalitetsutfordringer knyttet til blant annet inneklima og funksjonalitet dersom det ikke gjennomføres tilstrekkelige tiltak og investeringsnivået holdes lavt.
- Dersom stramme rammer fører til at rehabiliteringen utføres for nøkternt, vil kommunen bli heftende med vedvarende vedlikeholdsetterslep og tekniske mangler.
- Det foreligger en risiko for at valgte løsninger ikke fullt ut vil møte gjeldende pedagogiske og tekniske krav.
- Kapp skole har kapasitets- og planløsningsutfordringer.
- Hoffsvangen skole har begrenset utviklingsmulighet på grunn av tomtestørrelse og vernekrav i området. Utbygging krever omregulering/ dispensasjon, og utearealet per elev blir kritisk lavt.

8.5.3 Alternativ 2b

Dette alternativet bygger i likhet med alternativ 2a i hovedsak på tilpasning av eksisterende bygg med større eller mindre utvidelser. Skreia barneskole presenteres med samme løsning for alle alternativer. Løsningen for Kapp skole vil være tilsvarende som alternativ 1 og 2a. For Kolbu vil løsningen være den samme som i alternativ 3. Nordli skole i alternativ 2b løses innenfor eksisterende bygningsvolum. Nordli skole i alternativ 2b vil være tilsvarende alternativ 0, jf. vedlagte rapporter til Enerhaugen Arkitektkontor.

Styrker og muligheter

- Alternativet har et noe lavere investeringsnivå enn alternativ 1 på kort sikt, siden det ikke innebærer store nybygg. Kostnaden er på samme nivå som alternativ 2A.
- Alternative gir tre robuste skoler (Kapp, Kolbu og Skreia) – som blir oppgrader til store og funksjonelle bygg med god kapasitet.
- Kolbu skole har et godt og romslig tomteareal med gode muligheter for framtidig utvidelse.
- Kapp skole har rimelig god standard og utviklingspotensial på egen tomt.
- Skreia skole har en robust og tilpasningsdyktig bygningsmasse med god beliggenhet.
- Nordli skole bevares i sitt lokalsamfunn med lav gjennomføringsrisiko på kort sikt. Skolen har et potensiale for ombygging.

- Alternativet innebærer betydelig arealreduksjon og FDV-innsparing. Ved å avvikle de to skolebyggene i Lena-området (Vilberg og Hoffsvangen), får kommunen en årlig innsparing på bygningsdrift (FDV) som er høyere enn ved alternativ 2a.
- Alternativet gir mulighet for trinnvise investeringer over tid.

Svakheter og trusler

- Stramme økonomiske rammer kan føre til at rehabiliteringen gjennomføres på et for lavt ambisjonsnivå. Dette kan redusere kvaliteten på løsningene og bidra til at kommunen fortsatt står igjen med vedlikeholdsetterslep og tekniske mangler også etter at tiltakene er gjennomført.
- Det er en risiko for varige kvalitetsutfordringer knyttet til blant annet inneklima og funksjonalitet dersom det ikke gjennomføres tilstrekkelige tiltak og investeringsnivået holdes lavt.
- Ombyggingskostnadene er beregnet på et overordnet nivå, og det er usikkerhet knyttet til anslagene. De faktiske kostnadene kan derfor bli både høyere og lavere enn estimert.
- Kolbu skole har planløsninger som i noen grad ikke fungerer godt, og med midlertidige tilpasninger.
- Kapp skole har kapasitets- og planløsningsutfordringer.
- Nordli skole har en lav bygningsteknisk standard med store oppgraderingsbehov og dårlige trafikkløsninger.
- Det foreligger en risiko for at valgte løsninger ikke fullt ut vil møte gjeldende pedagogiske og tekniske krav.

8.5.4 Alternativ 3

Dette alternativet samler elever på færre skoler og gir betydelig større enheter. Redusert areal innebærer lavere kostnader til drift.

Alternativ 3 peker seg mest positivt ut når en ser på økonomi og arealbruk. Det er imidlertid forholdsvis stor usikkerhet knyttet til etablering av en stor skole på Kapp.

Styrker og muligheter

- Alternativet har det laveste investeringsbehovet av de fire vurderte alternativene.
- Alternativet oppnår den største arealreduksjonen og den høyeste FDV-besparelsen.
- Utnyttelse av eksisterende skolebygg vurderes som positivt, både økonomisk og med hensyn til redusert klimabelastning.
- Kolbu skole har et godt og romslig tomteareal med gode muligheter for framtidig utvidelse til kapasitet mot 240-280 elever.

- Hoffsvangen skole har hensiktsmessige arealer på trinn-nivå samt gode trafikk-løsninger.
- For Skreia skole gjelder de samme forholdene som beskrevet under styrker og muligheter for alternativ 1.
- Kapp skole har et variert og attraktivt nærmiljø, med tilgang til Mjøsa, endurobane og Tallodden.

Svakheter og trusler

- Etablering av Kapp skole vil kreve omfattende ombygging og utvidelser av eksisterende bygningsmasse. Å utvide Kapp til en storskole på rundt 390 elever vil utfordre tomtegrensen. Fotavtrykket til nye tilbydd og parkeringsarealer «spiser» av uteoppholdsarealet.
- Utearealet og tomten ved Kapp skole vurderes som utfordrende med hensyn til kapasitet for en skole av denne størrelsen.

8.5.5 Sammenligning av alternativene

Sammenligningen av de fire alternativene viser tydelige forskjeller i både bygningskvalitet, investeringsbehov og risiko knyttet til gjennomføring og framtidig funksjonalitet.

Alternativ 1 skiller seg ut med svært høy bygningsmessig kvalitet gjennom etablering av ny skole på Lena. Dette gir moderne, fleksible og framtidsrettede løsninger med gode forutsetninger for pedagogisk utvikling og effektiv drift. Nybygg vil kunne fungere som en optimal læringsarena og et samlende element for kultur og praksis. Samtidig er alternativet forbundet med høye investeringskostnader, usikkerhet knyttet til tomtevalg i Lena sentrum og en lang gjennomføringsperiode. Løsningen er i stor grad avhengig av realisering av nybygget, og forsinkelser eller endringer kan få store konsekvenser.

Alternativ 2a har lavere investeringsbehov på kort sikt, da det i hovedsak bygger på videre bruk av eksisterende skolebygg. Dette gir stabilitet i drift og utnytter eksisterende infrastruktur, med positive effekter både økonomisk og klimamessig. Flere av byggene har gode kvaliteter, blant annet på Kolbu og Hoffsvangen. Samtidig er det knyttet utfordringer til varierende bygningskvalitet og behov for tilpasninger. Det er også begrensninger i utviklingsmuligheter ved enkelte skoler. Særlig gjelder dette Hoffsvangen skole, som har utfordringer med tomtestørrelse og vernekrav, og Kapp skole, som per i dag har planløsnings- og kapasitetsutfordringer. Over tid kan dette gi risiko for økte kostnader og løsninger som ikke fullt ut møter framtidige krav.

Alternativ 2b gir betydelig arealreduksjon og FDV-besparelser gjennom avvikling av skolene i Lena-området. Alternativet etablerer tre store og oppgraderte skoler på Kapp, Kolbu og Skreia, der Kolbu totalrehabiliteres og Kapp utvides til større elevmasse grunnet

nedleggelse av barneskoler i Lena-området. Samtidig videreføres Nordli skole som en liten enhet. Nordli skole har i dag en lav bygningsmessig standard og store oppgraderingsbehov, og under dette alternativet skal skolen kun driftes videre innenfor eksisterende bygningsvolum. Dette innebærer at utfordringer knyttet til byggenes standard, funksjonalitet og trafikk-løsninger i stor grad blir videreført. Investeringsbehovet er moderat, på nivå med alternativ 2a og om lag 118 millioner kroner lavere enn alternativ 0. Alternativet gir også høyere FDV-besparelser enn 2a, ettersom alt skoleareal i Lena-området avvikles.

Alternativ 3 representerer en mer konsentrert struktur med tre skoler, og gir mulighet for bedre utnyttelse av samlet bygningsmasse. Flere av skolene har utviklingspotensial, særlig Kolbu og Skreia. Dette alternativet har det laveste investeringsbehovet (ca. 150 millioner kroner lavere enn alternativ 0) og den høyeste årlige FDV-besparelsen (3,8 millioner kroner). Samtidig er alternativet mer krevende med hensyn til kapasitet og egnethet, spesielt ved Kapp, hvor bygg og utearealer kan være utfordrende i forhold til elevtall. Alternativet innebærer også større behov for ombygging og tilpasninger, noe som gir økt usikkerhet knyttet til både kostnader og kvalitet.

Tabell 35 Bygningsmessig tilstand: sammenlignende vurdering

Kriterium	Alternativ 1 (Lena, Skreia, Kapp)	Alternativ 2a (Hoffsvangen, Kolbu, Skreia, Kapp)	Alternativ 2b (Nordli, Skreia, Kolbu, Kapp)	Alternativ 3 (Kolbu, Skreia, Kapp)
Samlet bygningskvalitet (sluttbilde)	★ Best (nybygg Lena)	Middels	Varierende	Middels
Funksjonalitet og pedagogisk tilpasning	★ Best	Middels	Varierende	Middels
Investeringsbehov	Høyest	Middels	Middels	★ Lavest
Innsparing på driftskostnader (FDV)	Høy (3,7 mill. kr/år)	Moderat (1,9 mill. kr/år)	Høy (2,8 mill. kr/år)	★ Høyest (3,8 mill. kr/år)
Utnyttelse av eksisterende bygg	Middels	★ Best (viderefører 4 lokasjoner)	God (gjenbruk og arealreduksjon til 15 800 kvm)	★ Best (maksimal arealutnyttelse)
Utviklingsmuligheter i bygningsmassen	★ Best (nybygg)	Middels	Middels	God
Kapasitet og dimensjonering	★ Best	Middels	Middels	Middels

Uteareal og tomteforhold	Middels/utfordrende (Lena-tomt)	★ Best	Middels/utfordrende (Kapp og Nordli)	Middels/utfordrende (Kapp)
Gjennomføringsrisiko bygg	Lav-middels (nybygg)	★ Lav	Middels	Middels
Langsiktig kvalitet og levetid	★ Best	Middels	Middels	Middels

8.5.6 Bygningsmessig tilstand – oppsummert

De bygningsmessige analysene viser at valget av skolestruktur er en direkte avveining mellom langsiktig kvalitet, investeringskapasitet og arealmessig sårbarhet.

Alternativ 1 gir den høyeste bygningsmessige kvaliteten, lengste levetiden og beste pedagogiske funksjonaliteten på lang sikt. Dette krever dog en høy investeringskostnad, har en sårbarhet knyttet til tomteanskaffelse i Lena sentrum, og risiko for langvarige og kostbare overgangsløsninger.

Alternativ 2a gir en mer nøktern og stabil løsning med lavere investeringsbehov og god utnyttelse av eksisterende skolebygg. Prisen for dette er at man beholder fire eldre bygninger som har noe begrensede utviklingsmuligheter og varierende inneklima- og arealstandard. Dette krever kontinuerlig og til tider kostbart vedlikehold.

Alternativ 2b er et asymmetrisk byggekompromiss. Alternativet oppnår en solid arealreduksjon og en vesentlig årlig besparelse i FDV-kostnader, bla på grunn av avvikling av Hoffsvangen skole. Tre store skoler (Kapp, Kolbu og Skreia) oppgraderes/ bygges ut, mens Nordli skole beholder sin faste arealramme og begrenset kapasitet, noe som gir en samlet bygningsmasse med ulik dimensjonering og fleksibilitet.

Alternativ 3 den mest arealeffektive og økonomisk bærekraftige modellen i et reint drifts- og investeringsperspektiv. Den største bygningsmessige trusselen her er knyttet til den krevende utbyggingen på Kapp, der både kapasiteten i bygget og størrelsen på uteoppholdsarealet (MUA) utfordres kraftig i forhold til det store elevtallet.

8.6 Samlet vurdering av alternativene

Alle de fire alternativene for fremtidig barnehage- og skolestruktur i Østre Toten kommune innebærer ulike styrker, svakheter og strategiske prioriteringer. Analysene innenfor fagområdene pedagogisk kvalitet og faglighet, barnets beste, samfunnsperspektiv, økonomisk bærekraft og bygningsmessig tilstand viser at det ikke finnes étt alternativ som er «best på alt». Valget av fremtidig struktur innebærer derfor avveininger mellom langsiktig faglig og økonomisk robusthet på den ene siden, og umiddelbar trygghet, geografisk nærhet og lokal tilhørighet på den andre.

Nedenfor gis en helhetlig oppsummering av hvert enkelt alternativ, fulgt av en sammenlignende matrise og en oppsummerende konklusjon.

8.6.1 Alternativ 1

Dette alternativet innebærer at det bygges en helt ny barneskole i Lena sentrum som erstatter Vilberg, Kolbu og Hoffsvangen, mens Skreia og Kapp består som store enheter.

Styrker og muligheter:

- **Pedagogisk kvalitet og faglighet:** gir det sterkeste faglige sluttbildet ved å samle lærer- og elevressursene i tre store profesjonsfellesskap. Dette sikrer god kompetansematch, mindre sårbarhet ved fravær, bred tilgang til fagspesialister, tilpasset opplæring og desentralisert kapasitet til spesialpedagogikk (ITO).
- **Økonomisk effektivitet:** god langsiktig driftsbærekraft, drevet at lavere undervisnings- og FDV-kostander per elev.
- **Tettstedsutvikling:** underbygger kommuneplanens mål om å styrke Lena sentrum og motvirker «forgubbing» ved å bringe barnefamilier inn i kjernen.
- **Moderne læringsarenaer:** nybygget på Lena vil gi optimale tekniske løsninger, inneklima og universell utforming.

Svakheter og utfordringer:

- **Gjennomføringsrisiko:** det er per nå meget krevende å finne en egnet og stor nok tomt i Lena sentrum, noe som skaper stor usikkerhet rundt realisering.
- **Belastning i overgangsfasen:** alternativet innebærer flere overganger fra eksisterende barneskolestruktur til ønsket struktur, særlig knyttet til etablering av ny barneskole i Lena sentrum, og dermed flere skolebytter for enkelte elev- og ansattgrupper, noe som kan gi utrygghet for barna og krevende arbeidssituasjon for ansatte.
- **Transportbelastning/ skoleskyss:** alternativet gir det høyeste skyssbehovet og lang reisevei for mange elever, noe som utfordrer folkehelseperspektivet og øker transportkostnadene.
- **Investeringsbehov og gjeldsbelastning:** alternativet krever de høyeste investeringene og medfører størst kapitalbinding og gjeldsbelastning for kommunen.

8.6.2 Alternativ 2a

Dette alternativet viderefører fire skoler, Skreia, Kapp, Kolbu og Hoffsvangen, og vektlegger gjenbruk av eksisterende skolebygg fremfor nybygg.

Styrker og muligheter:

- **Barnets beste i overgangen:** alternativet vurderes som det beste for trygghet og stabilitet her og nå, med færrest skolebytter og kortest reisevei for flere elever.
- **Raskere stabilisering:** prosessen vil kunne gjennomføres på kortere tid enn i alternativ 1, noe som gir raskere ro i organisasjonen.
- **Lavere investeringsnivå på kort sikt:** gjenbruk og rehabilitering av eksisterende skolebygg på tre av lokasjonene reduserer investeringsbehovet og åpner for trinnvise investeringer over tid.
- **Samfunnsmessig aksept:** alternativet har trolig høy politisk og sosial legitimitet fordi det skjærer flere lokalsamfunn og bevarer nærskoler.
- **Nærhet, folkehelse og lokalsamfunn:** alternativet bevarer skole som lokal møteplass og identitetsbærer i fire lokalkretser. Kort reisevei gir lavest skyssbehov og legger til rette for aktiv skolevei for flere elever, enn ved 3-skolealternativene.

Svakheter og utfordringer:

- **Bygningsmessige begrensninger:** bruk og ombygging av eksisterende skolebygg gir risiko for løsninger som ikke fullt ut møter krav til dagslys, akustikk og pedagogisk fleksibilitet. Særlig har Hoffsvangen skole areal- og vernebegrensninger.
- **Mindre robuste fagmiljøer:** strukturen gir mindre «kritisk masse» for fagteam og spesialisering sammenlignet med 3-skolealternativene.
- **Driftsøkonomi:** er dyrere i drift enn 3-skolealternativene og gir mindre økonomisk handlingsrom til innholdet i tjenestene på lang sikt.
- **Bærekraft:** alternativet medfører en betydelig risiko for nye, krevende strukturrunder i nær fremtid, siden den ikke klarer å adressere strukturelle demografiske endringer i like full grad som de to andre alternativene.

8.6.3 Alternativ 2b

Barneskoletilbudet organiseres ved fire enheter på Skreia, Kolbu, Kapp og Nordli, mens skoledriften i selve Lena-området (Hoffsvangen og Vilberg) avvikles. Dette alternativet kombinerer økonomiske innsparinger med ønsket om mer robuste skoler og et lokalt skoletilbud i Nordlia.

Styrker og muligheter:

- **Pedagogisk styrke på tre lokasjoner:** det etableres tre store og pedagogisk robuste skoler på Kapp, Kolbu og Skreia med sterke profesjonsfellesskap, bredere kompetansematch og redusert sårbarhet ved fravær.
- **Nærskole og lokal tilhørighet:** nærskolen i Nordlia bevares, noe som sikrer opprettholdelse av lokalidentitet, trygghet, korte reiseveier og en viktig lokal møteplass.
- **Lavere investeringsnivå på kort sikt:** gjenbruk og rehabilitering av eksisterende skolebygg lokasjonene reduserer investeringsbehovet og åpner for trinnvise investeringer over tid.
- **Raskere stabilisering:** prosessen vil kunne gjennomføres på kortere tid enn i alternativ 1, noe som gir raskere ro i organisasjonen.
- **Samfunnsmessig aksept:** har trolig høyest politisk og sosial legitimitet fordi det skjermer flere lokalsamfunn og bevarer nærskoler.

Svakheter og utfordringer:

- **Faglig sårbarhet og asymmetri:** videreføring av en liten skole ved siden av tre store skoler gir et sårbart, personavhengig fagmiljø høy risiko ved sykefravær og utfordringer med full kompetansedekning.
- **Ujevnt fordelt overgangsbekymring:** mens barna i Nordlia opplever full stabilitet, må elevene i resten av kommunen (spesielt Vilberg-elever) bære en stor belastning med risiko for gjentatte flyttinger og midlertidige løsninger.
- **Driftsøkonomi:** er dyrere i drift enn de andre alternativene og gir mindre økonomisk handlingsrom til innholdet i tjenestene på lang sikt.
- **Strategisk brudd med tettstedsutvikling:** å fjerne barneskoletilbudet helt fra Lena-området er et brudd med kommuneplanens mål om tettstedsutvikling av Lena.
- **Manglende stordriftsgevinst på Norli skole:** Nordli forblir en liten skole med fortsatt høyere driftskostnad per elev enn de andre skolene. Dette reduserer den langsiktige økonomiske robustheten sammenlignet med de andre alternativene.
- **Bærekraft:** alternativet medfører en betydelig risiko for nye, krevende strukturrunder i nær fremtid, siden den ikke klarer å adressere strukturelle demografiske endringer i like full grad som de to andre alternativene.

8.6.4 Alternativ 3

Her samles barneskoleelevene på tre store enheter ved å utvide eksisterende skoler, men uten barneskole i Lena sentrum.

Styrker og muligheter:

- **Pedagogisk styrke:** gir det sterkeste faglige sluttbildet på lik linje med alternativ 1, med robuste profesjonsfellesskap, bedre kompetansematch og mindre sårbarhet ved fravær.
- **Effektiv gjennomføring:** kombinerer robuste fagmiljøer med bruk av eksisterende bygningsmasse, som reduserer gjennomføringsrisiko.
- **God arealutnyttelse:** utnytter de store tomtearealene i bla. Kolbu som har gode muligheter for utvidelse og fremtidig ekspansjon.
- **Økonomisk bærekraft:** dette er det mest kostnadseffektive alternativet. Ved å gjenbruke og utvide tre eksisterende skoleeiendommer blir investeringsbehovet mye lavere enn ved alternativ 1.

Svakheter og utfordringer:

- **Strategisk brudd med tettstedsutvikling:** ingen barneskole i kommunesenteret Lena bryter med kommuneplanens mål om tettstedsutvikling og sentrale tjenester.
- **Overgangsbelastning:** alternativet innebærer flere overganger fra eksisterende barneskolestruktur til ønsket struktur, særlig knyttet til utbygging av Kapp skole, noe som kan gi utrygghet for barna og krevende arbeidssituasjon for ansatte.
- **Høy teknisk risiko på Kapp:** det er stor usikkerhet om man kan etablere gode nok løsninger for en skole med nesten 400 elever på den krevende tomta på Kapp.
- **Transportbelastning:** alternativet gir stort skyssbehov og lang reisevei for mange elever, noe som utfordrer folkehelseperspektivet og øker transportkostnadene.

8.6.5 Sammenlignende oversikt

Tabellen nedenfor gir en samlet oversikt over kriteriene som er vurdert i kapittel 8. Hvert alternativ har både styrker og svakheter, og kriteriene er markert med stjerne der alternativet vurderes å ha de beste forutsetningene.

Tabellen synliggjør at ingen av de fire alternativene er "best på alt". Det foreligger klare interessemotsetninger og faglige avveininger mellom de ulike alternativene, og beslutningen vil til syvende og sist avhenge av hvilke politiske og administrative hensyn som vektlegges tyngst.

Tabell 36 Samlet vurdering av alternativene

Kriterium	Alternativ 1 (3 skoler – Lena, Skreia, Kapp)	Alternativ 2a (4 skoler – Hoffsvangen, Skreia, Kapp, Kolbu)	Alternativ 2b (4 skoler – Skreia, Kolbu, Kapp, Nordli)	Alternativ 3 (3 skoler – Kolbu, Skreia, Kapp)
Fag, kvalitet og kapasitet				
Robust fagmiljø	★ Best	Middels	Middels / sårbar (Nordli)	★ Best
Rekruttering og faglig attraktivitet	★ Høy	Middels	Middels (sårbar på Nordli)	★ Høy
Arbeidsmiljø (langsiktig)	God på sikt	★ Stabilt god	Stabilt på kort sikt, sårbar på sikt	God på sikt
Likeverdig tjenestetilbud	★ Best	Middels	Middels / ujevn	★ Best
Spesial-pedagogisk innsats (ITO)	★ Best	Middels	Middels/ varierende	★ Best
Tidlig tverrfaglig innsats	★ God på sikt	Avhengig av lokal kapasitet og praksis	Avhengig av lokal kapasitet, praksis og samarbeid	★ God på sikt
Faglig kvalitet / læringsutbytte (på sikt)	★ Svært god	Moderat	Moderat / ujevn	★ Svært god
Barnets beste vurderinger				
Elevenes læringsmiljø (kort sikt)	Middels	★ Best	Middels / bra	Middels
Elevenes læringsmiljø (langsikt)	★ Best	Middels	Middels (mer sårbar ved Nordli)	★ Best
Trygghet og forutsigbarhet i overgang	Moderat	★ Best	Moderat (ulik belastning)	Moderat
Tilhørighet og relasjoner	Svekket	★ Best	★ Best	Svekket
Hverdagslogistikk og reisevei	Utfordrende	★ Best	★ Best (for de fleste)	Utfordrende
Barnehage-skole- sammenheng	Usikker	★ God	★ God	★ God
Samlet overgangsbelastning	Høy (langvarig)	★ Lav/moderat	Moderat/ ujevn	Høy (intensiv)
Forutsigbarhet i overgang	Lav/ moderat	★ Høy	Moderat / høy	Lav/moderat
Samfunn				

Tettstedsutvikling	★ Best	God	Svak	Svak
Overensstemmelse med kommuneplan	★ Best	God	Svak	Svak
Lokal identitet og møteplasser	Moderat	★ Best	★ Best	Moderat
Støtte til spredt bosetting	Middels	★ God	★ God	Middels
Folkehelse (aktiv skolevei)	Utfordrende	★ Middels	★ Middels	Utfordrende
Trafikksikkerhet	★ Moderat	★ Moderat	★ Moderat	Lav
Nærhet til idrett/ kulturtilbud	★ Best	God/ middels	Middels	Middels
Økonomi og bygninger				
Innsparingspotensial (årlig driftsinnsparing)	Høy (11,3 mill. kr)	Middels (15,4 mill. kr)	Middels (15,0 mill. kr)	★ Høyest (18,2 mill. kr)
Driftsøkonomi (samlet)	★ Best	Middels	Middels	★ Best
Investeringsbehov	Høyest (nybygg)	Moderat	Moderat	★ Lavest
Innsparing på FDV / driftskostnader bygg	★ Høy	Moderat	Moderat/høy	★ Høy
Skysskostnader (merutgift)	Høyest	★ Lavest	★ Lavest	Høy
Byggkvalitet (sluttbildet)	★ Best	Middels	Middels/ varierende	Middels
Økonomisk risiko gjennomføring	Middels	Middels	Middels	Middels
Gjennomføring og bærekraft				
Gjennomføringsrisiko bygg	Lav-middels (nybygg)	★ Lav	★ Lav	Middels (Kapp-tomt)
Langsiktig bærekraft (struktur)	★ Best	Lav / usikker	Lav / usikker	★ Best
Behov for ny strukturendring	★ Lav	Høy	Høy	★ Lav

OBS: En stjerne (★) markerer hvilket eller hvilke alternativer som har de mest fordelaktige forutsetningene innenfor hvert enkelt kriterium på tvers av fagutredningene

8.6.6 Oppsummerende vurdering

De fire alternativene representerer ulike strategiske profilvalg for Østre Toten kommune frem mot 2040.

Alternativ 1 gir det sterkeste faglige sluttbildet og legger til rette for videre utvikling av Lena som kommunesenter. Samtidig er dette det mest kostnadskrevenende alternativet,

med investeringer på over 800 millioner kroner, høy gjennomføringsrisiko og økte transportkostnader.

Alternativ 2a prioriterer stabilitet, trygghet og kontinuitet for elevene, og har lav gjennomføringsrisiko samt moderate investeringsbehov. Alternativet gir gode forutsetninger for stabile relasjoner, et trygt lærings- og arbeidsmiljø og ivaretar hensynet til nærhet, lokal identitet, folkehelse og bosettingsmønster. Samtidig har det svakere forutsetninger for faglig robusthet, likeverdig kvalitet og langsiktig økonomisk og pedagogisk bærekraft, noe som kan øke risikoen for at kommunen må behandle en ny struktursak på et senere tidspunkt.

Alternativ 2b representerer et geografisk kompromiss. Alternativet styrker de faglige miljøene på Skreia, Kapp og Kolbu, samtidig som det bevarer nærskolen for barnefamiliene i Nordlia. Samtidig vil alternativet gi fire skoler med ulik størrelse og kapasitet. Dette gir ulike forutsetninger for pedagogisk kvalitet, faglig robusthet og elevmiljø. Nordli blir stående som en liten og mer sårbar skole, mens de øvrige skolene får et større elevgrunnlag. I tillegg kan nedleggelsen av skolen i Lena-området svekke målsettingen om tettstedsutvikling i kommunesenteret.

Alternativ 3 er det mest kostnadseffektive og økonomisk bærekraftige alternativet. Det har lavest investeringsbehov, størst driftsinnsparing og de største stordriftsfordelene. Samtidig krever det en omfattende utbygging på Kapp, gir lengre reisevei for mange elever og innebærer at Lena mister sitt barneskoletilbud, som er i strid med mål om tettstedsutvikling av Lena-området.

Ingen av de foreslåtte alternativene løser alle utfordringer uten kostnader på andre områder. Det endelige valget av fremtidig barnehage- og skolestruktur er derfor et overordnet strategisk verdivalg:

*skal kommunen prioritere en faglig og økonomisk robust, konsentrert og fremtidsrettet struktur som tåler demografiske endringer over tid (alternativ 1 og alternativ 3)
eller*

skal kommunen prioritere geografisk nærhet, lokal identitet, trygge hverdagsrammer og bevaring av lokalsamfunnene i grendene her og nå (alternativ 2a og alternativ 2b)?

9 Skoletilhørighet

Vurderinger knyttet til skoletilhørighet er nærmere redegjort for i «Vedlegg til kapittel 9 om skoletilhørighet». Nedenfor gis en oppsummering av de viktigste momentene.

Skoletilhørighet i Østre Toten kommune bygger i dag på nærskoleprinsippet, som er hjemlet i opplæringsloven § 2-6 (Østre Toten kommune 2024). Prinsippet innebærer at elever har rett til å gå på den skolen som ligger nærmest hjemmet. Prinsippet er både

lovforankret og politisk vedtatt, jf. vedtak fattet den 18.09.2017 i hovedutvalget for barn, oppvekst og opplæring (BOO):

BOO- 039/17 Vedtak:

- *Det slås fast at det er nærskoleprinsippet som er gjeldende i Østre Toten kommune. Nærskolen er den skolen som ligger geografisk nærmest hjemmet, målt langs vinterbrøytet vei.*
- *Ved behandling av søknader om å gå på annen skole enn nærskolen, skal det tas hensyn til hvilken skole elevene i det aktuelle området går på.*
- *Ved overgang til ungdomsskolen, følger alle elevene fra en barneskole over til samme ungdomsskole. Ved flytting til nytt bosted ved overgang fra barneskole til ungdomsskole, begynner eleven på den ungdomsskolen som de andre elevene i det nye nærmiljøet går på.*

Tidligere strukturendringer og overgangsordninger har bidratt til ulike forståelser av nærskolebegrepet i deler av kommunen. Erfaringene fra omleggingen av skolestrukturen på starten av 2000-tallet viser at midlertidige ordninger, etablert for å sikre trygghet og kontinuitet for elever, over tid kan utvikle seg til varige forventninger om skoletilhørighet. Dette gir fortsatt utslag i enkelte områder, blant annet i behandling av skolebyttesaker.

Fritt skolevalg er vurdert som et alternativ til nærskoleprinsippet, men anses ikke som hensiktsmessig i Østre Toten kommune. En slik modell vil kunne føre til større forskjeller mellom skolene, blant annet gjennom ulik elevsammensetning, og svekke forutsigbarheten i elevgrunnlaget, som gjør det vanskeligere å planlegge og dimensjonere skolestrukturen. Dersom foresatte velger en annen skole enn nærskolen, kan kommunen kreve at skyss organiseres og finansieres av foresatte selv, noe som kan skape både praktiske utfordringer og økt ulikhet mellom familier.

Adgangen til å fastsette skolekretsgrenser er også vurdert. Skolekretsgrenser kan fungere som et styringsverktøy for kommunen ved å gi økt kontroll over elevfordelingen og bedre utnyttelse av kapasiteten. Samtidig innebærer slike grenser en sterkere formalisering av skoletilhørigheten, med mindre rom for skjønn i enkeltsaker. Ettersom skolekretsgrenser etter loven skal bygge på de samme hensynene som ligger til grunn for nærskoleprinsippet, vurderes forskjellen mellom modellene i praksis som begrenset. Kommunen har på nåværende tidspunkt ikke gått videre med etablering av faste skolekretsgrenser. Samtidig viser gjennomgangen at valg av modell har stor betydning for både rettssikkerhet, forutsigbarhet og styring av elevfordelingen, og det bør derfor avklares hvilken modell som skal legges til grunn i det videre arbeidet.

Valg av modell for fastsettelse av skoletilhørighet vil legge rammene for hvordan nærskoleprinsippet praktiseres i kommunen. Dersom nærskoleprinsippet videreføres

med fastsettelse gjennom enkeltvedtak, innebærer det at prinsippet skal være gjeldende som hovedregel, og at overgangsordninger knyttet til strukturendringer ikke gir varige rettigheter. Samtidig vil denne modellen forutsette skjønnsmessige vurderinger i den enkelte sak, der hensynet til barnets beste står sentralt. Innenfor disse rammene kan det i enkelte tilfeller gjøres avvik fra nærskoleprinsippet, men uten at dette utvikler seg til en praksis som etablerer nye uformelle grenser.

Kommunen står overfor et valg mellom to lovlige modeller for fastsettelse av skoletilhørighet i en framtidig struktur med færre skoler. Den ene modellen er å videreføre nærskoleprinsippet med fastsettelse gjennom enkeltvedtak, som gir fleksibilitet og mulighet til å ta hensyn til lokale forhold, kapasitet og individuelle behov i den enkelte sak. Den andre modellen er å innføre skolekretsgrenser gjennom forskrift, som gir større forutsigbarhet og styring av elevfordelingen og kapasiteten mellom skolene, men med mindre rom for skjønn og individuelle tilpasninger.

Valget mellom modellene innebærer dermed en avveining mellom fleksibilitet og lokal tilpasning på den ene siden, og styring og forutsigbarhet på den andre.

10 Veien videre

Kommunestyret vedtok 17. juni 2026 å legge fire alternativer for framtidig barnehage- og skolestruktur ut til offentlig høring, etter at utredningsdokumentet av 01.06.2026 er oppdatert med analyse av alternativ 2b. Den offentlige høringen er en sentral del av den demokratiske beslutningsprosessen og skal bidra til bred involvering, åpenhet og et godt beslutningsgrunnlag før kommunestyret tar endelig stilling til framtidig struktur for barnehager og skoler i kommunen.

10.1 Offentlig høring og medvirkning

Det gjennomføres en offentlig høring som skal legge til rette for innhenting av synspunkter fra berørte parter, innbyggere og øvrige interessenter. Målet er å sikre at alle stemmer blir hørt, i tråd med forvaltningslovens krav og prinsippet om barn og unges rett til medvirkning.

Planlagte aktiviteter i høringsperioden:

- **Skriftlige innspill:** Alle høringsinnspill skal sendes inn skriftlig via et eget skjema på kommunens nettsider. Her vil det også ligge utfyllende informasjon om bakgrunnen for saken og detaljerte beskrivelser av de fire alternativene.
- **Folkemøter:** det vil bli arrangert to folkemøter for å presentere alternativene.
- **Workshops:** det legges opp til målrettede workshops med følgende grupper:
 - Østre Toten ungdomsråd

- Tjenesteutvalg
- Utvalg for samfunnsutvikling

Tabell 37 Tidsplan for arbeidet videre

Periode	Aktivitet	Beskrivelse
September	Oppstart av offentlig høring	Utredningsdokumentet med de fire alternativene gjøres tilgjengelig for alle innbyggere fra og med 17. september 2026 . Den digitale høringsportalen på kommunens nettsider åpnes for skriftlige innspill.
September-november	Medvirkningsaktiviteter	Gjennomføring av folkemøter med formidling av informasjon om alternativene. Det arrangeres egne workshops med Østre Toten ungdomsråd, tjenesteutvalg og utvalget for samfunnsutvikling.
November	Avslutning av høring	12. november 2026 er frist for innsending av skriftlige høringsinnspill.
November - desember	Behandling av innspill	Kommunedirektøren går gjennom alle høringsuttalelser og vurderer disse opp mot det faglige kunnskapsgrunnlaget. Det utarbeides et endelig saksframlegg med anbefaling om valg av struktur.
Januar/februar 2027	Endelig politisk vedtak	Saken behandles i kommunestyret, hvor det fattes et endelig vedtak om hvilket alternativ for fremtidig barnehage- og skolestruktur som skal legges til grunn for videre utvikling i Østre Toten.

10.2 Foreslåtte høringsinstanser

For å sikre et bredt og representativt beslutningsgrunnlag, bør følgende instanser inviteres spesielt til å uttale seg:

- **Politiske organer:** tjenesteutvalget og utvalg for samfunnsutvikling, formannskapet.
- **Brukerorganer:** Alle FAU (Foreldrenes arbeidsutvalg) og SU (Samarbeidsutvalg) ved kommunens skoler og barnehager.
- **Elevorganer:** elevrådene ved samtlige barneskoler og ungdomsskoler i kommunen.
- **Medvirkningsorganer:** Ungdomsrådet, Eldrerådet og Råd for personer med funksjonsnedsettelse.
- **Ansattes organisasjoner:** Utdanningsforbundet, Fagforbundet og øvrige relevante fagforeninger.

- **Lokalmiljø og frivillighet:** grendelag, velforeninger, samt kultur- og idrettslag.
- **Sektoren for øvrig:** private barnehager og Montessoriskolen.
- **Innlandet fylkeskommune**

OBS Listen er ikke uttømmende, og andre interessenter som ikke er nevnt i oversikten er også velkomne til å gi sine innspill i høringsperioden.

10.3 Spørsmål til høringen

Kommunen ønsker tilbakemeldinger på hvilket av de fire alternativene som anses som det beste for fremtidens barnehage- og skolestruktur i Østre Toten.

Det bes spesielt om svar på følgende spørsmål:

1. Hvilket av de fire alternativene mener du er best for Østre Toten?

(Alternativ 1, 2a, 2b eller 3)

2. Hvorfor mener du dette er det beste valget?

Vi ber deg begrunne svaret ditt ved å tenke på disse fem områdene:

- *Barnas hverdag og trygghet:* hvordan tror du dette forslaget vil påvirke barnas trivsel, vennskap og forhold til de voksne i barnehagen og skolen?
- *Kvalitet og hjelp til barna:* hvordan tror du forslaget vil påvirke lærernes og de ansattes mulighet til å samarbeide og gi alle barn den hjelpen og støtten de har behov for?
- *Lokalsamfunnet:* hva betyr forslaget for utviklingen av tettstedene våre, og for skolen eller barnehagen som en møteplass i nærmiljøet?
- *Bruk av kommunens penger:* hvordan bør kommunen bruke pengene sine for å sikre best mulige tjenester i fremtiden (for eksempel balansen mellom utgifter til skolevei, vedlikehold av bygg og antall ansatte i klasserommet)?
- *Bygg og uteområder:* hvordan mener du dette forslaget sikrer at barna får moderne og trygge lokaler som er gode å leke og lære i, og som fungerer like godt for alle?

3. Hvordan kan vi gjøre overgangen trygg og god?

Uansett hvilket alternativ som velges, vil det bety endringer for mange barn og ansatte. Hvilke tiltak mener du er aller viktigst for at barna skal føle seg trygge og bli godt ivaretatt i perioden fra i dag og frem til en ny struktur er på plass.

10.4 Veien til endelig vedtak

Når høringsperioden er avsluttet, vil kommunedirektøren gå gjennom og vurdere alle innkomne innspill. Høringsuttalelsene vil, sammen med faglige utredningen, utgjøre det samlede grunnlaget for saksframlegget til kommunestyret.

Det er kommunestyret som fatter det endelige vedtaket om valg av fremtidig barnehage- og skolestruktur i Østre Toten kommune. Endelig behandling av saken om fremtidig barnehage- og skolestruktur er planlagt til januar/ februar 2027.

Vedlegg:*Vedlegg 1:*

ØTK Oversikt tomter barneskoler-premisser og vurderinger. 09.09.2026. Enerhaugen arkitektkontor AS

Vedlegg 2:

Arealprogrammer barneskolestruktur. 21.05.2025. Enerhaugen arkitektkontor AS

Vedlegg 3:

ØTK Barneskolestruktur arealer og kostnader. 09.09.2026. Enerhaugen arkitektkontor AS

Vedlegg 4:

ØTK. Barneskolestruktur arealer og kostnader. 0 alternativet. 20.05.2026. Enerhaugen arkitektkontor AS

Vedlegg 5:

Notat: skoletilhørighet. 28.05.2026. Utarbeidet av rådgivere i kommunalområdet for oppvekst og velferd, Østre Toten kommune.

Vedlegg 6:

Økonomisk analyse – vedlegg til utredningsdokumentet. 20.08.2026. Agenda Kaupang

Vedlegg 7:

Samlet SWOT-analyse av alternativer for fremtidig barnehage- og skolestruktur. Pedagogisk kvalitet og faglighet. Barnets beste vurdering. Samfunnsperspektiv. 15.09.2026. Østre Toten kommune.

Litteraturliste

Planverk – Østre Toten kommune

- Kommuneplanens samfunnsdel. Tilgjengelig på:
<https://www.ototen.no/tjenester/plan-bygg-og-eiendom/planer/kommuneplanens-samfunnsdel/>
- Kommuneplanens arealdel. Tilgjengelig på:
<https://www.ototen.no/tjenester/plan-bygg-og-eiendom/planer/kommuneplanens-arealdel/>
- Økonomi- og handlingsprogram. Tilgjengelig på:
https://pub.framsikt.net/2026/ostretoten/bm-2026-okonomiplan_2026-2029#/
- Temaplanen Oppvekst 2040. Tilgjengelig i kommunens digitale arkivsystem (sak 18/1233, dokument 13 og 15), og på:
https://www.ototen.no/api/presentation/v2/nye-innsyn/filer/v-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-1555745_1_A!d-2021001041!WYn4lG?pid=1

Lowverk

- FNs barnekonvensjon (1989). *Konvensjon om barnets rettigheter*, særlig artikkel 3 (barnets beste). Inkorporert i norsk rett gjennom menneskerettsloven.
Tilgjengelig på:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf
- Grunnloven (1814). § 104 – Barns rettigheter. Tilgjengelig på:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17-nn>
- Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). Tilgjengelig på: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10>
- Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven). Tilgjengelig på: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10>
- Lov 17. juni 2005 om barnehager (barnehageloven). Tilgjengelig på:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). Tilgjengelig på: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>

- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven). Tilgjengelig på: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83>
- Lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringsloven). Tilgjengelig på: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2023-06-09-30>

Forskning, rapporter, faglitteratur og veiledere

- Agenda Kaupang AS (2021) *Østre Toten – utredning av struktur i skole og barnehage*. Tilgjengelig på: https://www.ototen.no/api/presentation/v2/nye-innsyn/filer/v-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-1582124_1_A!d-2021013255!biXlaj?pid=1
- Bråten, B., Hovdenak, I. M., Haakestad, H., & Sønsterudbråten, S. (2015). *Har barn det bra i store barnehager?* (Fafo-rapport 2015:48). Fafo. <https://www.fafo.no/images/pub/2015/20553.pdf>
- Elevundersøkelsen 2025, tema mobbing: [https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/elevundersokelsen-mobbing-5-til-10-trinn-sporsmal/?rapportsideKode=GSK_EUG_mobbing&filter=EierformID\(-10\)_EnhetID\(-687_-536\)_KjoennID\(-10\)_TidID\(202512\)_TrinnID\(6_9\)_VisAntallBesvart\(0\)&radsti=F!\(41\)_\(*\)\(41.*\)](https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/elevundersokelsen-mobbing-5-til-10-trinn-sporsmal/?rapportsideKode=GSK_EUG_mobbing&filter=EierformID(-10)_EnhetID(-687_-536)_KjoennID(-10)_TidID(202512)_TrinnID(6_9)_VisAntallBesvart(0)&radsti=F!(41)_(*)(41.*))
- Elevundersøkelsen 2025, tema trivsel: [https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/elevundersokelsen-laringsmiljo-5-til-10-trinn-indikator/?rapportsideKode=GSK_EUG_indikator&filter=EierformID\(-10\)_EnhetID\(-12\)_KjoennID\(-10\)_TidID\(202512\)_TrinnID\(6_9\)_VisAntallBesvart\(1\)_VisStandardavvik\(0\)_VisSvaralternativfordeling\(0\)_VisSvaralternativfordelingAntall\(0\)&radsti=F](https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/elevundersokelsen-laringsmiljo-5-til-10-trinn-indikator/?rapportsideKode=GSK_EUG_indikator&filter=EierformID(-10)_EnhetID(-12)_KjoennID(-10)_TidID(202512)_TrinnID(6_9)_VisAntallBesvart(1)_VisStandardavvik(0)_VisSvaralternativfordeling(0)_VisSvaralternativfordelingAntall(0)&radsti=F)
- Fargas-Malet, M., & Bagley, C. (2022). Is small beautiful? A scoping review of 21st-century research on small rural schools in Europe. *European Educational Research Journal*, 21(5), 822–844. <https://doi.org/10.1177/14749041211022202>
- Nordahl, T. (2022). *Skolestørrelse og sammenhenger med elevenes trivsel og læring* (Skriftserien No. 9). Senter for Praksisrettet Utdanningsforskning
- Nordlandsforskning (2025). *Vurderinger av barnets beste ved skolestrukturendringer – en veileder til kommunene*. Tilgjengelig fra: <https://www.nordlandsforskning.no/publikasjoner/2025/01/01/nb-publikasjoner-report-vurderinger-av-barnets-beste-ved-skolestrukturendringer-en-veileder-til>

- NOU 2023:27. (2023). *Et nytt system for kvalitetsutvikling: For elevenes læring og trivsel*. Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig på: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-27/id3013760/>
- Regjeringen, Inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner, tilgjengelig på: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommuneokonomi/inntektssystemet-for-kommuner-og-fylkeskommuner/id2353961/>
- Storm, H. N., Videt, L. L., Waldahl, R. H., Brandtzæg, B. A., Weiss, D., & Sele, S. (2026). *Skolenedleggelser: Om prosesser, konsekvenser og lokale slagmarker* (Nr. 931). <https://telemarksforskning.no/publikasjoner/skolenedleggelser/4740/>
- Utdanningsdirektoratet (2012) Behandlingen av saker om skolenedleggelser og kretsgrenser (Udir-2-2012). Tilgjengelig på: <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Narskole-og-skolekretsgrenser/Udir-2-2012---Behandlingen-av-saker-om-skolenedleggelser-og-kretsgrenser/>
- Utdanningsdirektoratet (2024) Nærskoleprinsippet. Lagt ut på udir.no 25.02.2026. Tilgjengelig på: <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Narskole-og-skolekretsgrenser/narskoleprinsippet/>
- Vassenden, A., Thygesen, J., Bayer, S. B., Alvestad, M., & Abrahamsen, G. (2011). *Barnehagenes organisering og strukturelle faktorerens betydning for kvalitet* (Rapport IRIS–2011/029). International Research Institute of Stavanger. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/rapporter/iris_rapport.pdf
- Villa, M. (2015). *Litteraturgjennomgang: Forskning og evaluering om skolesentralisering/-strukturendring*.
- Ungdata junior 2024, resultater mellomtrinnet 5.-7. klasse, Østre Toten kommune: https://www.ungdata.no/wp-content/uploads/reports_2024/Innlandet_Ostre_Toten_2024_Barneskole_Kommune.pdf
- Ungdata 2024, resultater ungdomstrinnet, Østre Toten kommune: https://www.ungdata.no/wp-content/uploads/reports_2024/Innlandet_Ostre_Toten_2024_Ungdomsskole_Kommune.pdf
- Utdanningsdirektoratet, Analysebrettet – grunnskole nøkkeltall (barneskole), tilgjengelig på: <https://analysebrettet.udir.no/grunnskole-nokkeltall-barneskole?Eierform=Alle%20eierformer&FylkeFilter=&Skole=&Skole%C3%A5r=&KommuneFilter=%C3%98stre%20Toten&Tilganger=>
- Zachrisson, H. D., Lekhal, R., & Schølberg, S. (2010). Barnehage og psykisk helse hos sped- og småbarn. I V. Moe, K. Slinning & M. B. Hansen (Red.), *Håndbok i sped- og småbarns psykiske helse* (s. 770-783). Gyldendal Akademisk.

- Østre Toten kommune (09.10.2024) Skoletilhørighet – nærscoleprinsippet.
Tilgjengelig på: <https://www.ototen.no/tjenester/skole/skoletilhorighet/>

Politiske saker i Østre Toten kommune

1. KST 87/21 (17.11.2021): **Framtidig barnehage- og skolestruktur**
https://www.ototen.no/innsyn/postliste/#/details/a-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-2021000321!WbD6RR/d-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-2021013255!L8SbYJ
2. KST 006/23 (15.02.2023): **Valg av fremtidig struktur for ungdomsskole i Østre Toten kommune**
https://www.ototen.no/innsyn/postliste/#/details/a-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-2021005127!Czf3qW/d-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-2021055208!sOlGuY
3. KST 039/25 (19.03.2025): **Felles ungdomsskole. Konseptvalg**
https://www.ototen.no/innsyn/postliste/#/details/a-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-2021005127!Czf3qW/d-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-2021135456!X0mLuk
4. KST 106/ 25 (24.08.2025): **Kunnskapsgrunnlag: tjenesteområder barnehage og skole**
https://www.ototen.no/innsyn/moteplan/#/details/m-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-3096!WG0k4T/d-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-2021153347!m-3096!2ZIDKq
5. KST 119/ 25 (24.09.2025): **Skolebygg og eiendommer. Kunnskapsgrunnlag 2025**
https://www.ototen.no/innsyn/moteplan/#/details/m-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-3097!tQ4Gir/d-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-2021155370!m-3097!3ngeW8
6. KST 129/ 25 (29.10.2025): **Mulighetsstudie for Skreia barneskole**
https://www.ototen.no/innsyn/moteplan/#/details/m-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-3098!GkizRg/d-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-2021158626!m-3098!NLnHGp
7. KST 018/26 (18.02.2026): **Kunnskapsgrunnlag individuell tilrettelagt opplæring.**

https://www.ototen.no/innsyn/moteplan/#/details/m-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-3273!r7nM4p

8. KST 027/26 (18.03.2026): **Felles ungdomsskole. Valg av alternativ og investeringsramme som grunnlag for utarbeidelse av forprosjekt.**

https://www.ototen.no/innsyn/moteplan/#/details/m-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-3274!KjrTxG

9. KST 042/26 (22.04.2026): **Orienteringssak – innbyggerinvolvering og medvirkning i arbeid med helhetlig barnehage og skolestruktur**

https://www.ototen.no/api/presentation/v2/nye-innsyn/filer/v-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-1878526_1_A!d-2021180113!2kRmgl?pid=1

10. KST 069/26 (17.06.2026): **Alternativer for fremtidig barnehage- og skolestruktur**

https://www.ototen.no/innsyn/moteplan/#/details/m-5a2de291_24e1_49e4_9735_3698ce05ebd2-3277!0iyVrx